

Stor-Elvdal kontrollutvalget 2023 - 2027

Dato: 14.05.2024 10:00

Sted: Formannskapsrommet, Storstua

Notat:

Eventuelle forfall meldes sekretæren på mobil evt.
på e-post .

Varamedlemmer skal ikke møte uten særskilt innkalling.

<Sted> 06.05.2024

For leder i Stor-Elvdal kontrollutvalget 2023 - 2027, Magnar O. Hesjadalen

Saksliste

Møteinnkalling

Møteinnkalling Stor-Elvdal kontrollutvalget 2023 - 2027 14.05.2024

3

Saker til behandling

25/24 Sak Se-25/24 Godkjenning innkalling/saksliste	6
26/24 Sak Se-26/24 Godkjenning av protokoll fra 18.3 24	7
27/24 Sak Se-27/24 Orientering fra kommunedirektøren	22
28/24 Sak Se-28/24 Kontrollutvalgets uttalelse til Stor-Elvdal kommuneskogens KF årsregnskap 2023	24
29/24 Sak Se-29/24 Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap/årsberetning Stor-Elvdal kommune 2023	56
30/24 Sak Se-30/24 Årsavslutningsbrev 2023	165
31/24 Sak Se-31/24 Risiko- og vesentlighetsvurderinger (ROV) for plan for forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll 2025-2028 endelige vurderinger	168
32/24 Sak Se-32/24 Tjenestetilbudet til funksjonshemmede - Stor-Elvdal kommune	170
33/24 Sak Se-33/24 Eventuelt	247
34/24 Sak Se-34/24 Referater og orienteringer	248
35/24 Sak Se-35/24 Referatsaker	256

MØTEINNKALLING

Stor-Elvdal kontrollutvalget 2023 - 2027

Dato: 14.05.2024 kl. 10:00
Sted: Formannskapsrommet, Storstua
Arkivsak: 21/00006

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALGET

Sted:	Storstua, Formannskapsrommet
Tid:	Mandag 14.5.24 kl. 10.00.

Kontrollutvalgets medlemmer:	Magnar O. Hesjadalen (H) – leder Kimberly S. Hoskins (FRP) – nestleder Olav Follstad (V) Kjell Øverby (SV) Wneche Lind (R)
Innkalt varamedlem	
Forfall:	Forfall må meldes så snart som mulig til telefon 95 13 31 87 eller Kristin.moe@konsek-iks.no
Ordfører:	Ordfører Linda Otnes Henriksen
Revisor:	Revisjon Øst IKS v./oppdr.ansv. RR Tommy Pettersen/Rolf Berg, oppdr.ansv.FR Kristin Fragell Lillevold/Magnus Michalelsen/Jo Erik Skjeggestad
Kopi av innkallingen sendes:	Kommunedirektør Nils Kvilvang, ordfører Linda Otnes Henriksen post@rev-ost.no
Kopi av saklisten sendes på e-post til:	Varamedlemmene (til orientering). Varamedlemmene møter ikke uten nærmere innkalling.
Sekretær:	Utvalgssekretær Kristin Moe
Invitert til sak:	
	Kommunedirektør, ordfører, økonomisjef og Revisjon Øst IKS

Hele saklisten med vedlegg legges på	https://www.konsek-ost.no/kontrollutvalgene/Stor-Elvdal-kommune/ og på politikernettet
---	---

Magnar O. Hesjadalen (sign.)
kontrollutvalgets leder

Kristin Moe
utvalgssekretær

SAKSKART		
<u>25/24</u>	21/00137-55	Sak Se-25/24 Godkjenning innkalling/saksliste
<u>26/24</u>	21/00137-56	Sak Se-26/24 Godkjenning av protokoll fra 18.3 24
<u>27/24</u>	21/00058-29	Sak Se-27/24 Orientering fra kommunedirektøren
<u>28/24</u>	21/00055-34	Sak Se-28/24 Kontrollutvalgets uttalelse til Stor-Elvdal kommuneskogers KF årsregnskap 2023
<u>29/24</u>	21/00055-35	Sak Se-29/24 Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap/årsberetning Stor-Elvdal kommune 2023
<u>30/24</u>	21/00055-36	Sak Se-30/24 Årsavslutningsbrev 2023
<u>31/24</u>	21/00062-3	Sak Se-31/24 Risiko- og vesentlighetsvurderinger (ROV) for plan for forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll 2025-2028 endelige vurderinger
<u>32/24</u>	24/00005-1	Sak Se-32/24 Tjenestetilbudet til funksjonshemmede - Stor-Elvdal kommune
<u>33/24</u>	21/00052-39	Sak Se-33/24 Eventuelt
<u>34/24</u>	21/00060-61	Sak Se-34/24 Referater og orienteringer
<u>35/24</u>	21/00060-62	Sak Se-35/24 Referatsaker

Koppang, 06.05.2024

Magnar O. Hesjadalen

Arkivsak-dok. 21/00137-55
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Stor-Elvdal kontrollutvalget 2023 - 2027

Møtedato
14.05.2024

SAK SE-25/24 GODKJENNING INNKALLING/SAKSLISTE

Forslag til vedtak/innstilling:

Innkalling/saksliste godkjennes

Vedlegg:

Ingen

Saksframstilling:

Arkivsak-dok. 21/00137-56
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Stor-Elvdal kontrollutvalget 2023 - 2027

Møtedato
14.05.2024

SAK SE-26/24 GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA 18.3 24

Forslag til vedtak/innstilling:

Protokoll fra 18.3.24 godkjennes

Vedlegg:

Protokoll 18.3.24

Saksframstilling:

MØTEPROTOKOLL

Stor-Elvdal kontrollutvalget 2023 - 2027

Dato: 18.03.2024 kl. 10:00 – 15:00
Sted: Formannskapsrommet, Storstua
Arkivsak: 21/00006

Tilstede: Magnar O. Hesjadalen (Høyre-KS), Kimberly Sue Hoskins (Frp), Olav Follstad (V), Kjell Øverby (Sosialistisk venstre parti-KS), Wenche Lind (Rødt)

**Møtende
varamedlemmer:**

Forfall:

Andre: Kommunedirektør Nils Kvilvang, ordfører Linda Otnes Henriksen og økonomisjef Ann-Helen Rustad sak 17/24, daglig leder Revisjon Øst IKS Morten A. Birkelid deltok på teams sak 19-20/24, oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Jo Erik Skjeggstad deltok på teams sak 21/24

Protokollfører: Utvalgssekretær Kristin Moe

SAKSKART			Side
Saker til behandling			
15/24	21/00137-51	Sak Se-15/24 Godkjenning av innkalling/saksliste	3
16/24	21/00137-52	Sak Se-16/24 Godkjenning av protokoll fra 5.2.24	4
17/24	21/00058-27	Sak Se-17/24 Orientering fra kommunedirektør og ordfører	5
18/24	21/00048-14	Sak Se-18/24 Kontrollutvalgets årsrapport 2023	7
19/24	21/00129-74	Sak Se-19/24 Engasjementsbrev Revisjon Øst IKS	8

20/24	21/00061-1	Sak Se-20/24 Informasjon om Revisjon Øst IKS sin interne kvalitetssikring (ISQM 1)	9
21/24	21/00062-1	Sak Se-21/24 Foreløpige vurderinger av risiko- og vesentlighetsvurderinger (ROV) for plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll (FR/EK)	10
22/24	21/00052-37	Sak Se-22/24 Eventuelt	11
23/24	21/00060-57	Sak Se-23/24 Referater og orienteringer	12
24/24	21/00060-58	Sak Se-24/24 Referatsaker	13

Koppang, 18.03.2024

Magnar O. Hesjadalen

Det var ingen merknader til innkallingen eller sakslisten.

UNDERSKRIFTER:

Vi bekrefter at møteboken, som vi har signert, er ført i samsvar med det som ble bestemt på møtet.

UTSKRIFTER:

Møtebok er sendt til: Kontrollutvalget, ordfører, kommunedirektør, Revisjon Øst IKS. Innkallinger og møtebøker ligger også på www.konsek-ost.no under hvert kontrollutvalg/ «Møter».

Saker til behandling**Sak Se-15/24 Godkjenning av innkalling/saksliste**

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Stor-Elvdal kontrollutvalget 2023 - 2027	18.03.2024	15/24

Forslag til vedtak/innstilling:

Innkalling/saksliste godkjennes

Møtebehandling**Votering**

Det ble ikke fremmet annet forslag til vedtak, vedtaket var enstemmig

Vedtak

Innkalling/saksliste godkjennes

[Lagre]

Sak Se-16/24 Godkjenning av protokoll fra 5.2.24

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Stor-Elvdal kontrollutvalget 2023 - 2027	18.03.2024	16/24

Forslag til vedtak/innstilling:

Protokoll fra 5.2.24 godkjennes

Møtebehandling**Votering**

Det ble ikke fremmet annet forslag til vedtak, vedtaket var enstemmig

Vedtak

Protokoll fra 5.2.24 godkjenn

[Lagre]

Sak Se-17/24 Orientering fra kommunedirektør og ordfører

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Stor-Elvdal kontrollutvalget 2023 - 2027	18.03.2024	17/24

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar redegjørelsene til orientering

Møtebehandling

Økonomisjef orienterte om:

- Økonomi – Underskudd som dekkes av disposisjonsfond. Har brukt 10 mill kr av disposisjonsfond. Økte inntekter på vel 10 mill kr på konsesjonskraft og aksjeutbytte. Lønnsutgifter er største utgiftspost. Bruk av vikarbyrå har gått ned innenfor helse, samme nivå som 2021. Egenandel på ressurskrevende tjenester har økt betraktelig de siste 3 år, fra vel 6 til over 13 mill kr. Disp. fondet var på 18 mill kr i 2022, brukte vel 17 mill dette året. 1.1.23 var det på 17 mill. kr, nå er det på 7,3 mill.

Ordfører orienterte om:

- Et skriftlig varsel mottatt i februar, dette gjelder en i kommunedirektørens ledergruppe. Saken er oversendt advokat firmaet Erling Grimstad, som KS har anbefalt. Advokatene undersøker om det er et varsel, og utarbeider en rapport.
- I mars er det mottatt et nytt skriftlig varsel, og et muntlig. Dette vil også komme skriftlig. Disse er også rettet mot personer i kommunedirektørens ledergruppe. Varslene er sendt til samme advokatfirma. Formannskapet vil også bli informert om saken.
- Den 20.2. mottok kommunedirektør og ordfører et brev fra AMU – (Arbeidsmiljøutvalget). Ordfører leste opp brevet. Ordfører og kommunedirektør var invitert i et møte med AMU 15.3. der de fikk mere informasjon om innholdet/bakgrunnen for brevet.
- Kommunens rutiner for håndtering av varsler etter arbeidsmiljøloven § 2A.

Kommunedirektøren orienterte om:

- Sykefravær – utviklingen legemeldt fravær var under snitt i norske kommuner tom. 1. kv 2023, kom en økning etter dette. Var i 2023 8,2 % langtidsfravær og 8,6 % på korttidsfravær. Har gått noe opp i 2024. «Sykefraværprosjekt» er

nylig startet. Kommunedirektøren sender en oversikt av sykefravær til sekretær, som videresender denne til kontrollutvalgets medlemmer.

- Status på saken som kontrollutvalget har fått en redegjørelse om i sine to siste møter, der kommunen har ansvar for å yte helsetjenester.
 - ✓ Det er foretatt en anskaffelse med rett anskaffelsesprosess. Kontrakt er inngått, protokollen er offentlig, men kontrakten er u.off.
- Rutiner og systemer rundt beboerregnskap med og uten revisjonsplikt på Moratunet.
 - ✓ Ingen har revisjonsplikt. Ingen har særskilt bankregnskap, pasientkontoer. Av de 24 pasientene som har egne penger kan de avlevere disse til resepsjonen i en safe. Er et regnskap der med kvitteringer. Revisjon Øst IKS har fått innberetninger om dette.

Punktene under blir sendt til sekretær som videreformidler til kontrollutvalgets medlemmer.

- Saksbehandling av konsesjonssaker i Stor-Elvdal. Store saker er faglig sett gjerne kompliserte. Hvordan kan vi sikre at vi i fremtiden får sakene unna?
- Kommunens beredskapsplan; status og bruk

Votering

Det ble ikke fremmet annet forslag til vedtak, vedtaket var enstemmig.

Vedtak

Kontrollutvalget tar redegjørelsene til orientering

[Lagre]

Sak Se-18/24 Kontrollutvalgets årsrapport 2023

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Stor-Elvdal kontrollutvalget 2023 - 2027	18.03.2024	18/24

Forslag til vedtak/innstilling:

1. Kontrollutvalgets årsrapport for 2023 vedtas
2. Saken sendes kommunestyret med følgende forslag til vedtak:
 - Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsrapport for 2023 til orientering.

Møtebehandling

Votering

Endringsforslag fra kontrollutvalget:

1. Kontrollutvalgets årsrapport for 2023 vedtas med endringer gjort i møtet.

Endringsforslag sammen med sekretærens forslag enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Kontrollutvalgets årsrapport for 2023 vedtas med endringer gjort i møtet.
2. Saken sendes kommunestyret med følgende forslag til vedtak:
 - Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsrapport for 2023 til orientering.

[Lagre]

Sak Se-19/24 Engasjementsbrev Revisjon Øst IKS

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Stor-Elvdal kontrollutvalget 2023 - 2027	18.03.2024	19/24

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar engasjementsbrev for Stor-Elvdal kommune og Stor-Elvdal kommuneskoger KF til orientering

Møtebehandling

Morten A. Birkelid presenterte engasjementsbrev mellom Revisjon Øst IKS og Stor-Elvdal kommune og Stor-Elvdal kommuneskoger KF via Teams

Votering

Det ble ikke fremmet annet forslag til vedtak, vedtaket var enstemmig

Vedtak

Kontrollutvalget tar engasjementsbrev for Stor-Elvdal kommune og Stor-Elvdal kommuneskoger KF til orientering

[Lagre]

Sak Se-20/24 Informasjon om Revisjon Øst IKS sin interne kvalitetssikring (ISQM 1)

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Stor-Elvdal kontrollutvalget 2023 - 2027	18.03.2024	20/24

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar Revisjon Øst IKS sin redegjørelse til orientering

Møtebehandling

Morten A. Birkelid presenterte via Teams

Votering

Det ble ikke fremmet annet forslag til vedtak, vedtaket var enstemmig

Vedtak

Kontrollutvalget tar Revisjon Øst IKS sin redegjørelse til orientering

[Lagre]

Sak Se-21/24 Foreløpige vurderinger av risiko- og vesentlighetsvurderinger (ROV) for plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll (FR/EK)

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Stor-Elvdal kontrollutvalget 2023 - 2027	18.03.2024	21/24

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar saken til orientering og følger opp videre diskusjoner i neste kontrollutvalgsmøte.

Møtebehandling

Jo Erik Skjeggstad deltok i møtet via Teams. Nærmere diskusjoner om temaer for forvaltningsrevisjon tas på neste kontrollutvalgsmøte 14. mai.

Votering

Det ble ikke fremmet annet forslag til vedtak, vedtaket var enstemmig

Vedtak

Kontrollutvalget tar saken til orientering og følger opp videre diskusjoner i neste kontrollutvalgsmøte.

[Lagre]

Sak Se-22/24 Eventuelt

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Stor-Elvdal kontrollutvalget 2023 - 2027	18.03.2024	22/24

Forslag til vedtak/innstilling:

Saken legges fram uten forslag til vedtak

Møtebehandling**Votering**

Forslag fra kontrollutvalget:

Det ble ikke fremmet noe forslag under Eventuelt

Vedtak

Det ble ikke fremmet noe forslag under Eventuelt

[Lagre]

Sak Se-23/24 Referater og orienteringer

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Stor-Elvdal kontrollutvalget 2023 - 2027	18.03.2024	23/24

Forslag til vedtak/innstilling:

- Kontrollutvalget tar referatene og informasjonen til orientering
- Kontrollutvalget tar vedlagte tiltaksplan til orientering

Møtebehandling

Votering

Det ble ikke fremmet annet forslag til vedtak, vedtaket var enstemmig

Vedtak

- Kontrollutvalget tar referatene og informasjonen til orientering
- Kontrollutvalget tar vedlagte tiltaksplan til orientering

[Lagre]

Sak Se-24/24 Referatsaker

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Stor-Elvdal kontrollutvalget 2023 - 2027	18.03.2024	24/24

Forslag til vedtak/innstilling:

Referatsaker tas til orientering

Møtebehandling**Votering**

Det ble ikke fremmet annet forslag til vedtak, vedtaket var enstemmig

Vedtak

Referatsaker tas til orientering

[Lagre]

Arkivsak-dok. 21/00058-29
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Stor-Elvdal kontrollutvalget 2023 - 2027

Møtedato
14.05.2024

SAK SE-27/24 ORIENTERING FRA KOMMUNEDIREKTØREN

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar redegjørelsen til orientering

Vedlegg:

Ingen

Saksframstilling:

Kommunedirektøren er invitert i dagens møte for å gi en orientering om:

- Kort om nøkkeltall for økonomien så langt i 2024
- Kort om sykefravær og utvikling i de ulike sektorer så langt i 2024
- En rekke varsler har kommet mot personer i kommunedirektørens ledergruppe som nå behandles av eksterne saksutredere, som vi naturligvis konkret ikke tar stilling til. De ansatte er avhengige av å ha tillit til hverandre. Nær samtlige i ledergruppen er også medlemmer av AMU-utvalget som arbeidsgivers representanter. Dette forholdet har kontrollutvalget fått mange innspill på. Ut fra ikke datert «Varslingsrutiner for Stor-Elvdal kommune» punkt 11.1 samt opplysninger gitt av leder for sektor helse og mestring i ellers ikke datert påskebrev til de ansatte mars 2024 – hvordan ser kommunedirektøren prinsipielt på den aktuelle rolleforståelsen?
- Kontrollutvalget har i lengre tid fått henvendelser som i bunn og grunn handler om bemanning og organisasjonsmessig tilhørighet for det stedlige NAV-kontoret. Vi ønsker en statusrapport på dette pr mai 2024.
- Kontrollutvalget ønsker til slutt en selvstendig refleksjon fra både kommunedirektør og ordfører om status for kommunen så langt i 2024, og i klartekst hvilke utfordringer og signaler som de hver for seg tenker er viktig å ta med i rekrutteringsarbeidet for ny kommunaldirektør.

Arkivsak-dok. 21/00055-34
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Stor-Elvdal kontrollutvalget 2023 - 2027

Møtedato
14.05.2024

SAK SE-28/24 KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE TIL STOR-ELVDAL KOMMUNESKOGERS KF ÅRSREGNSKAP 2023

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og årsberetning for Stor-Elvdal kommuneskoger KF for 2023, oversendes kommunestyret, med kopi til foretakets styre og formannskapet

Vedlegg:

1. Revisjonsberetning
2. Årsregnskap og årsberetning 2023 – Stor-Elvdal kommuneskoger KF
3. Forslag til kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap/årsberetning for 2023

Saksframstilling:

Kommuneloven kap. 9 har bestemmelser om kommunale foretak, herunder om internkontroll (§§ 9-13 og 9-14) og budsjettstyring (§ 9-15). Når det gjelder regnskapsavleggelsen gjelder kommuneloven §§ 14-6 og 14-7, som for kommunens årsregnskap.

Ifølge kommunelovens bestemmelser skal regnskapet avlegges innen 22. februar, som for kommunes regnskap, og revisjonsberetningen skal være avlagt senest 15.april.

Videre heter det bl.a. følgende i kompl. § 14-3:

Årsregnskapene og årsberetningene skal vedtas senest seks måneder etter regnskapsårets slutt. Hvert årsregnskap skal behandles samtidig med tilhørende årsberetning. Vedtaket om årsregnskap skal angi hvordan et eventuelt merforbruk i driftsregnskapet skal dekkes inn.

Formannskapet eller fylkesutvalget innstiller til vedtak om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning. Kontrollutvalget skal uttale seg til kommunestyret eller fylkestinget om årsregnskapene og årsberetningene før formannskapet eller fylkesutvalget innstiller til vedtak. I kommuner og

fylkeskommuner med parlamentarisk styreform innstiller kommunerådet eller fylkesrådet til vedtak.

Styret Stor-Elvdal kommuneskoger KF har godkjent regnskapet og årsberetningen for 2023.

Kontrollutvalget skal uttale seg til kommunestyret om årsregnskapene og årsberetningene før formannskapet innstiller til vedtak, jf. forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3 annet ledd, jf. kommuneloven § 14-6 første ledd.

Revisjon Øst IKS har utarbeidet revisjonsberetningen for 2023.

Til kommunestyret i Stor-Elvdal kommune

UAVHENGIG REVISORS BERETNING 2023 – STOR-ELVDAL KOMMUNESKOGER KF

Uttalelse om årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Stor-Elvdal kommuneskoger KF som viser et overskudd på **kr 2 441 959**. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2023 og resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og
- gir årsregnskapet et rettviseende bilde av foretakets finansielle stilling per 31. desember 2023, og av resultatet for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler, tilleggsbestemmelser i kommuneloven og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift, god kommunal revisjonsskikk i Norge og International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av foretaket i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Årsberetningen og annen øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for informasjonen i årsberetningen og den øvrige informasjonen som er publisert sammen med årsregnskapet. Øvrig informasjon omfatter den lovbestemte årsberetningen og annen informasjon i årsberetning. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker verken informasjonen i årsberetningen eller annen øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen og annen øvrig informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen, annen øvrig informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen og annen øvrig informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen eller annen øvrig informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav og
- at opplysningene om økonomi i årsberetningen stemmer overens med årsregnskapet.

Vi henviser for øvrig til avsnittet «Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik» under uttalelse om øvrige lovmessige krav.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler, tilleggsbestemmelser i kommuneloven og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Målet med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som gir uttrykk for vår mening. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av intern kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av foretakets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet,

inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med kontrollutvalget og styret blant annet om det planlagte innholdet i og tidspunkt for revisjonsarbeidet og eventuelle vesentlige funn i revisjonen, herunder vesentlige svakheter i intern kontroll som vi avdekker gjennom revisjonen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av foretakets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik

Vi har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, i forbindelse med Stor-Elvdal kommuneskoger KFs redegjørelse for vesentlige budsjettavvik, enten det skyldes beløpsmessige avvik eller avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene.

Konklusjon

Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis er vi ikke blitt kjent med forhold som gir grunn til å tro at årsberetningen ikke gir dekkende opplysninger om vesentlige budsjettavvik.

Styret og daglig leders ansvar for å redegjøre for budsjettavvik

Styret og daglig leder er ansvarlig for å etablere administrative rutiner som sørger for at det utarbeides og iverksettes rutiner som sikrer at alle vesentlige budsjettavvik identifiseres og beskrives. Dette gjelder både beløpsmessige rammer og vedtatte premisser for bruken av bevilgningene. I årsberetningen skal styret redegjøre for vesentlige beløpsmessige avvik mellom årsbudsjettet og årsregnskapet, og vesentlige avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene.

Våre oppgaver og plikter

Vår oppgave er å se etter om årsberetningen gir dekkende opplysninger om vesentlige beløpsmessige avvik fra årsbudsjettet og vesentlige avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene. Vi skal avgi en uttalelse om årsberetningen på grunnlag av bevisene vi har hentet inn. Vi har utført vårt attestasjonsoppdrag med moderat sikkerhet i samsvar med kommunelovens regler og RSK 302 Forenklet etterlevelseskontroll av vesentlige budsjettavvik. Standarden krever at vi planlegger og gjennomfører oppdraget for å oppnå moderat sikkerhet for hvorvidt det foreligger dekkende opplysninger om vesentlige budsjettavvik i årsberetningen.

Utføring av et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet i henhold til RSK 302, innebærer å utføre handlinger for å innhente bevis for om det foreligger avvik fra budsjettvedtak, både beløpsmessige avvik og avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene, og om det i årsberetningen er gitt dekkende opplysninger om årsakene til

avvikene. Typen, tidspunktet for og omfanget av de valgte handlingene er gjenstand for revisors skjønn. Moderat sikkerhet har klart lavere sikkerhetsgrad enn betryggende sikkerhet, og vi gir derfor ikke uttrykk for samme nivå av sikkerhet som i konklusjon om årsregnskapet i revisjonsberetningen. Vi mener at vi har innhentet tilstrekkelig og hensiktsmessig bevis som grunnlag for vår konklusjon.

Løten, 2. mars 2024

Tommy Pettersen
oppdragsansvarlig regnskapsrevisor/
statsautorisert revisor

Hanne Mette Rusten
regnskapsrevisor

Kopi: Kontrollutvalget
Formannskapet
Kommunedirektøren
Styret

ÅRSBERETNING 2023

K F STOR-ELVDAL KOMMUNESKOGER

Bildet viser skade på skogsbilveinettet etter uværet «Hans».

Foto: Haakon Akre

K.F. Stor-Elvdal kommuneskoger

K. F. Stor-Elvdal Kommuneskoger er organisert som Kommunalt foretak og utøver næringsvirksomhet innen skog og utmark i Stor-Elvdal Kommune, over et areal på ca. 200.000 daa.

KOMMUNESTYRET ER FORETAKETS ØVERSTE ORGAN.

Styret valgt i perioden 2019 – oktober 2023

leder
nestleder
styremedlem
styremedlem
styremedlem

Severin Myrbakken
Ane Eriksen Hamilton
Torstein Storaas
Haaken W. Mathiesen
Inge Strand

Styret valgt i perioden november 2023 – 2027

leder	Even Moen
nestleder	Anne Herud
styremedlem	Ole Arne Hagen
styremedlem	Britta Larsson
styremedlem	Inge Strand

Styret har i 2023 avholdt 4 styremøter

Ansatte:

Haakon Akre	Daglig leder
Inge Strand	Skogsmedarbeider

Kontorsted:

Storgata 121, 2480 Koppang.

K.F. Stor-Elvdal kommuneskoger fikk revidert målsetting og retningslinjer i 2016 i K. Sak PS 16/65.

HOVEDMÅL:

Befolkningen i Stor-Elvdal skal, organisert gjennom kommuneskogen, være skogeiere. Kommuneskogen skal gi befolkningen skogeieransvar og skogeierfordeler.

Utdypning av hovedmålet:

Alle storelvdølers eierskap sikrer innbyggerne tilgang til eksempelvis skogsbilveger, inntekter fra og verdiøkningen av Stor-Elvdals skoger og fjell. Eierskapet sikrer langsiktig skogfaglig og miljømessig bruk av Stor-Elvdals areal til innbyggernes beste.

Drifta skal foregå etter skog- og utmarksfaglige prinsipper og på en bedriftsøkonomisk rasjonell og samfunnsmessig akseptabel måte. Man forventer en positiv avkastning på totalkapitalen. Kommuneskogen skal tilby et godt arbeidsmiljø og gode utviklingsmuligheter for de ansatte.

Hovedtall 2023

Regnskapet er framlagt iht. regnskapsloven, og viser et samlet overskudd på **kr. 2 441 959,-**. Det var budsjettert (revidert) med et totalt konsernbidrag på kr 2 000 000,- til Stor-Elvdal kommune hvorav kr 1 325 000,- fra drift og kr 675 000,- fra fond.

Overføring fra annen egenkapital kr 0- Overskuddet i 2023 utgjør 25 % av samlet brutto omsetning. De samlede driftsinntekter ble 25 % høyere enn budsjettert, mens de totale driftsutgiftene ble 21 % høyere enn budsjettert.

Kommentarer til vesentlig avvik mellom resultat og budsjett:

Budsjettert årsresultat var pålydende kr. 1 325 790,- mens det faktiske årsresultat ble pålydende kr. 2 441 959,- Differanse mellom inntekter og utgifter mellom budsjett og de faktiske regnskapstall ble dermed positivt pålydende kr. 1 116 169,-

Overskuddet skyldes i hovedsak:

Det ble avvirket ca. 1000 m3 mere en budsjett på grunn av gunstige tømmerpriser og driftsforhold. En annen vesentlig faktor som spilte inn var også at kommuneskogen måtte justere budsjett for 2023 fordi kommunestyret vedtok en mer overføring fra kommuneskogen til kommunekassa på kr. 500 00,-

Det ble også vektlagt at man avvirket desto mindre enn budsjettert i 2022 og hadde derfor noe kvantum «til gode». Differanse mellom budsjett kr. 5 000 000,- og årsresultat kr. 6 115 468,- er kr. 1 115 468,-

Det ble overført større utbytte fra utmarksområdene en budsjettert (k.3637).

Differansen mellom budsjett kr. 50 000,- og årsresultat kr. 210 790,- er kr 160 790,-

Andelseiertillegg fra Glommen Skog SA ble større en budsjett på grunn av en gunstig m3 pris betalt i etterskudd fra avvirkningsåret 2022 (k.3002).

Differansen mellom budsjett kr. 200 000,- og årsresultat kr. 427 240,- er kr. 227 240,-

En vesentlig økning i refusjon skogfond (k.3850) skyldes at det ble investert mere i utføring av skogkulturarbeide en planlagt vurdert opp mot gunstige forhold, god tilgang på arbeidskraft og forsvarlig med oppsparte midler på skogfondkonto.

Differansen mellom budsjett kr. 300 000,- og årsresultat kr. 665 418,- er kr 365 418,-

Det bemerkes at opparbeidelse av skogfond skjer som en utgift ved omsatt tømmer. Dvs. at utgiften/trekkprosent i kr, synligjøres ved driftsutgifter (k.7761).

Økning inntekter av sum finansinntekter skyldes i hovedsak en underbudsjettering på årsbudsjettet. Differanse på sum finansinntekter budsjett kr. 291 000,- og årsresultat kr. 578 930,- kr. 287 930,-

Avvik i årsresultat driftskostnader:

Entreprise tømmerhogst/driftskostnad ble som nevnt ovenfor, høyere parallelt med en økt avvirkning. Differanse mellom budsjett kr. 1 500 000,- og årsresultat kr. 1 967 868,- kr. 467 868,- (k.4500).

Økt satsing på ungsogpleie (kulturarbeider) (k. 4522). Differanse mellom budsjett kr. 100 000,- og årsresultat kr. 267 501,- kr 167 501,-

Avtalefestet pensjon (k.5250) ble en formidabel utgiftspost på grunn av at regnskapsfører ikke har tatt høyde for lønnsøkning fra og med 2019. Etterslepet ble korrigert i 2023 og differansen mellom budsjett kr. 195 000,- og årsresultat kr. 533 740,- ble kr. 338 740,-

Utgift til vedlikehold veier sommer (k.6650) ble mye større enn budsjett på grunn av store skader etter uværet «Hans» som herjet på høsten og forårsaket store skader på skogsbilveinettet. Differanse mellom budsjett kr. 250 000,- og årsresultat kr. 460 363,- kr. 210 363,-

Utgifter til vedlikehold veier vinter (k.6651) gjenspeiler økt timeforbruk ved brøyting stort sett på felles veianlegg og særlig adkomst på hytteveier. Differanse mellom budsjett kr. 50 000,- og årsresultat kr. 230 401,- kr 180 401,-

Økt utgift til skogfond (k.7761) skyldes som beskrevet ovenfor, en økning i skogkulturaktiviteten.
Differansen mellom budsjett kr. 300 000,- og årsresultat kr. 610 893,- kr. 310 893,-

Det er avlagt avdelings-regnskap, fordelt på 4 avdelinger:

Felleskostnader 1

Saksbehandling, eiendomssaker, jordskifte, regnskapsførsel, arkiv, personal, lønn, feriepenger, KLP, husleie, revisjon, drift internett, mobiltelefon, kjøregodtgjørelse, forsikring, tap på fordringer, mm. **Alle felleskostnader som ikke direkte gjelder skogsdrift, utmark eller hyttefelt blir ført her.**

Skogsdrift 2

Hogst/kjøring, salg av tømmer, skogsbilveier, skogkultur, skogbruksplan, planlegging vedr skog, m.m.

Utmark 3

Jakt, fiske, utleie koier, åremålsleie areal, mineralforekomster, småkraft, vern m.m.

Hyttefelt 4

Salg og markedsføring, løypeutvalg, veier hyttefelt, Vinjeveien, visningshytte, bygsling hyttetomter, m.m.

Faktura/timfordeling.

Anvisning og fakturagrunnlag kodes med tall for den enkelte avdeling. Timelønn fordeles ved årets slutt med en prosentsats basert på utførte arbeidsoppgaver i løpet av året.

Avdelingsregnskapet viser fordeling av driftsresultatet:

Felleskostnader		-2 004 673
Skogsdrift		2 886 823
Utmark		973 700
Hyttefelt		586 109
SUM DRIFTSRESULTAT	Kr	2 441 959

Konsernbidrag – overføringer til Stor-Elvdal kommune

KF Stor-Elvdal Kommuneskoger overførte til sammen 2 mill. til Stor-Elvdal kommune. Overføringen ble belastet kommuneskogens driftsregnskap.

Skogsdrift

Tømmerpriser i Kommuneskogen 2015- 2023

2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
556	547	505	343	473	480	394	365	337

Gjennomsnittsprisen for tømmer levert i 2023 var kr 556 pr. m³, en oppgang på kr 9 pr. m³ i forhold til 2022. En stabil «høy» pris, skyldes markedets jevne etterspørsel etter virke fra og med 2021.

Driftsforholdene i 2023 var variable med til dels mye nedbør i høstmånedene. Nedbøren medførte sporskader i terreng og på vei, som igjen medførte økte driftskostnader. Totalt ble det målt inn 11031 m³ i kalenderåret 2023 (9316 m³ i 2022). Tømmeromsetning/avvirkning ble foretatt via Glommen Mjøsen Skog SA.

Tynning utgjorde ca. 11 % av avvirket volum.

Hyttetomter

På landsbasis ble 2023 året hvor salg av fritidseiendommer kollapset. En generell høy inflasjon bidro til at folk flest strammet inn forbruket. Nervøsiteten i markedet ser ut til å vedvare.

Totalt var det budsjettet med salg av 1 tomt. I løpet av 2023 ble det solgt 1 hyttetomt på Tryvang Sør hyttefelt.

Lokal satsing: Kommuneskogen er åpen for samarbeide med alle entreprenører/aktører som genererer innsalg av hytter/tomter. Lokalt næringsliv bidrar først og fremst med små og store byggeprosjekter, vedlikehold av veier samt annen type småskala service. Av lokale byggefirmaer som bidrar med markedsføring, er det nå kun Byggmester Ulvmoen AS som er aktiv.

Kommuneskogen inngikk i løpet av høsten 2021, en felles markedsføring/salgavtale med Sande Hytter. Sande Hytter er en elementprodusent av ferdig hytter og har markedsandeler i store deler av sør/øst Norge. I løpet av 2023 ble det ikke solgt noen tomter/hytter via dette samarbeidet.

Kommuneskogen inngikk et felles markedsførings avtale med Saltdalshytta i utgangen av 2022. Saltdalshytta er et relativt stort hyttefirma, som innehar en ledende markedsandel i sør/øst Norge.

Markedsføring av hyttetomter ble utført på følgende måte:

- Via samarbeidspartnere
- Ved utsendelse av reklamefinansiert brosjyre (papir og elektronisk).
- Oppdatering av hjemmeside (tilpasset smart-telefon)
- Annonsering på FINN.
- Facebook
- Deltagelse på hytte messer.

Jakt/fiske

Elgjakt: 2023 er siste år av en fire års periode. 12 (13) lokale jaktlag er i sving. Det ble i 2023 (2022) skutt 31 (31) elg av en kvote på 45 (44), fellingsprosent 69 (70). Det ble skutt 3 (2) hjorter på kommuneskogens jaktfelt i 2023.

Utviklingstrekk elg i Stor-Elvdal kommuneskoger 2019-2023:

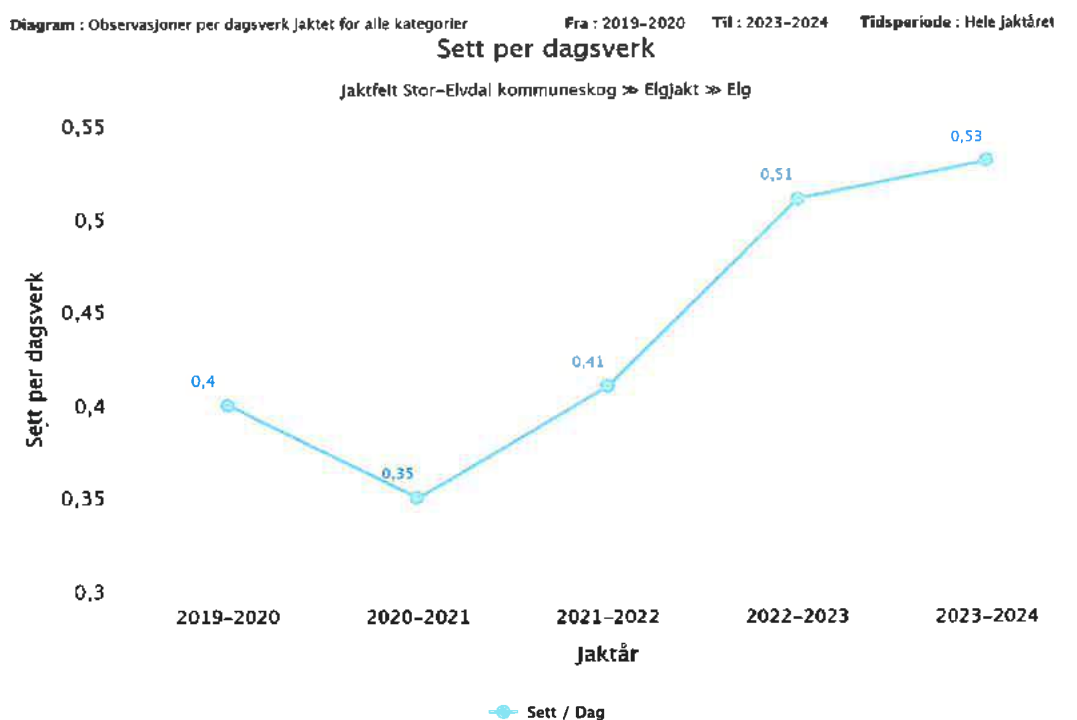
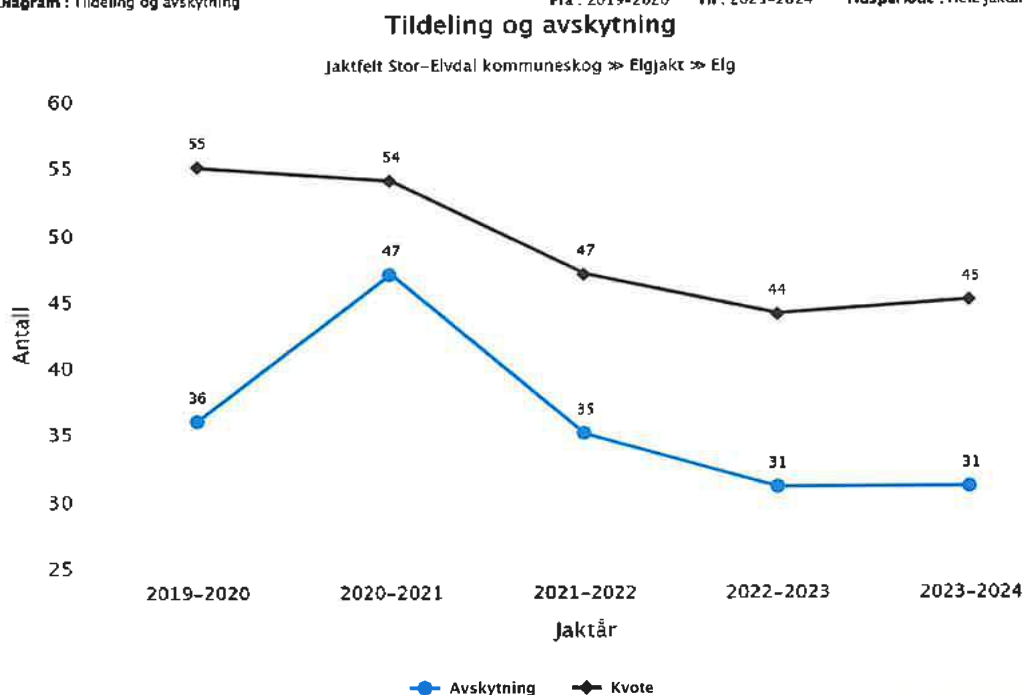

Diagram : Tildeling og avskyting

Fra : 2019-2020

Til : 2023-2024

Tidsperiode : Hele jaktåret

Kommuneskogen deltar via medlemskap i Trøttes Westgaard og Atndalen utmarksområder, i en omfattende vinterforing av elg ved bruk av gras fôr. Hovedhensikten med foringen er å hindre viltpåkjørsler på vei og jernbane. Foringen har også en betydelig effekt ved at foryngelse av særlig furu, blir redusert. Kommuneskogen tilpasser derfor hogst av furu i typiske vinterbeiteområder for elg.

Så langt har mesteparten av utgifter forbundet med foring med gras blitt subsidiert/bekostet av Statens Veivesen og Jernbaneverket. Andre tilpasninger blir dekket av grunneiere.

Reinsjakt:

I 2023 ble det delt ut to gratis reinkort til ungdom mellom 16 og 18 år..

Høgskolen i Hedmark Campus Evenstad fikk tildelt to kort (ikke gratis).

Av tildelt 32 (23) reinsdyr ble det på kommuneskogens kvote felt 17 (10), fellingsprosent 53 (43). Oppsummert for våre tre områder:

Strandsameiet (Rondane Sør): Tildelt 5 (3) kort felt 5 (2) dyr. – 100 % felling (67)

Fampen Villreinområde: Tildelt 10 (8) kort, felt 6 (6) dyr – 60 % felling (75)

Sølnkletten Villreinområde: Tildelt 17 (12) kort felt 6 (2) dyr – 35 % felling (17)

Telling av rein de siste to årene viser at vinter-stammen er svakt oppadgående både i Rondane Sør og i Sølnkletten villreinområder.

Bestandsmålene, ca. 2300 rein i Rondane Sør og ca. 800 rein i Sølnekletten er tilnærmet oppfylt.

Det er derfor grunn til å tro at kvotene etter hvert blir stabile iht. bestandsmålene.

Småviltbestanden er generelt lav på fugl mens noe bedre på hare. Årsaken er sammensatt. For skogsfugl/rype har produksjonsperioden i 2023 vært forholdsvis lik de to foregående år med kalde perioder før og etter klekking.

I 2023 sliter man fortsatt med ettervirkning av harepest i den søndre delen av bygda.

Samlet sett er utbytte og overføringer fra utmarksområdene moderate.

Salg av treningskort for fuglehunder/harehunder på treningsterrenget langs Vinjevegen er fortsatt et populært og viktig tiltak.

Stor-Elvdal jeger og fiskeforening leier mesteparten av kommunens fiskerett. Jeger og fiskeforeningen er ansvarsbevisste og følger opp både med kultivering i vann og restaurering av bygg/installasjoner.

Fjell og grustak

Driver av Ulvberget Fjelltak, Mobilgrus AS, har i driftsåret 2023 produsert 24 508 tonn knust fjell mot 27 342 tonn i 2022. Det forventes at fjellmassen, som er av meget god kvalitet, vil bli brukt i forbindelse med fremtidig utbygging av Rv 3.

Mobilgrus AS har en driftsavtale med kommuneskogen ved drift av Tannfetten Nord massetak.

For å få en rasjonell drift av taket, ble det i 2019 inngått en samarbeidsavtale om drift av Tannfetten Nord og Tannfetten Sør massetak. Gunnar Myrvang er eier av Tannfetten Sør massetak. For inntektsåret 2023, uten at det ble produsert asfalt eller masse til store anlegg, utgjorde masseuttaket fra kommuneskogens areal 6000 tonn.

Til sammen solgte kommuneskogen grus/fjell masse for kr 82 000,- mer enn budsjettert.

Skogsbilveier

Kommuneskogen eier alene eller i fellesskap med andre skogeiere, et omfattende skogsbilveinett. Kommuneskogen har ansvar for regnskap, drift og vedlikehold på brorparten.

I hovedsak så utføres drift og vedlikehold av veiene med egen traktor og utstyr. Dette realiserer en inntjening som i 2023 utgjorde brutto kr 216 000,-

Skogsbilveinettet som innbefatter vår virksomhet, er i henhold til kommuneskogens målsetting, tilgjengelig for publikum.

Skogkultur

Det ble i 2023 (2022) markberedt 262 (217) daa.

Ungskogpleiet/forhåndsryddet 2023 (2022) 605 (625) daa.

Planting 2023 (2022) 37 800 (19 728) gran/furu planter.

Gjødsling 2023 (2022) 0 (0) daa.

Jordskiftesaker

Kommuneskogen er i 2023 indirekte med i en jordskiftesak i veianlegget «Trylvegen».

.

Milepæler- avtaler

Nåværende daglig leder i kommuneskogen, Haakon Akre, går av med pensjon 1 oktober 2024. Etter en ansettelses prosess påbegynt våren 2023, ble daglig leders etterfølger, Tallak Dieset, ansatt fra og med 1. februar 2024. Tallak Dieset vil fungere som påtroppende daglig leder inntil Haakon Akre går av med pensjon. Ansettelses prosessen i 2023, har ikke belastet årsregnskapet i samme periode.

Kommunestyret vedtok i 2021 og i 2023 at kommuneskogens organisasjonsform skal fortsette som KF (kommunalt foretak). Vedtak innebefatter også at kommuneskogens regnskap skulle fra og med 2022, føres av kommunekassa. På grunn av kapasitets problemer har kommunekassa utsatt oppstart til tidligst 2025. Enn så lenge er det Accoutntor avd. Koppang som fører kommuneskogens regnskap.

Høgskolen i Innlandet v/Campus Evenstad er en viktig ressurs for Stor-Elvdal kommune. Kommuneskogen var i 2023 delaktig i følgende avtaler med Evenstad:

- Arealer for bruk til forskning av jerv.
- Arealer for bruk til undervisning/forskning på skog (ett konkret flerårig prosjekt med forskning på foryngelse av skog, ble påbegynt i 2020).
- Prøvefiske i vann i Vinjevegen fiskeområde.

-Som et forsøksprosjekt, ble det i 2017 inngått en avtale med Glomma Fiskeforening om opprettelse av en fluefiskesone. Fluefiskesonen befinner seg ca. 3 km oppstrøms fra og med Sundfloen bru. Kommuneskogen er en av flere grunneiere. Etter at en del av grunnarealet ble trukket ut av fiskesonen i 2023, vedtok årsmøtet i Glomma Fiskeforening at grunnlaget for et videre samarbeide ikke var til stede. Fluefiskesonen ble deretter avviklet.

Avtale inngått i 2018 med Nordsturnoen Videregående skole ved bruk av skogarealer til elevøvelser, ble videreført i 2023.

Ringvirkning og verdiskapning

Kommuneskogen har i en årrekke hatt kultur for å utføre eksterne tjenester med eget utstyr og mannskap. Dette medfører en positiv inntjening samt en merkbar goodwill fra kunder. Spesielt viktig er dette overfor våre hyttekunder som videre genererer ressurser tilbake til lokalsamfunnet på grunn av vår tjenesteyting

Innenbygdsboende kan som følge av vedtatt målsetting og retningslinjer for kommuneskogen få tilgang til: rimelig småviltjakt, vedskog og tilgang til fiskerett gjennom lokal forening, mulighet for å hogge gratis juletre, storviltjakt som er relativt lett tilgjengelig og er prissatt i det midtre sjikt, mange åpne skogsbilveier, en rimelig leie av husvære i utmark.

Kommuneskogen ønsker med sine ressurser, å være en pådriver og samarbeidspartner for næringsutvikling i kommunen. Det er vanskelig å estimere ringvirkninger og verdiskapning i penger, men kommuneskogens bidrag er utvilsomt betydelig.

Utviklingstrekk

I 2023 var det to ansatte i 100 % stilling. Ved å holde arbeidstokken på dette nivået vil det til tider påregnes en innleie av eksternt mannskap, alternativt en fast ansettelse av arbeidskraft. Styret vurderer dette fortløpende. Leie av sesonghjelp til kulturarbeidet vil tilpasses det årlige behov.

Destinasjon Østerdalen:

Det jobbes kontinuerlig for å heve områdes generelle attraktivitet på region-nivå. Næringsinteresser i Stor-Elvdal og Rendalen kommune, samarbeider om en felles markedsstrategi ved blant annet felles deltagelse på messer. Fokus på satsningen er å gjøre Østerdalen attraktiv for relaterte kunder. Aktuelle samarbeidsprosjekter finansieres ved bruk av fylkeskommunale midler. I 2023 var det ikke noen form for felles markedsføring i regi av de to kommunene, men det forventes at de felles markedsføringsprosjektene videreføres i en eller annen form.

Tømmer/skog:

Tross en negativ prisutvikling i 2023 for industri som foredler cellulose og tremasse, har prisen for tømmer som råstoff fra skogeier vært god. Kommuneskogens brutto inntjening per m³ har dermed vært stabilt god selv om avvirkningsutgifter har hatt en formidabel økning. Kommuneskogens rotnetto per m³ har vært relevant i henhold til budsjett.

Prismekanismer som har ført til tømmerprisnivået har holdt seg bra er kort fortalt:

«Økte massevirkepriser ved inngangen til året gjorde tynning og slutthogst av skog med høy massevirkeandel interessant. Kommuneskogen så som mange andre råstoffleverandører, benyttet anledningen til hogge skog med relativt stor massevirkeandel (høyereleggende skog og tynning). Slike hogster gir ikke samme totalvolum inn i markedet som når det er større trykk på sagtømmer. Behov for massevirke til den skandinaviske industrien har også økt betraktelig på grunn av sanksjoner mot Russland. Den kollektive dreining mot mere hogst av massevirkebasert tømmer har dermed ført til et underskudd av råstoff til sagbrukene. Underskudd av råstoff til industrien generelt vil videre øke etterspørsel og gi gode priser til råvareleverandørene. Trelastindustrien har, tross et sviktende hjemmemarked, også overholdt ett godt eksportvolum på grunn av den eksisterende valutafordelen.»

Kommuneskogen forhandler tømmer i henhold til de offentliges regler ved anskaffelser, det vil si for vårt vedkommende, ved en anbudsprosess.

Klimamål/karbonfangst:

Kommuneskogen arbeider kontinuerlig for at skogen skal skjøttes optimalt for å utnytte produksjonskapasiteten og for å kunne være bærekraftig i henhold til det «Grønne skifte»

Klimamål og karbonfangst er en gjenganger i dagens miljødebatt.

Forskning viser at opptak av Co2 fra atmosfæren er optimal ved at skogen har en alder på + - 30 år, samt at sluttavvirkning av skog som skjæres til plank og brukes til langsiktige bygningskonstruksjoner, frigjør minimalt med Co2. Rask foryngelse/plantning etter sluttavvirkning er også en meget betydelig faktor for optimal Co2 binding.

Kommuneskogen har en årlig total tilvekst på ca. 26 000 m³. Av dette utgjør ca. 62% skog i det optimale sjiktet ved binding av Co2 (alder + - 30 år). Anbefalt årlig hogstkvantum/sluttavvirkning ved dagens estimat, tilsvarer ca. 34% av tilvekst.

Man kan leke seg med tall for å finne ut eksempelvis hvor mye utslippstonn Co2 fra x antall biler, fly el. kommuneskogen binder i løpet av et år. Det ser ut til at kommuneskogens klimaregnskap, kommer godt ut.

Utmark/turisme:

Kommuneskogen ønsker å tilrettelegge eiendommen utmarksressurser for publikum på en miljømessig forsvarlig måte.

Budsjettvedtak viser at man satser på opprusting av koier/hytter for å bli mere «oppdatert» på utleie markedet.

En generell økt urbanisering av befolkningen tilsier at man forventer en høyere grad av tilrettelegging ved bruk av naturen. Dette vil kunne medføre økt sysselsetting i form av guidete pakker, entreprenørskap mm.

Kommuneskogen ønsker en sterk deltagelse i utmarksområder og fiskeforeninger for å påvirke til en fremtidsrettet og optimal forvaltning.

Opplysninger i hht. Regnskapsloven

K. F. Stor-Elvdal Kommuneskoger er organisert som kommunalt foretak og utøver nærings virksomhet innen skog og utmark på ca. 200 000 daa i Stor-Elvdal Kommune. Kontorsted er Storgata 121, 2480 Koppang. Revisjon Øst IKS har ansvar for revisjon av vårt regnskap.

Disponering av årsresultat

Resultatregnskapet viser et driftsresultat på kr. 2 441 959,-

Overført til Stor-Elvdal Kommune	kr 2 000 000,-
Overført annen egenkapital	kr. (441 959,-)
Årsresultat	kr 2 441 959,-

Styret mener at det fremlagte resultatregnskapet og balansen gir et rettviseende bilde over utviklingen og resultatet av selskapets virksomhet og dens stilling.

Fortsatt drift

Det har ikke inntruffet ekstraordinære forhold som har påvirket årsregnskapet og det har ikke inntruffet forhold etter regnskapsåret slutt som har påvirket resultatet. Det bekreftes at vilkårene for fortsatt drift er til stede.

Ytre miljø

Det tas vare på miljøet etter Norsk PEFC skogstandard (Programme for the Endorsement of Forest Certification schemes) og «Forskrift om bærekraftig skogbruk». Både kommuneskogens samarbeidspartnere (tømmerkjøpene) og daglig leder i kommuneskogen er sertifisert ved drift og omsetning av tømmer.

De ansatte i kommuneskogen benytter miljøbensin ved hogst og ungskogpleie. Det brukes ikke sprøytemidler i bedriften. Totalt sett påvirkes det ytre miljø lite av virksomheten som utøves.

Risikovurdering

Det er gjennomført risikovurdering for manuell tømmerhogst. Manuell hogst av vindfall og hogst nær kraftlinjer, har størst risiko. Som tiltak mot kartlagte risikofaktorer har de ansatte hatt kurs hvor sikkerhet under hogst er et viktig tema. Det ble utført svært lite manuell tømmerhogst i 2023.

Etisk standard

Kommuneskogen etterstreber en høy etisk standard for å eliminere bort aktivitet som kan forstås som mislighold av økonomisk karakter eller skape personlige fordeler.

Rutiner som blir fulgt skal være åpne og transparente.

Det utføres kontrollrutiner på alle transaksjoner i form av anvisning og attestasjon foretatt av to personer.

Styret, revisor og kommunens kontrollutvalg skal videre kunne fange opp enhver form for økonomisk mislighold.

Likestilling

Det har ikke vært gjennomført rekrutteringer de siste årene og siden foretaket kun har mannlige ansatte har det ikke vært behov for tiltak innenfor områdene rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, fremmelse, utviklingsmuligheter, tilrettelegging og mulighet for å kombinere arbeid og familieliv. Jf. likestillings- og diskrimineringsloven § 26.

Foretaket har tilstrekkelig likestilling i styret.

Personal

Det var ved utgangen av 2023 to ansatte i 100 % stilling.
Bedriftens ansatte ble ikke utsatt for skader eller ulykker. Arbeidsmiljøet betegnes meget godt. Begge ansatte er innmeldt i bedriftshelsetjenesten – HMS øst.

Mål/resultatstyring

Det er vedtatt egen målsetting og vedtekter for bedriften som sammen med skogbruksplan utarbeidet i 2018 er retningsgivende for virksomheten. Revisjon av målsetting ble foretatt i 2016. Resultatstyring og rapportering ble foretatt ved hjelp av regnskapssystem til vår regnskapsfører, Accountor Group avd. Koppang.

Forsvarlig drift

Virksomheten har nødvendig verktøy for å gjennomføre en effektiv og forsvarlig drift.

Informasjonsbehandling

Gjennom HMS er det etablert plan for informasjonsbehandling i tilfelle brann og katastrofe. Bedriftens plan for HMS er gjennomgått i samarbeid med Arbeidstilsynet, og inneholder etiske retningslinjer og holdningsskapende tiltak. Disse ble ikke brutt i 2023. Hvis disse brytes, tas dette opp i egen samtale med vedkommende.

-----0000-----

KOPPANG 09.02.2024

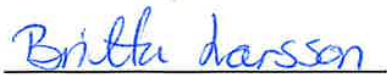
Even Moen (Styreleder)

Anne Herud

Ole Arne Hagen

Britta Larsson

Inge Strand

Haakon Akre (Daglig leder)

Årsregnskap for
STOR-ELVDAL KOMMUNESKOGER KF

974642417

Regnskapsår
01.01.2023 - 31.12.2023

STOR-ELVDAL KOMMUNESKOGER KF
974 642 417

Resultatregnskap

	Note	2023	2022
Driftsinntekter			
Salgsinntekt		6 862 596	5 636 622
Annen driftsinntekt	1	2 810 551	2 245 635
Sum driftsinntekter		9 673 147	7 882 256
Driftskostnader			
Varekostnad	1	-2 946 832	-2 090 245
Lønnskostnad	2, 3, 4	-2 048 913	-1 660 829
Avskrivning på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	5	-305 610	-333 019
Annen driftskostnad	1, 4, 6, 7, 8	-2 508 763	-2 751 120
Sum driftskostnader		-7 810 117	-6 835 214
Driftsresultat		1 863 029	1 047 043
Finansinntekter			
Renteinntekt fra foretak i samme konsern		0	1 732
Annen renteinntekt		398 299	222 850
Annen finansinntekt		180 631	178 625
Sum finansinntekter		578 930	403 207
Finanskostnader			
Nedskrivning av finansielle eiendeler		0	-48 000
Annen rentekostnad		0	-472
Sum finanskostnader		0	-48 472
Netto finans		578 930	354 735
Resultat før skattekostnad		2 441 959	1 401 778
Årsresultat		2 441 959	1 401 778
Overføringer			
Avgitt konsernbidrag	9	2 000 000	2 000 000
Annen egenkapital		441 959	-598 222
Sum overføringer		2 441 959	1 401 778

STOR-ELVDAL KOMMUNESKOGER KF
974 642 417

Balanse 31.12

	Note	2023	2022
EIENDELER			
Anleggsmidler			
Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	5	22 854 367	22 962 896
Maskiner og anlegg	5	1 311 602	1 594 361
Sum varige driftsmidler		24 165 969	24 557 257
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler	10	856 736	910 645
Sum finansielle anleggsmidler		856 736	910 645
Sum anleggsmidler		25 022 705	25 467 902
Omløpsmidler			
Fordringer			
Kundefordringer	6	624 516	622 625
Andre kortsiktige fordringer		97 794	94 321
Sum fordringer		722 310	716 946
Bankinnskudd, kontanter og lignende			
Bankinnskudd, kontanter og lignende	11	8 473 861	7 509 882
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende		8 473 861	7 509 882
Sum omløpsmidler		9 196 172	8 226 828
SUM EIENDELER		34 218 877	33 694 731

STOR-ELVDAL KOMMUNESKOGER KF
974 642 417

Balanse 31.12

	Note	2023	2022
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Innskutt egenkapital			
Selskapskapital	12, 13	12 876 808	12 876 808
Sum innskutt egenkapital		12 876 808	12 876 808
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	12	20 947 276	20 443 399
Sum opptjent egenkapital		20 947 276	20 443 399
Sum egenkapital		33 824 084	33 320 207
Gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	1	101 542	135 838
Skyldige offentlige avgifter		136 128	85 978
Annen kortsiktig gjeld		157 122	152 708
Sum kortsiktig gjeld		394 793	374 524
Sum gjeld		394 793	374 524
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		34 218 877	33 694 731

Even Moen
styrets leder

Anne Herud
nestleder

Ole Arne Hagen
styremedlem

Britta Larsson
styremedlem

Inge Strand
styremedlem

Haakon Akre
daglig leder

STOR-ELVDAL KOMMUNESKOGER KF

974642417

Noter

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk for små foretak.

Salgsinntekter

Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet. Tjenester inntektsføres etter hvert som de leveres.

Klassifisering og vurdering av balanseposter

Anleggsmidler er eiendeler bestemt til varig eie eller bruk. Eiendeler som er knyttet til varekretsløpet er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer klassifiseres som omløpsmidler hvis de forfaller til betaling innen ett år etter transaksjonsdagen. Tilsvarende klassifiseres gjeld som kortsiktig hvis gjelden forfaller til betaling innen ett år.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet. Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost. Varige anleggsmidler avskrives etter en fornuftig avskrivningsplan. Anleggsmidlene nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som ikke forventes å være forbigående. Langsiktig gjeld med unntak av andre avsetninger balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler balanseføres og avskrives over driftsmidlenes levetid dersom de har antatt levetid over 3 år og har en kostpris som overstiger kr 15 000. Direkte vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende under driftskostnader, mens påkostninger eller forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives i takt med driftsmidlet.

Forøvrig er følgende regnskapsprinsipper anvendt:

Forsikret pensjonsforpliktelse er ikke balanseført - kostnaden er lik premien. Leieavtaler er ikke balanseført.

Selskapet har ikke endret regnskapsprinsipp fra 2022 til 2023.

Note 1 - Kommunale transaksjoner

	2023	2022
Salg til Stor-Elvdal kommune	688	62 100
Salg til Innlandet fylkeskommune	0	0
Kjøp av Stor-Elvdal kommune	143 675	852 331
Kjøp av Hedmark Revisjon	67 219	58 156
Kjøp av Innlandet fylkeskommune	0	0
Bidrag/utbytte til Stor-Elvdal kommune	2 000 000	2 000 000
Gjeld til Stor-Elvdal kommune	0	0

Note 2 - Antall årsverk

Antall årsverk sysselsatt i regnskapsåret: 2

STOR-ELVDAL KOMMUNESKOGER KF
974642417

Note 3 - Lønnskostnader

Spesifikasjon av lønnskostnader	2023	2022
Lønn	1 395 765	1 361 904
Arbeidsgiveravgift	125 845	104 885
Pensjonskostnader	523 839	190 454
Andre relaterte ytelser	3 464	3 587
Sum	2 048 913	1 660 830

Note 4 - Ytelse til ledende personer

	Lønn	Pensjonsutgifter	Annen godtgjørelse
Ytelser til daglig leder	805 375	283 331	11 591

Mer om ytelser til daglig leder

Pensjonskostnadene skyldes regulering av lønn tilbake til 2019.

Ledende person	Lønn	Pensjonsutgifter	Annen godtgjørelse
Styreleder	35 000	0	0
Total ytelser til andre ledende personer	35 000	0	0

Mer om ytelser til ledende personer

Det er ikke gitt lån til ledende personer.

Plikt om pensjonsordning er oppfylt med pensjonsordningen til KLP.

STOR-ELVDAL KOMMUNESKOGER KF
974642417

Note 5 - Anleggsmidler

	Hytte- felt	Skogbruks- eiendommer	Jakt- rettigheter	Koler/ bygninger	Maskiner	Visnings- hytte	sum
Anskaffelses- kost	5 041 719	15 548 581	2 000 000	2 224 374	2 574 367	529 251	27 918 292
Årets tilgang							
Årets avgang	85 676						85 676
Anskaffelses- kost 31.12.23	4 956 043	15 548 581	2 000 000	2 224 374	2 574 367	529 251	27 832 616
Akk. ordinære				1 851 778	980 007	529 251	3 361 035
Årets ordinære avskrivninger				22 852	282 758		305 610
Tilbakeført ved avgang							
Bokført verdi	4 956 043	15 548 581	2 000 000	349 744	1 311 602	0	24 165 970
Avskrivnings- satser	inv. pr tomt	0 %	0%	20 år	5 år		

Vedr. hyttefelt:

Tryvang Øst	kr 72 500	a kr. 14 500,- = 5 stk ledig
Tryvang Sør	kr 4 883 543	a kr. 85 676,- = 57 stk ledig
Sum:	kr 4 956 043	

Tidligere nyanskaffelser er finansiert med egenkapital.

Note 6 - Kundefordringer

	2023	2022
Kundefordringer til pålydende 31.12	651 124	719 125
Opptjent ikke fakturert inntekt	69 892	0
Avsetning til tap	-96 500	-96 500
Kundefordringer 31.12	624 516	622 625
	2023	2022
Årets konstaterte tap på fordringer	49 696	29 000
Tap på fordringer	49 696	29 000

Mer om fordringer

Av pålydende fordringer er kr. 142 393,- over 120 dager.

Note 7 - Revisjon

	2023	2022
Godtgjørelse til revisor		
Revisjon	53 775	46 525
Andre tjenester	0	0
Sum godtgjørelse til revisor	53 775	46 525

STOR-ELVDAL KOMMUNESKOGER KF
974642417

Note 8 - Investeringer

	Regnskap 2023	Budsjett 2023	Regnskap 2022
Restaurering Koier	0	200 000	0

Budsjettposten videreføres i investeringsbudsjett for 2024.

Note 9 - Avgitt konsernbidrag

Avgitt konsernbidrag er ihht kommunestyrevedtak.

Note 10 - Aksjer og andeler

Navn:	Verdi:
KLP egenkapitalinnskudd	kr. 136 402,-

Note 11 - Bundne midler

I posten inngår bundne midler på skattetrekkskonto med kr. 55 827,-

Note 12 - Egenkapital

	Aksjekapital	Opptjent egenkapital	Sum
Egenkapital 31.12 forrige år	12 876 808	20 443 399	33 320 207
Årsresultat	0	2 441 959	2 441 959
- Avgitt konsernbidrag	0	-2 000 000	-2 000 000
Andre endringer	0	61 918	61 918
Egenkapital 31.12.2023	12 876 808	20 947 276	33 824 084

Mer om egenkapital

Sum overføring egenkapital i 2023 kr. 441 961,- er fordelt med kr. 150 902,37 til konto 2050 og kr. 291 059,- til konto 2051.

Opptjent egenkapital via salg av anleggsmidler pr. 31.12.2023 gjelder transaksjoner i tidsrommet 01.01.2007 tom 31.12.2023

Note 13 - Eierinformasjon

Eier	Andel	Selskapsform
Stor-Elvdal Kommune	100 %	Kommunalt foretak

Resultatregnskap	Note	Hittil i år regnskap 2023	Hittil i år budsjett 2023	Hittil i fjor 2022
Driftsinntekter og driftskostnader				
Salgsinntekt		6862596,15	5430000,00	5636621,50
Annen driftsinntekt	1	2810550,59	1792000,00	2245634,83
SUM DRIFTSINNTEKTER		9673146,74	7222000,00	7882256,33
Driftskostnader				
Varekostnader	1	2946832,00	2156710,00	2090245,27
Kostnader arbeidskraft	2,3,4	2048912,77	2030500,00	1660829,25
Av- og nedskrivninger	5	305610,00	205000,00	333018,61
Sum andre driftskostnader	1,4,6,7,8	2508762,60	1795000,00	2751120,49
SUM DRIFTSKOSTNADER		7810117,37	6187210,00	6835213,62
DRIFTSRESULTAT		1863029,37	1034790,00	1047042,71
FINANSINNT. OG -KOSTN.				
Renteinntekter		398299,00	291000,00	224582,00
Andre finansinntekter		180631,00		178624,51
Sum finansinntekter		578930,00	291000,00	403206,51
Nedskrivning av andre finansielle anleggsmidler				48000,00
RENTER TIL LEVERANDØRER				471,56
Sum finanskostnader				48471,56
SUM NTO. FINANSPOSTER		578930,00	291000,00	354734,95

ORD. RESULTAT FØR SKATT	2441959,37	1325790,00	1401777,66
Skattekostnad på ordinært resultat	0,00	0,00	0,00
ÅRSRESULTAT	2441959,37	1325790,00	1401777,66
Konsernbidrag	2000000,00	2000000,00	2000000,00
OVERFØRING ANNEN EGENKAP.	441959,37	-674210,00	-598222,34
SUM OVERFØRINGER OG DISPONERINGER	2441959,37	1325790,00	1401777,66

Investeringsplan – Økonomiplan fond-drift 2023 med fjor tall og budsjett

Tall i 1000 kr

	Regnskap	Budsjett	Regnskap
	2023	2023	2022
Overføring til Kommuneskassa- drift	2 000	1 325	2 000
Overføring til kommunekassa- annen egekapital		675	
Renovering koietun Bjørstøtunet			200
Ekstra overføring til kommunekassa			
Restaureing koier		200	
Reguleringsplan Paa Koppang			
Tømmerhenger bytte/ny			
Krattknuser bytte/ny			
Snøscooter Bytte/ny			150
Sum investeringsutgifter/ overføringer	2 000	2 200	2 350
Salg driftsmiddel			50
Midler fra fond (annen egenkapital)		875	350
Midler fra drift	2 000	1 325	2 000
Sum investeringsinntekter/ egenkapital midler	2 000	2 200	2 400

KONTROLLUTVALGET I STOR-ELVDAL KOMMUNE

**Til kommunestyret i
Stor-Elvdal kommune**

Kontrollutvalgets uttalelse om årsregnskapet for Stor-Elvdal kommuneskoger KF 2023

Kontrollutvalget har i møte den 14.5.24, sak 28/24, behandlet Stor-Elvdal kommuneskoger KF sitt årsregnskap for 2023.

Hvilke årsregnskap kommunen skal utarbeide følger av kommunel. § 14-6 første ledd bokstav a-d. Bokstav d innfører en ny plikt til å utarbeide et samlet (*konsolidert*) årsregnskap for all virksomhet som er en del av kommunen som rettssubjekt.

Ifølge kommuneloven skal årsregnskapene avlegges senest 22. februar og årsberetningene senest 31.3, jf. henholdsvis §§ 14-6, sjette ledd og 14-7, siste ledd. Revisjonsberetningen skal avlegges innen 15.4, jf. kommunel. § 24-8.

Det er formannskapet som innstiller til kommunestyret i regnskapssaken. Kontrollutvalget skal i tråd med ovennevnte lovbestemmelse samt forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3, annet ledd, gi en uttalelse til årsregnskapene og årsberetningene. Uttalelsen stiles til kommunestyret med kopi til formannskapet, som skal ha den i hende, før de gir sin innstilling til kommunestyret.

Grunnlaget for behandlingen har vært det avlagte årsregnskapet, styrets årsberetning og revisjonsberetning, datert 2.3.24. Kontrollutvalgets uttalelse har i tillegg bygget på muntlige opplysninger som kom fram under behandlingen av saken i kontrollutvalgets møte.

Regnskapet viser et overskudd på kr 2 441 959,-. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2023, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Det er overført kr 2 000 000,- i utbytte til Stor-Elvdal kommune for 2023. Det er overført kr 441 959,- til annen egenkapital.

Ut ifra ovennevnte, og det som fremgår av saksframlegget til kontrollutvalget i regnskapssaken og revisjonsberetningen av 2.3.24, har kontrollutvalget ikke merknader til årsregnskapet for Stor-Elvdal kommuneskoger KF for 2023.

Kontrollutvalget anbefaler kommunestyret å godkjenne Stor-Elvdal kommuneskoger
KF regnskap for 2023.

Arkivsak-dok. 21/00055-35
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Stor-Elvdal kontrollutvalget 2023 - 2027

Møtedato
14.05.2024

SAK SE-29/24 KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE TIL ÅRSREGNSKAP/ÅRSBERETNING STOR-ELVDAL KOMMUNE 2023

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalgets uttalelse til Stor-Elvdal kommunes årsregnskap og årsberetning for 2023 oversendes kommunestyret, med kopi til formannskapet.

Vedlegg:

1. Revisjonsberetning
2. Stor-Elvdal kommunes årsregnskap 2023
3. Stor-Elvdal kommunes årsberetning 2023
4. Forslag til kontrollutvalgets uttalelse til Stor-Elvdal kommunes årsregnskap/årsberetning 2023

Saksframstilling:

Hvilke årsregnskap kommunen skal utarbeide følger av kommunl. § 14-6 første ledd bokstav a-d. Bokstav d innfører en plikt til å utarbeide et samlet (*konsolidert*) årsregnskap for all virksomhet som er en del av kommunen som rettssubjekt.

Ifølge kommuneloven (koml.) § 14-6 skal årsregnskapene avlegges senest 22. februar og iht. § 14-7 skal årsberetningene avlegges senest 31.mars. Revisjonsberetningen skal iht. koml. § 24-8 avlegges innen 15.april.

Videre heter det bl.a. følgende i koml. § 14-3:

Årsregnskapene og årsberetningene skal vedtas senest seks måneder etter regnskapsårets slutt. Hvert årsregnskap skal behandles samtidig med tilhørende årsberetning. Vedtaket om årsregnskap skal angi hvordan et eventuelt merforbruk i driftsregnskapet skal dekkes inn.

Formannskapet eller fylkesutvalget innstiller til vedtak om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning. Kontrollutvalget skal uttale seg til kommunestyret eller fylkestinget om årsregnskapene og årsberetningene før formannskapet eller fylkesutvalget innstiller til vedtak. I kommuner og

fylkeskommuner med parlamentarisk styreform innstiller kommunerådet eller fylkesrådet til vedtak.

Som nevnt ovenfor, er det formannskapet som innstiller til kommunestyret i regnskapssaken. Kontrollutvalget skal i tråd med forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3, 2. ledd, gi en uttalelse til årsregnskapet. Uttalelsen stiles til kommunestyret med kopi til formannskapet, som skal ha den i hende, før de gir sin innstilling til kommunestyret.

Grunnlaget for uttalelsen er årsregnskapet, kommunedirektørens årsberetning og revisjonsberetningen. I tillegg vil kontrollutvalget kunne bygge på eventuelle opplysninger som kommer fram i møtet.

Det er ikke gitt nummerert brev for årsregnskapet for 2023. For regnskapsavslutningen for 2023 har revisor lagt fram en ren beretning.

Revisjonens konklusjon lyder som følgende:

«Etter vår mening

- oppfyller kommunekassens årsregnskap gjeldende lovkrav og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av kommunekassens finansielle stilling per 31. desember 2023, og av resultatet for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med kommunelovens regler og god kommunal regnskapsskikk i Norge.
- oppfyller det konsoliderte årsregnskapet gjeldende lovkrav og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Stor-Elvdal kommune som økonomisk enhet per 31. desember 2023, og av resultatet for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med kommunelovens regler og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Kontrollutvalget viser til sin uttalelse for kommentarer til regnskapssaken.

Basert på kunnskapen revisjonen har opparbeidet seg, mener de at årsberetningen

- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav og
- at opplysningene om økonomi i årsberetningen stemmer overens med årsregnskapet.

De henviser ellers til avsnittet «Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik» under uttalelse om øvrige lovmessige krav.

Kontrollutvalget viser til sin uttalelse for kommentarer til regnskapssaken.

Kontrollutvalget har bedt kommunedirektør om å være til stede, sammen med økonomisjefen.

Stor-Elvdal kommunestyre får utskrift av saken sammen med kontrollutvalgets uttalelse.

Postboks 84, 2341 Løten

Telefon: 62 43 58 00

www.revisjon-ost.no

post@rev-ost.no

Org.nr.: 974 644 576 MVA

Bankgiro: 1822.46.49505

Til kommunestyret i Stor-Elvdal kommune

UAVHENGIG REVISORS BERETNING 2023 – STOR-ELVDAL

Uttalelse om årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Stor-Elvdal kommune som viser et negativt netto driftsresultat på **kr 9,815 mill.** i kommunekassen, og et negativt netto driftsresultat i det konsoliderte årsregnskapet på **kr 9,338 mill.** Årsregnskapet består av:

- kommunekassens årsregnskap, som består av balanse per 31. desember 2023, bevilgningsoversikter drift og investering, økonomisk oversikt drift og oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsolidert årsregnskap som består av balanse per 31. desember 2023, driftsregnskap, investeringsregnskap, for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- oppfyller kommunekassens årsregnskap gjeldende lovkrav og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av kommunekassens finansielle stilling per 31. desember 2023, og av resultatet for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med kommunelovens regler og god kommunal regnskapsskikk i Norge.
- oppfyller det konsoliderte årsregnskapet gjeldende lovkrav og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Stor-Elvdal kommune som økonomisk enhet per 31. desember 2023, og av resultatet for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med kommunelovens regler og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift, god kommunal revisjonsskikk i Norge og International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av*

årsregnskapet. Vi er uavhengige av kommunen i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Årsberetningen og annen øvrig informasjon

Kommunedirektøren er ansvarlig for informasjonen i årsberetningen og den øvrige informasjonen som er publisert sammen med årsregnskapet. Øvrig informasjon omfatter den lovbestemte årsberetningen og annen informasjon i kommunens årsberetning. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker verken informasjonen i årsberetningen eller annen øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen og annen øvrig informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen, annen øvrig informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen og annen øvrig informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen eller annen øvrig informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi uttaler oss om årsberetningen og annen øvrig informasjon datert 22. mars 2024 og mottatt 3. april 2024 og har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav og
- at opplysningene om økonomi i årsberetningen stemmer overens med årsregnskapet.

Vi henviser for øvrig til avsnittet «Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik» under uttalelse om øvrige lovmessige krav.

Kommunedirektørens ansvar for årsregnskapet

Kommunedirektøren er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med kommunelovens bestemmelser og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Kommunedirektøren er også ansvarlig for slik intern kontroll som vedkommende finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av intern kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av kommunens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av kommunedirektøren er rimelige.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir en dekkende fremstilling.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til regnskapsenhetene som inngår i konsolidert årsregnskap for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte årsregnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre revisjonen av det konsoliderte årsregnskapet. Vi har eneansvar for vår konklusjon om det konsoliderte årsregnskapet.

Vi kommuniserer med kontrollutvalget og kommunedirektøren blant annet om det planlagte innholdet i og tidspunkt for revisjonsarbeidet og eventuelle vesentlige funn i revisjonen, herunder vesentlige svakheter i intern kontroll som vi avdekker gjennom revisjonen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik

Vi har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, i forbindelse med Stor-Elvdal kommunes redegjørelse for vesentlige budsjettavvik, enten det skyldes beløpsmessige avvik eller avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene.

Konklusjon

Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis er vi ikke blitt kjent med forhold som gir grunn til å tro at årsberetningen ikke gir dekkende opplysninger om vesentlige budsjettavvik.

Kommunedirektørens ansvar for å redegjøre for budsjettavvik

Kommunedirektøren er ansvarlig for å etablere administrative rutiner som sørger for at det utarbeides og iverksettes rutiner som sikrer at alle vesentlige budsjettavvik identifiseres og beskrives. Dette gjelder både beløpsmessige rammer og vedtatte premisser for bruken av bevilgningene. I årsberetningen skal kommunedirektøren redegjøre for vesentlige beløpsmessige avvik mellom årsbudsjettet og årsregnskapet, og vesentlige avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene.

Våre oppgaver og plikter

Vår oppgave er å se etter om årsberetningen gir dekkende opplysninger om vesentlige beløpsmessige avvik fra årsbudsjettet og vesentlige avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene. Vi skal avgi en uttalelse om årsberetningen på grunnlag av bevisene vi har hentet inn. Vi har utført vårt attestasjonsoppdrag med moderat sikkerhet i samsvar med kommunelovens regler og RSK 302 Forenklet etterlevelseskontroll av vesentlige budsjettavvik. Standarden krever at vi planlegger og gjennomfører oppdraget for å oppnå moderat sikkerhet for hvorvidt det foreligger dekkende opplysninger om vesentlige budsjettavvik i årsberetningen.

Utføring av et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet i henhold til RSK 302, innebærer å utføre handlinger for å innhente bevis for om det foreligger avvik fra budsjettvedtak, både beløpsmessige avvik og avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene, og om det i årsberetningen er gitt dekkende opplysninger om årsakene til avvikene. Typen, tidspunktet for og omfanget av de valgte handlingene er gjenstand for revisors skjønn. Moderat sikkerhet har klart lavere sikkerhetsgrad enn betryggende sikkerhet, og vi gir derfor ikke uttrykk for samme nivå av sikkerhet som i konklusjon om årsregnskapet i revisjonsberetningen. Vi mener at vi har innhentet tilstrekkelig og hensiktsmessig bevis som grunnlag for vår konklusjon.

Løten, 15. april 2024

Tommy Pettersen

oppdragsansvarlig regnskapsrevisor/
statsautorisert revisor

Razita Sjahgiriye
regnskapsrevisor

Kopi: Kontrollutvalget
Formannskapet
Kommunedirektøren

ÅRSREGNSKAP 2023

INKLUDERT KONSOLIDERT ÅRSREGNSKAP

FOR

STOR-ELVDAL KOMMUNE

Stor-Elvdal
kommune

INNHOOLD

1	Forskriftsrapporter	4
1.1	Økonomisk oversikt – drift, forskriften §5-6	4
1.2	Bevilgningsoversikt – drift, forskriften §5-4, første ledd	5
1.3	Bevilgningsoversikt – drift, forskriften §5-4, andre ledd	6
1.4	Bevilgningsoversikt – investering, forskriften §5-5, første ledd	7
1.5	Bevilgningsoversikt – investering, forskriften §5-5, andre ledd	8
1.7	Økonomisk oversikt – balanseregnskapet, forskriften §5-8	9
1.8	Oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner, BRF §5-9	11
2	NOTER	13
	Regnskapsprinsipper og vurderingsregler	13
	Vesentlige poster, BRF §5-15	13
	Organisering av kommunens virksomhet (regnskapsenheter)	14
	Note 1 – Endring i arbeidskapital, BRF §5-10 a	14
	Note 2 – Kapitalkonto, BRF §5-10 b	15
	Note 3 Vesentlige endringer i regnskapsprinsipper og regnskapsestimater og vesentlige korrigeringer av tidligere års feil, BRF §5-10 c	16
	Note 4 – Anleggsmidler, BRF §5-11 a	16
	Note 5 Aksjer og andeler i varig eie, BRF §5-11 b	17
	Note 6 – Utlån, BRF §5-11 c	17
	Note 7 Langsiktig gjeld, BRF §5-12 a	18
	Note 8 Avdrag på lån, BRF §5-12 b	19
	Note 9 Pensjon, BRF §5-12 c	20
	Note 10 Garantiansvar, BRF §5-12 d	23
	Note 11 Bundne fond, BRF §5-13 a	23
	Note 12 Selvkost, BRF §5-13 b	24
	Note 13 Ytelser til ledende personer i virksomheten, BRF §5-13 d	25
	Note 14 Godtgjørelse til revisor, BRF §5-13 e	25
	Note 15 Usikre forpliktelser og hendelser etter balansedagen, BRF §5-15	25
	Note 16 – Fordringer og gjeld til kommunale virksomheter	25
	Note 17 – Større pågående investeringsprosjekter	26
	Note 18 – Tapsføringer	26
	Note 19 – Bemanningsutvikling	26
	Note 21 – Kraft- og Næringsfond	27
3	Hovedoversikter	28
3.1	Hovedoversikt driftsregnskapet	28
3.2	Hovedoversikt investeringsregnskapet	28
3.3	Hovedoversikt netto per sektor	28

4	Balanseregnskap	29
4.0	Fondsbeholdning	29
4.1	Omløpsmidler	29
4.2	Anleggsmidler	31
4.3	Kortsiktig gjeld	33
4.4	Langsiktig gjeld	34
4.5	Egenkapital	35
4.6	Memoriakonti	38
5	Konsolidert årsregnskap	39
	Innledning konsolidert årsregnskap	39
6	Forskriftsrapporter konsolidert årsregnskap	40
	Bevilgningsoversikt investering konsolidert regnskap, forskrift §5-5 første ledd	40
	Økonomisk oversikt drift konsolidert regnskap, forskrift §5-6	41
	Økonomisk oversikt balanse konsolidert regnskap, forskrift §5-8	42
7	Noter til konsolidert årsregnskap	44
	Note 22 Endring i arbeidskapital	44
	Note 23 kapitalkonto	45
	Note 24 Varige driftsmidler	46
	Note 25 Aksjer og andeler i varig eie	46
	Note 26 Langsiktig gjeld, satt opp og vist at det ikke er noen endring	47
	Note 27 Avdrag på lån	47
	Note 28 godtgjørelse til revisor	48
	Note 29 Bundne fond	48
	Note 30 Enheter i det konsoliderte årsregnskapet, BRF § 10-4 a)	49
	Note 31 Enheter som er utelatt fra det konsoliderte årsregnskapet, BRF § 10-4 b)	49
	Note 32 Enheter som kommet til/gått ut av det konsoliderte årsregnskapet, BRF § 10-4 c) og d)	49

1 FORSKRIFTSRAPPORTER

1.1 ØKONOMISK OVERSIKT – DRIFT, FORSKRIFTEN §5-6

Post	(i 1.000 kr)	Regnskap 2023	Rev budsjett 2023	Vedtatt budsjett 2023	Regnskap 2022
1	Rammetilskudd	-131 601	-131 066	-131 066	-128 206
2	Inntekts- og formueskatt	-61 304	-58 894	-58 894	-63 324
3	Eiendomsskatt	-10 512	-10 165	-10 165	-9 500
4	Andre skatteinntekter	-1 319	-250	-250	-1 273
5	Andre overføringer og tilskudd fra staten	-9 945	-8 927	-12 837	-6 099
6	Overføringer og tilskudd fra andre	-39 775	-36 240	-37 784	-35 527
7	Brukerbetalinger	-9 791	-10 318	-10 318	-9 671
8	Salgs- og leieinntekter	-34 881	-31 419	-31 419	-30 977
9	SUM DRIFTSINNTEKTER	-299 128	-287 279	-292 733	-284 577
10	Lønnsutgifter	154 884	150 825	150 637	149 929
11	Sosiale utgifter	28 976	21 140	21 117	26 322
12	Kjøp av varer og tjenester	90 981	83 519	90 535	97 058
13	Overføringer	24 255	23 513	22 716	20 402
14	Avskrivninger	14 444	14 504	14 504	13 622
15	SUM DRIFTSUTGIFTER	313 540	293 501	299 509	307 334
16	BRUTTO DRIFTSRESULTAT	14 412	6 222	6 776	22 757
17	Renteinntekter	-1 559	-780	-780	-1 103
18	Utbytter	-7 020	-3 463	-3 463	-2 767
19	Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	-	-	-	-
20	Renteutgifter	8 746	9 017	9 017	4 674
21	Avdrag på lån	9 680	9 988	9 988	9 262
22	NETTO FINANSUTGIFTER	9 847	14 762	14 762	10 067
23	Motpost avskrivninger	-14 444	-14 413	-14 413	-13 622
24	NETTO DRIFTSRESULTAT	9 815	6 571	7 125	19 201
DISPONERING ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT					
25	Overføring til investering	-	760	760	-
26	Avsetninger til bundne fond	5 245	1 753	563	2 451
27	Bruk av bundne driftsfond	-5 083	-5 058	-4 578	-4 566
28	Avsetninger til disposisjonsfond	-	-	-	-
29	Bruk av disposisjonsfond	-9 977	-4 026	-3 870	-17 086
30	Dekning av tidligere års merforbruk	-	-	-	-
31	SUM DISPONERINGER ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	-9 815	-6 571	-7 125	-19 201
32	FREMFØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR (MERFORBRUK)	0	-	-	-0

1.2 BEVILGNINGSOVERSIKT – DRIFT, FORSKRIFTEN §5-4, FØRSTE LEDD

Post	(1.000 kr)	Regnskap 2023	Rov budsjett 2023	Vedtatt budsjett 2023	Regnskap 2022
1	Rammetilskudd	-131 601	-131 066	-131 066	-128 206
2	Inntekts- og formueskatt	-61 304	-58 894	-58 894	-63 324
3	Eiendomsskatt	-10 512	-10 165	-10 165	-9 500
4	Andre generelle driftsinntekter	-9 437	-6 746	-6 396	-5 154
5	SUM GENERELLE DRIFTSINNTEKTER	-212 854	-206 871	-206 521	-206 184
6	Sum bevilgninger drift, netto (fra 1B)	212 822	198 589	198 793	215 328
7	Avskrivninger	14 444	14 504	14 504	13 622
8	SUM NETTO DRIFTSUTGIFTER	227 266	213 093	213 297	228 950
9	BRUTTO DRIFTSRESULTAT	14 412	6 222	6 776	22 766
10	Renteinntekter	-1 559	-780	-780	-1 103
11	Utbytter	-7 020	-3 463	-3 463	-2 767
12	Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-	-	-	-
13	Renteutgifter	8 746	9 017	9 017	4 665
14	Avdrag på lån	9 680	9 988	9 988	9 262
15	NETTO FINANSUTGIFTER	9 847	14 762	14 762	10 058
16	Motpost avskrivninger	-14 444	-14 413	-14 413	-13 622
17	NETTO DRIFTSRESULTAT	9 815	6 571	7 125	19 201
DISPONERING ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT					
18	Overføring til investering	-	760	760	-
19	Avsetninger til bundne fond	5 245	1 753	563	2 451
20	Bruk av bundne driftsfond	-5 083	-5 058	-4 578	-4 566
21	Avsetninger til disposisjonsfond	-	-	-	-
22	Bruk av disposisjonsfond	-9 977	-4 026	-3 870	-17 086
23	Dekning av tidligere års merforbruk	-	-	-	-
24	SUM DISPONERINGER ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	-9 815	-6 571	-7 125	-19 201
32	FREMFØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR (MERFORBRUK)	0	-	-	-

1.3 BEVILGNINGSOVERSIKT – DRIFT, FORSKRIFTEN §5-4, ANDRE LEDD

Sektor	Regnskap 2023	Rev budsj 2023	Vedtatt budsjett 2023	Regnskap 2022
0 Politisk	3 548 788	3 287 000	3 225 000	3 424 115
1 Administrasjonen	25 977 607	25 837 000	24 680 000	22 169 357
2 Oppvekst og utdanning	59 208 251	57 856 000	55 507 000	55 651 761
3 Helse og velferd	122 484 196	107 929 000	105 887 000	114 834 518
6 Samfunnsutvikling	30 967 463	30 152 000	27 754 000	35 706 220
7 Selvkost	-971 845	-835 000	-1 078 000	-1 647 505
SUM FORDELT TIL DRIFT	241 214 460	224 226 000	215 975 000	230 138 467

Sektor	Regnskap 2023	Rev budsj 2023	Vedtatt budsjett 2023	Regnskap 2022
8 Finans	-28 392 720	-25 637 000	-17 182 000	-14 810 918
8121 Konesjonsinntekter	-4 313 918	-1 700 000	-1 700 000	-2 327 887
8131 Statlig rammetilskudd	-	-	-	-
8135 Andre statstilskudd	-	-	-	-
8141 Rente- og gebyrinntekter	-	-	-	-
8211 Innlån	-149 445	-50 000	-50 000	-183 384
8311 Tilleggsbevilgning	-	-	-	-
8321 Fond	-	-	-	-
8411 Kalkulerte avskrivninger	117 390	-	-	64 728
8431 Pensjonspremier/Premieavvik	-24 046 747	-23 887 000	-15 432 000	-12 364 374
SUM FORDELT TIL DRIFT	-28 392 720	-25 637 000	-17 182 000	-14 810 918
SUM BEVILGNINGER DRIFT, NETTO	212 821 741	198 589 000	198 793 000	215 327 549

1.4 BEVILGNINGSOVERSIKT – INVESTERING, FORSKRIFTEN §5-5, FØRSTE LEDD

(i 1.000 kr)	Regnskap 2023	Rev budsjett 2023	Vedtatt budsjett 2023	Regnskap 2022
Investeringer i varige driftsmidler	38 739	44 706	61 752	39 946
Tilskudd til andres investeringer	-	-	-	-
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	839	760	760	759
Utlån av egne midler	-	-	-	-
Avdrag på lån	451	1 240	790	487
SUM INVESTERINGSUTGIFTER	40 028	46 706	63 302	41 192
Kompensasjon for merverdiavgift	-6 610	-7 284	-7 880	-7 271
Tilskudd fra andre	-21 058	-21 057	-429	-
Salg av varige driftsmidler	-2 189	-2 000	-2 000	-1 301
Salg av finansielle anleggsmidler	-	-	-	-
Utdeling fra selskaper	-	-	-	-
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-	-790	-790	-
Bruk av lån	-29 904	-32 923	-49 943	-30 000
SUM INVESTERINGSINNTEKTER	-59 761	-64 054	-61 042	-38 572
VIDEREUTLÅN				
Videreutlån	1 016	1 500	1 500	60
Bruk av lån til videreutlån	-1 016	-1 500	-1 500	-1 560
Avdrag på lån til videreutlån	385	-	-	4 284
Mottatte avdrag på videreutlån	-383	-	-	-1 725
NETTO UTGIFTER VIDEREUTLÅN	2	-	-	1 058
Overføring fra drift	-	-760	-760	-
Avsetninger til bundne investeringsfond	16 343	13 878	-	938
Bruk av bundne investeringsfond	-2	-	-	-1 996
Avsetninger til ubundet investeringsfond	-	-	-	-
Bruk av ubundet investeringsfond	-451	-450	-1 500	-
Dekning av tidligere års udekket beløp	4 679	4 680	-	2 059
SUM OVERFØRING FRA DRIFT OG NETTO AVSETNINGER	20 570	17 348	-2 260	1 001
FREMFØRT TIL INNDEKNING (UDEKKET BELØP)	839	-	-	4 679

1.5 BEVILGNINGSOVERSIKT – INVESTERING, FORSKRIFTEN §5-5, ANDRE LEDD

Investeringsregnskap - prosjekter	Regnskap 2023	Rev budsjett 2023	Vedtatt budsjett 2023	Regnskap 2022
1 Administrasjonen	2 181 196	3 400 000	2 500 000	1 572 397
011192 ASP - Såte investeringer 2016	589 259	700 000	1 500 000	266 155
011197 ERP - prosjekt, Såte	36 474	100 000	-	-
011198 E-handel innføring, Ikt	74 027	100 000	-	-
011199 Såte 2.0 - Reisen til skyen	399 160	1 500 000	-	-
012101 Tjenestebiler (bytte/nye)	1 082 276	1 000 000	1 000 000	1 306 242
6 Samfunnsutvikling	33 836 176	38 216 000	50 852 000	37 410 089
062108 Myrvang/OSK, ombygging sikkerhet NAV	1 077 648	1 000 000	400 000	156 318
062401 Salg av boliger	257 363	300 000	-	101 447
062501 Nye omsorgsboliger (2015)	1 530 770	2 365 000	40 865 000	1 528 446
062508 Moratunet - Ny heis	1 304 611	1 250 000	1 800 000	-
062636 Nye lokaler Stor-Elvdal fritidsklubb	-	-	-	12 030 374
062703 Koppang skole/bhg og kulturskole, Utvidelse/ombygging	-	-	-	19 146 837
062704 SEUS, svømmehall - forprosjekt og	-	-	-	3 963 610
065205 Utskifting av gatelys	-	-	5 000 000	-
066401 Digitalisering - eiendomsakriv	657 823	692 000	1 500 000	80 422
062637 Utbygging fjernvarmenett ny fritidsklubb/frivilligsentral	-	-	-	402 636
062661 Storstua - rehabilitering av hallgulv, Eiendom	1 350 052	1 287 000	1 287 000	-
062511 Sykehjem oppgradering - Saksnummer husbanken 11545381	239 654	120 000	-	-
062509 Nytt helsehus - ikke tilskuddsberettiget	21 057 829	21 857 000	-	-
062512 HDO og oppgradering sykehjem - ikke tilskuddsberettiget	1 486 614	1 215 000	-	-
062510 Omsorgsboliger HDO - Saksnummer husbanken 11544451	4 873 811	8 130 000	-	-
7 Selvkost	2 050 358	2 390 000	6 200 000	963 567
063103 Vann, Reservevannkilde	66 715	70 000	500 000	-
063104 Oppgradering SD-anlegg	90 914	100 000	-	470 996
063105 Vann og avløp - oppgradering Ledningsnett	305 585	400 000	1 400 000	252 263
063107 Sonevannmåler	113 385	150 000	1 000 000	-
063108 Vann -Ledningsnett Atnaveien	-	-	-	24 286
063203 Ny spillvannsledning ved Østerdalsbruket	1 294 697	1 300 000	3 300 000	99 591
065105 Asfaltering, kommunaleveier	-	-	-	-
063110 Vann og avløp - Ledningsnett Øvre Båsrøstvei	-	-	-	116 430
063111 Vann - Utskifting vannledning Granheimveien	179 062	370 000	-	-
8 Finans	838 721	760 000	760 000	759 303
081501 Egenkapital tilskudd - KLP	838 721	760 000	760 000	759 303
Totalsum	38 906 451	44 766 000	60 312 000	40 705 356

1.7 ØKONOMISK OVERSIKT – BALANSEREGNSKAPET, FORSKRIFTEN §5-8

(i 1.000 kr)	Regnskap 2023	Regnskap 2022
EIENDELER		
ANLEGGSMIDLER	893 922	853 244
Varige driftsmidler	314 067	290 688
Faste eiendommer og anlegg	304 460	281 917
Utstyr, maskiner og transportmidler	9 607	8 771
Varige driftsmidler	143 748	142 332
Aksjer og andeler	137 864	137 026
Obligasjoner	-	-
Utlån	5 884	5 307
Immaterielle eiendeler	2 644	2 644
Pensjonsmidler	433 463	417 581
OMLØPSMIDLER	109 421	79 939
Bankinnskudd	49 495	23 582
Finansielle omløpsmidler	-	-
Aksjer og andeler	-	-
Obligasjoner	-	-
Sertifikater	-	-
Derivater	-	-
Kortsiktige fordringer	59 926	56 358
Kundefordringer	11 168	9 431
Andre kortsiktige fordringer	11 361	14 758
Premieavvik	37 396	32 168
SUM EIENDELER	1 003 343	933 184

(i 1.000 kr)	Regnskap 2022	Regnskap 2021
EGENKAPITAL OG GJELD		
EGENKAPITAL	-284 166	-271 615
Egenkapital drift	-22 080	-31 895
Disposisjonsfond	-7 305	-17 282
Bundne driftsfond	-14 775	-14 613
Merforbruk i driftsregnskapet	-	-
Egenkapital investering	-19 886	-155
Ubundet investeringsfond	-3 590	-4 041
Bundne investeringsfond	-17 134	-794
Udekket beløp i investeringsregnskapet	839	4 679
Annen egenkapital	-242 200	-239 565
Kapitalkonto	-242 464	-239 829
Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift	264	264
Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen investering	-	-
LANGSIKTIG GJELD	-661 853	-614 730
Lån	-232 472	-202 988
Gjeld til kredittinstitusjoner	-232 472	-202 988
Obligasjonslån	-	-
Sertifikatlån	-	-
Pensjonsforpliktelse	-429 381	-411 743
KORTSIKTIG GJELD	-57 324	-46 838
Kortsiktig gjeld	-57 324	-46 838
Leverandørgjeld	-25 609	-20 655
Likviditetsslån	-	-
Derivater	-4 089	-271
Annen kortsiktig gjeld	-27 626	-25 912
Premieavvik	-	-
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	-1 003 343	-933 184
MEMORIAKONTI	-0	-0
Ubrukte lånemidler	10 525	1 445
Andre memoriakonti	655	-
Motkonto for memoriakontiene	-11 180	-1 445
	-0	-0

1.8 OVERSIKT OVER SAMLET BUDSJETTAVVIK OG ÅRSAVSLUTNINGSDISPOSISJONER, BRF §5-9

Årsavslutningsdisposisjoner for drift inkl konsolidert regnskap.

(i 1.000 kr)	Vedtatt av kommunestyret i årsbudsjett	Vedtatt av KF Kommuneskogen etter delegert myndighet	Sum 2023
Netto driftsresultat	9 815	-477	9 338
Avsetninger til bundne driftsfond	5 245		5 245
Bruk av bundne driftsfond	-5 083		-5 083
Overføring til investering i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	760		760
Avsetninger til disposisjonsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	-		-
Bruk av disposisjonsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	-4 026		-4 026
Budsjettert dekning av tidligere års merforbruk	-		-
Årets budsjettavvik (mer- eller mindreforbruk før strykninger)	6 711	-477	6 234
Strykning av overføring til investering	-760		-760
Strykning av avsetninger til disposisjonsfond	-		-
Strykning av dekning av tidligere års merforbruk	-		-
Strykning av bruk av disposisjonsfond	-		-
Mer- eller mindreforbruk etter strykninger	5 951	-477	5 474
Bruk av disposisjonsfond for reduksjon av årets merforbruk etter strykninger	-5 951	-	-5 951
Bruk av disposisjonsfond for inndekning av tidligere års merforbruk			-
Bruk av mindreforbruk etter strykninger for dekning av tidligere års merforbruk			-
Avsetning av mindreforbruk etter strykninger til disposisjonsfond		477	477
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	-0	-0

Årsavslutningsdisposisjoner for investering inkl konsolidert regnskap.

(i 1.000 kr)	Vedtatt av kommunestyret i årsbudsjett	Vedtatt av KF Kommuneskogen etter de eger myndighet	Sum 2023
Sum utgifter og inntekter eksklusive bruk av lån	10 173	-261	9 913
Netto avsetninger til eller bruk av bundne fond	16 341		16 341
Bruk av lån	-29 904		-29 904
Overføring fra drift i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	-760		-760
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet fond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	-451	261	-189
Dekning av tidligere års udekket beløp	4 679		4 679
Årets budsjettavvik (udekket eller udisponert før strykninger)	79	0	79
Strykning av avsetninger til ubundet fond			-
Strykning av bruk av lån			-
Strykning av overføring fra drift	760		760
Strykning av bruk av ubundet fond			-
Udekket eller udisponert beløp etter strykninger	839	0	-681
Avsetning av udisponert beløp etter strykninger til ubundet fond			-
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	839	0	-681

2 NOTER

REGNSKAPSPRINSIPPER OG VURDERINGSREGLER

Stor-Elvdal kommunes regnskap er ført i samsvar med kommuneloven (KL), forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv av 07.06.2019 (Regnskapsforskriften) og god kommunal regnskapsskikk (GKRS). Inntekter og utgifter er ført etter bruttoprinsippet og etter anordningsprinsippet, som betyr at kjente inntekter og utgifter er hensyntatt i drifts- eller investeringsregnskapet. Det er unntak fra anordningsprinsippet når det gjelder føring av lån.

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet, samt poster som knytter seg til vare-/tjenestekretsløpet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmiddel/ langsiktig gjeld. Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost og langsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Kommunal regnskapsstandard (KRS) nr 4 gir anledning til å aktivere påløpte byggelånsrenter som en del av anskaffelseskost for anleggsmidler. Stor-Elvdal kommune anvender dette prinsippet på større prosjekter.

VESENTLIGE POSTER, BRF §5-15

Refusjon fra Helsedirektoratet knyttet til ressurskrevende brukere er inntektsført med et forventet beløp på kr 6,35 mill. Estimater er basert på en beregning av den delen av utgiftene som overstiger kommunens egenandel.

Ved vurderingen av regnskapsresultatet er det også viktig å merke seg at pensjonskostnadene i 2023 er 7,3 mill.kr høyere enn justert budsjett. Det er i 2023 brukt 17,8 mill. av premiefond, avregning premieavviket er 2,6 mill.kr. lavere enn budsjettet og amortisering er 0,19 mill.kr. lavere. Det ble gjort en budsjettjustering på grunn bruk av premiefond på 8,5 mill.kr som er ført mot sektorene. Samlet sett hadde Stor-Elvdal kommune en netto pensjonskostnad i 2023 på 22,6 mill.kr. mot opprinnelig budsjett på 14,5 mill.kr. Dette blir det også redegjort nærmere for i årsmeldinga.

Det ble også utbetalt sluttpakke ved konstituert kommunedirektørs avgang i januar 2023 på 1,25 mil.kr.

ORGANISERING AV KOMMUNENS VIRKSOMHET (REGNSKAPSENHETER)

Den samlede virksomheten til kommunen er i hovedsak organisert innenfor kommunens ordinære organisasjon, men noe virksomhet er lagt til enheter som avlegger eget særregnskap, eller andre rettssubjekter.

Rettssubjekter kommunen deltar i	Type virksomhet	Type enhet	Kontor-/vertskommune
Enheter som avlegger særregnskap:			
Stor-Elvdal kommuneskoger KF		Kommunalt foretak	
Andre rettssubjekt:			
SÅTE	Ikt-tjenester	Vertskommune	Trysil kommune
Gjestelever/Barnehagebarn	Skole-/barnehage plasser	Vertskommune	Åmot/Folldal kommune
PPT-tjenester		Vertskommune	Elverum Kommune
IK Opland	Arkiv tjenester		
Miljørettet helsevern		Vertskommune	Elverum Kommune
Helsetjenester	Jordmor og AMK sentral		Tynset kommune
Kontrollutvalgssekretariat Øst IKS	Kontrollutvalg	IKS	Kongsvinger
Revisjon Øst IKS	Revisjonstjenester	IKS	Løten

NOTE 1 – ENDRING I ARBEIDSKAPITAL, BRF §5-10 A

Balanseregnskapet :	31.12.	01.01.	Endring
2.1 Omløpsmidler	109 421 205	79 939 283	
2.3 Kortsiktig gjeld	-57 324 486	-46 838 346	
Arbeidskapital	52 096 719	33 100 937	18 995 782

Drifts- og investeringsregnskapet :	Beløp
Driftsregnskapet	
Sum driftsutgifter	313 539 554
Sum driftsinntekter	-299 128 037
Netto finansutgifter	-4 596 480
Netto driftsresultat	9 815 037
Investeringsregnskapet	
Sum investeringsutgifter	40 027 875
Sum investeringsinntekter	-59 760 777
Netto utgifter videreutlån	1 886
Netto utgifter i investeringsregnskapet	-19 731 016
Netto tilgang/bruk i drifts- og investeringsregnskapet	-9 915 979
Endring ubrukte lånemidler (økning +/-reduksjon-)	-9 079 804
Endring i regnskapsprinsipp ført direkte mot egenkapital	0
Endring arbeidskapital i drifts- og investeringsregnskapet	-18 995 783
Differanse (forklares nedenfor)	0

Forklaring til differanse i arb.kapital :	Beløp
	0
	0
	0

NOTE 2 – KAPITALKONTO, BRF §5-10 B

Saldo 01.01.	-239 829 127
Økning av kapitalkonto (kreditposter)	
Aktivering av fast eiendom og anlegg	-34 971 348
Reversert nedskrivning av fast eiendom og anlegg	0
Aktivering av utstyr, maskiner og transportmidler	-2 852 098
Kjøp av aksjer og andeler	-838 721
Reversert nedskrivning av aksjer og andeler	0
Utlån	-1 027 459
Aktivert egenkapitalinnskudd pensjonskasse	0
Avdrag på eksterne lån	-10 515 613
Økning pensjonsmidler	-15 881 990
Reduksjon pensjonsforpliktelser	0
Reduksjon av kapitalkonto (debitposter)	
Avgang fast eiendom og anlegg	2
Av- og nedskrivning av fast eiendom og anlegg	12 428 108
Avgang utstyr, maskiner og transportmidler	0
Av- og nedskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	2 015 746
Avgang aksjer og andeler	0
Nedskrivning av aksjer og andeler	0
Avdrag på utlån	450 323
Avskrivning utlån	0
Reduksjon egenkapitalinnskudd pensjonskasse	0
Bruk av midler fra eksterne lån	30 920 197
Reduksjon pensjonsmidler	0
Økning pensjonsforpliktelser	17 637 941
Urealisert kurstap utenlandslån	0
Saldo 31.12.	-242 464 039

Koppang, 31.12.2023/22.02.2024

Nils Kvilvang
Kommunedirektør

Ann-Helen Rustad
Økonomisjef

NOTE 3 VESENTLIGE ENDRINGER I REGNSKAPSPRINSIPP OG REGNSKAPSESTIMATER OG VESENTLIGE KORRIGERINGER AV TIDLIGERE ÅRS FEIL, BRF §5-10 c

Konto for endring av regnskapsprinsipp

Virkning av endringer i regnskapsprinsipp føres mot egne egenkapitalkonto (25810.000). Positiv saldo på denne kontoen kan ikke disponeres og negativ saldo skal ikke dekkes inn.

Vesentlige endringer i regnskapsprinsipp i årets regnskap

Det har ikke vært noen endringer av regnskapsprinsipper i 2023.

Vesentlige korrigeringer av tidligere års feil

Det ikke blitt gjennomført noen vesentlige korrigeringer av tidligere års feil dette året.

NOTE 4 – ANLEGGSMIDLER, BRF §5-11 A

	IT-utstyr, kontor- maskiner	Anleggs- maskiner mv.	Brannbiler, tekniske anlegg	Boliger, skoler, veier	Adm.bygg, sykehjem mv.	Tomte- områder	SUM
Anskaffelseskost 01.01.2023	10 754 087	12 622 200	73 501 029	183 475 213	226 025 487	2 643 588	509 021 603
Årets tilgang	2 017 098	835 000	3 410 325	1 294 697	30 266 327	-	37 823 448
Årets avgang	0	-407 065				-	-407 065
Anskaffelseskost 31.12.2023	12 771 185	13 050 135	76 911 354	184 769 911	256 291 814	2 643 588	546 437 986
Akk avskrivninger 31.12	-9 109 785	-7 104 168	-38 477 762	-85 382 030	-89 516 642	0	-229 590 387
Netto akk. og rev. nedskrivninger			-3 000		-133 589		-136 589
Akk. avskr. og nedskr. 31.12.							0
Bokført verdi pr. 31.12.2023	3 661 400	5 945 967	38 430 592	99 387 881	166 641 583	2 643 588	316 711 010
Årets avskrivninger	-1 051 761	-963 985	-3 674 901	-4 232 761	-4 520 446	0	-14 443 854
Årets nedskrivninger	0	0	0	0	0	0	0
Årets reverserte nedskrivninger	0	407 065	0	0	0	0	407 065
Tap ved salg av anleggsmidler	0	0	0	0	0	0	0
Gevinst ved salg av anleggsmidler	0	0	0	0	0	0	0
Økonomisk levetid	5 år	10 år	20 år	40 år	50 år		
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Ingen avskr.	

NOTE 5 AKSJER OG ANDELER I VARIG EIE, BRF §5-11 B

Selskapets navn	Henvisning balansen	Eierandel i selskapet	Eventuell markeds- verdi	Balanseført verdi 31.12.2023	Balanseført verdi 01.01.2023
KLP, egenkapitalinnskudd	22141.0*			kr 14 108 811	kr 13 270 090
SR Produkter AS	22168006	50,00 %		kr 50 000	kr 50 000
Mogrenda Samfunnshus SA	22170003			kr 1	kr 1
Sogn Studentby	22170004			kr 16 000	kr 16 000
Atna Vannverk	22170005			kr 1	kr 1
Stai Vannverk SA	22170006			kr 1	kr 1
Birkebeinerveien SA	22170008			kr 1	kr 1
Biblioteksentralen SA	22170013			kr 1 500	kr 1 500
Stor-Elvdal Energi AS	22170021	100,00 %		kr 1 600 000	kr 1 600 000
Nord-Østerdal Kraftlag SA	22170026			kr 1 700	kr 1 700
Sør-Østerdal Næringshage AS	22170029	4,55 %		kr 25 000	kr 25 000
Abakus AS	22170030	9,09 %		kr 136 344	kr 136 344
Hedmark Revisjon IKS	22170031	1,50 %		kr 30 000	kr 30 000
Innlandet Energi Holding AS	22170032	0,59 %		kr 121 444 237	kr 121 444 237
Midt-Hedmark Brann- og Redningstjenester IKS	22170033	5,41 %		kr 450 000	kr 450 000
Kontrollutvalgssekretariat Øst IKS	22170034	8,33 %		kr 693	kr 693
Sum			kr -	kr 137 864 289	kr 137 025 568

Egenkapitalinnskuddet i KLP er økt i 2023. Utover dette er det ikke endringer i kommunens eierandeler i andre selskaper.

NOTE 6 – UTLAN, BRF §5-11 c

Utlånt til	Utestående 31.12.	Utestående 01.01.	Tap på hovedstol	Tap på løpte renter mv.	Samlet tap
Utlån finansiert med innlån					
Boligsosiale formål (startlån)	kr 5 754 899	kr 5 121 957	kr -	kr -	kr -
Sum lånefinansierte utlån	kr 5 754 899	kr 5 121 957	kr -	kr -	kr -
Utlån finansiert med egne midler					
Sosiale utlån	kr 128 783	kr 184 590	kr 24 725	kr -	kr 24 725
....					
Sum egenfinansierte utlån	kr 128 783	kr 184 590	kr 24 725	kr -	kr 24 725
Sum	kr 5 883 682	kr 5 306 547	kr 24 725	kr -	kr 24 725

NOTE 7 LANGSIKTIG GJELD, BRF §5-12 A

Lånesaldo 31.12.2023	Lånegjeld 31.12.2023	Lånegjeld 31.12.2022	Konsolidert årsregnskap	Gj.snittlig løpetid (år)	Gj.snittlig rente
Lån til egne investeringer:	0	0	0	22,5	0,0
Husbanken, eget lån	-	0			
Kommunalbanken	148 986 458	135 000 830		30	5,2
KLP kommunekreditt AS	48 883 565	52 295 079			4,3
KLP bank/kapitalforv.	7 933 476	8 638 469			5,4
Kommunalbanken-byggelån 2023	20 000 000				5,4
Lån til andres investeringer	0	0	0	0	0
Lån til innfrielse av kausjoner	0	0	0	0	0
Lån til videreutlån	6 668 437	7 053 171	0	16,9	4,0
Sum bokført langsiktig gjeld	232 471 936	202 987 549	0		
<i>Herav finansielle leieavtaler</i>	0	0	0		
Lån som forfaller i løpet av året (innfrielse)	100 000	112 031	0		
Avdrag på lån som forfaller i året	10 515 216	9 542 117			
Herav lån som må refinansieres	0	0	0		

Fordeling av langsiktig gjeld etter rentebetingelser	Langs.gjeld 31.12.2023	Langs.gjeld 31.12.2022	Gj.sn. rente
Langsiktig gjeld med fast rente :	36 015 439	70 798 110	3,67 %
Langsiktig gjeld med flytende rente :	196 456 497	132 189 439	5,32 %

SELVFINANSIERENDE – LÅNEPORTEFØLJE:

Når det gjelder selvfinansierende lån, er det noe usikkerhet (på spesifisert låneportefølje) i forhold hva som er selvfinansierende. Dette skyldes at det har blitt tatt opp samlelån. Lån i Husbanken til videre utlån (Startlån) skal i utgangspunktet være selvfinansierende, se note 8.

For investeringer i perioden 2008-2023 mener vi at følgende låneopptak skal være selvfinansierende:

Låneopptak til	Rest pr.		
	2021	Rest pr. 2022	Rest pr. 2023
Omsorgsboliger	4 371 560	4 215 440	4 059 320
Renseanlegg	668 500	573 000	477 500
Vann og avløp sentrum	751 096	655 096	559 096
Vann og avløp (2018)	361 757	311 757	261 757
Vann (2019)	631 978	581 978	531 978
Avløp (2019)	205 367	155 367	105 367
Vann (2020)	325 419	275 419	225 419
Avløp (2020)	26 684	16 684	6 684
Vann (2021)	1 880 247	1 833 241	1 776 235
Vann og Avløp (2022)		611 644	576 644
Vann og Avløp (2023)			755 661
Avløp spillvannsledn. Østerdalsbruket (2023)			1 294 697
	9 222 608	9 229 626	10 630 358

NOTE 8 AVDRAG PÅ LAN, BRF §5-12 B

Avdrag på lån til investeringer i varige driftsmidler

Kommunen skal betale årlige avdrag som samlet skal være minst lik størrelsen på kommunens avskrivninger i regnskapsåret, justert for forhold mellom størrelse på gjeld og størrelse på kommunens avskrivbare anleggsmidler.

Forholdet mellom betalte avdrag om minimumsavdrag	2023	2022
Sum avskrivninger i året	14 443 854	13 622 267
Sum lånegjeld pr 1.1.	195 934 378	187 019 786
Avskrivbare anleggsmidler pr. 1.1	290 687 577	268 712 898
Bergnet minimumsavdrag	9 735 702	9 480 875
Utgiftsførte avdrag i driftsregnskapet	9 678 357	9 262 128
Avvik	-57 345	-218 747

Beregningen gjøres ved hjelp av følgende formel:

$$\frac{\text{Sum årets avskrivninger} \times \text{Lånegjeld pr. 1/1 i regnskapsåret}}{\text{Bokførte avskrivbare anleggsmidler pr. 1/1 i regnskapsåret}} = \text{Minimumsavdrag}$$

Stor-Elvdal kommune har betalt litt for lite i forhold til lovens krav til minsteavdrag. Dette må følges opp i 2024 og eventuelt innbetale et ekstraordinært avdrag.

Avdrag på lån til videre utlån og forskotteringer

Mottatte avdrag på videreutlån og refusjoner av gitte forskotteringer finansiert med lån kan bare finansiere avdrag på lån eller nye utlån, jf KL. 14-17. 2 ledd. Dersom mottatte avdrag benyttes til å betale avdrag på lån etter KL. § 14-15 første og andre ledd og § 14-16, skal dette ikke redusere minimumsavdrag, jf KL. § 14-18 tredje ledd.

	2023	2023
Mottatte avdrag på startlån	382 848	1 725 374
Utgiftsførte avdrag til Husbanken	384 734	787 232
Utgiftsført ekstra ordinært avdrag til Husbanken	-	3 496 355
Avsetning til/bruk av avdragsfond	1 886	938 142
Saldo avdragsfond (25599.009) pr.31.12.	791 630	793 516

Låntakere som har fått innvilget startlån fra Husbanken gjennom Stor-Elvdal kommune har betalt kr 0,382 mill. i avdrag på disse lånene i 2023, mens kommunen har betalt avdrag på disse lånene til Husbanken med kr 0,385 mill. Forskjellen, kr 0,02 mill. er brukt av investeringsfond i 2023.

NOTE 9 PENSJON, BRF §5-12 c

Generelt om pensjonsordningene i kommunen

Kommunen har kollektive pensjonsordninger i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK) som sikrer ytelsesbasert pensjon for de ansatte.

Pensjonsordningen omfatter alders-, ufør- ektefelle-, barnepensjon samt AFP/tidligpensjon og sikrer alders- og uførepensjon med samlet pensjonsnivå på 66% sammen med folketrygden. Pensjonene samordnes med utbetaling fra NAV.

Premiefond

Premiefondet er et fond for tilbakeført premie og overskudd. Eventuelle midler på premiefondet kan bare brukes til fremtidig premiebetaling. Premiefondet fremgår ikke av kommuneregnskapet, men bruk av fondet reduserer faktisk betalte pensjonspremier.

	2023	2022	2021
Innestående på premiefond 01.01.	17 785 503	22 518 695	18 387 944
Tilført premiefondet i løpet av året	1 923 000	2 694 397	7 427 590
Bruk av premiefondet i løpet av året	17 768 143	7 427 589	3 296 839
Innestående på premiefond 31.12.	1 940 360	17 785 503	22 518 695

Regnskapsføring av pensjon

Etter § 3-5 og § 3-6 i årsregnskapsforskriften skal driftsregnskapet belastes med pensjonskostnader som er beregnet ut fra langsiktige forutsetninger om avkastning, lønnsvekst og G-regulering. Pensjonskostnadene beregnes på en annen måte enn pensjonspremien som betales til pensjonsordningen, og det vil derfor normalt være forskjell mellom disse to størrelsene. Forskjellen mellom betalt pensjonspremie og beregnet pensjonskostnad betegnes premieavvik, og skal inntekts- eller utgiftsføres i driftsregnskapet. Premieavviket tilbakeføres igjen neste år med 1/7 per år for premieavvik oppstått i 2014 eller senere, med 1/10 per år for premieavvik oppstått fra 2011 til 2013 og med 1/15 per år for premieavvik oppstått fra 2002 til 2010.

Regnskapsføringen av pensjon innebærer et unntak fra de grunnleggende prinsippene for kommuneregnskapet om at alle kjente utgifter og inntekter i året skal tas med i årsregnskapet for vedkommende år (kl § 14-6, 2. ledd nr c). Regnskapsføringen av premieavvik og amortisering av premieavvik har hatt innvirkning på netto driftsresultat i 2023 ved at regnskapsførte pensjonsutgifter er 4,9 mill.kr. lavere enn faktisk betalte pensjonspremier.

Bestemmelsene innebærer også at beregnede pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser er oppført i balansen som henholdsvis anleggsmidler og langsiktig gjeld.

Økonomiske forutsetninger for beregning av pensjonskostnaden	KLP	SPK
Forventet avkastning pensjonsmidler	4,00 %	3,50 %
Diskonteringsrente	3,50 %	3,50 %
Forventet årlig lønnsvekst	2,48 %	2,48 %
Forventet årlig pensjonsregulering	1,71 %	
Forventet årlig G-regulering	2,48 %	2,48 %

Spesifikasjon av samlet pensjonskostnad, premieavvik pensjonsforpliktelser og estimatavvik KLP

Pensjonskostnad og premieavvik		2023	2022
	Årets pensjonsopptjening, nåverdi	14 015 192	12 528 146
	Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	14 210 587	11 728 012
	Førvæntet avkastning på pensjonsmidlene	-16 107 884	-13 726 418
	Administrasjonskostnad	752 890	716 129
A	Beregnet netto pensjonskostnad (inkl. adm.)	12 870 785	11 245 869
B	Forfalt (betalt) pensjonspremie (inkl. adm.kostnader)	23 141 690	21 117 169
C	Årets premieavvik (B-A)	10 270 905	9 871 300

Pensjonsutgifter i drifts- og investeringsregnskapet		2023	2022
B	Forfalt (betalt) pensjonspremie (inkl. adm.kostnader)	23 141 690	21 117 169
C	Årets premieavvik	-10 270 905	-9 871 300
D	Amortisering av tidligere års premieavvik	6 661 394	5 746 684
E	Brutto pensjonsutgift etter premieavvik og amortisering (SUM B:D)	19 532 179	16 992 553
G	Pensjonstrekk ansatte	2 323 703	2 243 099
	Årets regnskapsførte pensjonsutgift (F-G)	17 208 476	14 749 454

Akkumulert premieavvik		2023	2022
	Sum gjenstående premieavvik tidligere år (pr. 01.01.)	30 557 338	26 432 722
	Årets premieavvik	10 270 905	9 871 300
	Sum amortisert premieavvik dette året	-6 661 394	-5 746 684
	Akkumulert premieavvik pr. 31.12.	34 166 849	30 557 338
	Arbeidsgiveravgift av akkumulert premieavvik	2 186 678	1 955 670
	Sum akkumulert premieavvik inkl. arb.g.avgift	36 353 527	32 513 008

Amortiseringsperioder		2023	2022
	Premieavvik over 15 år	381 014	895 435
	Premieavvik over 10 år	0	199 310
	Premieavvik over 7 år	37 551 491	29 486 580
	Sum akkumulert premieavvik fordelt pr amortiseringsperiode	37 932 505	30 581 325

Pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser		2023	2022
	Netto pensjonsforpliktelser pr. 01.01.	-13 448 563	-10 074 541
	Årets premieavvik	-10 270 905	-9 871 300
	Estimatavvik (ført direkte mot egenkapitalen)	13 947 423	6 497 278
	Netto pensjonsforpliktelser pr. 31.12. (balanseført)	-9 772 045	-13 448 563
	Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse	-625 411	-860 708
	Netto pensjonsforpliktelser pr. 31.12. inklusiv arbeidsgiveravgift	-10 397 456	-14 309 271
	Brutto pensjonsforpliktelse	-411 357 664	-394 055 974
	Brutto pensjonsmidler	421 129 709	407 504 537

Spesifikasjon av samlet pensjonskostnad, premieavvik pensjonsforpliktelser og estimatavvik SPK

Pensjonskostnad og premieavvik	2023	2022
Årets pensjonsopptjening, nåverdi	1 463 017	1 458 799
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	560 002	482 248
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-370 132	-269 855
Adminstrasjonskostnad	53 934	52 349
A Beregnet netto pensjonskostnad (inkl. adm)	1 706 821	1 723 541
B Forfalt (betalt) pensjonspremie (inkl. adm.kostnader)	2 829 970	1 675 373
C Årets premieavvik (B-A)	1 123 149	-48 168

Pensjonsutgifter i drifts- og investeringsregnskapet	2023	2022
B Forfalt (betalt) pensjonspremie (inkl. adm.kostnader)	2 829 970	1 675 373
C Årets premieavvik	-1 123 149	48 168
D Amortisering av tidligere års premieavvik	-180 558	-192 802
E Brutto pensjonsutgift etter premieavvik og amortisering (SUM B:D)	1 526 263	1 530 739
G Pensjonstrekk ansatte	373 498	330 341
Årets regnskapsførte pensjonsutgift (E-G)	1 152 765	1 200 398

Akkumulert premieavvik	2023	2022
Sum gjestående premieavvik tidligere år (pr. 01.01.)	-323 868	-468 502
Årets premieavvik	1 123 149	-48 168
Sum amortisert premieavvik dette året	180 558	192 802
Akkumulert premieavvik pr. 31.12	979 839	-323 868
Arbeidsgiveravgift av akkumulert premieavvik	62 710	-20 728
Sum akkumulert premieavvik inkl. arb.g.avgift	1 042 549	-344 596

Amortiseringsperioder	2023	2022
Premieavvik over 15 år	-12 951	-60 772
Premieavvik over 10 år	0	-61 583
Premieavvik over 7 år	992 788	-201 516
Sum akkumulert premieavvik fordelt pr amortiseringsperiode	979 837	-323 871

Pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser	2023	2022
Netto pensjonsforpliktelser pr. 01.01.	7 939 452	6 672 930
Årets premieavvik	-1 123 149	48 168
Estimatavvik (ført direkte mot egenkapitalen)	-1 126 572	1 218 354
Netto pensjonsforpliktelser pr. 31.12. (balanseført)	5 689 731	7 939 452
Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse	364 143	508 125
Netto pensjonsforpliktelser pr. 31.12. inklusive arbeidsgiveravgift	6 053 874	8 447 577
Brutto pensjonsforpliktelse	18 023 085	18 015 987
Brutto pensjonsmidler	12 333 355	10 076 537

NOTE 10 GARANTIANSVAR, BRF §5-12 D

Gitt overfor - navn	Type garanti	Garanti- ramme	Garantiansvar per		Opprinnelig garanti- ansvar	Utløper dato
			31.12.2023	31.12.2022		
Privat personer	Husleiegarantier	kr -	kr 93 750	kr 48 500		Løpende
		kr -	kr -	kr -		
Sum garantiansvar			kr 93 750	kr 48 500		

Stor-Elvdal kommune og Stor-Elvdal kommuneskoger KF har ikke stilt garantier for andres gjeld.

Det er stilt mindre garantier for rettidig betaling av husleie på vegne av innbyggere. Slike garantier stilles løpende, normalt for perioder på inntil 6 måneder

NOTE 11 BUNDNE FOND, BRF §5-13 A

Bundne fond	Beholdning 01.01.2023	Avsetninger	Bruk av fond	Beholdning 31.12.2023
<i>Bundne driftsfond</i>				
Selvkostfond	kr (1 716 734)	kr (192 479)	kr 1 186 600	kr (722 613)
Næringsfond	kr (1 775 826)	kr (34 751)	kr 170 000	kr (1 640 577)
Kraftfond	kr (708 557)	kr (292 609)	kr 168 762	kr (832 404)
Gavefond	kr (1 792 399)	kr (179 978)	kr 88 535	kr (1 883 841)
Øremerka statstilskudd- spesifiser				
Administrasjonen	kr (325 811)	kr -	kr -	kr (325 811)
Oppvekst og utdanning	kr (751 179)	kr (343 000)	kr 155 485	kr (938 694)
Helse og velferd	kr (3 616 936)	kr (1 559 109)	kr 1 028 257	kr (4 147 787)
Samfunnsutvikling	kr (1 184 886)	kr (1 145 521)	kr 1 012 065	kr (1 318 342)
Boligformål (Husbanken)	kr (1 344 669)	kr -	kr -	kr (1 344 669)
Rovdyrsenteret	kr (400 000)	kr (1 300 000)	kr 1 092 892	kr (607 108)
Kultur	kr (452 355)	kr (171 853)	kr 167 007	kr (457 201)
Avbøttendetiltak	kr (543 541)	kr (25 510)	kr 13 000	kr (556 051)
...	kr -	kr -	kr -	kr -
Øvrige bundne driftsfond	kr -	kr -	kr -	kr -
Sum	kr (14 612 893)	kr (5 244 810)	kr 5 082 604	kr (14 775 099)
<i>Bundne investeringsfond</i>				
Øremerka statstilskudd - spesifiser	kr -	kr -	kr -	kr -
Gavefond	kr -	kr -	kr -	kr -
Avdragsfond (startlån)	kr (793 516)	kr -	kr 1 886	kr (791 630)
...	kr -	kr -	kr -	kr -
Øvrige bundne investeringsfond	kr -	kr -	kr -	kr -
Sum	kr (793 516)	kr -	kr 1 886	kr (791 630)

NOTE 12 SELVKOST, BRF §5-13 B

	Resultat 2023					Balansen 2023	
	Inntekter	Kostnader	Over(+)/underskudd (-)	Årets dekningsgrad i % ¹⁾	Vedtatt dekningsgrad i %	Avsetn(+)/bruk av (-) selvkostfond	Selvkostfond/fremførbart underskudd pr. 31.12 ²⁾
Vann	3 186 229	3 472 637	-286 408	91,8 %	100,0 %	-286 408	0
Avløp	3 521 599	3 887 806	-366 207	90,6 %	100,0 %	-199 430	166 049
Renovasjon	7 921 041	8 709 357	-788 316	90,9 %	100,0 %	-303 331	489 036
Slam	1 555 349	1 952 779	-397 430	79,6 %	100,0 %	-397 430	0
Tilsyn sprette anlegg	662 184	586 266	75 918	112,9 %	100,0 %	75 918	0
Feiling	0	0	0		0,0 %	0	0
Kart og oppmåling	207 297	288 132	-80 835	71,9 %	0,0 %	0	0
Plan- og byggesak	50 000	254 940	-204 940	19,6 %	0,0 %	0	0
SFO	0	0	0		0,0 %	0	0
Praktisk bistand i hjemmet ³⁾	0	0	0		0,0 %	0	0

1) Årets dekningsgrad før eventuelt avsetning/bruk av selvkostfond.

2) Selvkostfondene er bundne driftsfond. Disse kan kun benyttes til dekning av framtidige driftsutgifter på tilhørende selvkostområde. Selvkostfond må benyttes innen en 3-5 års periode. På områder med pålagt selvkost (renovasjon), eller hvor kommunestyret forut for inntektsåret har fattet prinsippvedtak om egenbetaling ut fra selvkost, kan kommunen ha fremførbart underskudd. 3-5 års perioden kan fravikes hvis det er særegne forhold i kommunen og det er gjort vedtak i kommunestyret hvor disse særegne forholdene blir synliggjort.

3) For hjemmehjelpstjenesten er selvkost pr. time ikke beregnet i 2023.

NOTE 13 YTELSE TIL LEDENDE PERSONER I VIRKSOMHETEN, BRF §5-13 D

Ytelser til ledende personer	Lønn og annen godtgjørelse	Godtgjørelse for andre verv	Tilleggs-godtgjørelse	Natural-ytelser
Kommunedirektør	2 859 698	0	0	6 220
Ordfører	1 108 186	0	0	4 392

Samlet lønn og annen godtgjørelse er kr. 3.967.884,- i 2023 mot kr. 3.994.753,- i 2022, av dette utgjør sluttpakke til konstituert kommunedirektør 1,25 mill.kr.

NOTE 14 GODTGJØRELSE TIL REVISOR, BRF 5-13 E

Godtgjørelse til Revisjon Øst IKS	Timer 2023	Regnskap 2023	Timer 2022	Regnskap 2022
Regnskapsrevisjon	296,50	326 150	317,00	332 850
Revisjonsuttalelser	86,25	94 875	82,75	86 888
Etterlevelseskjennelse	21,5	23 650	12,00	12 600
Forvaltningsrevisjon	205,00	225 500	106,25	111 563
Eierskapskontroll		-		-
Rådgivningstjenester/Møter	48,00	52 800	60,75	63 788
Samlet godtgjørelse	657,25	722 975	578,75	607 688

NOTE 15 USIKRE FORPLIKTELSE OG HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN, BRF §5-15**Usikre forpliktelser**

Stor-Elvdal kommune har ingen kjente usikre forpliktelser pr 31.12.2023.

Hendelser etter balansedagen

Ingen kjente.

NOTE 16 – FORDRINGER OG GJELD TIL KOMMUNALE VIRKSOMHETER

Foretak og særregnskaper	Fordringer	Kortsiktig gjeld	Langsiktig gjeld
Stor-Elvdal kommuneskoger KF	-	-	-

Motregning bokført i henhold til kommunestyre vedtak av 26.10.2022.

NOTE 17 – STØRRE PÅGÅENDE INVESTERINGSPROSJEKTER

I 2014 hadde Arbeidstilsynet tilsyn ved Granheim Alderspensionat. Det ble avdekket vesentlige feil og mangler, blant annet ventilasjonsanlegg, og det ble gitt pålegg om større utbedringer. Det ble vurdert flere mulige løsninger, og i budsjettet for 2016 ble det lagt inn en netto ramme på kr. 27,0 mill. til dette prosjektet. Rammen er senere oppjustert til 88,0 mill.

I 2019 ble det gjennomført en anbudskonkurranse med prekvalifisering for en totalentreprise, uten at dette har gitt ønsket resultat. Det arbeides fortsatt med planlegging av hvordan prosjektet skal gjennomføres og endelig finansiering. Utgifter i 2021 og 2022 er i hovedsak rådgivningstjenester for videre arbeid med prosjektet.

Ved videre arbeidet ble prosjektet Helsehus vedtatt i kommunestyret i juni 2023 og iverksatt i august 2023. Nærmere informasjon om status på prosjektet er kommentert i årsmeldinga.

Av tabellen nedenfor fremgår det hvor store utgifter som hittil er påløpt i prosjektet;

Forprosjekt kostnader:

År	Utgift
2015	147 800
2016	122 768
2017	425 058
2018	1 898 828
2019	700 787
2020	303 412
2021	570 486
2022	1 528 446
2023	1 530 770
Samlet utgift hht.	7 228 356

Prosjekt Helsehus:

År	Utgift
2023	27 654 908
2024	
2025	
Samlet utgift hht.	27 654 908

NOTE 18 – TAPSFØRINGER

Kundefordringer og leverandørgjeld er gjennomgått og det er regnskapsført en netto tapsføring på kr. 125.633,-. Kundefordringene og leverandørgjelden som gjenstår vurderes som realistiske. Omgjøring av sosial lån til bidrag i 2023 utgjør kr. 24.725,-. Tapsføring i forhold til for mye utbetalt lønn utgjør 2.769,- i 2023. Samlet har Stor-Elvdal kommune avskrevet kr 153.128,- på utestående krav i 2023.

NOTE 19 – BEMANNINGSUTVIKLING

Antall årsverk	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Regnskap 2023
Bemanning, faste stillingshjemler	223,9	227,7	230,4

Hentet fra lønnsbudsjettet i økonomiplan 2024-2027

NOTE 21 – KRAFT- OG NÆRINGSFOND**KRAFTFOND**

	Regnskap 2023	Regnskap 2022	Regnskap 2021
Saldo pr. 01.01	708 558	446 125	340 352
Tilgang til fondet inkl. renter	307 609	262 433	305 773
Utbetalte vedtak	15 000	-	200 000
Utbetaling av tidligere vedtak	-	-	-
Bruk til eget formål SEK	168 762	-	-
Bruk av fondet jf budsjett	-	-	-
Saldo på konto pr. 31.12	832 405	708 558	446 125

NÆRINGSFOND - ORDINÆRT

	Regnskap 2023	Regnskap 2022	Regnskap 2021
Saldo pr. 01.01	682 103	873 979	1 035 962
Tilgang til fondet inkl. renter	34 751	23 124	8 017
Utbetalte vedtak	170 000	215 000	170 000
Utbetaling av næringslån	-	-	-
Utbetaling av tidligere vedtak	-	-	-
Bruk av fondet jf budsjett	-	-	-
Saldo på konto pr. 31.12	546 854	682 103	873 979

NÆRINGSFOND – EKSTR.ORD. COVID19

	Regnskap 2023	Regnskap 2022	Regnskap 2021
Saldo pr. 01.01	93 723	218 723	787 395
Tilgang til fondet inkl. renter	-	-	-
Utbetalte vedtak	-	125 000	568 672
Utbetaling av næringslån	-	-	-
Utbetaling av tidligere vedtak	-	-	-
Bruk av fondet jf budsjett	-	-	-
Saldo på konto pr. 31.12	93 723	93 723	218 723

3 HOVEDOVERSIKTER

3.1 HOVEDOVERSIKT DRIFTSREGNSKAPET

	Regnskap 20223	Rev budsj 20223	Vedtatt budsjett 2023	Avvik ift rev budsjett	Avvik i %	Regnskap 2022
1 SUM LØNN INKL SOS UTG OG REFUSJON	174 080	165 267	165 056	-8 813	-5 %	168 626
00 Lønn inkl sos utgifter og refusjoner	174 080	165 267	165 056	-8 813	-5 %	168 626
2 SUM ØVRIGE DRIFTSUTGIFTER	138 907	128 641	133 670	-10 266	-8 %	133 848
11/12 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenprod	45 259	39 265	46 152	-5 994	-15 %	54 541
13 Kjøp av varer og tjenester som erstatter egenprod	45 722	44 254	44 383	-1 468	-3 %	42 517
14 Overføringer	24 243	23 413	22 616	-830	-4 %	20 281
15 Finansutgifter	23 683	21 709	20 519	-1 974	-9 %	16 509
3 SUM DRIFTSINNTEKTER	-312 987	-293 908	-298 726	19 079	-6 %	-302 474
16 Salgsinntekter	-44 672	-41 737	-41 737	2 935	-7 %	-40 648
17 Refusjoner	-27 498	-26 810	-28 574	688	-3 %	-25 089
18 Overføringsinntekter	-217 111	-211 934	-215 624	5 177	-2 %	-211 142
19 Finansinntekter	-23 706	-13 427	-12 791	10 279	-77 %	-25 596
Netto utgifter/Inntekter	-0	-	-	0		0
(alle beløpi 1000)						

3.2 HOVEDOVERSIKT INVESTERINGSREGNSKAPET

	Regnskap 2023	Rev budsj 2023	Vedtatt budsjett 2023	Avvik ift rev budsjett	Avvik i %	Regnskap 2022
1 SUM LØNN INKL SOS UTG	1 032	487	-	-545		424
00 Lønn inkl sos utgifter og refusjoner	1 032	487	-	-545		424
2 SUM ØVRIGE UTGIFTER	61 419	66 277	64 802	4 858	7 %	48 108
11/12 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenprod	30 417	36 005	53 007	5 588	16 %	31 985
13 Kjøp av varer og tjenester som erstatter egenprod	567	-	-	-567		266
14 Overføringer	6 610	7 034	7 880	424	6 %	7 271
15 Finansutgifter	23 825	23 238	3 915	-587	-3 %	8 587
3 SUM INNTEKTER	-61 612	-66 764	-64 802	-5 152	8 %	-43 853
16 Salgsinntekter	-2 189	-2 000	-2 000	189	-9 %	-1 301
17 Refusjoner	-6 610	-7 284	-7 880	-674	9 %	-7 271
18 Overføringsinntekter	-20 908	-20 907	-429	1		-
19 Finansinntekter	-32 594	-36 423	-54 493	-3 829	11 %	-38 587
Netto utgifter/Inntekter	839	-	-	-839		4 679

3.3 HOVEDOVERSIKT NETTO PER SEKTOR

	Regnskap 2023	Rev budsj 2023	Vedtatt budsjett 2023	Avvik ift rev budsjett	Avvik i %	Regnskap 2022
0 Politisk	3 549	3 287	3 225	-262	-8 %	3 370
1 Administrasjonen	25 978	25 717	24 560	-261	-1 %	22 088
2 Oppvekst og utdanning	59 469	57 701	55 352	-1 768	-3 %	55 133
3 Helse og velferd	123 027	107 014	104 572	-16 013	-15 %	114 428
6 Samfunnsutvikling	27 680	28 082	27 124	402	1 %	34 132
7 Selvkost	-309	-695	-938	-386	55 %	-886
8 Finans	-239 393	-221 106	-213 895	18 287	-8 %	-228 264
Netto utgifter/Inntekter	-0	-	-	0		-0
(alle beløpi 1000)						

4 BALANSEREGNSKAP

4.0 FONDSBEHOLDNING

4.1 OMLØPSMIDLER

Konto og navn	Saldo 2023	Saldo 2022
21000001 Hovedkasse økonomi	8 016	5 026
21000002 Kasse, Kino	1 000	1 000
21000004 Kasse, Komm.legekontoret	1 000	1 000
21000009 Kasse, Frivillighetssentralen	100	100
21000010 Kasse, Biblioteket	1 000	1 000
21020001 Sparebanken Hedmark, Drift. (1850.07.20073)	30 134 802	4 425 570
21020003 Spb Hedm, Fakt. (1822.13.35690)	211 332	1 095 753
21020004 Spb Hedm, Biblioteket (1822.15.36378)	108 029	22 424
21020007 Spb Hedm, Utbet. (1822.19.02153)	2 541 482	1 094 893
21020009 Spb Hedm, Ocr-EIK (1822.21.83266)	115 070	176 856
21020010 Spb Hedm, Helsestasjon (1822.22.70150)	62 237	59 447
21020011 Spb Hedm, Legekontoret (1822.22.97504)	344 045	340 663
21020014 Spb.Hedm, Nav Stor-Elvdal kundesenter (1822.60.48983)	4 239	2 788
21020015 Spb Hedm, Næringsforeningen (1850.15.27242)	8 334	8 330
21020201 Spareb. Hedmark, Kap.fond (1850.09.03062)	4 231 910	4 143 532
21020202 Spareb. Hedmark, Kraftfond (1850.09.05863)	738 608	456 836
21020204 Spareb. Hedmark, Fiskefond (1850.09.05901)	234 691	224 170
21020206 Spareb. Hedmark, Forsikringsfond (1850.09.05898)	66 086	64 706
21020208 Spareb. Hedmark, Næringsfond (1850.31.34795)	716 854	897 103
21020209 Spareb. Hedmark, Gavef. Moratunet (1850.59.65449)	348 467	306 818
21020210 Spareb. Hedmark, Gavef. Granheim (1850.59.65457)	11 856	11 324
21020211 Spareb. Hedmark, Gavef. Hjemmesykepl. (1850.59.65465)	653 963	621 131
21020213 Spareb. Hedmark, Gavef. Stor-Elvdalstunet (1850.59.66941)	16 680	16 331
21020214 Spareb. Hedmark, Minnegaver gen. for kommunen (1822.36.104)	359 462	244 323
21020215 Spareb. Hedmark, Fond vannforsyning (1850.61.31487)	585 007	939 350
21020216 Spareb. Hedmark, Fond renovasjon (1850.61.31479)	307 278	203 525
21020217 Spareb. Hedmark, Fond avløp/rensing (1850.15.07934)	199 813	606 025
21020218 Spareb. Hedmark, Gavef. J Andreassen (1822.33.85814)	419 699	400 884
21020219 Spareb. Hedmark, Avbøttende tiltak (1850.07.23501)	569 051	543 541
21020220 Spareb. Hedmark, Fond slam/septik (1822.53.39941)	626 773	711 059
21020221 Spareb. Hedmark, Gavef. Sagstuen (1813.21.42161)	9 652	9 451
21020222 Spareb. Hedmark, Gavef. Fritidsklubben (1813.21.42226)	42 197	40 306
21020223 Spareb. Hedmark, Gavefg. Benveien (1813.21.42242)	264 312	352 644
21020224 Spareb. Hedmark, Gavefond Helsestasjon (1813.34.37912)	5 413	5 171
21020225 Spareb. Hedmark, Gavefond Solli skole/bhg (1813.34.37920)	4 813	6 672
21098001 Bankkto. Skattetrekk (1850.07.22971)	5 541 964	5 541 752
21310003 Refusjonskrav sykepenges NAV - Visma	956 942	1 021 371

Konto og navn	Saldo 2023	Saldo 2022
21310010 Ref. mva komp. (høy sats)	5 830 621	1 669 759
21310011 Ref. mva komp. (mellom sats)	63 978	71 793
21310012 Ref. mva komp. (lav sats)	105 558	67 091
21310802 Refusjonskrav sykepenges NAV - Visma	1 494	-
21375003 For mye utbetalt lønn	10 459	7 393
21375004 Negativ netto lønn	10 546	2 769
21375007 Forskudd korrigering	19 700	-
21475001 Komm.fakt.	2 819 704	3 755 753
21499001 Interimskonto utestående fordringer pr. 31.12	1 264 165	2 754 668
21499006 Utestående fordringer - iZettle (kasse oppgj)	54	2 712
21499007 Utestående fordringer - Credicar (giroer - legekontoet)	1 755	3 234
21499009 Utestående fordringer - Melin Medical (mob.bet - legekontoet)	14 252	20 295
21499010 Utestående fordringer - Vipps AS (Biblioteket)	-104	-25
21499011 Utestående fordringer - Convene (faktert og mobil bet)	69 343	54 264
21650001 Utestående fordringer - Fylke	1 900 000	740 000
21710001 Utestående fordringer - Staten	9 461 437	13 790 421
21710008 Staten, HELFO oppgjør (legekontoet)	-	227 880
21914001 Arb.g.avgift av premieavvik	2 249 385	1 934 938
21941001 Premieavvik KLP	34 166 847	30 557 336
21941003 Premieavvik SPK	979 834	-323 873
Sum omløpsmidler	109 421 205	79 939 283

4.2 ANLEGGSMIDLER

Konto og navn	Saldo 2023	Saldo 2022
22041001 Pensjonsmidler KLP	421 129 709	407 504 537
22041002 Pensjonsmidler SPK	12 333 358	10 076 540
22141001 KLP, egenkap.tilsk. 98	1 956 834	1 956 834
22141003 KLP, egenkap.tilsk. 2005	457 905	457 905
22141004 KLP, egenkap.tilsk. 2006	490 934	490 934
22141005 KLP, egenkap.tilsk. 2007	440 399	440 399
22141006 KLP, egenkap.tilsk. 2008	395 435	395 435
22141007 KLP, egenkap.tilsk. 2009	437 508	437 508
22141008 KLP, egenkap.tilsk. 2010	456 303	456 303
22141009 KLP, egenkap.tilsk. 2011	496 441	496 441
22141010 KLP, egenkap.tilsk. 2012	535 645	535 645
22141011 KLP, egenkap.tilsk. 2013	576 399	576 399
22141012 KLP, egenkap.tilsk. 2014	634 614	634 614
22141013 KLP, egenkap.tilsk. 2015	649 248	649 248
22141014 KLP, egenkap.tilsk. 2016	803 911	803 911
22141015 KLP, egenkap.tilsk. 2017	853 561	853 561
22141016 KLP, egenkap.tilsk. 2018	945 947	945 947
22141017 KLP, egenkap.tilsk. 2019	860 468	860 468
22141018 KLP, egenkap.tilsk. 2020	807 795	807 795
22141019 KLP, egenkap.tilsk. 2021	711 440	711 440
22141020 KLP, egenkap.tilsk. 2022	759 303	759 303
22141021 KLP, egenkap.tilsk. 2023	838 721	-
22168006 AS S/R (Asvo) - 25 aksjer	50 000	50 000
22170003 AL Mogrenda Samfunnshus	1	1
22170004 AL Sogn Studentby	16 000	16 000
22170005 AL Atna Vannverk	1	1
22170006 AL Stai Vannverk	1	1
22170008 AL Birkebeinervegen	1	1
22170013 AL Biblioteksentralen	1 500	1 500
22170021 Stor-Elvdal Energi AS, 1000 aksjer	1 600 000	1 600 000
22170026 AL Nord-Østerdal Kraftlag , 34 andeler a 50,-	1 700	1 700
22170029 Sør-Østerdal Næringshage, 25 000 aksjer a 1,-	25 000	25 000
22170030 Abakus AS, 91 aksjer a 1.500,-	136 344	136 344
22170031 Hedmark Revisjon Iks, Eierandel 1,5%	30 000	30 000
22170032 Innlandet Energi Holding AS, 2 054 690 aksjer a 1,-	121 444 237	121 444 237
22170033 Midt-Hedmark Brann- og Redningstjenester Iks, eierandel 5,41%	450 000	450 000
22170034 Konsek ØST Iks, eierandel x%	693	693

Konto og navn	Saldo 2023	Saldo 2022
22275101 Formidlingslån - Husbank	5 754 900	5 121 957
22275301 Utlån til sosiale formål	128 784	184 591
22499000 Utstyr, maskiner og transportmidler	19 033 248	19 033 248
22499001 Akk. avskrivninger utstyr, maskiner og transportm.	-12 724 394	-12 724 394
22499005 Aktivering anlegg 5 år	9 308 063	7 290 965
22499006 Akk. avskrivn. anlegg 5 år	-8 113 841	-7 062 080
22499010 Aktivering anlegg 10 år	6 213 956	5 786 021
22499011 Akk. avskrivn. anlegg 10 år	-4 109 663	-3 552 743
22799000 Aktivering fast eiendom og anlegg	385 581 835	385 581 835
22799001 Akk. avskrivninger fast eiendom og anlegg	-134 215 505	-134 215 505
22799020 Aktivering anlegg 20 år	11 178 919	7 768 595
22799021 Akk. avskrivn. anlegg 20 år	-27 626 594	-23 951 693
22799040 Aktivering anlegg 40 år	38 550 877	37 256 182
22799041 Akk. avskrivn. anlegg 40 år	-28 549 601	-24 316 840
22799050 Aktivering anlegg 50 år	88 381 830	58 115 503
22799051 Akk. avskrivn. anlegg 50 år	-28 841 962	-24 321 516
22899402 Sundet gård 19/185 og 44	1	1
22899403 Nystedgjerdinga b.felt	45 000	45 000
22899404 Øverengsteigen boligfelt	11 000	11 000
22899405 Nordli i Nordre b.f.	1	1
22899406 Østmoen torg, Koppang	500	500
22899407 Løvstad/Østli b.f.	12 400	12 400
22899408 Furumo tomtefelt 10/1031	48 000	48 000
22899409 Taralstuteigen t.f.	120 000	120 000
22899410 Nordstugj. tomtefelt	22 000	22 000
22899411 Kjølberg tomte 19/188	-9 152	-9 152
22899412 Lekeplass Ekomveien 9b, 19/112	300	300
22899413 Furuly t.f., 19/48/1193	111 300	111 300
22899414 Borgen tomtef., 19/522	1	1
22899415 Vannstasjonsteigen tomtefelt	441 602	441 602
22899416 Parsell Nysted, 19/1457	115 616	115 616
22899417 Sentrum 1, 19/1469	42 000	42 000
22899418 Tresen grustak, 19/1236	117 000	117 000
22899419 Steinvik boligfelt	169 999	169 999
22899420 Båsrøsta boligfelt	83 887	83 887
22899421 Solhaug, 19/1607	218 228	218 228
22899422 Lekeplass Bøveien	12 800	12 800
22899423 Tomteareal 1971053,1280	211 524	211 524
22899424 Tomteareal 19/1626/1627	14 282	14 282
22899425 Tomteareal 19/1625	9 481	9 481
22899426 Tomt Strand Kirkestue	1	1
22899427 Kjemsjøen avfallsplass	283 528	283 528
22899428 Grunnerverv, Tekna	810 436	810 436
22899429 Salg av tomter (2017)	-248 147	-248 147
Sum anleggsmidler	893 921 796	853 244 359
Sum omløpsmidler og anleggsmidler	997 801 037	927 641 890

4.3 KORTSIKTIG GJELD

Konto og navn	Saldo 2023	Saldo 2022
23314001 Skatteoppgjør (lønn)	-5 539 342	-5 533 994
23314002 Påleggstrekk	-2 622	-7 758
23314003 Arbeidsgiver avgift av lønn	-1 659 558	-1 895 842
23314122 Arbeidsgiveravgift av avsatte FP 2022	-	-993 458
23314123 Arbeidsgiveravgift av avsatte FP 2023	-1 019 110	-
23314124 Arbeidsgiveravgift av avsatte FP 2024	-	-
23341090 Gruppelivsforsikring (109005)	132 213	136 875
23341091 Ulykkeforsikring (109004)	18 605	13 874
23341099 Yrkesskadeforsikring, lovpålagt (118503)	64 268	58 016
23375090 Trekkeiere 1-mnd forskuddstrekk	-	-
23375099 Fritidsforsikring	11 194	9 920
23375101 OU trekk til KS	-290 331	-289 967
23375122 Avsatte feriepenger 2022	-0	-15 522 714
23375123 Avsatte feriepenger 2023	-15 923 562	-
23375124 Avsatte feriepenger 2024	-	-
23399001 Øresavrunding	-5 091	-5 141
23499001 Interimskonto - kortsiktig gjeld pr. 31.12	-4 087 856	-269 658
23499006 Interimskonto - kortsiktig gjeld, legevakt	-1 604	-1 590
23550008 Trysil kommune	-	-192 850
23714101 Oppgj.kto mva. § 11.1	-794 012	-596 329
23975001 Leverandører (aut.rem)	-25 608 805	-20 655 240
23999001 Påløpte ikke forfalte renter	-2 618 872	-1 092 489
Sum kortsiktig gjeld	-57 324 485	-46 838 346

4.4 LANGSIKTIG GJELD

Konto og navn	Saldo 2023	Saldo 2022
24014001 Arb.g.avg. av netto pensj.f.pl.	-	329 154
24041001 Pensjonsf.pl. KLP	-411 357 663	-394 055 973
24041002 Pensjonsf.pl. SPK	-18 023 077	-18 015 980
24519018 Husbanken - Lnr. 11532275 (2015)	-432 077	-464 083
24519019 Husbanken - Lnr. 11535065 (2016)	-988 635	-1 056 817
24519020 Husbanken - Lnr. 11540168 (2018)	-2 724 999	-2 873 181
24519022 Husbanken - Lnr. 115425657 (2019)	-1 227 272	-1 295 454
24519023 Husbanken - Lnr. 11543393 (2020)	-1 295 454	-1 363 636
24619201 KLP Kommunekreditt AS (1996) - 8317.50.21402	-12 541 866	-13 587 024
24619203 KLP Kommunekreditt AS (2003) - 8317.50.19912	-5 773 640	-6 950 758
24619205 Kommunalbanken (2004) - 20040671	-3 564 570	-4 073 790
24619206 KLP Kommunekreditt AS (2006) - 8317.50.53088	-1 373 211	-1 466 543
24619207 Kommunalbanken (2007) - 20070685	-4 081 000	-4 372 500
24619209 KLP kommunekreditt AS (2009) - 8317.50.33273	-9 620 000	-9 990 000
24619210 KLP Kommunekreditt AS (2009) - 8317.50.33354	-750 000	-875 000
24619211 Kommunalbanken (2009) - 20090720	-4 059 320	-4 215 440
24619212 Kommunalbanken (2009) - 20090721	-975 000	-1 012 500
24619213 Kommunalbanken (2010) - 20100982	-4 320 000	-4 480 000
24619215 Kommunalbanken (2010) - 20100984	-2 317 580	-2 453 920
24619216 KLP Kommunekreditt AS (2011) - 8317.52.44908	-2 828 000	-2 929 000
24619217 KLP Kommunekreditt AS (2011) - 8317.52.44916	-599 992	-633 326
24619219 Kommunalbanken (2013) - 20130779	-2 000 000	-2 100 000
24619220 Kommunalbanken (2014) - 20140589	-6 125 060	-6 416 720
24619221 Kommunalbanken (2014) - 20140590	-100 000	-200 000
24619222 Kommunalbanken (2016) - 20160735	-665 000	-760 000
24619223 Kommunalbanken (2016) - 20160736	-5 091 710	-5 200 040
24619224 Kommunalbanken (2017) - 20170774	-5 226 640	-5 416 700
24619225 Kommunalbanken (2017) - 20170775	-4 218 000	-4 440 000
24619226 Kommunalbanken (2018) - 20180683	-8 076 700	-8 399 760
24619227 Kommunalbanken (2018) - 20180283	-24 913 920	-25 997 140
24619228 Kommunalbanken (2019) - 20190736	-14 534 000	-15 093 000
24619229 Kommunalbanken (2020) - 20200628	-9 918 480	-10 369 320
24619230 KLP Bank (2021) - 8317.59.21209	-15 396 856	-15 863 428
24619231 Kommunalbanken (2022) - 20220190	-28 799 478	-30 000 000
24619232 Kommunalbanken (2023) - 20230209	-20 000 000	-
24619233 Kommunalbanken (2023 Byggelån - 20230501	-20 000 000	-
24619301 KLP Kapitalforvaltning AS (2008) - 8317.50.27877	-7 455 976	-7 953 044
24619302 KLP Kapitalforvaltning AS (2008) - 8317.50.31033	-	-112 425
24619303 KLP Kapitalforvaltning AS (2008) - 8317.50.31254	-477 500	-573 000
Sum langsiktig gjeld	-661 852 676	-614 730 348

4.5 EGENKAPITAL

Konto og navn	Saldo 2023	Saldo 2022
25150007 Kraftfond	-832 404	-708 557
25150008 Fiskefond	-234 691	-224 170
25150010 Forsikringsfond	-63 104	-63 104
25150012 Næringsfond (ordinært)	-546 854	-682 103
25150013 Gavefond J Andreassen, Hj.sykepl.	-419 699	-400 884
25150014 Gavefond Moratunet	-383 590	-333 166
25150015 Gavefond Granheim	-11 856	-11 324
25150016 Gavefond Hj.sykepleien	-650 151	-624 689
25150017 Gavefond Stor-Elvdalstunet	-15 927	-15 927
25150018 Gavefond Helsestasjon	-5 413	-5 171
25150019 Gavefond Sagstuen arvemidler	-9 217	-9 217
25150020 Fond Vannforsyning	-313 155	-554 098
25150021 Fond Avløp og rensing	-1	-185 746
25150022 Fond Renovasjon	1	-294 610
25150023 Fond Septik (private anlegg)	-241 497	-597 292
25150024 Fond Tilsyn sprette anlegg	-167 961	-84 988
25150030 Gavefond Eriksen arvemidler, Fritidsklubben (prosj. 127011)	-42 197	-40 306
25150031 Gavefond Eriksen arvemidler, PU-bolig (prosj. 134226)	-245 066	-251 230
25150032 Gavefond Sollia skole og barnehage (prosj. 122514)	-4 813	-4 572
25150033 Næringsfond (ekstr.ord. covid19 - prosj 118601)	-93 723	-93 723
25150035 Fiberutbygging Stor-Elvdal	-1 000 000	-1 000 000
25250004 Boligtilskudd, etablering	-929 500	-929 500
25250009 Forebyggende uønsket svangerskap/abort, helsestasjon (prosj. 13	-15 885	-15 885
25250014 Barnehage, skjønnstilskudd (prosj. 122104)	-394 556	-394 556
25250019 Helse-omsorg, Kompetanseheving helse/sosial (prosj. 133101)	-964 394	-1 246 956
25250021 Komp.utv.leder / skole (prosj. 122611)	-15 977	-15 977
25250030 Boligtilskudd, tilpasning	-357 334	-357 334
25250035 Viltfond (ansvar 6622)	-449 967	-570 816
25250039 Kartlegging av naturtyper	-50 000	-50 000
25250041 Kulturelle skolesekken / skole (prosj. 121003)	-68 509	-67 911
25250042 Boligtilskudd, avs. tap etablering/utbedring	-57 835	-57 835
25250043 Gavefond, Dagsenter (prosj. 134219)	-5 270	-5 270
25250044 Gavefond, Frivilligsentralen (prosj. 112702)	-64 901	-64 901
25250048 Lånemidler, Hedmark Revisjon IKS	-82 000	-82 000
25250053 Avbøtende tiltak RØ, næring (prosj. 166301)	-556 051	-543 541
25250057 Den kulturelle Spaserstokken, kultur (112204)	-39 757	-99 028
25250062 KS-lokalt utv.prosjekt, Moratunet (prosj. 132008)	-17 005	-17 005
25250065 Koppang skole - FAU (prosj. 122206)	-2 088	-2 088
25250069 Sammen er vi sterke, kulturskolen (prosj. 122207)	-67 579	-67 579
25250070 Dokumentasjon av innlandssundsteder, kultur (prosj. 112602)	-155 018	-155 018
25250075 Comenius- skolepartnerskap, Koppang skole (prosj. 122209)	-6 752	-6 752
25250077 Frisklivssentraler, rehab. (prosj. 131014)	-30 000	-30 000
25250079 Gavefond, Fritidsklubben	-	-5 000
25250081 Ungdomsarrangement 2014, frivillighetssentralen (prosj. 122705)	-	-1 610

Konto og navn	Saldo 2023	Saldo 2022
25250083 Produksjon sal og scene, kulturskolen (prosj. 122213)	-14 521	-14 521
25250085 Rusarbeid 2014, Psykiatritjenesten (prosj. 131019)	-10 829	-11 930
25250086 Ny psykolog stilling, Psykiatritjenesten (prosj. 131021)	-410 000	-410 000
25250087 Boligpolitisk strategiplan/kommuneplan, Tenisk (prosj. 166401)	-130 493	-130 493
25250089 Nærmiljøanlegg, Koppang skole	-39 494	-112 294
25250091 Kompetansetiltak psykisk helse- og rusarbeid 2015(videreut), Nav	-8 512	-25 284
25250092 Skjønnsmidler "Ny organisering og lederutvikling", rådmann	-128 445	-128 445
25250094 Skjønnsmidler "Org.utvikling", rådmann	-52 262	-52 262
25250095 Ekstratilskudd bosetting "funksjonshemming" (prosj. 134862), fly	-322 676	-322 676
25250097 Lokale utviklingsmidler, kulturskolen (122214)	-20 000	-20 000
25250099 Gavefond - Bandrom, Fritidsklubben (prosj. 127009)	-25 741	-25 741
25250102 Hverdagsrehabilitering, Helse (prosj. 131044)	-25 359	-25 359
25250104 Kompetansehevende tiltak for lindrende behandling, Moratunet (	-49 729	-49 729
25250105 Klimafokusert landbrukskommuner, Samfunnsutvikling (prosj. 1	-52 446	-52 446
25250108 Inkluderende barnehage- og skolemiljø, Oppvekst (prosj. 111611	-36 096	-36 096
25250111 El-sykel, Frivilligsentral (prosj. 112708)	-14 924	-14 924
25250113 Forebyggende tiltak mot viltpåkørsler, Samfunnsutvikling (prosj. :	-	-1 805
25250114 Kulturminneplan arbeid, Samfunnsutvikling (prosj. 166403)	-28 925	-
25250115 Arenautvikling 2018 Makerspace, Biblioteket (prosj. 112408)	-	-39 203
25250116 Erasmus Partnerskap, Barnehagen (prosj. 122107)	-22 674	-22 674
25250117 Erasmus Partnerskap, Koppang skole (prosj. 122216)	-58 310	-58 310
25250118 Aktivitetstilbud 2019, Frivilligsentralen (prosj. 112710)	-1 407	-6 413
25250120 Brukerstyrt personlig assistent kursing, BPA (prosj. 132001)	-95 000	-55 000
25250121 Plan for Habilitering og rehabilitering, PU-boliger (prosj. 131048)	-281 279	-281 279
25250125 Erfaringskonsulent, Helse (prosj. 131047)	-406 000	-406 000
25250127 Styrking av helsestasjon og skolehelsetjenesten (prosj. 133407)	-313 690	-80 862
25250129 Tilskudd Fylkesmannen - barn og unge - COS P, Helse (prosj. 1334	-166 046	-166 046
25250130 Tiltakspakke sårbare eldre, Helse (prosj. 132020)	-	-124 865
25250135 Kompetansetiltak sosiale tjenester, Nav kommune - (prosj 134100	-3 200	-3 200
25250137 Aktiv formidling, Biblioteket - (prosj. 112409)	-24 936	-50 000
25250141 Midlertid styrking av psykisk helse og rus, Psykiatrien - (prosj. 13	-187 901	-229 859
25250142 Benveien uten grenser, PU-bolig - (prosj. 131054)	-47 786	-115 000
25250143 Rovdyrskolen/Konfliktdempende tiltaksmidler, Rovdyrsenter - (pr	-	-400 000
25250144 UKL Koppangøyene, landbruk - (prosj 166107)	-282 843	-155 157
25250145 Utbedring av publikumsområde og strandsone Kjemsjøen, Kultur	-13 579	-13 579
25250146 Styrking av barn og unges psykiske helse, Helsestasjon (prosj 1334	-700 000	-
25250147 Innovativ bemanningsledelse - Rusta for framtida 2023, Helse (pr	-92 497	-
25250148 Tilskudd til kommunale skadefellingslag (prosj 166207) samfunns	-88 977	-
25250149 Formidlingstiltak 2023, Rovdyrsenteret (prosj 118716)	-102 346	-
25250150 Utstillinger 2023, Rovdyrsenteret (prosj 118717)	-4 762	-
25250152 Litteratur i mørket, Biblioteket - (prosj 112413)	-40 000	-
25250153 Rovdyrskolen/konfliktdempende tiltaksmidler 2024, Rovdyrsente	-500 000	-
25250154 Digital kompetansebygging, Frivilligsentralen - (prosj. 112716)	-100 000	-
25250155 Læringsmiljøprosjektet Stor-Elvdal, Skolene (prosj 111617)	-200 000	-
25250156 Videreutdanning i barnets beste - vurderinger, barnevern (prosj 11	-49 716	-
25250157 Gavemidler ny Barnehage 2022, Koppang barnehage (prosj 12216	-10 000	-

Konto og navn	Saldo 2023	Saldo 2022
25350005 Ubundet invest.fond, Aksjer	-3 590 426	-4 040 948
25599009 Bundet invest.fond, Startlån	-791 630	-793 516
25599010 Bundet invest.fond Omsorgsboliger HDO	-8 161 399	-
25599011 Bundet invest.fond Sykehjem oppgradering	-8 181 267	-
25650002 Disp.fond, Beredskap	-3 000 000	-3 000 000
25650007 Disp.fond, Generelt	-4 304 535	-9 000 601
25650029 Disp.fond, Pensjonsregulering	-	-2 215 065
25650039 Disp.fond, Renteregulering	-	-1 000 000
25650041 Disp.fond, Utviklingsfond	-	-2 066 111
25810000 Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK - Drif	263 816	263 816
25900010 UDEKKET INVESTERING	838 740	4 679 498
25990000 KAP. Salg fast eiend/anl	-92 822 154	-92 822 154
25990010 KAP. Av/nedskr. fast eien	90 719 321	90 719 321
25990020 KAP. Salg av utstyr, maskiner og transportmidler	200 000	200 000
25990030 KAP. Av/nedskr. utstyr	16 226 315	16 226 315
25990040 KAP. Salg av aksjer og andeler	121 678 356	121 678 356
25990050 KAP. Nedskrivning av aksjer og andeler	19 168 822	19 168 822
25990060 KAP. Avdr. på utlån	27 856 064	27 405 740
25990070 KAP. Avskr. utlån	4 968 155	4 968 155
25990080 KAP. Bruk av eksterne lån	314 679 399	283 759 203
25990100 Aktivering anlegg 224	-20 126 594	-17 274 495
25990101 Avskrivninger anlegg 224	14 804 014	12 788 268
25990103 Salg av anlegg 224	2 024 065	2 024 065
25990110 Aktivering anlegg 227	-143 762 420	-108 791 072
25990111 Avskrivninger anlegg 227	86 865 951	74 437 843
25990112 Nedskrivninger anlegg 227	136 589	136 589
25990113 Salg av anlegg 227	3 666 410	3 666 408
25990210 KAP. Oppskr.fast eiend/an	-220 514 056	-220 514 056
25990220 KAP. Akt. utstyr/mask/tr.	-16 745 197	-16 745 197
25990230 KAP. Oppskr. av utstyr	-206 343	-206 343
25990240 KAP. Kjøp av aksjer/andel	-153 398 757	-152 560 036
25990250 Kap. Oppskr. av aksjer/andel og utlån	-106 516 760	-106 516 760
25990260 KAP. Utlån	-31 933 403	-30 905 945
25990270 KAP. Avdr. på eks. lån	-155 349 490	-144 833 877
25990300 KAP. Pensjonsforpliktelser	429 380 740	411 742 799
25990310 KAP. Pensjonsmidler	-433 463 067	-417 581 077
Sum egenkapital	-284 165 838	-271 614 947
Sum gjeld og egenkapital	-1 003 343 000	-933 183 641

4.6 MEMORIAKONTI

Konto og navn	Saldo 2023	Saldo 2022
29100429 Startlån 2019	429 210	1 445 000
29100523 Investeringslån 2023	8 197 154	-
29100524 Investeringslån - byggelån 2023	1 898 440	-
29100902 Selvkostfond avløp - memorikonto	166 049	-
29100903 Selvkostfond renovasjon - memorikonto	489 036	-
29999001 Mot konto for memoriakontiene	-11 179 889	-1 445 001
Totalsum	-0	0

5 KONSOLIDERT ÅRSREGNSKAP

INNLEDNING KONSOLIDERT ÅRSREGNSKAP

Det konsoliderte årsregnskapet etter ny kommunelov § 14-6 første ledd, bokstav d skal vise kommunens virksomhet som en økonomisk enhet.

Stor-Elvdal kommune er pliktig til å avlegge konsolidert årsregnskap etter ny kommunelov. Det skal utarbeides et samlet (konsolidert) regnskap for kommunen som en juridisk enhet, slik det også følger av budsjett- og regnskapsforskriften.

Dette innebærer at det skal utarbeides et konsolidert årsregnskap for KF Stor-Elvdal kommuneskoger og Stor-Elvdal kommune.

Det konsoliderte årsregnskapet skal utarbeides på grunnlag av årsregnskapene til de enhetene som inngår i det konsoliderte årsregnskapet. Inntekter og utgifter mv. og fordringer og gjeld mellom enhetene skal elimineres ved sammenslåingen av postene. Disse transaksjonene og mellomværende skal altså ikke tas med i det konsoliderte årsregnskapet. De resterende postene i regnskapene summeres sammen, det vil si at like poster av eiendeler, forpliktelser, inntekter og utgifter mv. skal legges sammen. Konsolideringen bygger på de avsluttede regnskapene inkludert årsoppgjørsoppgjørdisposisjonene og eventuelle strykninger, men det skal ikke gjøres ny årsavslutning i det konsoliderte regnskapet.

Det konsoliderte årsregnskapet skal slås sammen på grunnlag av de regnskapene som inngår. Kommuneloven stiller ikke krav om inndekning av merforbruk i et konsolidert regnskap. Eksempelvis skal det ikke gjennomføres strykninger av budsjetterte overføringer fra drift til investeringsregnskapet i det konsoliderte årsregnskapet selv om regnskapet skulle vise et merforbruk ved konsolideringen. Følgelig vil det konsoliderte regnskapet vise både merforbruk fra årets drift på bunnlinjen, samtidig som det vil vise inndekning av merforbruk fra tidligere år.

Det konsoliderte regnskapet består av følgende oppstillinger:

- Økonomisk oversikt drift
- Bevilgningsoversikt investering
- Balanse

Det konsoliderte årsregnskapet skal kun vise beløp fra årets regnskap og for forrige års regnskap, og det er ikke krav om å vise budsjett.

Årsregnskapet for KF Stor-Elvdal kommuneskoger er satt opp etter regnskapsloven noe som innebærer at regnskapstallene er omarbeidet for å kunne sette opp det konsoliderte regnskapet etter kravene i kommuneloven

6 FORSKRIFTSRAPPORTER KONSOLIDERT ÅRSREGNSKAP

BEVILGNINGSOVERSIKT INVESTERING KONSOLIDERT REGNSKAP, FORSKRIFT §5-5 FØRSTE LEDD

Post	(i 1.000 kr)	Regnskap 2023 Konsolidert	Regnskap 2023 SE kommune	Regnskap 2023 KF Kommunesk og	Regnskap 2022 Konsolidert
1	Investeringer i varige driftsmidler	38 759	38 739	21	40 085
2	Tilskudd til andres investeringer	-	-	-	-
3	Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	849	839	10	768
4	Utlån av egne midler	-	-	-	-
5	Avdrag på lån	451	451	-	487
6	SUM INVESTERINGSUTGIFTER	40 058	40 028	30	41 340
7	Kompensasjon for merverdiavgift	-6 610	-6 610	-	-7 271
8	Tilskudd fra andre	-21 058	-21 058	-	-
9	Salg av varige driftsmidler	-2 480	-2 189	-291	-1 336
10	Salg av finansielle anleggsmidler	-	-	-	-
11	Utdeling fra selskaper	-	-	-	-
12	Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-	-	-	-
13	Bruk av lån	-29 904	-29 904	-	-30 000
14	SUM INVESTERINGSINNTEKTER	-60 052	-59 761	-291	-38 607
15	Videreutlån	1 016	1 016	-	60
16	Bruk av lån til videreutlån	-1 016	-1 016	-	-1 560
17	Avdrag på lån til videreutlån	385	385	-	4 284
18	Mottatte avdrag på videreutlån	-383	-383	-	-1 725
19	NETTO UTGIFTER VIDEREUTLÅN	2	2	-	1 058
20	Overføring fra drift	-	-	-	-
21	Avsetninger til bundne investeringsfond	16 343	16 343	-	938
22	Bruk av bundne investeringsfond	-2	-2	-	-1 996
23	Avsetninger til ubundet investeringsfond	261	-	261	-
24	Bruk av ubundet investeringsfond	-451	-451	-	-113
25	Dekning av tidligere års udekket beløp	4 679	4 679	-	2 059
26	SUM OVERFØRING FRA DRIFT OG NETTO AVSETNINGER	20 831	20 570	261	888
27	FREMFØRT TIL INNDEKNING (UDEKKET BELØP)	839	839	0	4 680

ØKONOMISK OVERSIKT DRIFT KONSOLIDERT REGNSKAP, FORSKRIFT §5-6

(i 1.000 kr)	Regnskap 2023 Konsolidert	Eliminering	Regnskap 2023 SE kommune	Regnskap 2023 KF Kommuneskog	Regnskap 2022 Konsolidert
Rammetilskudd	-131 601		-131 601	-	-128 206
Inntekts- og formueskatt	-61 304		-61 304	-	-63 324
Eiendomsskatt	-10 512		-10 512	-	-9 500
Andre skatteinntekter	-1 319		-1 319	-	-1 273
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-9 945		-9 945	-	-6 099
Overføringer og tilskudd fra andre	-41 918	-2 143	-39 775	-	-37 633
Brukerbetalinger	-9 791		-9 791	-	-9 671
Salgs- og leieinntekter	-44 263		-34 881	-9 382	-38 819
SUM DRIFTSINNTEKTER	-310 653	-2 143	-299 128	-9 382	-294 525
Lønnsutgifter	156 278		154 884	1 394	151 296
Sosiale utgifter	29 631		28 976	655	26 616
Kjøp av varer og tjenester	96 559	143	90 981	5 435	101 834
Overføringer	28 255	2 000	24 255	2 000	24 402
Avskrivninger	14 664		14 444	220	13 955
SUM DRIFTSUTGIFTER	325 386	2 143	313 540	9 704	318 103
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	14 733	-	14 412	322	23 578
Renteinntekter	-1 957		-1 559	-398	-1 327
Utbytter	-7 201		-7 020	-181	-2 945
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	-		-	-	217
Renteutgifter	8 746		8 746	-	4 675
Avdrag på lån	9 680		9 680	-	9 262
NETTO FINANSUTGIFTER	9 268		9 847	-579	9 882
Motpost avskrivninger	-14 664		-14 444	-220	-13 955
NETTO DRIFTSRESULTAT	9 338		9 815	-477	19 504
DISPONERING ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT					
Overføring til investering	-		-	-	-
Avsetninger til bundne fond	5 245		5 245	-	2 451
Bruk av bundne driftsfond	-5 083		-5 083	-	-4 566
Avsetninger til disposisjonsfond	477		-	477	-
Bruk av disposisjonsfond	-9 977		-9 977	-	-17 388
Dekning av tidligere års merforbruk	-		-	-	-
SUM DISPONERINGER ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	-9 338		-9 815	477	-19 504
FREMFØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR (MERFORBRUK)	-0		0	-0	0

ØKONOMISK OVERSIKT BALANSE KONSOLIDERT REGNSKAP, FORSKRIFT §5-8

	Regnskap 2023 Konsolidert	Regnskap 2023 SE kommune	Regnskap 2023 KF Kommuneskog	Regnskap 2022 Konsolidert
EIENDELER				
ANLEGGSMIDLER	916 945	893 922	23 023	876 712
Varige driftsmidler	336 233	314 067	22 166	313 245
Faste eiendommer og anlegg	324 164	304 460	19 704	301 729
Utstyr, maskiner og transportmidler	12 069	9 607	2 462	11 516
Varige driftsmidler	144 605	143 748	857	143 243
Aksjer og andeler	138 721	137 864	857	137 936
Obligasjoner	-	-	-	-
Utlån	5 884	5 884	-	5 307
Immaterielle eiendeler	2 644	2 644	-	2 644
Pensjonsmidler	433 463	433 463	-	417 581
OMLØPSMIDLER	118 617	109 421	9 196	88 166
Bankinnskudd	57 969	49 495	8 474	31 091
Finansielle omløpsmidler	-	-	-	-
Aksjer og andeler	-	-	-	-
Obligasjoner	-	-	-	-
Sertifikater	-	-	-	-
Derivater	-	-	-	-
Kortsiktige fordringer	60 648	59 926	722	57 075
Kundefordringer	11 793	11 168	625	10 054
Andre kortsiktige fordringer	11 459	11 361	98	14 853
Premieavvik	37 396	37 396	-	32 168
SUM EIENDELER	1 035 562	1 003 343	32 219	964 878

	Regnskap 2023 Konsolidert	Regnskap 2023 SE kommune	Regnskap 2023 KF Kommuneskog	Regnskap 2022 Konsolidert
EGENKAPITAL OG GJELD				
EGENKAPITAL	-315 990	-284 166	-31 824	-302 935
Egenkapital drift	-18 324	-22 080	3 755	-27 334
Disposisjonsfond	-2 829	-7 305	4 476	-12 062
Bundne driftsfond	-15 495	-14 775	-720	-15 271
Merforbruk i driftsregnskapet	-	-	-	-
Egenkapital investering	-30 443	-19 886	-10 557	-10 568
Ubundet investeringsfond	-14 147	-3 590	-10 557	-14 454
Bundne investeringsfond	-17 134	-17 134	-	-794
Udekket beløp i investeringsregnskapet	839	839	-	4 679
Annen egenkapital	-267 223	-242 200	-25 023	-265 033
Kapitalkonto	-267 487	-242 464	-25 023	-265 297
Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift	264	264	-	264
Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen investering	-	-	-	-
LANGSIKTIG GJELD	-661 853	-661 853	-	-614 730
Lån	-232 472	-232 472	-	-202 988
Gjeld til kredittinstitusjoner	-232 472	-232 472	-	-202 988
Obligasjonslån	-	-	-	-
Sertifikatlån	-	-	-	-
Pensjonsforpliktelse	-429 381	-429 381	-	-411 743
KORTSIKTIG GJELD	-57 719	-57 324	-395	-47 213
Kortsiktig gjeld	-57 719	-57 324	-395	-47 213
Leverandørgjeld	-25 710	-25 609	-102	-20 791
Likviditetslån	-	-	-	-
Derivater	-4 089	-4 089	-	-271
Annen kortsiktig gjeld	-27 919	-27 626	-293	-26 151
Premieavvik	-	-	-	-
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	-1 035 562	-1 003 343	-32 219	-964 878
MEMORIAKONTI	-0	-0	-	-0
Ubrukte lånemidler	10 525	10 525	-	1 445
Andre memoriakonti	655	655	-	-
Motkonto for memoriakontiene	-11 180	-11 180	-	-1 445
	-0	-0	-0	0

7 NOTER TIL KONSOLIDERT ÅRSREGNSKAP

NOTE 22 ENDRING I ARBEIDSKAPITAL

Balanseregnskapet :	31.12.	01.01.	Endring
2.1 Omløpsmidler	118 617	88 166	
2.3 Kortsiktig gjeld	-57 719	-47 213	
Arbeidskapital	60 898	40 953	19 945

Drifts- og investeringsregnskapet :	Beløp
Driftsregnskapet	
Sum driftsutgifter	325 386
Sum driftsinntekter	-310 653
Netto finansutgifter	-5 395
Netto driftsresultat	9 338
Investeringsregnskapet	
Sum investeringsutgifter	40 058
Sum investeringsinntekter	-60 052
Netto utgifter videreutlån	2
Netto utgifter i investeringsregnskapet	-19 992
Netto tilgang/bruk i drifts- og investeringsregnskapet	-10 654
Endring ubrukte lånemidler (økning +/- reduksjon-)	1 560
Endring i regnskapsprinsipp ført direkte mot egenkapital	0
Endring arbeidskapital i drifts- og investeringsregnskapet	-9 094
Differanse (forklares nedenfor)	10 851

Forklaring til differanse i arb.kapital :	Beløp
	0
	0
	0

NOTE 23 KAPITALKONTO

Saldo 01.01.	-231 628 689
Økning av kapitalkonto (kreditposterings)	
Aktivering av fast eiendom og anlegg	-38 191 788
Reversert nedskrivning av fast eiendom og anlegg	0
Aktivering av utstyr, maskiner og transportmidler	-1 572 397
Kjøp av aksjer og andeler	-759 303
Reversert nedskrivning av aksjer og andeler	-52 576
Utlån	-181 291
Aktivert egenkapitalinnskudd pensjonskasse	0
Avdrag på eksterne lån	-14 032 237
Økning pensjonsmidler	-23 264 560
Reduksjon pensjonsforpliktelser	
KF Skommuneskogen	-25 022 705
Reduksjon av kapitalkonto (debitposterings)	
Avgang fast eiendom og anlegg	1 400 248
Av- og nedskrivning av fast eiendom og anlegg	11 598 030
Avgang utstyr, maskiner og transportmidler	123 402
Av- og nedskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	2 024 237
Avgang aksjer og andeler	0
Nedskrivning av aksjer og andeler	0
Avdrag på utlån	1 798 988
Avskrivning utlån	326 628
Reduksjon egenkapitalinnskudd pensjonskasse	0
Bruk av midler fra eksterne lån	31 560 000
Reduksjon pensjonsmidler	0
Økning pensjonsforpliktelser	21 022 180
Urealisert kurstap utenlandslån	0
Saldo 31.12.	-264 851 832

NOTE 24 VARIGE DRIFTSMIDLER

	IT-utstyr, kontor- maskiner	Anleggs- maskiner mv.	Brannbiler, tekniske anlegg	Boliger, skoler, veier	Adm.bygg, sykehjem mv.	Tomte- områder	SUM
Anskaffelseskost 01.01.2021	10 754 087	12 622 200	73 501 029	183 475 213	226 025 487	2 643 588	509 021 603
Årets tilgang	2 017 098	835 000	3 410 325	1 294 697	30 266 327	-	37 823 448
Årets avgang	0	-407 065				-	-407 065
KF kommuneskogen	349 743	1 311 602				20 504 623	22 165 968
Anskaffelseskost 31.12.2021	13 120 928	14 381 736	76 911 354	184 769 911	256 291 814	23 148 211	568 603 954
Akk avskrivninger 31.12	-9 109 785	-7 104 168	-38 477 762	-85 382 030	-89 516 642	0	-229 590 387
Netto akk. og rev. nedskrivninger			-3 000		-133 589		-136 589
Akk. avskr. og nedskr. 31.12.							0
Bokført verdi pr. 31.12.2021	4 011 143	7 257 568	38 430 592	99 387 881	166 641 583	23 148 211	338 876 978
Årets avskrivninger	-1 051 761	-963 985	-3 674 901	-4 232 761	-4 520 446	0	-14 443 854
Årets nedskrivninger	0	0	0	0	0	0	0
Årets reverserte nedskrivninger	0	407 065	0	0	0	0	407 065
Tap ved salg av anleggsmidler	0	0	0	0	0	0	0
Gevinst ved salg av anleggsmidler	0	0	0	0	0	0	0
Økonomisk levetid	5 år	10 år	20 år	40 år	50 år		
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Ingen avskr.	

NOTE 25 AKSJER OG ANDELER I VARIG EIE

	Henvisning balansen	Eierandel i selskapet	Eventuell markeds- verdi	Balanseført verdi 31.12.2023	Balanseført verdi 01.01.2023
Selskapets navn				31.12.2023	01.01.2023
KLP, egenkapitalinnskudd	22141.0*			kr 14 108 811	kr 13 270 090
SR Produkter AS	22168006	50,00 %		kr 50 000	kr 50 000
Mogrenda Samfunnshus SA	22170003			kr 1	kr 1
Sogn Studentby	22170004			kr 16 000	kr 16 000
Atna Vannverk	22170005			kr 1	kr 1
Stal Vannverk SA	22170006			kr 1	kr 1
Birkebeinerveien SA	22170008			kr 1	kr 1
Biblioteksentralen SA	22170013			kr 1 500	kr 1 500
Stor-Elvdal Energi AS	22170021	100,00 %		kr 1 600 000	kr 1 600 000
Nord-Østerdal Kraftlag SA	22170026			kr 1 700	kr 1 700
Sør-Østerdal Næringshage AS	22170029	4,55 %		kr 25 000	kr 25 000
Abakus AS	22170030	9,09 %		kr 136 344	kr 136 344
Hedmark Revisjon IKS	22170031	1,50 %		kr 30 000	kr 30 000
Innlandet Energi Holding AS	22170032	0,59 %		kr 121 444 237	kr 121 444 237
Midt-Hedmark Brann- og Redningstjenester IKS	22170033	5,41 %		kr 450 000	kr 450 000
Kontrollutvalgssekretariat Øst IKS	22170034	8,33 %		kr 693	kr 693
KF kommuneskogen					
Glommen skog BA				kr -	kr 125 728
KLP, egenkapitalinnskudd				kr 136 402	kr 126 501
Skogfondet				kr 720 334	kr 658 416
Sum			kr -	kr 138 721 025	kr 137 936 213

NOTE 26 LANGSIKTIG GJELD, SATT OPP OG VIST AT DET IKKE ER NOEN ENDRING

Lånesaldo 31.12.2022	Kommune- kassen	Konsolidert årsregnskap	Gj.snittlig løpetid (år)	Gj.snittlig rente
Lån til egne investeringer:			22,5	0,0
Husbanken, eget lån				
Kommunalbanken	148 986 458	148 986 458	30	5
KLP kommunekreditt AS	48 883 565	48 883 565		4
KLP bank/kapitalforv.	7 933 476	7 933 476		5
Kommunalbanken-byggelån 2023	20 000 000	20 000 000		5
Lån til andres investeringer				
Lån til innfrielse av kausjoner				
Lån til videreutlån	6 668 437	6 668 437	16,9	4,0
Sum bokført langsiktig gjeld	232 471 936	232 471 936		
<i>Herav finansielle leieavtaler</i>	0	0		
Lån som forfaller i 2023 (innfrielse)	100 000	100 000		
Avdrag på lån som forfaller i 2023	10 515 216	10 515 216		
Herav lån som må refinansieres	0	0		

Fordeling av langsiktig gjeld etter rentebetingelser	Langs.gjeld 31.12.2023	Gj.sn. rente
Langsiktig gjeld med fast rente :	36 015 439	2,43 %
Langsiktig gjeld med flytende rente :	196 456 497	2,85 %

Netto lånegjeld pr innbygger	97 413
Driftsinntekt i 1000 kr.	299 128
Netto lånegjeld i % av driftsinntekt	-75,49

*Netto lånegjeld er fratrasket lån til videreutlån (startlån)

NOTE 27 AVDRAG PÅ LAN

Kommunen skal betale årlige avdrag som samlet skal være minst lik størrelsen på kommunens eller fylkeskommunens avskrivninger i regnskapsåret, justert for forholdet mellom størrelsen på lånegjelden og størrelsen på kommunens eller fylkeskommunens avskrivbare anleggsmidler.

Beregningen gjøres ved hjelp av følgende formel:

$$\frac{\text{Sum årets avskrivninger} \times \text{Lånegjeld pr. 1/1 i regnskapsåret}}{\text{Bokførte avskrivbare anleggsmidler pr. 1/1 i regnskapsåret}} = \text{Minimumsavdrag}$$

Forholdet mellom betalte avdrag om minimumsavdrag	2023	2022
Sum avskrivninger i året	14 749 464	13 955 285
Sum lånegjeld pr 1.1.	195 934 378	187 019 786
Avskrivbare anleggsmidler pr. 1.1	292 348 922	268 712 898
Beregnet minimumsavdrag	9 885 198	9 712 650
Utgiftsførte avdrag i driftsregnskapet	9 262 128	9 262 128
Avvik	-623 070	-450 522

NOTE 28 GODTGJØRELSE TIL REVISOR

Godtgjørelse til revisor	SE kommune	KF kommune- skogen	Konsolidert 2023	Konsolidert 2022
Regnskapsrevisjon	326 150	53 775	379 925	392 762
Revisjonsuttalelser	94 875		94 875	86 888
Etterlevelseskontroll	23 650		23 650	
Forvaltningsrevisjon	225 500		225 500	111 563
Eierskapskontroll	-		-	-
Rådgivningstjenster	52 800		52 800	63 000
Samlet godtgjørelse	722 975	53 775	776 750	654 212

Stor-Elvdal kommune og KF kommuneskogen benytter Revisjon Øst IKS til revisjon. I tillegg kommer kostnad til eksterne regnskapsførere for KF kommuneskogen på kr. 290.410,- i 2023.

NOTE 29 BUNDNE FOND

Bundne fond	Beholdning 01.01.2022	Avsetninger	Bruk av fond	Beholdning 31.12.2022
Bundne driftsfond				
Selvkostfond	kr (1 716 734)	kr (192 479)	kr 1 186 600	kr (722 613)
Næringsfond	kr (1 775 826)	kr (34 751)	kr 170 000	kr (1 640 577)
Kraftfond	kr (708 557)	kr (292 609)	kr 168 762	kr (832 404)
Gavefond	kr (1 792 399)	kr (179 978)	kr 88 535	kr (1 883 841)
Øremerka statstilskudd - spesifiser				
Administrasjonen	kr (325 811)	kr -	kr -	kr (325 811)
Oppvekst og utdanning	kr (751 179)	kr (343 000)	kr 155 485	kr (938 694)
Helse og velferd	kr (3 616 936)	kr (1 559 109)	kr 1 028 257	kr (4 147 787)
Samfunnsutvikling	kr (1 184 886)	kr (1 145 521)	kr 1 012 065	kr (1 318 342)
Boligformål (Husbanken)	kr (1 344 669)	kr -	kr -	kr (1 344 669)
Rovdyrsenteret	kr (400 000)	kr (1 300 000)	kr 1 092 892	kr (607 108)
Kultur	kr (452 355)	kr (171 853)	kr 167 007	kr (457 201)
Avbøttendetiltak	kr (543 541)	kr (25 510)	kr 13 000	kr (556 051)
Skogfondet (KF kommuneskogen)	kr (658 417)	kr (61 918)	kr -	kr (720 335)
Øvrige bundne driftsfond	kr -	kr -	kr -	kr -
Sum	kr (15 271 310)	kr (5 306 728)	kr 5 082 604	kr (15 495 433)
Bundne investeringsfond				
Øremerka statstilskudd - spesifiser	kr -	kr -	kr -	kr -
Gavefond	kr -	kr -	kr -	kr -
Avdragsfond (startlån)	kr (793 516)	kr -	kr 1 886	kr (791 630)
...	kr -	kr -	kr -	kr -
Øvrige bundne investeringsfond	kr -	kr -	kr -	kr -
Sum	kr (793 516)	kr -	kr 1 886	kr (791 630)

NOTE 30 ENHETER I DET KONSOLIDERTE ÅRSREGNSKAPET, BRF § 10-4 A)

Det konsoliderte årsregnskapet for Stor-Elvdal kommune består av årsregnskapene for følgende regnskapsenheter:

- Stor-Elvdal kommune (kommunekassen)
- KF Stor-Elvdal kommuneskogen

NOTE 31 ENHETER SOM ER UTELATT FRA DET KONSOLIDERTE ÅRSREGNSKAPET, BRF § 10-4 B)

Det er ingen utelatte enheter fra det konsoliderte årsregnskapet.

NOTE 32 ENHETER SOM KOMMET TIL/GATT UT AV DET KONSOLIDERTE ÅRSREGNSKAPET, BRF § 10-4 c) OG D)

Det er ikke andre endringer i konsernforholdet enn det som er redegjort for i note 30.

Koppang 31.12.2023/22.02.2024

Nils Kvilvang
Kommunedirektør

Ann-Helen Rustad
Økonomisjef

ÅRSBERETNING 2023

FOR STOR-ELVDAL KOMMUNE

Stor-Elvdal
kommune

INNHOOLD

Innledning	4	
1 Kommunestyret	5	
2 Organisasjon	6	
3 Konsernet	7	
4 Kommunedirektørens kommentarer	8	
5 Styring – ledelse - kontroll	9	
5.1 Generelt		9
5.2 Kontroll		9
5.3 Årshjul		9
6 Kort om Stor-Elvdal Kommune	11	
6.1 Areal		11
6.2 Befolkningsutvikling		11
6.3 Befolkningsendringer		12
6.4 Befolkningsstruktur		12
7 Lønns- og personalforhold	13	
7.1 Personalforhold		13
7.2 Likestilling		13
7.3 Lønnspolitikk		13
7.4 Sykefravær		15
7.5 Tidligpensjon og livfasepolitikk		16
8 Økonomi	17	
8.1 Regnskapsprinsipper og regnskapsresultat		17
8.2 Regnskapsresultat		17
8.3 Økonomisk oversikt – drift, forskrift §5-6		19
8.4 Bevilgningsoversikt – drift, forskrift §5-4, første ledd		20
8.5 Bevilgningsoversikt – drift, forskrift §5-4, andre ledd		21
8.6 Bevilgningsoversikt – investering, forskriften §5-5, første ledd		22
8.7 Bevilgningsoversikt – investering, forskriften §5-5, andre ledd		23
9 Balanseregnskapet	29	
10 Fondsutvikling	30	
11 Lånegjeld	33	
12 Økonomisk utvikling	35	
12.1 Arbeidskapital		35
12.2 Likviditet		36
12.3 Soliditet		37
12.4 Gjeldsgraden		38
12.5 Egenfinansiering av investeringer		38
12.6 Netto driftsresultat og inntektsutvikling		39

13	Driftsregnskapet	40	
14	Resultat for sektorene	41	
15	Budsjettavvik driftsregnskapet	43	
16	Investeringsregnskapet	46	
17	Budsjettavvik investeringsregnskapet	46	
18	Interkommunalt samarbeid	47	
18.1	Andre interkommunale samarbeid i andre kommuner		47
19	Kommunale foretak og kirkelig fellesråd	48	
19.1	Stor-Elvdal kommuneskoger KF		48
20	Konsolidert årsregnskap	50	
20.1	Innledning konsolidert årsregnskap		50
20.2	Økonomisk vurdering		50

INNLEDNING

Stor-Elvdal kommune er den største arbeidsplassen i kommunen. Kommunen leverer en rekke forskjellige tjenester til sine innbyggere og alle ansatte har hver på sin plass viktige oppgaver i arbeidet for å yte kommunens innbyggere tjenester med riktig nivå. I innledningen til disse generelle kommentarene vil rådmannen understreke og framheve innsatsen som de ansatte gjør på sine respektive arbeidsplasser.

I den nye kommuneloven med tilhørende forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning er det blant annet gitt bestemmelser om hvordan årsregnskapet og årsberetningen skal settes opp. Sett i forhold til det tidligere regimet skal det fra og med regnskapsavleggelsen for 2020 innarbeides nye oppstillingsplaner for drifts-, investerings- og balanseregnskapet, og det er gitt nye krav om hvilke noteopplysninger som skal gis, og hvordan disse skal utformes. Dette har blitt ytterligere presisert i forskriften ved revidering høst 2021.

I lovverket er det også innarbeidet krav om at kommunen skal avgi et konsolidert årsregnskap, der årsregnskapene for de enhetene som skal inngå i konsolideringen skal være slått sammen på en slik måte at konserninterne transaksjoner elimineres. For Stor-Elvdal kommune sitt vedkommende innebærer dette at regnskapet for KF Stor-Elvdal kommuneskoger skal konsolideres med kommuneregnskapet.

Presentasjon av årsberetningen for 2023

Dette dokumentet er nå kun årsberetningen som er en samlet framstilling fra kommunedirektøren om kommunens virksomhet, mens sektorenes årsmeldinger er skilt ut i et eget dokument og en mer detaljert framstilling fra hver enkelt sektor.

Sammen med årsregnskapet for 2023 presenterer årsberetningen resultatoppnåelsen i kommunens mål- og resultatorienterte styringssystem. Årsberetningen sier blant annet noe om hvordan budsjettmidlene er brukt, aktivitetsnivået, og om viktige utfordringer framover. Årsberetningen vil sammen med årsregnskapet danne grunnlag for kommunestyrets videre arbeid med økonomiplan- og budsjett, som skal være styrende for kommunens virksomhet framover.

1 KOMMUNESTYRET

- Even Moen
- Gry Falck

- Ane Eriksen Hamilton
- Kjell Øverby

- Mona Kristiansen
- Inger Marie Furuseth
- Sverre O Øverby

- Asgeir Lyng
- Magnar Hersjadalen

- Linda O Henriksen, Ordfører
- Terje Kværnes
- Morten Gustu
- Arne Kjell Dyrstad
- Tor Einar Skogesal
- Eva Rotbakken

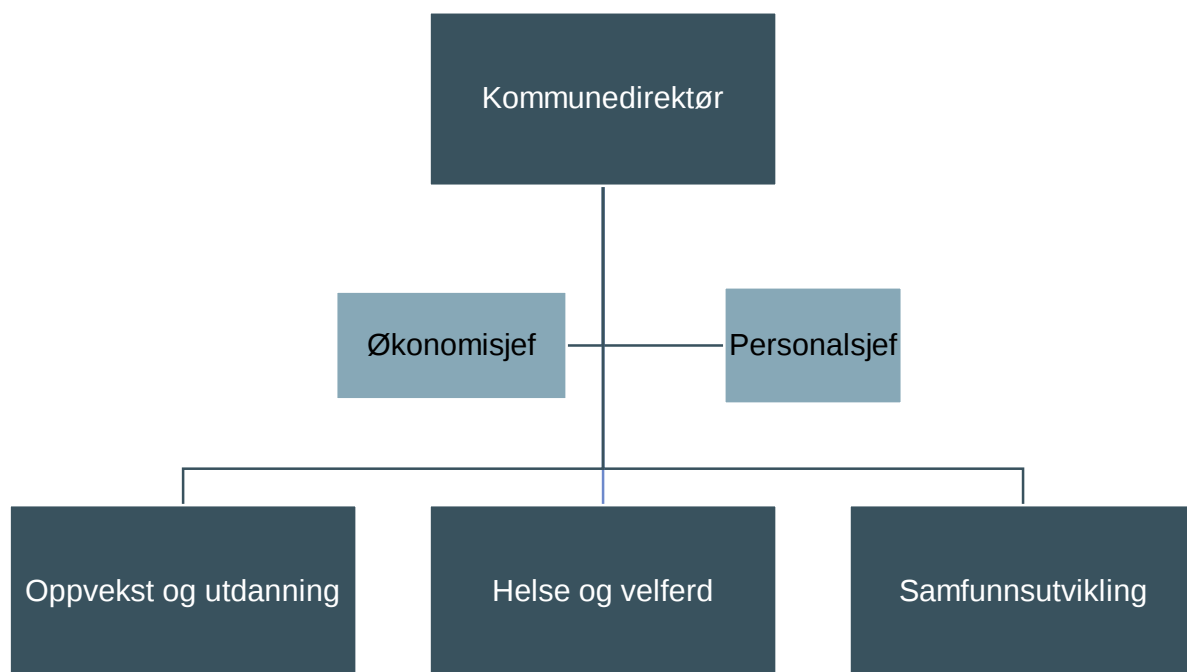

- Alexander Ramse Olsen

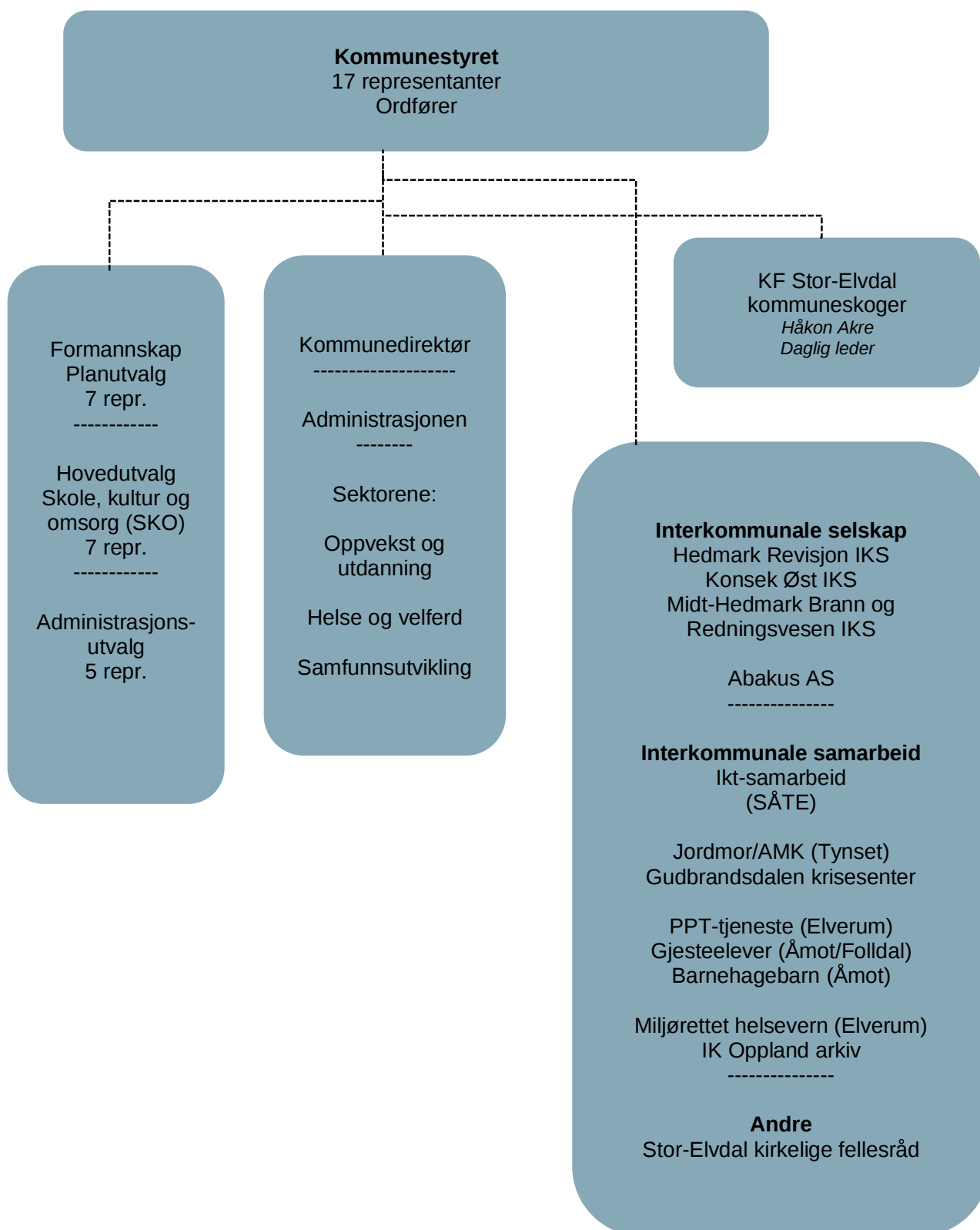

- Bjørn Jentoft

2 ORGANISASJON

3 KONSERNET

4 KOMMUNEDIREKTØRENS KOMMENTARER

2023 ble, i likhet med 2022, et år med store utfordringer for Stor-Elvdal kommune. Gjennom 2023 har det vært fokus på virksomhetsstyring og det å få tilpasset driften til ressursgrunnlaget. Selv om det gjenstår mye arbeid, tok vi i 2023 flere viktige skritt mot bedre kontroll på ressursbruken. Det har gjennom året vært arbeidet godt med videreutvikling av rutiner og internkontroll, og dette arbeidet må også få høyt fokus videre i 2024.

Våre medarbeidere

Stor-Elvdal kommune har svært mange dyktige, dedikerte og engasjerte medarbeidere. Uten våre medarbeidere blir det ingen velferdsproduksjon. Som mange distriktskommuner opplever vi at det kan være til dels svært utfordrende å rekruttere medarbeidere i til ledige stillinger. Det samme gjelder for behovet for kvalifiserte vikarer. Dette kan gjøre at det er behov for midlertidig innleie av kompetanse, noe som både er økonomisk dyrt og kan gi ekstrabelastning for faste ansatte. I 2023 har vi f.eks. forsøkt å løse noe av dette gjennom økt grunnbemanning i en enkelt enhet, men ser at det er utfordrende å rekruttere. Vi må derfor også i 2024 fortsette å se etter gode og kanskje nye måter å organisere arbeid og rekruttere.

Kommunen har gjennom 2023 dessverre sett et økende sykefravær. Mot slutten av 2023 ble det planlagt et større prosjekt for hele organisasjonen i samarbeid med NAV Arbeidslivssenteret som vil gå gjennom 2024. Prosjektet omhandler blant annet hvordan vi med et godt partssamarbeid kan sikre et godt arbeidsmiljø som igjen kan være med på å redusere sykefraværet.

Økonomi

2023 viser et samlet merforbruk på ca. 10 MNOK. Dette er lavere enn de to foregående års merforbruk, men det viser at driften ikke er godt nok tilpasset tilgjengelige ressurser. Det er flere grunner til merforbruket, bl.a. høye kostnader ved ressurskrevende tjenester i helsesektoren. Den generelle prisveksten har også vært høy gjennom 2023. Det er særlig utfordring knyttet til likviditeten, som må anses som anstrengt. Noe av grunnen til dette er at kommunen må forskuttede mange kostnader som senere blir refunderte (helt eller delvis) av staten. Dette innebærer at kommunen mellom finansierer mange tjenester det gis statlig refusjon for.

De økonomiske utfordringene vi står i når det gjelder fordrer fortsatt et sterkt fokus på innkjøpskontroll og budsjett disiplin i 2024. Samtidig må vi fortsette å lete etter gode, smarte og andre måter å produsere velferdstjenestene til våre innbyggere. En grunnleggende gjennomgang av nivå på tjenester vil også være nødvendig framover.

Koppang 22. mars 2024
Nils Kvilvang
Kommunedirektør

5 STYRING – LEDELSE - KONTROLL

5.1 GENERELT

Stor-Elvdal kommune har administrativ praksis, regler og rutiner (både eksternt pålagte og internt utarbeidede) samt rammer i form av lover og forskrifter å forholde seg til for å ha et tilfredsstillende system for:

- **styring** (sette mål, sørge for tilstrekkelige planer og ha nødvendige rutiner for oppfølging) – forutsettes i all hovedsak utført av de folkevalgte politikere i formannskap og kommunestyre.
- **ledelse** (ta imot styringssignaler, organisere ressursene, målstyre virksomheten, gjennomføre og rapportere) – forutsettes i all hovedsak utført av den kommunale administrasjon under kommunedirektørens ledelse.
- **kontroll** utgjøres av kommunens egenkontroll og ekstern kontroll gjennom tilsyn.

5.2 KONTROLL

Ekstern kontroll (tilsyn) blir rapportert løpende i tertialrapportene gjennom året, og summert opp i «Årsmelding fra sektorene – 2023», eget dokumentet, som kommer til politisk behandling sammen med årsregnskap og årsberetning.

Regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjoner gjennomføres på oppdrag av kontrollutvalget, som rapporterer resultatene til kommunestyret.

Stor-Elvdal kommune har gjennomført en overordnet risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) for hele virksomheten som ble behandlet og vedtatt i kommunestyret 15.06.2022 med følgende vedtak i sak 27/22:

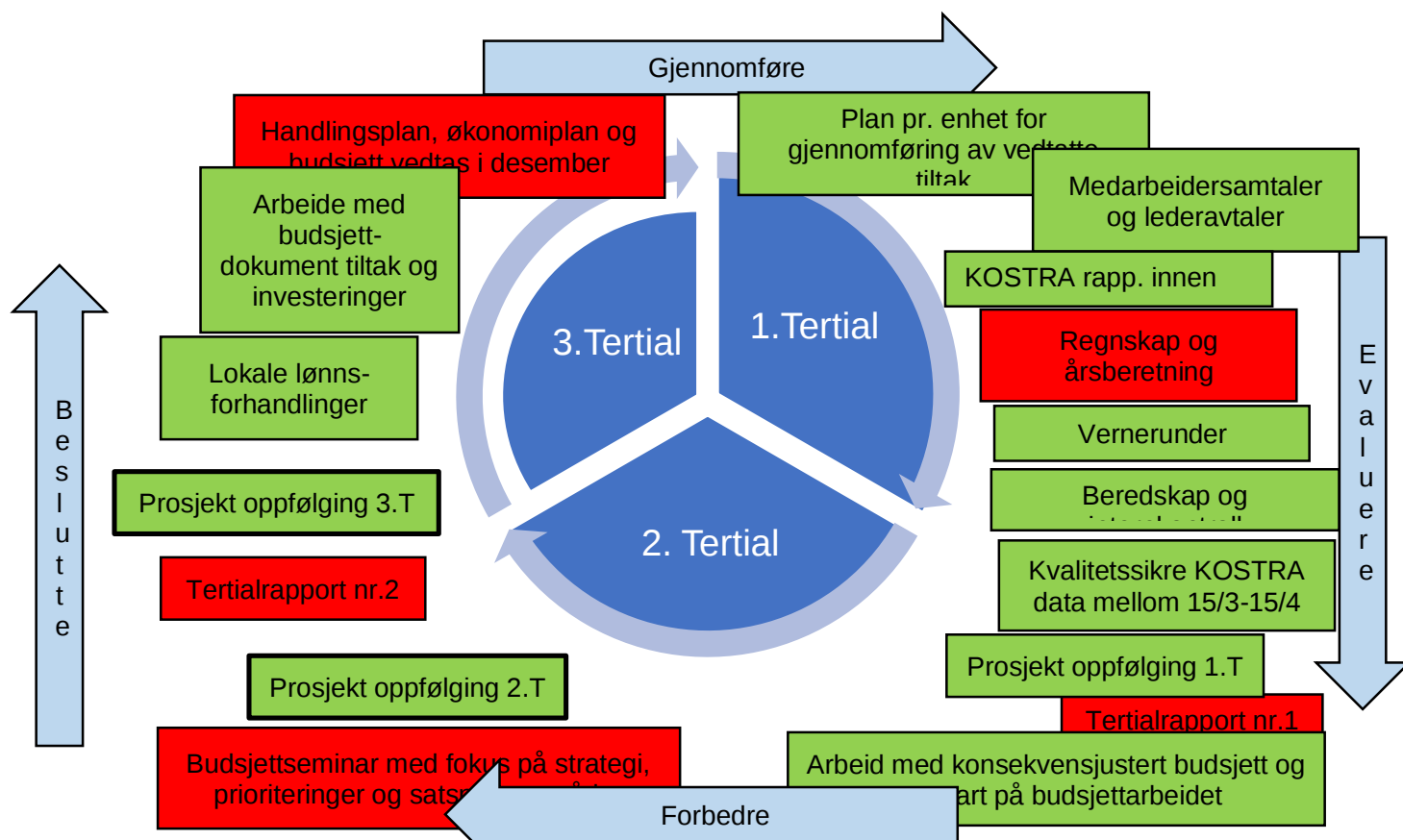
Stor-Elvdal kommunes overordnede helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyse vedtas. Dokumentet danner grunnlag for videre arbeid med ny beredskapsplan

Etter at den overordnede analysen er ferdigstilt, vil sektorene gjennomføre mer detaljerte ROS-analyser i den enkelte virksomhet. Målet er at ROS-analyser på enhetsnivå skal rulleres årlig.

Forebygging og kvalitetskontroll er lagt til et «Kvalitetssystem» som er under kontinuerlig revidering. Kvalitetssystemet inneholder også prosedyrer for innmelding, håndtering og oppfølging av avvik i forhold til de prosesser som dokumenteres i systemet.

5.3 ÅRSHJUL

Årshjulet for styring synliggjør de vesentlige handlinger og milepæler gjennom året i Stor-Elvdal kommune for samspillet mellom folkevalgt styring og administrativ ledelse og gjennomføring.

Figur: Årshjulet for styring i Stor-Elvdal kommune.

Årshjulet for styring i Stor-Elvdal kommune er oppdatert på grunnlag av utviklingsprosesser som har pågått over tid. Dette gjelder særlig følgende forhold:

1. Det er et mål å utvikle en rutine for risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) for kommunens tjenesteproduksjon slik at denne kommer til uttrykk i de forskjellige sektorer. ROS-analysen vil oppdateres årlig, og være et av grunnlagene for prioritering av ressursbruken.
2. Regnskapsavslutning og revisjon behandles i kontrollutvalget i medio mai med påfølgende behandling i formannskap og kommunestyret innen 30. juni
3. Det har vært arbeidet og arbeides videre for å styrke kommunens rutiner for internkontroll som en del av egenkontrollen og det samlede kontrollregimet (se egen figur foran).
4. De vesentlige prioriteringer i budsjett-/planleggingsprosess for kommende år er det lagt til rette for at skal skje fram mot - og i kommunestyrets konferanse innen juni.
5. Usaldert råbudsjett for kommende handlingsplan – økonomiplanperiode legges fram i oktober som ledd i å styrke beslutningsprosess og folkevalgtes mulighet til å drive styringsarbeid.
6. Så legger kommunedirektøren frem sitt budsjettforslag til politisk behandling innen medio november, og den politiske behandlingen av handlings- og økonomiplan for de fire neste årene avsluttes med budsjettvedtak i desember møtet.

KORT OM STOR-ELVDAL KOMMUNE

6.1 AREAL

Stor-Elvdal kommune har et samlet areal på 2.167 km². Kommunen er om lag 15 mil fra sør til nord. Dette gir utfordringer i forhold til å yte like tjenester overfor alle innbyggere.

Koppang er kommunesenter og ligger omtrent midt i kommunen. Riksvei 3 går gjennom store deler av kommunen.

6.2 BEFOLKNINGSUTVIKLING

	Stor-Elvdal 2022	Stor-Elvdal 2023	Stor-Elvdal 2024	Innlandet 2024	Hele landet 2024
Folketall pr 1.1	2 318	2 281	2 276	376 304	5 550 203
Endring i %	-2,6 %	-1,6 %	-0,2 %	0,7 %	1,1 %
Andel kvinner	48 %	48 %	49 %	50 %	50 %
Andel menn	52 %	52 %	51 %	50 %	50 %
0 år	16	10	15	2 999	52 408
1-5 år	72	72	64	16 451	281 462
6-12 år	140	120	114	26 944	440 838
13-15 år	63	60	64	13 044	204 573
16-19 år	81	72	77	17 210	265 001
20-44 år	558	561	550	108 012	1 846 764
45-66 år	780	754	765	112 616	1 543 676
67-79 år	406	428	431	56 534	658 996
80-89 år	182	183	171	18 599	210 751
90 år eller eldre	20	21	25	3 895	45 734

Innbyggertallet gikk ned med netto 5 innbyggere i 2023, fra 2.281 innbyggere ved inngangen av året, til 2.276 innbyggere pr 31.12. Prosentvis utgjør nedgangen 0,2% det siste året. Siden 2020 har innbyggertallet blitt redusert med 143 innbyggere, noe som tilsvarer en nedgang på 5,9%.

Antall barn i grunnskolealder (6-15 år) har en nedadgående trend, men det siste året viser enn mindre endring. Antall barn i barnehagealder (1-5 år) viser en liten nedgang det siste året.

Antall eldre over 80 år har vært en liten økning det siste året.

6.3 BEFOLKNINGSENDNINGER

	2019	2020	2021	2022	2023
Befolkning 1. januar	2459	2419	2378	2318	2281
Fødselsoverskudd	-15	-33	-19	-22	-28
Nettoinnflytting	-26	-8	-40	-16	23
Folketilvekst	-40	-41	-60	-37	-5

Tabellen viser at befolkningsutviklingen i Stor-Elvdal kommune har vært betydelig negativ fra 2019-2022 mens det siste året har hatt en betydelig bedring med kun 5 minus. Det negative fødselsoverskuddet uttrykker at antall fødte i året er vesentlig lavere enn antall døde. Tallene for netto tilflytning uttrykker at flere har flyttet til kommunen det siste året. Disse tallene inkluderer antallet som innvandrer fra / utvandrer til andre land.

6.4 BEFOLKNINGSSTRUKTUR

	Stor-Elvdal kommune			Innlandet	Norge
	2022	2023	2024	2024	2024
Andel barn og unge 0-15 år	12,6 %	11,5 %	11,3 %	15,8 %	17,6 %
Andel eldre 80 år og over	8,7 %	8,9 %	8,6 %	6,0 %	4,6 %

Tabellen viser andel barn og unge (0-15 år) og andel 80 år og eldre sett i forhold til det totale innbyggertallet i Stor-Elvdal kommune fra 2022, og i fylket og landet for siste år.

Andelen barn og unge har holdt seg relativt stabil i perioden, men er synkende, og lavere enn gjennomsnittet for Innlandet fylke, og atskillig lavere enn for landet. Motsatt er andelen av innbyggerne som er 80 år og eldre atskillig høyere enn gjennomsnittet i fylket og for landet totalt sett. Denne andelen øker også over tid.

6 LØNNS- OG PERSONALFORHOLD

7.1 PERSONALFORHOLD

Antall fast ansatte i Stor-Elvdal kommune utgjør 226,9 årsverk pr oktober 2023. Tabellen under viser litt statistikk om lønns- og personalforhold for årene 2020-2023:

	Regnskap 2023	Regnskap 2022	Regnskap 2021	Regnskap 2020
Brutto lønnsutgift	182 362	175 023	162 450	163 400
herav arbeidsgiveravgift	10 203	10 084	9 337	8 152
Brutto endring i % fra sist år	-4,19 %	-7,74 %	0,58 %	6,35 %
Driftsutgifter	313 540	307 334	277 592	263 281
Lønn i % av driftsutgift	58,2 %	56,9 %	58,5 %	62,1 %
Sykelønnsrefusjon	-9 780	-7 625	-7 069	-6 946
Legemeldt sykefravær	8,2 %	6,8 %	6,7 %	6,0 %
Bemanning, faste stillingshjemler	226,9	230,4	228,0	224,0

Forklaringer til tabellen:

- Andelen lønnsutgifter utgjør den største delen av de totale driftsutgiftene i kommunen med 58,2 prosent i 2023 mot 56,9 prosent i 2022.
- Refusjonen fra folketrygden i 2023 har hatt en økning på kr 2,16 mill. i forhold til foregående år.

7.2 LIKESTILLING

Andel kvinner og menn i Stor-Elvdal kommune

Av kommunens ansatte er 78 prosent kvinner. Kommunens ledergruppe utgjør fire kvinner og to menn. Ved tilsetning legges det vekt på formell kompetanse, yrkeserfaring og personlige egenskaper - uavhengig av kjønn og etnisk bakgrunn. Kommunen arbeider målrettet, og i tråd med Hovedtariffavtalens bestemmelser for å oppnå best mulig kjønnsbalanse i forbindelse med tilsetning.

Kjønnsbalanse i kommunens sektorer

Sektor	Kvinner %	Menn %
Alle ansatte	78	22
Kommunedirektør og administrasjon, herunder tillitsvalgte og vernetjenesten	87	13
Helse og velferd	86	14
Oppvekst og utdanning	78	22
Samfunnsutvikling	50	50
Kommunedirektør og sektorledere	67	33
Enhetsledere	77	23

Tabellen viser at det er overvekt av kvinner i de fleste sektorer.

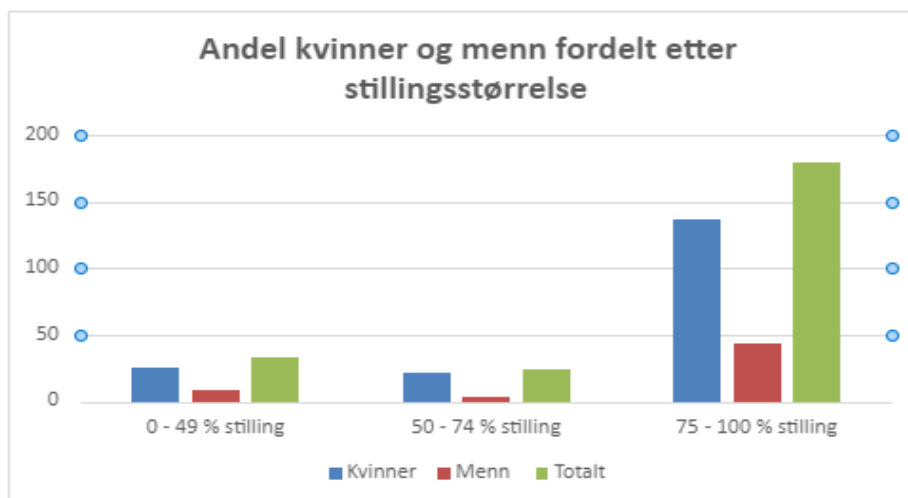
Heltid- og deltidsarbeid

Kjønn heltid/deltid - prosentvis	2019	2020	2021	2022	2023
Kvinner deltid	44	41	37	38	36
Kvinner heltid	35	39	40	37	41
Menn deltid	8	8	8	10	9
Menn heltid	13	12	15	15	14
Totalt	100	100	100	100	100

Fremstillingen viser at det er en overvekt av kvinner som jobber deltid i Stor-Elvdal kommune.

Kommunen arbeider målrettet for å redusere deltidsstillinger i tråd med Hovedtariffavtalens bestemmelser og ansatte i deltidsstillinger tilbys økt stilling der det er mulig.

Fremstillingen viser hvor stor andel som jobber i de ulike stillingsstørrelsene.

7.3 LØNNSPOLITIKK

Hovedtariffavtalen er utgangspunkt for fastsetting av lønn. Det gjennomføres lokale lønnsforhandlinger i henhold til Hovedavtalen og Hovedtariffavtalens bestemmelser. Personalpolitikk ble vedtatt i 2015, den inneholder blant annet målsetting om lønnspolitikk på et overordnet nivå, og målsetting om å rekruttere og beholde medarbeidere.

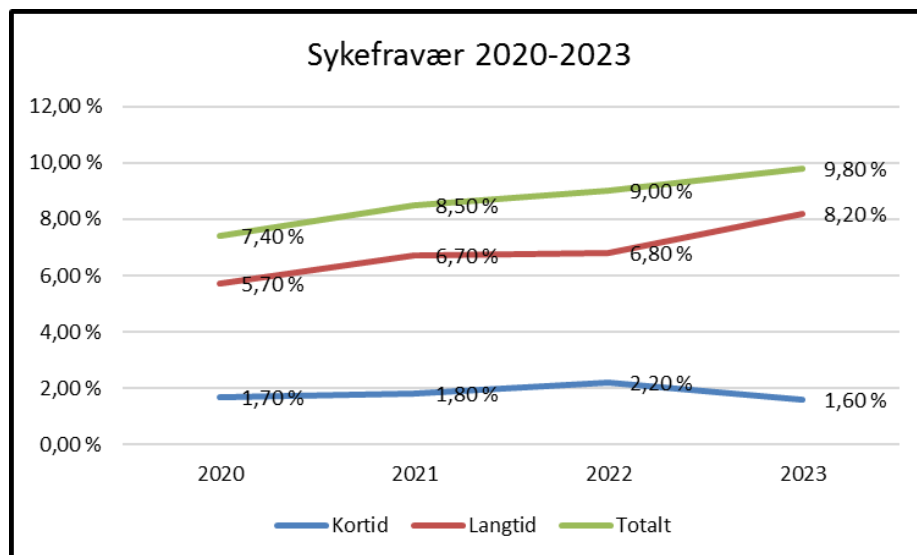
Lønnspolitikk, vedtatt i 2016, innleder med at Stor-Elvdal kommune skal ha en lønnspolitikk som bidrar til å rekruttere, utvikle og beholde kvalifiserte og motiverte medarbeidere. Dette innebærer fleksibel bruk av lønnssystemene med verdsetting av ansvar, kompetanse og resultater. Lokal lønnspolitikk skal samsvare med kommunens mål og være forankret i sentralt lov- og avtaleverk. Lønnspolitikken skal videre bygge på de grunnleggende verdiene i kommunen: *Respekt, omsorg, ansvar og åpenhet*.

7.4 SYKEFRAVÆR

Inkluderende arbeidsliv

Arbeidet med å forebygge og redusere sykefraværet har høy prioritet. Kommunen arbeider målrettet for å redusere, og om mulig unngå sykefravær. Dette gjøres blant annet gjennom prinsippet «leder før lege», det vil si samarbeid mellom leder og ansatt om tilrettelegging på arbeidsplassen før en eventuell sykmelding. Øvrige tiltak er refleksjon rundt sykefravær de tre siste år i den årlige medarbeidersamtalen, fleksible ordninger for turnuspersonell og hvordan jobbe med medarbeiderundersøkelsen. Kurs i stressmestring og håndtering av trusler og vold i samarbeid med bedriftshelsetjenesten er under planlegging.

Sykefravær har utviklet seg slik i perioden 2020-2023:

Grafen viser at det totale sykefraværet i 2023 var på 9,8 prosent, som er en økning på 0,8 prosent fra 2022 og 2,4 prosent fra 2020.

7.5 TIDLIGPENSJON OG LIVFASEPOLITIKK

Kommunestyret vedtok personalpolitikk 17.06.2015 der motivasjon og livsfase inngår i planen. Stor-Elvdal kommune vil behandle alle medarbeidere likeverdig og individuelt i alle livsfaser og vil derfor ha fokus på økt nærvær på arbeidsplassen i ulike faser av arbeidslivet.

Kommunen har pensjonsordning i KLP (Kommunal landspensjonskasse) og SPK (Statens pensjonskasse). Ansatte har mulighet for avtalefestet pensjon fra fylte 62 år.

Etikk

Kommunestyret vedtok i sak 2008/31 «Etisk veileder for Stor-Elvdal kommune».

Etiske retningslinjer er under revidering. Dilemmatrening, etisk refleksjon og opplæring blir en del av oppfølging etter at retningslinjene blir vedtatt.

Stor-Elvdal kommune forvalter samfunnets felles midler, det stilles derfor spesielt høye krav til at folkevalgte og ansatte har et aktivt forhold til etisk veileder.

Inger Lise Dyrstad
Personalsjef

7 ØKONOMI

8.1 REGNSKAPSPRINSIPPER OG REGNSKAPSRESULTAT

Stor-Elvdal kommune fører sitt regnskap etter de kommunale regnskapsprinsippene slik de er nedfelt i kommuneloven og Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. (BRF, FOR-2019-06-07-714).

Anordningsprinsippet som gjelder i kommunal sektor innebærer at all tilgang og bruk av midler i løpet av året, som vedrører kommunens virksomhet, skal fremgå brutto av driftsregnskapet eller investeringsregnskapet. Driftsregnskapet viser slik kommunens driftsutgifter, driftsinntekter og regnskapsresultater for året. Investeringsregnskapet viser kommunens utgifter til investeringer, utlån med videre, samt hvordan disse postene er finansiert.

Kommunens driftsregnskap viser regnskapsmessige avskrivninger som reflekterer den årlige kostnaden som følger av bruk og verdiforringelse på aktiverte driftsmidler. Avskrivningene påvirker kommunens brutto driftsresultat, men blir tilbakeført, slik at netto driftsresultat vil være upåvirket av denne kostnaden. I netto driftsresultat inngår imidlertid som en utgift, årets avdrag på langsiktig gjeld som er tatt opp for å finansiere investeringer i varige driftsmidler. Det er denne utgiften som reflekterer kapitalslitet på aktiverte driftsmidler. Årsaken til at avskrivninger likevel blir vist i regnskapet, er blant annet at beslutningstakere og regnskapsbrukere skal se denne kostanden presentert i regnskapet og vurdere denne i forhold til kommunens driftsresultat og avdragsutgifter.

Regnskapet er ført etter bruttoprinsippet. Det betyr at både inntekter og utgifter er ført med bruttobeløp, slik at det ikke er gjort fradrag i inntekter for tilhørende utgifter og/eller fradrag i utgifter for tilhørende inntekter. Slik vises aktiviteten i kommunen med riktige beløp.

I balanseregnskapet er anleggsmidler definert som eiendeler bestemt til varig eie eller bruk for kommunen. Andre eiendeler er omløpsmidler. Anleggsmidler som har begrenset levetid, blir avskrevet hvert år. I kommunal sektor blir lineære avskrivninger brukt. Denne metoden innebærer at bokført kostpris for et anleggsmiddel med begrenset levetid blir utgiftsført med like årlige beløp gjennom den økonomiske levetiden. De årlige avskrivninger blir dermed like store for det enkelte driftsmiddel. Avskrivningsperioden starter året etter at anleggsmidlet er tatt i bruk.

8.2 REGNSKAPSRESULTAT

Årsregnskapet for 2023 er avsluttet med et negativt netto driftsresultat (merforbruk) som utgjør kr 9,8 mill. Det følger av § 4-3 i Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. (BRF) at merforbruket skal dekkes inn og bokføres ved regnskapsavslutningen. I tråd med dette er det, i overensstemmelse med bestemmelsene i forskriften er det brukt kr 5,0 mill. av bundne driftsfond, og kr 9,98 mill. av disposisjonsfond i årsregnskapet, det ble ikke overført noe til investering pga strykingsbestemmelsen. Det skulle vært overført 0,8 mill. i hht til budsjett. Det regnskapsmessige resultatet er kr 0.

Ved vurderingen av negative netto driftsresultat, kr 9,8 mill., må man ta hensyn til den regnskapsmessige virkningen av premieavviket. I 2023 påvirker dette netto driftsresultat med kr 4.9 mill. i negativ retning.

Korrigert netto driftsresultat	Regnskap 2023	Regnskap 2022	Regnskap 2021	Regnskap 2020
Netto driftsresultat	9 815	19 201	4 081	-8 278
Premieavvik	-5 228	-4 542	-7 629	1 945
Korr netto driftsresultat	15 043	23 744	11 710	-10 223
Driftsinntekter	-299 128	-284 577	-267 459	-267 459
Netto korr resultatgrad	-5,0 %	-8,3 %	-4,4 %	3,8 %

Det er anbefalt at korrigert netto driftsresultat bør utgjøre 1,75% av brutto driftsinntekter. Stor-Elvdal kommune har ikke oppfylt dette normtallet de 3 siste årene i 2023 var korrigert netto resultatgrad -5,0% av driftsinntektene.

Årsregnskapet for Stor-Elvdal kommune er som nevnt avsluttet med et null resultat. Utover den effekten premieavviket har på årsresultatet, er det viktig å være klar over at rammetilskuddet og skatteinntektene netto har vært noe høyere enn forventet. Det er ekstra ordinære inntekt på aksjeutbytte fra Eidsiva og salg av konsesjonskraftsinntekter som utgjør kr. 6,1 mill. kroner på grunn av høye strømpriser. Det er også vært å merke seg bruken av premiefond hos KLP (kommunenes landspensjonskasse) som er inntektsført med 17,7 mill. kroner i 2023. Positive og negative avvik er omtalt blant annet i kapittel 16 Budsjettavvik driftsregnskapet, og i dokumentet Sektorenes årsmelding.

Det er en negativ utvikling de siste tre årene. I 2021 hadde vi et negativt netto driftsresultat på vel 4,0 mill.kr. noe som forverret seg ytterligere i 2022 som vist et negativt resultat på kr. 19,2 mill. og i 2023 var det 9,8 mill. kroner. Samlet de tre siste årene har vi hatt et negativt avvik på 33,0 mill. kroner dette merforbruket svekket disposisjonsfondene våre betraktelig.

Overføringsinntektene fra staten er direkte knyttet til antall innbyggere, og det er utfordrende at innbyggertallet stadig er synkende. Dette tilsier at kommunen må effektivisere driften, hente ut gevinster av investeringsprosjekter som begrense utgiftene de kommende årene.

Ann-Helen Rustad
Økonomisjef

8.3 ØKONOMISK OVERSIKT – DRIFT, FORSKRIFT §5-6

Post	(i 1.000 kr)	Regnskap 2023	Rev budsjett 2023	Vedtatt budsjett 2023	Regnskap 2022
1	Rammetilskudd	-131 601	-131 066	-131 066	-128 206
2	Inntekts- og formueskatt	-61 304	-58 894	-58 894	-63 324
3	Eiendomsskatt	-10 512	-10 165	-10 165	-9 500
4	Andre skatteinntekter	-1 319	-250	-250	-1 273
5	Andre overføringer og tilskudd fra staten	-9 945	-8 927	-12 837	-6 099
6	Overføringer og tilskudd fra andre	-39 775	-36 240	-37 784	-35 527
7	Brukerbetalinger	-9 791	-10 318	-10 318	-9 671
8	Salgs- og leieinntekter	-34 881	-31 419	-31 419	-30 977
9	SUM DRIFTSINNTEKTER	-299 128	-287 279	-292 733	-284 577
10	Lønnsutgifter	154 884	150 825	150 637	149 929
11	Sosiale utgifter	28 976	21 140	21 117	26 322
12	Kjøp av varer og tjenester	90 981	83 519	90 535	97 058
13	Overføringer	24 255	23 513	22 716	20 402
14	Avskrivninger	14 444	14 504	14 504	13 622
15	SUM DRIFTSUTGIFTER	313 540	293 501	299 509	307 334
16	BRUTTO DRIFTSRESULTAT	14 412	6 222	6 776	22 757
17	Renteinntekter	-1 559	-780	-780	-1 103
18	Utbytter	-7 020	-3 463	-3 463	-2 767
19	Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	-	-	-	-
20	Renteutgifter	8 746	9 017	9 017	4 674
21	Avdrag på lån	9 680	9 988	9 988	9 262
22	NETTO FINANSUTGIFTER	9 847	14 762	14 762	10 067
23	Motpost avskrivninger	-14 444	-14 413	-14 413	-13 622
24	NETTO DRIFTSRESULTAT	9 815	6 571	7 125	19 201
DISPONERING ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT					
25	Overføring til investering	-	760	760	-
26	Avsetninger til bundne fond	5 245	1 753	563	2 451
27	Bruk av bundne driftsfond	-5 083	-5 058	-4 578	-4 566
28	Avsetninger til disposisjonsfond	-	-	-	-
29	Bruk av disposisjonsfond	-9 977	-4 026	-3 870	-17 086
30	Dekning av tidligere års merforbruk	-	-	-	-
31	SUM DISPONERINGER ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	-9 815	-6 571	-7 125	-19 201
32	FREMFORØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR (MERFORBRUK)	0	-	-	-0

8.4 BEVILGNINGSOVERSIKT – DRIFT, FORSKRIFT §5-4, FØRSTE LEDD

Post	(i 1.000 kr)	Regnskap 2023	Rev budsjett 2023	Vedtatt budsjett 2023	Regnskap 2022
1	Rammetilskudd	-131 601	-131 066	-131 066	-128 206
2	Inntekts- og formueskatt	-61 304	-58 894	-58 894	-63 324
3	Eiendomsskatt	-10 512	-10 165	-10 165	-9 500
4	Andre generelle driftsinntekter	-9 437	-6 746	-6 396	-5 154
5	SUM GENERELLE DRIFTSINTEKTER	-212 854	-206 871	-206 521	-206 184
6	Sum bevilgninger drift, netto (fra 1B)	212 822	198 589	198 793	215 328
7	Avskrivninger	14 444	14 504	14 504	13 622
8	SUM NETTO DRIFTSUTGIFTER	227 266	213 093	213 297	228 950
9	BRUTTO DRIFTSRESULTAT	14 412	6 222	6 776	22 766
10	Renteinntekter	-1 559	-780	-780	-1 103
11	Utbytter	-7 020	-3 463	-3 463	-2 767
12	Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	-	-	-	-
13	Renteutgifter	8 746	9 017	9 017	4 665
14	Avdrag på lån	9 680	9 988	9 988	9 262
15	NETTO FINANSUTGIFTER	9 847	14 762	14 762	10 058
16	Motpost avskrivninger	-14 444	-14 413	-14 413	-13 622
17	NETTO DRIFTSRESULTAT	9 815	6 571	7 125	19 201
DISPONERING ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT					
18	Overføring til investering	-	760	760	-
19	Avsetninger til bundne fond	5 245	1 753	563	2 451
20	Bruk av bundne driftsfond	-5 083	-5 058	-4 578	-4 566
21	Avsetninger til disposisjonsfond	-	-	-	-
22	Bruk av disposisjonsfond	-9 977	-4 026	-3 870	-17 086
23	Dekning av tidligere års merforbruk	-	-	-	-
24	SUM DISPONERINGER ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	-9 815	-6 571	-7 125	-19 201
32	FREMFØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR (MERFORBRUK)	0	-	-	-

Andre generelle driftsinntekter har en merinntekt i forhold til revidert budsjett noe som blant annet skyldes økte skatteinntekter, konsesjonskraftsinntekter, øremerkede prosjektmidler og bosetting av flyktninger.

Regnskapet ble avsluttet i null som den nye kommuneloven sier, dette medførte at vi har brukt av disposisjonsfond i 2023. Bevilgning til tjenesteproduksjon (skjema 1B) viser et merforbruk på kr. 14,3 mill. mer enn revidert budsjett. Avvik blir nærmere kommentert i sektorenes årsmelding.

Renteinntekter viser en merinntekt i forhold til revidert budsjett, noe som skyldes bl.a. høyere rente og noe høyere bundet fond en forutsatt ved budsjettering.

Aksjeutbytte ble 3,5 mill. høyere enn budsjettert i 2023 pga høye strømpriser.

Rente og avdrag på lån ble noe lavere enn revidert budsjett noe som skyldes fremdrift av de store investeringsprosjektene.

Et merforbruk av disposisjonsfondet på 5,9 mill.kr i forhold til revidert budsjett og 6,1 mill.kr fra opprinnelig budsjett. Ellers er det ikke noen vesentlige avvik mellom justert budsjett og avlagt regnskap.

8.5 BEVILGNINGSOVERSIKT – DRIFT, FORSKRIFT §5-4, ANDRE LEDD

Sektor	Regnskap 2023	Rev budsj 2023	Vedtatt budsjett 2023	Regnskap 2022
0 Politisk	3 548 788	3 287 000	3 225 000	3 424 115
1 Administrasjonen	25 977 607	25 837 000	24 680 000	22 169 357
2 Oppvekst og utdanning	59 208 251	57 856 000	55 507 000	55 651 761
3 Helse og velferd	122 484 196	107 929 000	105 887 000	114 834 518
6 Samfunnsutvikling	30 967 463	30 152 000	27 754 000	35 706 220
7 Selvkost	-971 845	-835 000	-1 078 000	-1 647 505
SUM FORDELT TIL DRIFT	241 214 460	224 226 000	215 975 000	230 138 467

Sektor	Regnskap 2023	Rev budsj 2023	Vedtatt budsjett 2023	Regnskap 2022
8 Finans	-28 392 720	-25 637 000	-17 182 000	-14 810 918
8121 Konesjonsinntekter	-4 313 918	-1 700 000	-1 700 000	-2 327 887
8131 Statlig rammetilskudd	-	-	-	-
8135 Andre statstilskudd	-	-	-	-
8141 Rente- og gebyrinntekter	-	-	-	-
8211 Innlån	-149 445	-50 000	-50 000	-183 384
8311 Tilleggsbevilgning	-	-	-	-
8321 Fond	-	-	-	-
8411 Kalkulerte avskrivninger	117 390	-	-	64 728
8431 Pensjonspremier/Premieavvik	-24 046 747	-23 887 000	-15 432 000	-12 364 374
SUM FORDELT TIL DRIFT	-28 392 720	-25 637 000	-17 182 000	-14 810 918
SUM BEVILGNINGER DRIFT, NETTO	212 821 741	198 589 000	198 793 000	215 327 549

8.6 BEVILGNINGSOVERSIKT – INVESTERING, FORSKRIFTEN §5-5, FØRSTE LEDD

Post	(i 1.000 kr)	Regnskap 2023	Rev budsjett 2023	Vedtatt budsjett 2023	Regnskap 2022
1	Investeringer i varige driftsmidler	38 739	44 706	61 752	39 946
2	Tilskudd til andres investeringer	-	-	-	-
3	Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	839	760	760	759
4	Utlån av egne midler	-	-	-	-
5	Avdrag på lån	451	1 240	790	487
6	SUM INVESTERINGSUTGIFTER	40 028	46 706	63 302	41 192
7	Kompensasjon for merverdiavgift	-6 610	-7 284	-7 880	-7 271
8	Tilskudd fra andre	-21 058	-21 057	-429	-
9	Salg av varige driftsmidler	-2 189	-2 000	-2 000	-1 301
10	Salg av finansielle anleggsmidler	-	-	-	-
11	Utdeling fra selskaper	-	-	-	-
12	Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-	-790	-790	-
13	Bruk av lån	-29 904	-32 923	-49 943	-30 000
14	SUM INVESTERINGSINNTEKTER	-59 761	-64 054	-61 042	-38 572
15	Videreutlån	1 016	1 500	1 500	60
16	Bruk av lån til videreutlån	-1 016	-1 500	-1 500	-1 560
17	Avdrag på lån til videreutlån	385	-	-	4 284
18	Mottatte avdrag på videreutlån	-383	-	-	-1 725
19	NETTO UTGIFTER VIDEREUTLÅN	2	-	-	1 058
20	Overføring fra drift	-	-760	-760	-
21	Avsetninger til bundne investeringsfond	16 343	13 878	-	938
22	Bruk av bundne investeringsfond	-2	-	-	-1 996
23	Avsetninger til ubundet investeringsfond	-	-	-	-
24	Bruk av ubundet investeringsfond	-451	-450	-1 500	-
25	Dekning av tidligere års udekket beløp	4 679	4 680	-	2 059
26	SUM OVERFØRING FRA DRIFT OG NETTO AVSETNINGER	20 570	17 348	-2 260	1 001
27	FREMFØRT TIL INNDEKNING (UDEKKET BELØP)	839	-	-	4 679

Investeringsregnskapet har blitt avsluttet med et uinndekke beløp på overkant av 0,8 mill.kr. Noe som skyldes overføring fra drifts til investering ble strøket i henhold til strykningsbestemmelsen ved merforbruk i driftsregnskapet. Dette gjelder egenkapital KLP for 2023. Dette må dekkes inn i løpet av 2024.

8.7 BEVILGNINGSOVERSIKT – INVESTERING, FORSKRIFTEN §5-5, ANDRE LEDD

Investeringsregnskap - prosjekter	Regnskap 2023	Rev budsjett 2023	Vedtatt budsjett 2023	Regnskap 2022
1 Administrasjonen	2 181 196	3 400 000	2 500 000	1 572 397
011192 ASP - Såte investeringer 2016	589 259	700 000	1 500 000	266 155
011197 ERP - prosjekt, Såte	36 474	100 000		
011198 E-handel innføring, lkt	74 027	100 000		
011199 Såte 2.0 - Reisen til skyen	399 160	1 500 000		
012101 Tjenestebiler (bytte/nye)	1 082 276	1 000 000	1 000 000	1 306 242
3 Helse og velferd	670 902	700 000	700 000	-
118201 VFT - prosjekt, Tildelerenheten	-	-	700 000	-
011201 Investeringer velferdsteknologi	246 730	416 000	-	-
011200 Oppgradering infrastruktur	424 172	284 000	-	-
6 Samfunnsutvikling	33 836 176	38 216 000	50 852 000	37 410 089
062108 Myrvang/OSK, ombygging sikkerhet NAV	1 077 648	1 000 000	400 000	156 318
062401 Salg av boliger	257 363	300 000	-	101 447
062501 Nye omsorgsboliger (2015)	1 530 770	2 365 000	40 865 000	1 528 446
062508 Moratunet - Ny heis	1 304 611	1 250 000	1 800 000	-
062636 Nye lokaler Stor-Elvdal fritidsklubb	-	-	-	12 030 374
062703 Koppang skole/bhg og kulturskole, Utvidelse/ombygging	-	-	-	19 146 837
062704 SEUS, svømmehall - forprosjekt og oppgradering	-	-	-	3 963 610
065205 Utskifting av gatelys	-	-	5 000 000	-
066401 Digitalisering - eiendomsakriv	657 823	692 000	1 500 000	80 422
062637 Utbygging fjernvarmenett ny fritidsklubb/frivilligsentral	-	-	-	402 636
062661 Storstua - rehabilitering av hallgulv, Eiendom	1 350 052	1 287 000	1 287 000	-
062511 Sykehjem oppgradering - Saksnummer husbanken 11545381	239 654	120 000	-	-
062509 Nytt helsehus - ikke tilskuddsberettiget	21 057 829	21 857 000	-	-
062512 HDO og oppgradering sykehjem - ikke tilskuddsberettiget	1 486 614	1 215 000	-	-
062510 Omsorgsboliger HDO - Saksnummer husbanken 11544451	4 873 811	8 130 000	-	-
7 Selvkost	2 050 358	2 390 000	6 200 000	963 567
063103 Vann, Reservevannkilde	66 715	70 000	500 000	-
063104 Oppgradering SD-anlegg	90 914	100 000	-	470 996
063105 Vann og avløp - oppgradering Ledningsnett	305 585	400 000	1 400 000	252 263
063107 Sonevannmåler	113 385	150 000	1 000 000	-
063108 Vann -Ledningsnett Atnaveien	-	-	-	24 286
063203 Ny spillvannsledning ved Østerdalsbruket	1 294 697	1 300 000	3 300 000	99 591
065105 Asfaltering, kommunaleveier	-	-	-	-
063110 Vann og avløp - Ledningsnett Øvre Båsrøstvei	-	-	-	116 430
063111 Vann - Utskifting vannledning Granheimveien	179 062	370 000	-	-
8 Finans	838 721	760 000	760 000	759 303
081501 Egenkapital tilskudd - KLP	838 721	760 000	760 000	759 303
Totalsum	39 577 353	45 466 000	61 012 000	40 705 356

Bevilgningsoversikt investering etter §5-5 andre ledd er en detaljert fremstilling av investeringsprosjektene i 2023.

Kommentarer til enkeltinvesteringer:

SÅTE (Ikt samarbeid) (1123 - 011192)

Såte-samarbeidet har flere prosjekter som er i gang og som er overført fra 2022, det er også lagt inn nye prosjekter for 2023. Det er budsjettet med 1,5 mill. kroner.

Status 31/12-23

Det har blitt i gang satt flere prosjekter pga «reisen til skyen» og det er brukt 0,59 mill. kroner, men noen av prosjektene har blitt bokført på andre prosjektnummer

SÅTE (ERP - prosjekt,) (1123 - 011197)

Med bakgrunn i at Agresso (dagens økonomisystem) ikke ble videreført i fra 01.01.2025 fra Evry og reisen til skyen så ble det igangsatt et arbeid med anbud på nytt ERP-system (lønn, personal og økonomisystem) våren 2023. Dette prosjektet må ses sammenheng med budsjettet SÅTE 2.0 «reisen til skyen».

Status 31/12-23

Det er utgiftsført kr., 0,04 mill. kroner til bruk av egne ressurser i anbudsprosessen. Det er anbudsfrist januar 2024 for med tanke på innføring fra 01.01.2025.

E-handel innføring (1123 - 011198)

Abakus iganssatte en anbudsprosses med tanke på nytt E-handelssystem for alle kommunene i innkjøpsrådet. Med bakgrunn i dette igansatte vi en intern innføring av avtaler i systemet. Dette prosjektet må ses opp mot budsjett i SÅTE (prosj. 011192).

Status 31/12-23

Prosjektet gikk over 4 måneder med en ressurs på 25-30 % som er utgiftsført med 0,74 mill. kroner i 2023, det er ikke ferdigstilt da det ikke er tatt i bruk til e-handel pt. Dette må det jobbes med videre i 2024 for å få effektivitet ut av systemet.

SÅTE 2.0 (Reisen til skyen (1123 - 011199)

Kommunestyre vedtak at Stor-Elvdal kommune skulle være med SÅTE på prosjektet «Reisen til skyen». Det ble derfor avsatt 1,5 mill. kroner i budsjettet for 2023 til oppgradering av utstyr og ressursbehov i egen kommune for denne oppgradering.

Status 31/12-23

Det er innkjøp noe utstyr for snaut 0,4 mill. kroner i 2023, prosjektet er i innkjørrings fasen med nye Microsoft office365 lisenser til alle ansatte. Dette blir fullført i 2024 og det medfører også behov for nytt oppgradert utstyr blant annet.

Tjenestebiler (prosjekt 012101)

Det er budsjettet med kr 1,0 mill + mva i forhold til bytte av tjenestebiler i 2023.

Status 31/12-23

Det er kjøpt inn 2 tjenestebiler, hvorav begge er elbil personbiler, det er utgiftsført med kr 0,8 mill. Det er i tillegg kondemnert en personbil i 2023 pga skade etter påkjørsel. Dette er inntektsført med 0,2 mill. kroner. Bilsystemet har også blitt oppgradert i 2023, en kostnad på 0,2 mill. kroner. Netto kostnad er 0,855 mill. kroner i 2023.

Startlån (prosjekt 081502)

Det er budsjettert med kr. 1,5 mill. til videreutlån i 2023. Det ble gitt lån på kr 1, 015 mill. dette året, Innbetalt avdrag samt ekstraordinære innfrielse på Startlån er kr 0,383 mill. og betalt avdrag til Husbanken er kr. 0,384 mill.

Investeringer velferdsteknologi (011201)

Det er budsjettert med kr. 0,7 mill. kroner til velferdsteknologi i 2023. Det er brukt kr. 0,25 til RoomMate og kr. 0,43 mill. til infrastruktur på sykehjemmet.

Sektor Helse og velferd investerer i sensorteknologi for økt pasientsikkerhet og økt kvalitet på tjenesteleveranse. Sensorteknologien det investeres i heter RoomMate og har en rekke funksjoner for å oppnå individuelle behov som pasientene måtte ha.

Teknologien vil også avlaste personalet med enkelte arbeidsoppgaver, særlig godt egnet vil statiske oppgaver og tilsyn være egnet for sengotikken.

Oppgradering infrastruktur velferdsteknologi (011200)

Det er budsjettert med kr. 0,7 mill. kroner til velferdsteknologi i 2023. Det er brukt kr. 0,25 til RoomMate og kr. 0,43 mill. til infrastruktur på sykehjemmet.

Oppgraderingen var nødvendig for å kunne ta i bruk RoomMate og oppnå ønsket effekt.

Myrvang/OSK ombygging sikkerhet NAV (062108)

Videreføring av forprosjekt fra tidligere år, med bakgrunn i NAV's krav til sikkerhetstiltak. Prosjektet søkes implementert i partnerskapsavtalen med NAV, og finansiert gjennom tilskudd fra NAV sentralt, gjennom husleie i avtaleperioden og kommunal andel.

Status 31/12-23

Bokførte utgifter er kr 1,078 mill. Prosjektet er gjennomført i henhold til de krav og tilpasninger NAV stiller for å kunne tilfredsstillende en sikker tjeneste. Det forhandles videre en varig løsning for NAV i samme lokaler som krever ytterligere tilpasninger relatert arbeidsmiljø og arbeidsflyt. Det er NAVs egne krav og normer for NAV lokaler som ligger til grunn. Byggeprosessen av trinn to forventes oppstartet iløpet av 1. kvartal 2024.

Salg av eiendom (prosjekt 062401)

Det er gjort vurdering i forhold til mulig avhending av kommunal eiendom iht. vedtak fra KS 25.09.2019, sak 19/53. Det ble i sak 2023/34 vedtatt forlengelse av avhendingene fra sak av 2019, men med tilleggspunktet: «Endelig salg må godkjennes av kommunestyret»

Status 31/12-23

Det ble solgt eiendom for kr. 1,7 mill. gjennom året.

Nybygg omsorgsboliger/helsehus (prosjekt 062501, 062511, 062509, 062512, 062510)

Som følge av mislykket konkurransen for nye omsorgsboliger vår/sommer 2019, ble det fremmet ny sak til KS 15.04.2020 sak 20/20 hvor det ble fattet vedtak om at Rådmannen gis i oppgave å endre konkurransen for de nye omsorgsboligene i Stor Elvdal.

Anbudskonkurransen ble gjennomført i 2023, og ny sak ble fremmet og godkjent i kommunestyret juni 2023 (sak 2023/40), hvor ny utvidet ramme ble innvilget på kr 201 mill. Dette skal dekke prosjektets kostnader fra kontrahering av entreprenør og frem til prosjektets ferdigstillelse i 2025. Prosjektet startet opp umiddelbart etter godkjent vedtak med Skanska Husfabrikken som valgt entreprenør. Budsjetten periodiserer seg som følgende: for 2023 kr. 50,25 mill., 2024 kr. 100,5 mill. og 2025 kr. 50,25.

På bakgrunn av rapportering som skal tilfredsstillende revisjon i forhold til godkjenning av Husbankstøtten, må prosjektet gjennom byggefasen splittes i 4 delprosjekter. Disse er:

Sykehjem oppgradering (prosjekt 062511), Nytt helsehus (prosjekt 062509), HDO og oppgradering sykehjem (prosjekt 062512) og Omsorgsboliger HDO (prosjekt 062510). Det opprinnelige prosjektet (062501) tilhører forprosjektet og de påløpte kostnadene frem til kontrahering.

Status 31/12-23 – (prosjekt 062501) Bokført utgift på kr 1,529 mill. Dette er utgifter til konsulenttjenester tilhørende forprosjektet.

(prosjekt 062509, 062510, 062511, 062512) Bokført utgift kr. 27,66 mill. Dette er utgifter som tilhører totalentreprisen. Prosjektet følger per 2023 den planlagte fremdriften og budsjett.

Ny heis – Moratunet (prosjekt 062508)

Det ble i 2022 vedtatt bygge ny heis i Moratunet med estimert kostnad på kr. 1,8 mill. Prosjektet vil bli gjennomført i 2023 og budsjetteres i sin helhet der.

Status 31/12-23– Bokførte utgift på kr 1,3 mill. Dette er innbetalinger iht. inngått kontrakt. Arbeidet ble ferdigstilt i 4. kvartal og er avsluttet.

Digitalisering – eiendomsarkivet (prosjekt 066401)

Digitalisering av eiendomsarkivet har blitt skjøvet på i økonomiplanen i mange år. Det ble utført en analyse av eiendomsarkivet høsten 2019. I 2022 ble det inngått kontrakt med leverandør og digitaliseringen startet opp. Budsjettet ble forskjøvet med kr 1,5 mill. til 2023 da kun mindre kostnader påløpte i 2022.

Status 31/12-2023 - Bokførte utgifter kr 0,66 mill. Prosjektet ble ferdigstilt og avsluttet i løpet av året, men slutfakturaen kommer ved inngangen av 2024.

Storstua - rehabilitering av hallgulv (prosjekt 062661)

Prosjektet har blitt skjøvet på over flere år i påvente av tilskudd gjennom spillemidler. Spillemidler ble tildelt i 2022 og prosjektet vil bli gjennomført i 2023. Det budsjetteres med kr 1,287 mill. for 2023.

Status 31/12-22

Bokførte utgifter er kr 1,35 mill. Prosjektet er ferdigstilt.

SELVKOST – VAR:

Vann, Reservevannkilde (prosjekt 063103)

Dublering av vannledningen under Glomma var et pålegg fra Mattilsynet med frist i 2018. Prosjektet er i idéfasen, og kommunen er i dialog med Mattilsynet og konsulent for å se på muligheten for en reservevannkilde på østsiden av Glomma istedenfor dublering. To uavhengige kilder vil redusere konsekvensene av kvalitetsendringer og øke leveringssikkerheten. Prosjektet er påbegynt. Det avsettes kr. 0,5 mill. i 2023, kr. 3,5 mill. i 2024. Det må etableres en prøvebrønn som må være i drift i minimum 6 måneder før man vet noe om kapasitet og kvalitet til en ny kilde. På bakgrunn av disse resultatene, som trolig vil foreligge i 2024, vil det bli fremmet en egen politisk sak om bygging av reservevannverk for Koppang.

Status 31/12-23 - Bokførte utgifter kr 0,067 mill. Dette er konsulenthonorar for hydrogeologisk vurdering som del av grunnlag for utarbeidelse av tilbudsgrunnlag for anskaffelse av prøvebrønnen. Etablering av reservevannforsyning for Koppang vannverk er et prosjekt som vil pågå over flere år.

Oppgradering av sentralt driftsovervåkningsanlegg (prosjekt 063104)

Kommunikasjonen mellom tekniske anlegg som vannverk, høydebasseng, pumpestasjoner og SD-anlegget i brannstasjonen går via radiosamband. Dette er eldre teknologi og vi kan få problemer med å anskaffe reservedeler hvis det skulle bli nødvendig. Derfor ønsker vi å kommunisere via 4G eller fiber der det er mulig. Anskaffelsen deles opp pr stasjon da dette er hensiktsmessig anskaffelsesmetode for oss, og derfor er det avsatt midler innenfor vann og avløp i en tre-årsperiode. Investeringen er ferdigstilt i 2022, men slutfaktura som utgjør 10% av kontraktsummen blir fakturert tidlig i 2023.

Status 31/12-22

Bokførte utgifter kr 0,091 mill. som utgjør slutfaktura.

Oppgradering Vann og Avløp – ledningsnett (prosjekt 063105)

Gjelder midler for mindre oppgraderinger av vann og avløpsledninger. Det er avsatt kr 0,7 mill. i 2023.

Status 31/12-23 - Bokførte utgifter kr 0,3 mill. Vann (6311) Oppgradering av grunnvannsbrønnene og utskifting av komponenter i vannverket på Øverenga har pågått i 2022 og 2023. Totalt er det brukt kr. 0,5 mill. til prosjektet. Kr. 0,27 mill. av totalen er bokført i 2023.

Avløp (6321) Det er skiftet ut 45 meter med kommunal spillvannsledning Pannhustrøa. Det er bokført 0,055 mill. i 2023 men det vil komme ytterligere utgifter i 2024 til i istandsetting av privat hage.

Sonevannmåler (prosjekt 063107)

For å kunne redusere lekkasjer på vannledningsnettet på Koppang og gi oss et best mulig beslutningsgrunnlag for saneringsplaner, trengs mer informasjon om vannstrømmer og mengder i ulike soner. Sonevannmåling vil være et analyseverktøy for å optimalisere driften og redusere sårbarhet, og samtidig være til hjelp ved akutte vannlekkasjer.

Det er avsatt kr 1,0 mill. i 2023 og kr 1,0 mill. i 2024

Status 31/12-23 - Bokførte utgifter kr 0,12 mill.

Dette er utgifter til utskifting av en eksisterende vannmåler som ble montert i desember i 2022 men kostnaden er bokført i 2023. I tillegg er det innkjøpt en portabel mengdemåler for midlertidig utplassering i ulike kummer. Måleren har vært plassert på 5 utvalgte lokasjoner gjennom sommeren, som har gitt oss verdifull informasjon som blant annet endrer anskaffelsesprosessen.

Spillvannsledning Østerdalsbruket (063203)

Spillvannsledningen i dalen nord for Østerdalsbruket må saneres. Prosjektet har pågått en stund med flere forslag til løsninger, men prosjektet er komplekst. Det er avsatt kr 3,3 mill. i 2023 til gjennomføring av prosjektet

Status 31/12-23 - Bokførte utgifter kr 1,3 mill. Prosjektet er delt i to etapper geografisk. Første etappe av prosjektet er utført. Andre etappe er fortsatt i prosjekteringsfasen da det er kompliserende forhold og flere berørte grunneiere. Løsninger velges og nødvendige anskaffelser gjennomføres fortløpende, for å sikre utførelse neste barmarksesong 2024.

Vann - Utskifting vannledning Granheimveien (prosjekt 063111)

I forbindelse med bygging av Helsehus og graving i nærheten av kommunal hovedledning for vann ble det besluttet å skifte ut en gammel støpejernsledning. Det er hensiktsmessig å skifte ut denne nå fremfor å gjøre det om få år. Prosjektet er estimert til kr. 0,36 mill. eks mva.

Status 31/12-23 - På grunn av kulde og snø ble ikke prosjektet ferdigstilt i 2023 men entreprenør har fakturert oss for innkjøpt utstyr. Det er bokført en utgift på 0,18 mill. i 2023. Prosjektet ferdigstilles i 2024 med rest kostnad på kr. 0,18 mill.

Investeringsprosjekter som ikke har blitt gjennomført i 2023;**Utskifting gatelys (prosjekt 065205)**

Prosjektet har vært utsatt på bakgrunn av prioritering av andre prosjekter. Det er estimert og vedtatt en ramme på totalt kr 7 mill. for prosjektet. Det avsettes kr. 5 mill. i 2023 og kr 2 mill. i 2024.

Status 31/12-23 – Bokførte utgift på kr 2 255,- kr. Prosjektet er nedprioritert på grunn av høyt sykefravær og dertil manglende personressurser for gjennomføringen av forprosjekt. Forprosjekt gjennomføres høsten 2023 for utførelse i 2024.

8 BALANSEREGNSKAPET

Balansen gir et bilde av verdien på kommunens eiendeler, og størrelsen på bokført egenkapital og gjeld. De balanseførte verdiene danner et relativt godt grunnlag for å kunne vurdere kommunens likvide stilling.

Eiendeler består av:

- Anleggsmidler (utlån og langsiktige plasseringer, pensjonsmidler, samt faste eiendommer og anlegg).
- Omløpsmidler (kasse/bank, kortsiktige fordringer og akkumulert premieavvik).

I egenkapitalen inngår:

- Fond (frie og bundne).
- Udisponert overskudd.
- Kapitalkonto.

Gjelden er delt inn i:

- Langsiktig gjeld, knyttet til investeringer og utlån.
- Kortsiktig gjeld, knyttet til daglig drift.

Status ved utgangen av året, og utviklingstrekk er beskrevet i avsnittene som følger.

9 FONDSUTVIKLING

Stor-Elvdal kommunens fondsbeholdning pr. 31.12 2023 er kr 42,8 mill.

Beskrivelse av fondstypene:

- Ubundne investeringsfond er frie fond som kun kan benyttes i investeringsregnskapet.
- Bundne investeringsfond er fond som kun kan benyttes i investeringsregnskapet, men som er knyttet til bestemte prosjekter.
- Disposisjonsfond kan fritt benyttes både i drifts- og investeringsregnskapet. Det generelle disposisjonsfondet er ikke tiltenkt bestemte tiltak, mens andre disposisjonsfond er tiltenkt bestemte tiltak når avsetningen gjøres.
- Bundne driftsfond kan kun benyttes i drift og omfatter kraftfond, fiskefond, næringsfond, gavefond og VAR-fond. Andre bundne driftsfond gjelder avsatte øremerkede midler som kommunen har mottatt, tilskuddsmidler m.v.

Fondstype	Endring i kr 2022-23	Endring i % 2022-23	Regnskap 2023	Regnskap 2022	Regnskap 2021	Regnskap 2020
Bundet driftsfond	154	1,0 %	-14 767	-14 613	-16 728	-18 175
2515* Bundet driftsfond	-904	-17,1 %	-5 281	-6 185	-6 315	-7 794
2525* Bundne driftsfond/tilskudd	1 057	-9,4 %	-9 485	-8 428	-10 414	-10 381
Bundne investeringsfond	15 365	89,7 %	-17 134	-794	-1 852	-1 770
25599009 Bundet invest.fond, Startlån	-2	-0,2 %	-792	-794	-1 852	-1 770
25599010 Bundet invest.fond Omsorgsbol	8 161	100,0 %	-8 161	-	-	-
25599011 Bundet invest.fond Sykehjem og	8 181	100,0 %	-8 181	-	-	-
Disposisjonsfond	-30 868	-422,6 %	-7 305	-17 282	-34 368	-38 172
25650007 Disp.fond, Generelt	-4 696	-109,1 %	-4 305	-9 001	-19 943	-22 594
2565002-43 Andre disposisjonsfond	-5 281	-176,0 %	-3 000	-8 281	-14 425	-15 578
Ubundet investeringsfond	-451	-12,5 %	-3 590	-4 041	-4 041	-4 041
25350005 Ubundet invest.fond, Aksjer	-451	-12,5 %	-3 590	-4 041	-4 041	-4 041
25350007 Ubundet invest.fond, Startlån	-	0,0 %	-	-	-	-
	-15 800	-45,2 %	-42 796	-36 729	-56 989	-62 158

Tabellen viser kommunens fondsbeholdning pr. 31.12 i årene 2019-2022 i hele 1.000 kr.

Som tabellen ovenfor viser, har det samlet vært en økning i fondsmidler på kr 15,8 mill. fra 2022 til 2023. Større endringer er kommentert nedenfor.

Generelt ubundet investeringsfond er uendret i 2023.

- Det er brukt 0,451 mill. kroner til dekning av ekstraordinært avdrag på lån fra 2022 med bakgrunn i beregningen av minsteavdrag

Bundet investeringsfond er økt med kr 15,36 mill. i 2023.

- Endringen forklares med utbetaling av investeringstilskudd fra Husbanken til Helsehuset. Ubrukte midler er derfor avsatt til 2024 med 16,34 mill. kroner i 2023.

Det generelle disposisjonsfondet har blitt redusert med kr 4,69 mill. i 2023

- Ved avslutningen av årsregnskapet for 2023 er det brukt kr. 2,27 mill.
- Ekstra tilskudd til maling av kirkene kr. 0,233 mill.
- Egenandel fiber utbygging kr. 2,19 mill.

De andre disposisjonsfondene er netto brukt kr 5,28 mill. som fordeler seg slik:

- Ved avslutningen av årsregnskapet for 2023 er det brukt kr. 2,0 mill. av utviklingsfondet, kr. 1,0 mill. av rentereguleringsfondet og kr. 2,2 mill. av pensjonsreguleringsfondet.

Det betyr at ved utgangen av 2023 er det kun 3,0 mill. kroner som gjenstår på andre disposisjonsfondet beredskap, resten av midlene er brukt opp.

Bundne driftsfond viser en netto bruk på kr 0,9 mill.

- Fondene på VAR-området (selvkostfondene) er redusert med kr 1,076 mill. gjennom 2023, og utgjør samlet kr 0,554 mill. ved utgangen av året.
- Næringsfond er redusert med kr. 0,13 mill. mens kraftfondet har økt med kr. 0,12 mill. i 2023.
- Det er små bevegelser på ulike gavefond.

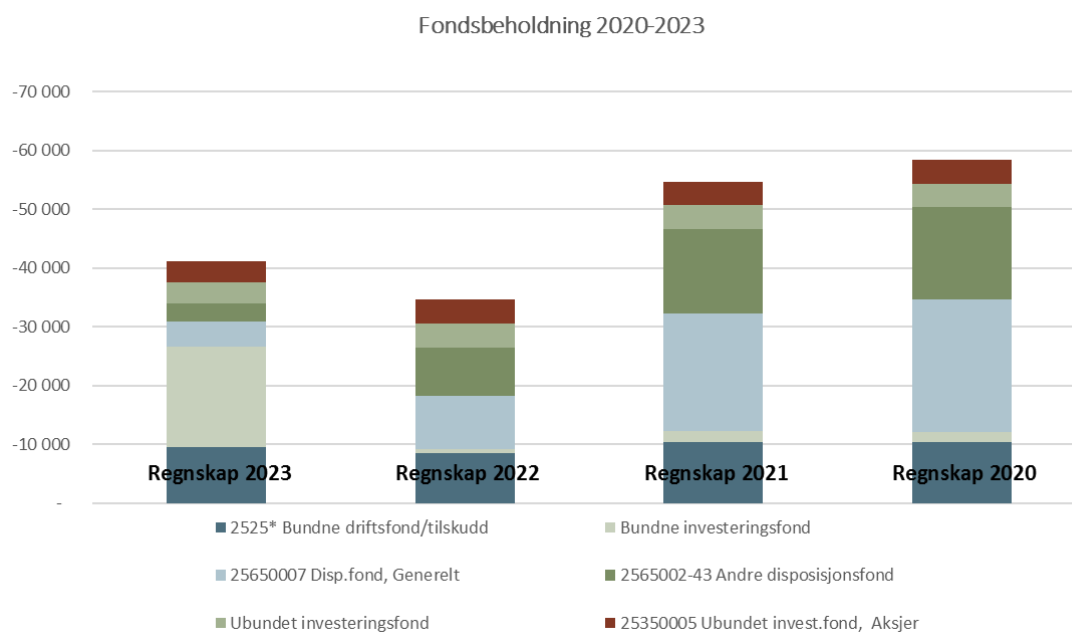
Bundne driftsfond/tilskuddsmidler viser en netto økning på kr 1,057 mill. Det knyttes noen kommentarer til disse fondene:

- Østerdalen Rovdyrsenter er det brukt kr 1,1 mill. av tidligere avsatte fondsmidler, mens det er avsatt kr 0,78 mill. til nye aktiviteter.
- Styrking av barn og unge psykiske helse (helsestasjon), avsatt med 0,7 mill. kroner.
- Læringsmiljøprosjektet (skole), avsatt kr. 0,2 mill. kroner.
- Tilskudds baserte prosjekter etableres og avsluttes løpende. I 2023 er det innhentet noen tilskudd som er avsatt til bundne driftsfond.

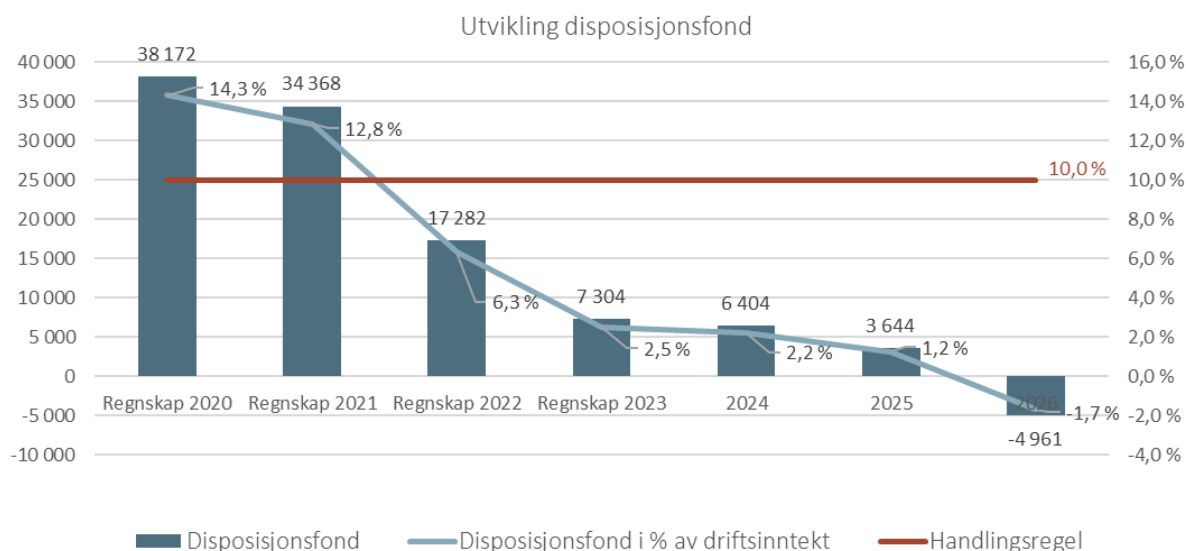
Bundne driftsfond/tilskuddsmidler som utgjør mer enn kr 0,5 mill. ved årets slutt er disse:

- Boligtilskudd fra Husbanken, etablering kr 0,9 mill.
- Kompetanseheving helse og sosial, kr 0,96 mill.
- Avbøtende tiltak Regionfelt Østlandet, kr 0,55 mill.
- Styrking av barn og unge psykiske helse, kr. 0,7 mill.
- Rovdyrskolen/konfliktdempende tiltaksmidler, kr. 0,5 mill.

I Årsregnskap 2023, kapittel 4.5 Egenkapital fremgår det hva som står til rest på kommunens fond, herunder bundne driftsfond, ved utgangen av året.

For å være rustet til å kunne møte svingninger i økonomien er det viktig å ha en tilfredsstillende avsetning til frie disposisjonsfond. Ved utgangen av 2023 utgjør disse fondene til sammen kr 7,3 mill. Dette utgjør ca. 2,5 % av kommunens brutto driftsinntekter i 2023. Det er anbefalt at frie disposisjonsfond bør utgjøre ca. 10 % av brutto driftsinntekter.

10 LÅNEGJELD

Samlede investeringsutgifter utgjør kr 40,0 mill. kr i 2023.

For 2023 fordeler låneopptaket, lånefinansieringen og ubrukte lån seg slik;

Investeringsprosjekt	Ubrukt lån 31.12.22	Nytt lån 2023	Lånefinans. 2023	Omprior. ubrukt lån	Ubrukt lån 31.12.23
Investeringslån 2023	0	20 000 000	-11 802 846		8 197 154
Investeringslån 2023-byggelån	0	20 000 000	-18 101 560		1 898 440
Uinndekke selvkostfond-avløp	0		166 049		166 049
Uinndekke selvkostfond-renovasjon	0		489 036	0	489 036
Startlån 2019	1 445 000		-1 015 790	0	429 210
Startlån 2020	0			0	0
Sum kr	1 445 000	40 000 000	-30 265 112	0	11 179 889

Ubrukte lånemidler i 2023 (byggelån og investeringslån 2023) brukes til å finansiere årets investeringer.

Lån til videre utlån (startlån)

Tabellen viser at det per 31.12.2023 gjenstår kr 0,43 mill. i ubrukte lånemidler til videreutlån.

I tillegg er det avsatt på bundet fond kr 0,79 mill. til videreutlån.

Uinndekket selvkostfond

Selvkostområdet avløp og renovasjon hadde et merforbruk som ikke lot seg dekke av selvkostfondet. Negativt selvkostfond vises som uinndekket i tabellen over og må innarbeides og dekkes igjennom økte gebyrer.

Nedenfor vises oppsummert oversikt over kommunens langsiktige gjeld pr 31.12.2023:

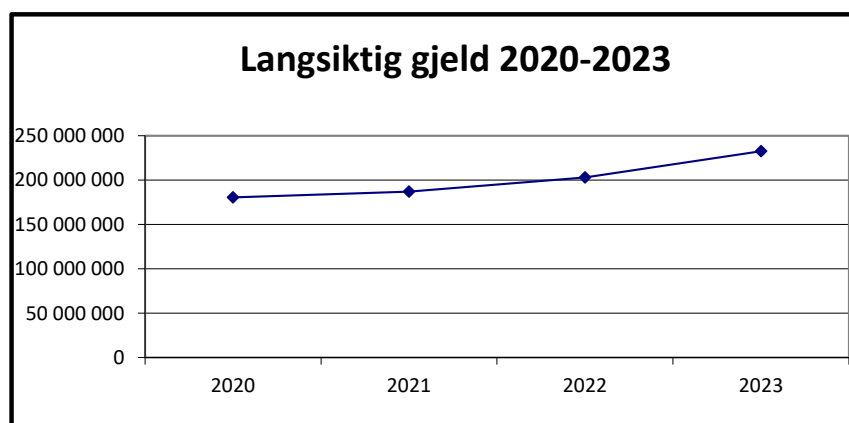
Lånesaldo 31.12.2023	Lånegjeld 31.12.2023	Lånegjeld 31.12.2022	Konsolidert årsregnskap	Gj.snittlig løpetid (år)	Gj.snittlig rente
Lån til egne investeringer:	0	0	0	22,5	0,0
Husbanken, eget lån	-	0			
Kommunalbanken	148 986 458	135 000 830		30	5,2
KLP kommunekreditt AS	48 883 565	52 295 079			4,3
KLP bank/kapitalforv.	7 933 476	8 638 469			5,4
Kommunalbanken-byggelån 2023	20 000 000				5,4
Lån til andres investeringer	0	0	0	0	0
Lån til innfrielse av kausjoner	0	0	0	0	0
Lån til videreutlån	6 668 437	7 053 171	0	16,9	4,3
Sum bokført langsiktig gjeld	232 471 936	202 987 549	0		
Herav finansielle leieavtaler	0	0	0		
Lån som forfaller i løpet av året (innfrielse)	100 000	112 031	0		
Avdrag på lån som forfaller i året	10 515 216	9 542 117			
Herav lån som må refinansieres	0	0	0		

Fordeling av langsiktig gjeld etter rentebetingelser	Langs.gjeld 31.12.2023	Langs.gjeld 31.12.2022	Gj.sn. rente
Langsiktig gjeld med fast rente :	23 473 557	70 798 110	2,72 %
Langsiktig gjeld med flytende rente :	208 998 379	132 189 439	5,26 %
Netto lånegjeld pr innbygger	99 211		
Driftsinntekt i 1000 kr.	312 987		
Netto lånegjeld i % av driftsinntekt	72,14		

Den langsiktige gjelden er netto økt med kr 29,48 mill. i 2023, dette gjelder økning i lån til egne investeringer. Brutto driftsinntekter viser en økning på 9,98% fra 2022 til 2023. Lån til egne investeringer (kr 225,8 mill.) sett i forhold til brutto driftsinntekter utgjør etter dette 72,14% ved utgangen av 2023, mot 68,8 % ved utgangen av 2022. Dette forholdstallet er en sentral måleindikator i kommuneøkonomien.

Stor-Elvdal kommune kommer godt ut av en sammenligning både med KOSTRA gruppe 5 (90,5%) og gjennomsnittet for kommunene i Innlandet (112,2%) på denne indikatoren. En positiv utvikling av dette forholdstallet indikerer økt handlefrihet, men for Stor-Elvdal har denne utvikle seg negativt det siste året.

Ved vurderingen av tallene i tabellen ovenfor vil det også være nødvendig å ta hensyn til hvor stor del av låneporteføljen til egne investeringer som er selvfinansierende. Utover startlånene i Husbanken vil låneopptak knyttet til investeringer i vann- og avløpsanlegg i prinsippet være selvfinansierende. Kommunen bruker videre deler av inntektene fra salg av fjernvarme på Koppang til å betjene gjelden som er knyttet til distribusjonsnettet. Kommunen har også leieinntekter for ulike objekter som finansierer deler av renter og avdrag knyttet til disse investeringene.

11 ØKONOMISK UTVIKLING

12.1 ARBEIDSKAPITAL

Arbeidskapital er differansen mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld. Omløpsmidler og kortsiktig gjeld er korrigert for premieavvik, bundne fond og avdrag på lån kommende år. Enkelt forklart gir arbeidskapitalen uttrykk for kommunens disponible likviditet etter at alle bokførte kortsiktige gjeldsforpliktelser er gjort opp og alle bokførte kortsiktige fordringer er innkrevd.

Utviklingen i arbeidskapitalen for årene 2020-2023 ser da slik ut:

	Regnskap 2023	Regnskap 2022	Regnskap 2021	Regnskap 2020
Omløpsmidler pr 1.1	79 939	93 619	93 881	92 120
Omløpsmidler pr 31.12	109 421	79 939	93 619	93 881
Endring i omløpsmidler	29 482	-13 680	-262	1 762
Kortsiktig gjeld pr 1.1	-46 838	-36 078	-29 571	-36 022
Kortsiktig gjeld pr 31.12	-57 324	-46 838	-36 078	-29 571
Endring i kortsiktig gjeld	-10 486	-10 760	-6 507	6 450
Ubrukte lånemidler pr 1.1	1 445	3 005	3 005	5 010
Ubrukte lånemidler pr 31.12	10 525	1 445	3 005	3 005
Endring i ubrukte lånemidler	9 080	-1 560	-	-2 005
Endring i arbeidskapital	28 076	-26 000	-6 769	6 207
Endring i arbeidskapital ekskl. ubrukte lånemidler	18 996	-24 440	-6 769	8 212
Arbeidskapital pr 31.12	52 097	33 101	57 541	64 310
Driftsinntekter pr 31.12	-299 128	-284 577	-284 577	-267 459
Arbeidskapital ekskl. ubrukte lån i % av driftsinntekter	17 %	12 %	20 %	24 %

Tabellen viser at kommunens arbeidskapital ved utgangen av 2023 er positiv med kr 52,0mill. Det betyr at det har vært en positiv utvikling i arbeidskapitalen fra utgangen av 2022 til utgangen av 2023 med 18,99 mill.kr. Utover dette er ubrukte lånemidler er endret med kr. 9,0 mill. i 2023. Den positive arbeidskapitalen på kr 52,0 mill. inkluderer ubrukte lånemidler, kr 10,5 mill. De samlede driftsinntektene er på kr 299,1 mill. og med korrigering for ubrukte lånemidler utgjør arbeidskapitalen 17% av driftsinntektene.

Det finnes ingen eksakt norm på hvor stor arbeidskapitalen bør være, men ut fra praktiske likviditetshensyn bør den ikke underskride 8-10 %. Ved utgangen av 2023 er arbeidskapitalen bedret seg i forhold til 2022

12.2 LIKVIDITET

Likviditetsgraden viser forholdet mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld. Nøkkeltallet forteller om kommunens evne til å dekke sine kortsiktige forpliktelser. Likviditeten kan variere betydelig gjennom året. Det er tre nøkkeltall:

- Likviditetsgrad 1 (balanselikviditet) er omløpsmidler i forhold til korrigert kortsiktig gjeld.
- Likviditetsgrad 2 (mest likvide omløpsmidler) er omløpsmidler korrigert for premieavvik sett i forhold til korrigert kortsiktig gjeld.
- Likviditetsgrad 3 (betalingsmidler) er omløpsmidler korrigert for premieavvik, ubrukte lånemidler og bundet fond (kasse, bank, markedsbaserte plasseringer som raskt kan omgjøres i kontanter) sett i forhold til korrigert kortsiktig gjeld.

	Regnskap 2023	Regnskap 2022	Regnskap 2021	Regnskap 2020
Omløpsmidler	109 421	79 939	93 619	93 881
Ubenyttet kassekreditt	-	-	-	-
Sum OM	-109 421	-79 939	-93 619	-93 881
Kortsiktig gjeld pr 31.12	-57 324	-46 838	-36 078	-29 571
Avdrag på lån	9 680	9 262	9 016	8 971
Sum KG	-67 005	-56 100	-45 094	-38 542
Likviditetsgrad 1 (bør være >2)	1,63	1,42	2,08	2,44
Premieavviket	37 396	32 168	27 626	19 997
Sum korr OM	-42 543	-61 451	-66 255	-72 123
Likviditetsgrad 2 (bør være >1)	0,63	1,10	1,47	1,87
Ubrukte lånemidler	10 525	1 445	3 005	3 005
Fond 251*	-5 281	-6 185	-6 315	-7 794
Fond 252*	-9 494	-8 428	-10 414	-10 381
Fond 255*	-17 134	-794	-1 852	-1 770
VAR fond 2515002*	-723	-1 717	-2 392	-3 586
Bundne fond (drift/investering) eks. VAR	-31 187	-13 690	-16 187	-16 359
Sum OM	-30 314	-32 636	-46 801	-54 521
Sum KG	-67 005	-56 100	-45 094	-38 542
Likviditetsgrad 3 (bør være >0,3)	0,45	0,58	1,04	1,41

Likviditetsgrad 1 har utviklet seg negativt i perioden 2020-2022, men har i 2023 gått opp og viser 1,63 ved utgangen av 2023. Nøkkeltallet tilsier at kommunens likviditet ikke er tilfredsstillende ved årsskiftet.

Likviditetsgrad 2 bør være større enn 1, det vil si at de mest likvide omløpsmidlene minst bør dekke den kortsiktige gjelda. Utviklingen i dette nøkkeltallet viser at differansen mellom kortsiktig gjeld og mest likvide omløpsmidler har blitt redusert i perioden 2020-2023 og viser 0,63 ved utgangen av 2023.

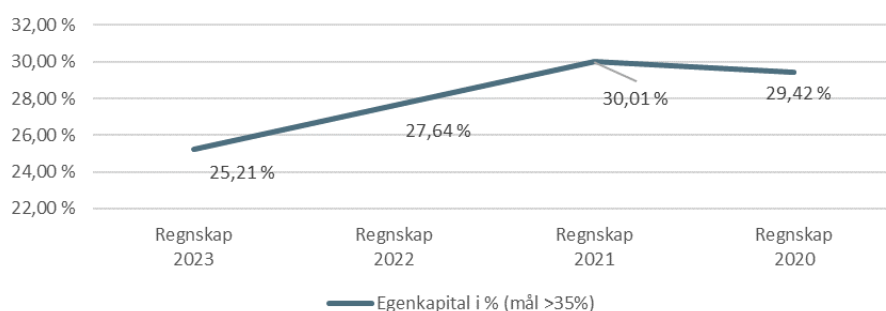
Likviditetsgrad 3 er også svekket ved utgangen av 2023, sett i forhold til hva den var ved utgangen av 2022.

Oppsummert viser tabellen at alle nøkkeltallene har blitt svekke igjennom 2023, noe som tilsier at likviditeten er dårligere ved utgangen av året enn ved utgangen av 2022.

12.2 SOLIDITET

Begrepet soliditet uttrykker blant annet kommunens evne til å tåle tap og/eller reduserte inntekter. Egenkapitalprosenten gir informasjon om hvor stor andel av kommunens eiendeler som er finansiert med egenkapital. Desto større prosent desto bedre er soliditet.

	Regnskap 2023	Regnskap 2022	Regnskap 2021	Regnskap 2020
Egenkapital	-284 166	-271 615	-286 294	-280 369
Bundne driftsfond (251*)	-5 281	-6 185	-6 315	-7 794
Bundne driftsfond (252*)	-9 494	-8 428	-10 414	-10 381
Bundne investeringsfond (255*)	-17 134	-794	-1 852	-1 770
VAR-fond (2515002*)	-723	-1 717	-2 392	-3 586
Sum EK	-252 979	-257 925	-270 107	-264 010
Totalkapital	-1 003 343	-933 184	-900 113	-897 499
Egenkapital i % (mål >35%)	25,21 %	27,64 %	30,01 %	29,42 %

Ut fra bedriftsøkonomiske hensyn bør egenkapitalprosenten være over 35 %. Dette nøkkeltallet har utviklet seg negativt det siste året. Ved utgang av 2023 utgjør egenkapitalen på 25,2%. Figuren ovenfor viser at kommunen har hatt en negativ utvikling i bokført egenkapital i fra 2021 til 2023.

12.3 GJELDSGRADEN

	Regnskap 2023	Regnskap 2022	Regnskap 2021	Regnskap 2020
Langsiktig gjeld	-661 853	-614 730	-577 740	-587 558
Pensjonsforpliktelse KLP/SPK	-429 381	-411 743	-390 721	-407 066
Avdrag neste år	11 088	9 988	9 262	8 980
Sum LG	-221 384	-193 000	-177 758	-171 513
Egenkapital	-284 166	-271 615	-286 294	-280 369
Bundne driftsfond (251*)	-5 281	-6 185	-6 315	-7 794
Bundne driftsfond (252*)	-9 494	-8 428	-10 414	-10 381
Bundne investeringsfond (255*)	-17 134	-794	-1 852	-1 770
VAR-fond (2515002*)	-723	-1 717	-2 392	-3 586
Sum EK	-252 979	-257 925	-270 107	-264 010
Gjeldsgrad	0,88	0,75	0,66	0,65

Gjeldsgrad er et begrep som beskriver forholdet mellom egenkapital og gjeld. I Stor-Elvdal kommune har gjeldsgraden ligget mellom 0,65 og 0,88 de siste 4 årene. En utvikling med høyere gjeldsgrad gir uttrykk for at en stadig større del av kommunens eiendeler er finansiert med langsiktig gjeld. Se også punkt om Egenfinansiering av investeringer, nedenfor.

12.4 EGENFINANSIERING AV INVESTERINGER

Egenkapitalandelen er forholdet mellom saldoen på kapitalkontoen og sum anleggsmidler. Denne kan også si noe om utviklingen av kommunens evne til å egenkapitalfinansiere investeringer. Se også punkt om Gjeldsgraden ovenfor.

	Regnskap 2023	Regnskap 2022	Regnskap 2021	Regnskap 2020
Saldo kapitalkonto	-242 464	-239 829	-231 629	-218 934
Sum anleggsmidler	893 922	853 244	806 494	803 618
Egenkapitalandel for investeringer	27,1 %	28,1 %	28,7 %	27,2 %

Tabellen viser at dette nøkkeltallet er blitt ytterligere svekket igjennom 2023.

Mye av økningen på kapitalkontoen har sammenheng med aktivering av anleggsmidler. Forholdet mellom brutto pensjonsmidler og brutto pensjonsforpliktelser har innvirkning på dette.

12.5 NETTO DRIFTSRESULTAT OG INNTEKTSUTVIKLING

Netto driftsresultat og resultatgrad sier noe om hvor stor del av driftsinntektene som er igjen etter at driftsutgifter og renter og avdrag er regnskapsført. Dette normtallet er et uttrykk for kommunens evne til å frigjøre midler gjennom den løpende drift til avsetning og/eller finansiering av investeringer.

Korrigert netto driftsresultat	Regnskap 2023	Regnskap 2022	Regnskap 2021	Regnskap 2020
Netto driftsresultat	9 815	19 201	4 081	-8 278
Premieavvik	-5 228	-4 542	-7 629	1 945
Korr netto driftsresultat	15 043	23 744	11 710	-10 223
Driftsinntekter	-299 128	-284 577	-267 459	-267 459
Netto korr resultatgrad	-5,0 %	-8,3 %	-4,4 %	3,8 %

Normen sier at netto resultatgrad bør ligge mellom 2 og 4 %. Resultatet for 2023 er negativt netto korrigert resultatgrad på – 5,0%. De tre siste årene har Stor-Elvdal kommune hatt en negativ resultatgrad, noe som betyr at handlingsrommet er betydelig svekket.

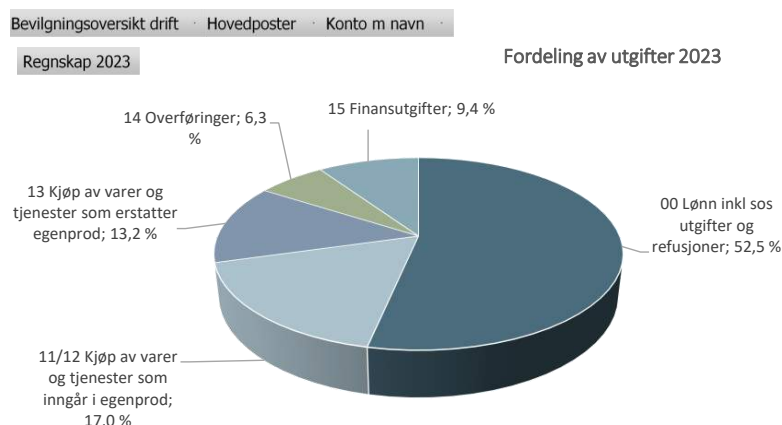
Det er viktig og understreker behovet for å tilpasse driften slik at netto resultatgrad holdes mellom 2-4% som anbefalt nivå.

12 DRIFTSREGNSKAPET

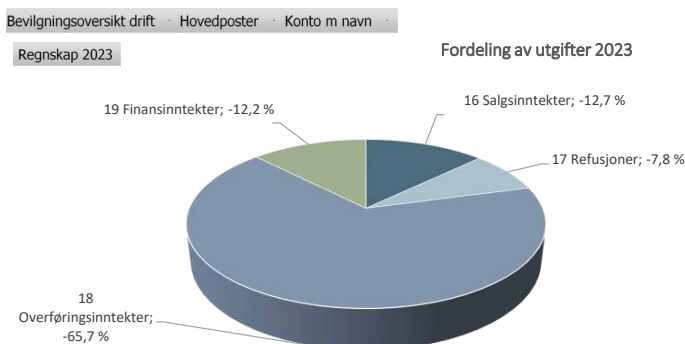
Driftsregnskapet viser størrelsen på løpende driftsinntekter og driftsutgifter. I driftsregnskapet vises noen sentrale tallstørrelser:

- Brutto driftsresultat viser forskjellen mellom løpende driftsinntekter og driftsutgifter inklusive regnskapsmessige avskrivninger. I 2023 er brutto driftsresultat negativ med kr 4,4 mill.
- Netto driftsresultat viser resultatet etter at faktiske finansinntekter og –utgifter, inklusive avdrag på lån, er hensyntatt. I netto driftsresultat er regnskapsmessige avskrivninger da tilbakeført. Netto driftsresultat er en sentral størrelse ved sammenligning mellom kommuner, og det er anbefalt at netto driftsresultat korrigert for effekten av endringen i premieavvik bør utgjøre 2% av brutto driftsinntekter. I 2023 var netto driftsresultat negativ med – 5,0% dvs kr 9,8 mill. før korrigert for effekten av endringen i premieavviket var netto driftsresultat negativ med kr 15,0 mill.
- Det nye regelverket, beskrevet tidligere i årsberetningen, gir bestemmelser om at et mindre-/merforbruk (regnskapsmessig over-/underskudd) skal disponeres i regnskapsavleggelsen. Dette medfører at «bunnlinjen» i regnskapet vil vise kr 0 i år med positive resultater.

Som diagrammet viser utgjør lønnsutgiftene den største andelen av kommunens samlede utgifter med 52,5% i 2023, det er på det samme nivå som i 2022.

Kjøp av varer og tjenester har den nest største utgiftsandelen med til sammen 30,2%.

Diagrammet viser at overføringsinntekter utgjør den største andelen av kommunens samlede inntekter med 65,7% i 2023, hvorav skatteinntektenes andel utgjør 28,8% og rammetilskuddets andel utgjør 61,8%. Eiendomsskatten utgjør 4,9% av inntekter i 2023. Salgsinntekter utgjør 12,7% av inntektene. Refusjoner er 7,8% av kommunens inntekter.

13 RESULTAT FOR SEKTORENE

I tabellen nedenfor vises i kolonne 1 fordelingen til drift, sektorvis. De oppførte tallene gir uttrykk for hva som er netto fordelt til drift, dvs. brutto utgifter fratrukket inntekter og momskompensasjon. I de 2 bakenforliggende kolonnene vises henholdsvis revidert og opprinnelig budsjett, mens regnskapstallene for 2022 vises i den bakerste kolonnen.

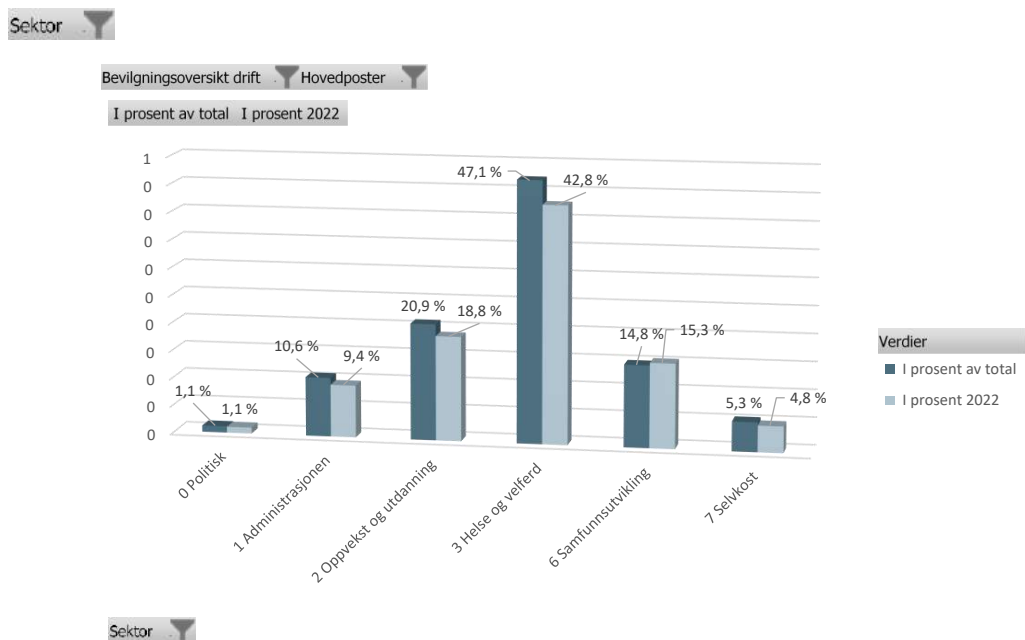
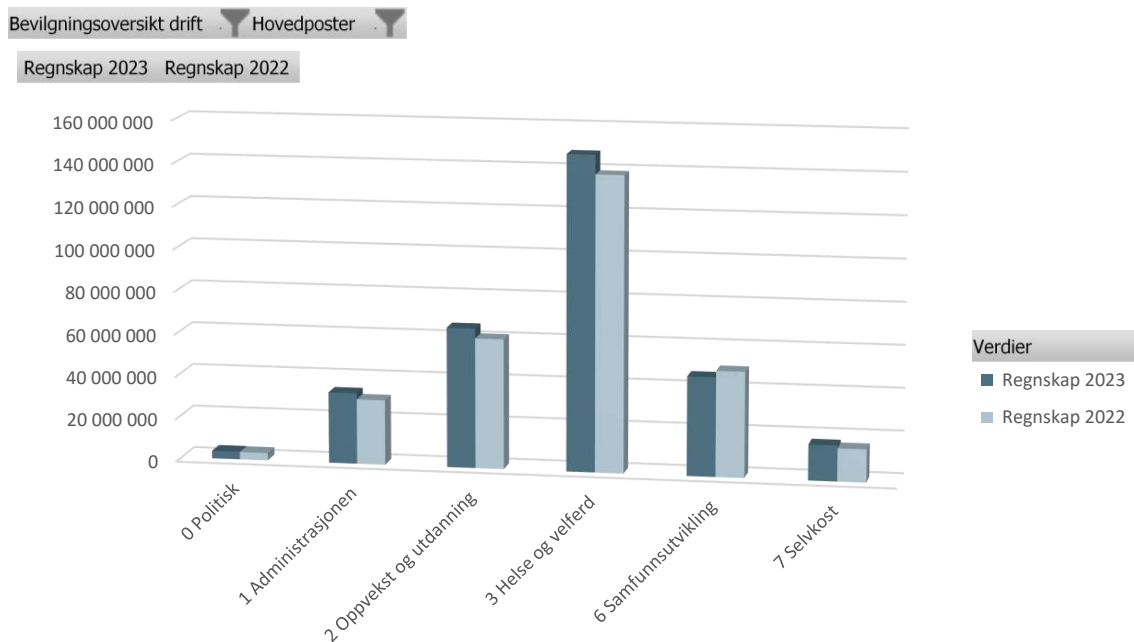
Sektor	Regnskap 2023	Rev budsj 2023	Vedtatt budsjett	
			2023	Regnskap 2022
0 Politisk	3 548 788	3 287 000	3 225 000	3 424 115
1 Administrasjonen	25 977 607	25 837 000	24 680 000	22 169 357
2 Oppvekst og utdanning	59 208 251	57 856 000	55 507 000	55 651 761
3 Helse og velferd	122 484 196	107 929 000	105 887 000	114 834 518
6 Samfunnsutvikling	30 967 463	30 152 000	27 754 000	35 706 220
7 Selvkost	-971 845	-835 000	-1 078 000	-1 647 505
SUM FORDELT TIL DRIFT	241 214 460	224 226 000	215 975 000	230 138 467

Sektor	Regnskap 2023	Rev budsj 2023	Vedtatt budsjett 2023	Regnskap 2022
8 Finans	-28 392 720	-25 637 000	-17 182 000	-14 810 918
8121 Konesjonsinntekter	-4 313 918	-1 700 000	-1 700 000	-2 327 887
8131 Statlig rammetilskudd	-	-	-	-
8135 Andre statstilskudd	-	-	-	-
8141 Rente- og gebyrinntekter	-	-	-	-
8211 Innlån	-149 445	-50 000	-50 000	-183 384
8311 Tilleggsbevilgning	-	-	-	-
8321 Fond	-	-	-	-
8411 Kalkulerte avskrivninger	117 390	-	-	64 728
8431 Pensjonspremier/Premieavvik	-24 046 747	-23 887 000	-15 432 000	-12 364 374
SUM FORDELT TIL DRIFT	-28 392 720	-25 637 000	-17 182 000	-14 810 918
SUM BEVILGNINGER DRIFT, NETTO	212 821 741	198 589 000	198 793 000	215 327 549

Tabellen viser totalt sett at sektorene har et merforbruk på kr 16,9 mill. sett i forhold til revidert budsjett. Merforbruk i forhold til justert budsjett er nærmere forklart i sektorens årsmelding.

Det er også viktig å merke seg at fordelt utgifter til drift har økt med kr. 11,0 mill. fra 2022 til 2023.

I grafene nedenfor vises først brutto driftsutgift, fordelt sektorvis med sammenligning mot regnskapsåret 2022. I den andre grafen vises den prosentvise fordelingen av brutto driftsutgift, også det med sammenligning mot 2022.

Sektorenes andel av lønn inkl. sos utgifter og refusjoner og øvrig driftsutgifter. Grafene viser at administrasjonsutgiftene er økt fra 9,4 i 2022 til 10,6 % i 2023. Utgiftene til oppvekst og utdanning er økt fra 18,8% i 2022 til 20,9% i 2023. De totale utgiftene til helse og velferd har økt med 4,3% fra 2022 til 2023, og utgjør 47,1% av de totale utgiftene.

Det er redegjort nærmere for vesentlige avvik i sektorenes årsmelding (eget dokument).

14 BUDSJETTAVVIK DRIFTSREGNSKAPET

Stor-Elvdal kommunes driftsregnskap for 2023 er avsluttet i balanse, slik det fremgår av tabellen nedenfor. Brutto utgift tilsvarer brutto inntekt, kr 337,2 mill. Sett i forhold til justert budsjett er det et merforbruk på kr 22,2 mill., dvs. ca 7 %.

Sektor	Regnskap 2023	Rev budsj 2023	Vedtatt budsjett 2023	Avvik ift rev budsjett	Avvik i %	Regnskap 2022
1 SUM LØNN INKL SOS UTG	183 859 636	171 965 000	171 754 000	-11 894 636	107 %	176 250 752
00 Lønn inkl sos utgifter	183 859 636	171 965 000	171 754 000	-11 894 636	107 %	176 250 752
2 SUM ØVRIGE DRIFTSUTGIFTER	153 351 240	143 054 000	148 083 000	-10 297 240	107 %	147 470 654
11/12 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenprod	45 259 471	39 265 000	46 152 000	-5 994 471	115 %	54 541 461
13 Kjøp av varer og tjenester som erstatter egenprod	45 721 953	44 254 000	44 383 000	-1 467 953	103 %	42 516 933
14 Overføringer	24 242 971	23 413 000	22 616 000	-829 971	104 %	20 280 977
15 Finansutgifter	38 126 845	36 122 000	34 932 000	-2 004 845	106 %	30 131 282
3 SUM DRIFTSINNTEKTER	-337 210 877	-315 019 000	-319 837 000	22 191 877	107 %	-323 721 405
16 Salgsinntekter	-44 671 757	-41 737 000	-41 737 000	2 934 757	107 %	-40 647 519
17 Refusjoner	-37 277 426	-33 508 000	-35 272 000	3 769 426	111 %	-32 714 230
18 Overføringsinntekter	-217 111 379	-211 934 000	-215 624 000	5 177 379	102 %	-211 141 570
19 Finansinntekter	-38 150 315	-27 840 000	-27 204 000	10 310 315	137 %	-39 218 087
SUM FORDELT TIL DRIFT	-0	-	-	0	#DIV/0!	-0

Avvikene forklares med følgende:

Lønnsutgifter inkl. sosiale utgifter

Lønnsutgiftene viser en netto merutgift på kr 11,9 mill. ifht justert budsjett.

- Lønnsutgiftene ble høyere hos alle sektorer. De største avvikene er hos sektor Helse og velferd 7,3 mill.kr, Administrasjonen med 0,7 mill.kr., Oppvekst og utdanning med 0,49 mill. kr., samfunnsutvikling 0,3 mill. kr og politisk 0,23 mill. kr. i forhold til budsjett.
- Ved vurderingen av lønnsutgifter er det også viktig å være klar over at sykelønnsrefusjon er inntektsført med kr. 9,8 mill. som er 3,0 mill. høyere enn revidert budsjett.

Avvik er nærmere forklart i sektorenes årsmelding.

Kjøp av varer og tjenester

I kjøp av varer og tjenester inngår både kjøp av varer og tjenester som *brukes* i kommunens egen produksjon, kjøp av varer og tjenester som *erstatte* kommunens egen produksjon. Kjøp av varer og tjenester viser et netto merforbruk på netto merforbruk på kr 7,5 mill.

Det er store interne avvik mellom sektorene på disse postene.

- I sektor Oppvekst og utdanning er det et merforbruk på kr 1,2 mill. på disse postene. Dette skyldes i all hovedsak merutgift ifht endring av barnevernsreformen og utgifter vedr transport svømmeundervisning i Rendalen.
- I sektor Helse og velferd har det vært et merforbruk på kr 6,0 mill. på disse postene. Det har vært nødvendig å kjøpe noen vikartjenester for avvikling av sommer turnus og vakante stillinger, tiltak som ikke er iverksatt bl.a. innkjøps besparelser. Særlig ressurskrevende tjenester er også noe som er vanskelig å budsjettere og uforutsigbart
- Sektor Samfunnsutvikling har et merforbruk knyttet til kjøp av varer og tjenester på kr 0,65 mill. Merforbruket er i hovedsak i enheten kultur og idrett, knyttet opp mot drift av Rovdyrsenteret.

Avvik forklares nærmere i sektorenes årsmelding.

Overføringer

Det er et merforbruk på denne posten på kr 0,83 mill.

I denne posten inngår betalt og utgiftsført merverdiavgift med kr 6,5 mill. som er 0,8 mill. høyere enn budsjettert. Dette beløpet kompenseres, og inntektsføres i posten «Refusjoner».

Finansutgifter

I denne posten ligger i all hovedsak avsetninger til fond, avskrivninger og rente- og avdragsutgifter. I forhold til revidert budsjett viser denne posten et merforbruk på kr 2,0 mill.

De vesentligste avvikene sett i forhold til justert budsjett er:

- Det er avsatt kr 3,5 mill. til bundet fond for senere bruk, som ikke er budsjettert. Dette skyldes også at tilskudd ikke er budsjettert.
- Rente- og avdragsutgiftene ble kr 0,58 mill. lavere enn budsjettert.
- Avskrivninger er i henhold til budsjettert

Salgsinntekter

Salgsinntektene i 2023 viser en merinntekt på 2,9 mill.kr. høyere en justert budsjettet. Det er likevel noen større avvik som kommenteres her:

- Utleieinntekter er kr 0,5 mill. høyere enn forventet.
- Vederlag for langtidsopphold er i henhold til budsjett
- Salg av konsesjonskraft ble 2,6 mill. høyere enn budsjettet.

Det er ellers flere både positive og negative avvik som utgjør beløp mindre enn kr 0,1 mill. Disse er imidlertid ubetydelige i forhold til størrelsen på inntektene på de aktuelle områdene, og kommenteres ikke her.

Refusjoner

Refusjoner viser en mindreinntekt på kr 3,7 mill. sett i forhold til justert budsjett.

- Sykelønnsrefusjon ble i 2023 kr 3,1 mill. lavere enn budsjettet.
- Merverdiavgiftskompensasjon utgjør kr 6,5 mill., som er kr 0,8 mill. mer enn budsjettet.
- Det er ellers hentet inn mer i tilskudd til ulike aktiviteter enn det var tatt høyde for i budsjettet.

Overføringsinntekter

Overføringsinntekter viser totalt sett en merinntekt på kr 5,7 mill. Vesentlige avvik kommenteres her:

- Inkludert naturressursskatt ble skatteinntektene kr 3,5 mill. høyere enn budsjettet, samt at rammeoverføringen ble kr. 0,5 mill. høyere enn budsjettet.
- Integreringstilskudd på kr 1,3 mill. er også tilskudd som er inntektsført utover revidert budsjett. Eller så utgjør økte inntekt øremerkede tilskudd.

Finansinntekter og finansieringstransaksjoner

I denne posten ligger i all hovedsak bruk av fond, tilbakeføring av avskrivninger og finansinntekter. Regnskapet viser en merinntekt på kr 10,3 mill. sett i forhold til justert budsjett.

- I opprinnelig budsjett er det lagt inn forventet bruk av disposisjonsfond med kr 3,8 mill., mens revidert budsjett hadde en forventning på 4,0 mill.kr knyttet til diverse prosjekter. Det er i midlertid brukt kr. 9,9 mill. dette er kr.5,9 mill. mer enn budsjettet.
- Det er ellers avvik mellom bokført og budsjettet bruk av bundne driftsfond. Dette har sammenheng med at er vanskelig å forutsi hvilke prosjekter det kan hentes inn midler til, og hva status for tilskudds baserte prosjekter vil være ved et årsskifte.
- Inntektsført aksjeutbytte fra Innlandet Energi Holding AS ble kr 3,5 mill. høyere enn forventet.

15 INVESTERINGSREGNSKAPET

Investeringsregnskapet viser utgiftene til investeringer og utlån og hvordan disse utgiftene/utbetalingene er finansiert.

Bevilgningsoversikt investering (forskrift §5-5, første ledd) viser at samlede investeringer i anleggsmidler i 2023 er på kr 39,0 mill., mens de var kr 39,9 mill. i 2022. Bevilgningsoversikt investering (forskrift §5-5, andre ledd) viser hvor det er foretatt investeringer i 2023.

Se avsnitt om lånegjeld under balanseregnskapet for nærmere oversikt over låneopptak, lånefinansiering, og ubrukte lånemidler pr. 31.12.2023.

16 BUDSJETTAVVIK INVESTERINGSREGNSKAPET

Stor-Elvdal kommune sitt investeringsregnskap for 2023 er avsluttet med et uinndekket investeringer på kr. 0,8 mill. som må dekkes i 2024.

Investeringsregnskapet	Regnskap 2023	Rev budsjett 2023	Avvik ift rev budsjett	Summer av Avvik i %	Regnskap 2022
1 SUM LØNN INKL SOS UTG	1 031 711	487 000	-544 711	-112 %	424 447
00 Lønn inkl sos utgifter	1 031 711	487 000	-544 711	-112 %	424 447
2 SUM ØVRIGE UTGIFTER	61 418 834	66 277 000	4 858 166	7 %	48 108 421
01/02 Kjøp av varer og tjenester som inngår i egenprod	30 417 432	36 005 000	5 587 568	16 %	31 984 810
03 Kjøp av varer og tjenester som erstatter egenprod	567 060	0	-567 060	#DIV/0!	266 155
04 Overføringer	6 609 571	7 034 000	424 429	6 %	7 270 641
05 Finansutgifter	23 824 771	23 238 000	-586 771	-3 %	8 586 815
3 SUM DRIFTSINNTEKTER	-62 450 544	-66 764 000	-4 313 456	6 %	-48 532 868
06 Salgsinntekter	-2 189 000	-2 000 000	189 000	-9 %	-1 301 000
07 Refusjoner	-6 759 571	-7 434 000	-674 429	9 %	-7 270 641
08 Overføringsinntekter	-20 907 800	-20 907 000	800	0 %	0
09 Finansinntekter	-32 594 174	-36 423 000	-3 828 826	11 %	-39 961 227
NETTO UTGIFT/INNTEKT	-0	0	0	#DIV/0!	0

Avviksanalyse i forhold til justert budsjett

- Det er mindreforbruk i forhold til forventet fremdrift på kr. 4,3 mill. i forhold til justert budsjett. Dette er nærmere forklart på de enkelte prosjektene under pkt. 8.7

Bevilgningsoversikt – investering i Årsregnskapet gir oversikt over de enkelte investeringsprosjektene som har hatt fremdrift i 2023.

Det ble gjennomført en budsjettjustering i kommunestyret i desember 2023 i forhold til fremdrift på prosjektene og opprinnelig investerings budsjett.

17 INTERKOMMUNALT SAMARBEID

18.1 ANDRE INTERKOMMUNALE SAMARBEID I ANDRE KOMMUNER

Det er etablert felles kontrollutvalgssekretariat med Glåmdalsregionen, Konsek Øst IKS. Kontrollutvalget i Stor-Elvdal har hatt 5 møter i 2025. Kostnadene knyttet til kontrollutvalget utgjorde kr 0,23 mill. hvorav kr. 0,19 mill. er godtgjørelse felles sekretær igjennom Konsek Øst IKS.

Revisjon Øst IKS, der Stor-Elvdal kommune er medeier, er kommunens valgte revisor. I 2023 har selskapet belastet kommunen med kr 0,72 mill. i honorar. Honoraret innbefatter både regnskap og forvaltningsrevisjon.

Interkommunalt samarbeid knyttet til IKT drift er etablert av SÅTE kommunene, Stor- Elvdal, Åmot, Trysil og Engerdal. Datasentralen er fysisk plassert i rådhuset i Åmot, mens det er Trysil kommune som er vertskommune for samarbeidet. Driftsutgift til fordeling for SÅTE samarbeidet utgjorde kr 24,9 mill. i 2023 Stor-Elvdal kommune belastes i henhold til avtalen med 19,6% i 2023, og har hatt en driftsutgift på tilnærmet kr 4,7 mill. som er på samme nivå som 2022. SÅTE samarbeidet har hatt en investeringsutgift i 2023 på kr 2,7 mill. hvorav Stor-Elvdal kommune er belastet med kr 0,57 mill.

Stor-Elvdal kommune har egen legevaktjeneste, men har samarbeidet med AMK sentralen som ligger på Tynset også i 2023. Kostnader knyttet til AMK sentralen i forbindelse med legevakt i 2023 er bokført med kr 0,87 mill. mot 0,49 i 2022

Avfallshåndtering blir ivaretatt av FIAS. For utførte tjenester fra FIAS er det utgiftsført kr. 8,3 mill. i 2023 mot kr 6,9 mill. i 2022. Dette er utgifter som inngår i renovasjonskostandene og blir beregnet etter selvkost for tjenesten.

Feiing og tilsyn blir utført av Midt Hedmark brann og redning IKS. For utførte tjenester i 2023 ble det utgiftsført kr. 3,45 mill. mot kr. 3,33 mill. i 2022.

18 KOMMUNALE FORETAK OG KIRKELIG FELLESRÅD

Kommunale foretak er en del av kommunen som juridisk enhet, og kommunestyret er foretakenes øverste organ.

Kommunale foretak skal legge fram egne årsbudsjett og årsregnskap, og de skal rapportere budsjett- og regnskapsdata til offentlige myndigheter. Årsregnskapene skal ses i sammenheng med kommunens og i fra 2020 skal det også settes opp et konsolidert årsregnskap. Dette betyr at det settes om et samlet årsregnskap for Stor-Elvdal kommuneskoger KF og Stor-Elvdal kommune som kommunestyret også skal behandle.

Det kreves at det i kommunens årsberetning gis opplysninger om:

- Forhold som er viktige for å bedømme foretakets stilling.
- Resultat av virksomheten og som ikke framgår av regnskapet.
- Andre forhold som er av vesentlig betydning for foretaket.

Stor-Elvdal kommune har ett kommunale foretak:

- Stor-Elvdal kommuneskoger KF.

Under gis en kortfattet oppsummering av året for Stor-Elvdal kommuneskoger KF og Stor-Elvdal kirkelig fellesråd. For nærmere informasjon vises det til egne årsberetninger.

19.1 STOR-ELVDAL KOMMUNESKOGER KF

Stor-Elvdal kommuneskoger KF utøver næringsvirksomhet innen skog og utmark i Stor-Elvdal kommune på et samlet areal som utgjør ca. 200.000 dekar. Av aktiviteter kan nevnes skogsdrift, utbygging og salg av hyttetomter, utleie av koier og hytter, jakt og fiske, planting og pleiing av skog, samt vedlikehold av skogsbilveinett.

Regnskapet føres etter bestemmelsene i Regnskapsloven, av det private regnskapskontoret Accountor Group, avd. Koppang, og revideres av Revisjon Øst IKS. Regnskapet for 2023 viser et årsoverskudd på kr 2.441.959,- som utgjør 25,2% av samlet brutto omsetning.

De samlede inntektene ble 33,9% høyere enn budsjettet, mens utgiftene var 80% høyere enn budsjettet.

Stor-Elvdal kommuneskoger KF har overført kr 2,0 mill. til Stor-Elvdal kommune i 2023 i henhold til budsjett og vedtak i kommunestyret.

Stor-Elvdal kirkelige fellesråd

Det er overført et driftstilskudd til kirken på kr 2,465 mill. og et tilskudd til maling av kirker kr 4,333 mill. i 2023, slik det var budsjettet.

Utover dette har kommunen en tjenesteytingsavtale med fellesrådet, der det er avtalt at kommunen skal yte regnskaps- og IKT tjenester, samt stille kontorlokaler til disposisjon. Verdien av denne avtale er beregnet til å utgjøre kr 0,25 mill. men er økt i regnskapet til kr 0,4 mill. for 2023 på grunn av et høyere forbruk av arbeidstimer. Totalt sett har kommunen bidratt med i underkant av kr 7,2 mill. til driften av kirkene i 2023.

Driftsregnskapet for Stor-Elvdal kirkelig fellesråd for 2023 viser et nettodriftsresultat på kr 0,303 mill. i mindreforbruk (overskudd). Etter finanstransaksjonene ble regnskapet lagt frem med et overskudd (mindreforbruk) på kr. 0,386 mill.

Trosopplæring viser en driftsutgift på kr. 0,229 mill., med tilskudd fra Hamar Bispedømme på kr 0,199 mill. ble resten av utgiften dekket inn ved bruk av tidligere avsatte midler til dette formålet (bundet fond).

Kommunen betaler renter og avdrag på lånene som ble tatt opp i forbindelse med utvidelse av Sollia kirkegård, refinansiering av Koppang kirkestue, utvidelse av Koppang kirkegård og opprusting av hovedkirka.

19 KONSOLIDERT ÅRSREGNSKAP

20.1 INNLEDNING KONSOLIDERT ÅRSREGNSKAP

Det konsoliderte årsregnskapet etter ny kommunelov § 14-6 første ledd, bokstav d skal vise kommunens virksomhet som en økonomisk enhet.

Stor-Elvdal kommune er pliktig til å avlegge konsolidert årsregnskap etter ny kommunelov. Det skal utarbeides et samlet (konsolidert) regnskap for kommunen som en juridisk enhet, slik det også følger av budsjett- og regnskapsforskriften.

Dette innebærer at det skal utarbeides et konsolidert årsregnskap for KF Stor-Elvdal kommuneskoger og Stor-Elvdal kommune.

Årsregnskapet for KF Stor-Elvdal kommuneskoger er satt opp etter regnskapsloven noe som innebærer at regnskapstallene er omarbeidet for å kunne sette opp det konsoliderte regnskapet etter kravene i kommuneloven

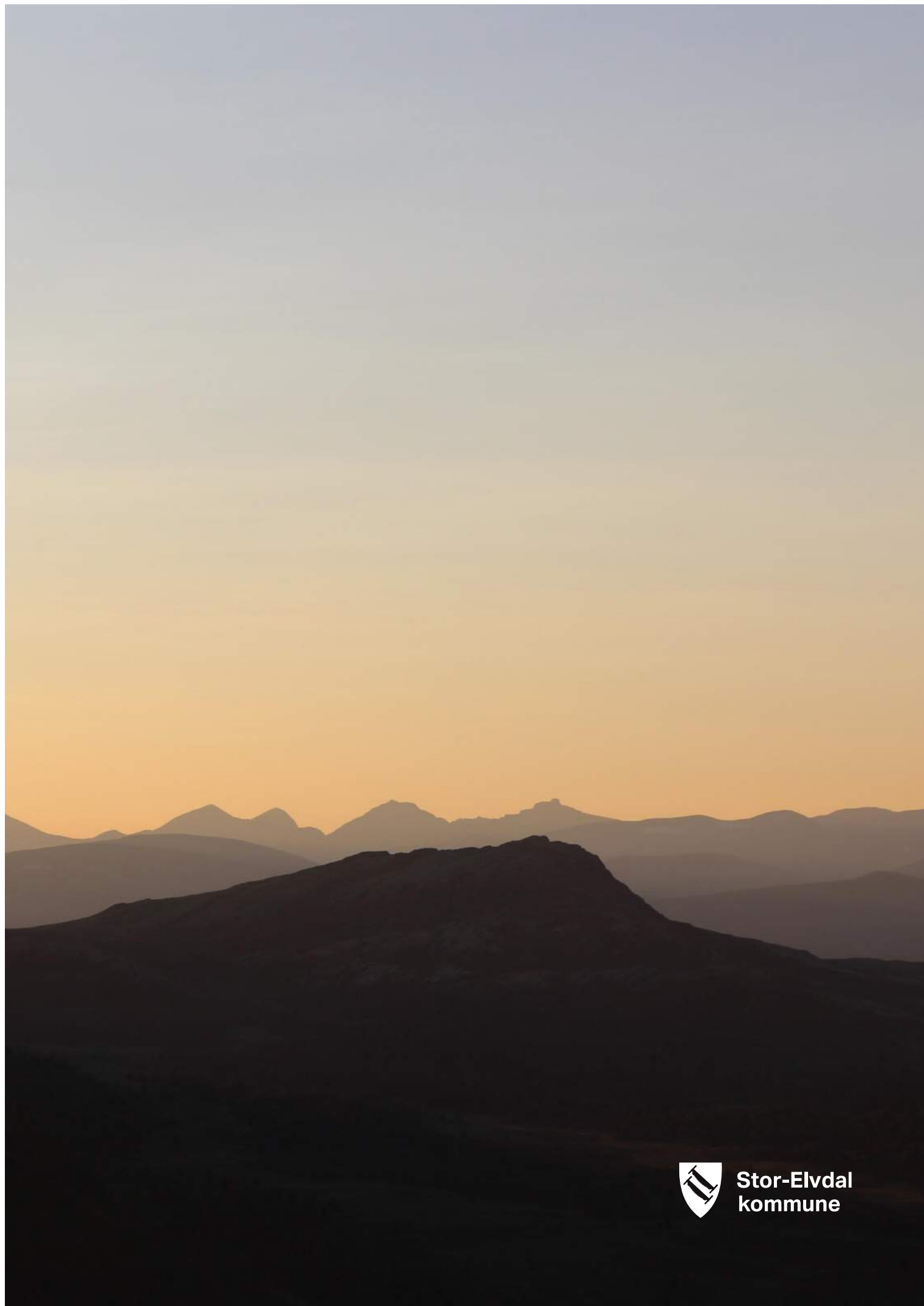
20.2 ØKONOMISK VURDERING

Ved sammenslåing av regnskapene så viser driftsnivå i det konsoliderte årsregnskapet at i Stor-Elvdal kommune har et negativt (underskudd) netto driftsresultat på kr. 9,3 mill. Dette fordeler seg med at KF kommuneskogen har et mindreforbruk (overskudd) på kr 0,477 mill., mens Stor-Elvdal kommune har et merforbruk (underskudd) på kr 9,8 mill. i sitt regnskap.

Det er også vært å merke seg at frie midler i balansen er redusert med kr. 4,5 mill. etter konsolideringen, mens bundne fond har økt kr. 0,7 mill. Dette er vanskelige å utdype noe nærmere pga for små bakgrunnsopplysninger da regnskapet er ført etter regnskapsloven av eksternt regnskapsbyrå. I tillegg er også tallen konvertert for kommuneloven av økonomisjef.

Eiendeler har derimot økt med kr. 0,03 mill. ved konsolidering noe som skyldes blant annet verdiene i KF kommuneskogen. Stor-Elvdal kommune har en eierandel på 1 035,5 mill.kr og en samlet driftsinntekt på 310,6 mill.kr. Dette betyr at netto lånegjeld av driftsinntekter er 75,49% og har blir litt høyere ved konsolidering.

Nærmere utdyping av tallene vises det til noter i årsregnskap.

**Stor-Elvdal
kommune**

KONTROLLUTVALGET I STOR-ELVDAL KOMMUNE

**Til kommunestyret i
Stor-Elvdal kommune**

Kontrollutvalgets uttalelse om årsregnskapet for Stor-Elvdal kommune 2023

Kontrollutvalget har i møtet den 14.5.24, sak 29/24, behandlet Stor-Elvdal kommunes årsregnskap og årsberetning for 2023. Grunnlaget for behandlingen har vært det avlagte årsregnskapet, kommunedirektørens årsberetning og revisjonsberetningen, datert 15.4.24. I tillegg bygger kontrollutvalgets uttalelse på muntlige opplysninger som kom frem under behandlingen av saken i kontrollutvalgets møte.

Kontrollutvalget skal avgi uttalelse til årsregnskapet og årsberetningen, dette følger av kommuneloven § 14-3 tredje ledd.

Årsberetning

De formelle kravene til årsberetning er fulgt, jf. Kommuneloven § 14-7

Kommuner og fylkeskommuner skal utarbeide en årsberetning for kommunens eller fylkeskommunens samlede virksomhet. Det skal også utarbeides en egen årsberetning for hvert kommunalt eller fylkeskommunalt foretak.

Årsberetningene skal blant annet redegjøre for:

- c) virksomhetens måloppnåelse og andre ikke-økonomiske forhold som er av vesentlig betydning for kommunen eller fylkeskommunen eller innbyggerne
- d) tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre en høy etisk standard
- e) den faktiske tilstanden når det gjelder kjønnslikestilling
- f) hva kommunen eller fylkeskommunen gjør for å oppfylle arbeidsgivers aktivitetsplikt etter likestillings- og diskrimineringsloven § 26.

Ovenstående punkter er omtalt, men kontrollutvalget bemerker at organisasjonskartet side 7 inneholder feil. Hedmark Revisjon IKS heter Revisjon Øst IKS. Dette ble også bemerket i fjor i kontrollutvalgets uttalelse.

Årsberetningen omtaler flere ganger «sektorenes årsmelding» (eget dokument), uten at dette dokumentet er vedlagt, noe det bør være.

Ellers har kommunedirektøren lagt fram en oversiktlig og informativ årsberetning der de fleste av ovenstående punkter er redegjort for i beretningen. Dette blir også påpekt i Årsavslutningsbrev 2023 som behandles som egen sak.

Driftsresultatet for 2023 er avsluttet med et negativt netto driftsresultat kr 9,815 mill. i kommunekassen, og et negativt netto driftsresultat i det konsoliderte årsregnskapet på kr 9,338 mill. Det bemerkes at en ved vurderingen av det negative netto driftsresultat, må ta hensyn til den regnskapsmessige virkningen av premieavviket. I 2023 påvirker dette netto driftsresultat med kr 4.9 mill. i negativ retning

Årsregnskapet består av:

- kommunekassens årsregnskap, som består av balanse per 31. desember 2023, bevilgningsoversikter drift og investering, økonomisk oversikt drift og oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsolidert årsregnskap som består av balanse per 31. desember 2023, driftsregnskap, investeringsregnskap, for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og noter.

Utover ovennevnte, og det som kommer frem av saksfremlegget til kontrollutvalget i regnskapssaken og revisjonsberetningen av 15.4.24, har kontrollutvalget ikke merknader til Stor-Elvdal kommunes årsregnskap for 2023.

Kontrollutvalget anbefaler at kommunestyret godkjenner årsregnskapet og årsberetningen.

Stor-Elvdal, 14.5.24
Magnar O. Hesjadalen (sign.)
leder av kontrollutvalget

Kristin Moe (sign)
sekretær

Arkivsak-dok. 21/00055-36
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Stor-Elvdal kontrollutvalget 2023 - 2027

Møtedato
14.05.2024

SAK SE-30/24 ÅRSVSLUTNINGSBREV 2023

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar saken årsavslutningsbrev 2023 fra Revisjon Øst IKS til orientering og følger opp saken igjen i løpet av høsten 2024.

Vedlegg:

Årsavslutningsbrev 2023

Saksframstilling:

Revisjon Øst IKS har sendt kommentarer til årsregnskapet for 2023 til kommunedirektøren. Kontrollutvalget har fått kopi av brevet.

I årsavslutningsbrevet har revisjonen kommentert forhold som ikke påvirker revisjonsberetningen eller medfører nummerert brev, men som de mener at kommunen enten bør korrigere i 2023 eller bør hensyntas i framtidige regnskaper.

Det er ikke gitt nummerert brev til Stor-Elvdal kommunes regnskap i 2023.

Årsavslutningsbrevet blir ikke sendt kommunestyret sammen med årsregnskapet, ettersom brevet er stilet til kommunedirektøren og det ikke er bedt om noen skriftlig tilbakemelding. Kontrollutvalget vil likevel følge opp hvordan forholdene blir rettet i løpet av høsten 2024.

Kontrollutvalget ser gjerne at kommunedirektør og/eller økonomisjefen er til stede under behandlingen.

Stor-Elvdal kommune
v/kommunedirektør
Postboks 85
2481 Koppang

Postboks 84, 2341 Løten
Telefon: 62 43 58 00
www.revisjon-ost.no
post@rev-ost.no
Org.nr.: 974 644 576 MVA
Bankgiro: 1822.46.49505

Saksbeh.:
Hanne Mette Rusten/
Razita Sjahgirijsa

Direkte tlf.:
948 99 518

Deres ref.:

Vår ref.:
700/2023

Dato:
15.04.2024

ÅRSVSLUTNINGSBREV 2023 – STOR-ELVDAL KOMMUNE

Vi har gjennomført revisjon av årsregnskapet for 2023. I den forbindelse ønsker vi å knytte noen kommentarer til det avlagte årsregnskapet.

Årsberetning

Vi finner at det er forbedringspotensialer i kommunedirektørens redegjørelse for beløpsmessige avvik mellom årsbudsjettet og årsregnskapet iht. kommunelovens § 14-7, 2. ledd bokstav b).

Beløpsmessige avvik skal kommenteres på det nivået budsjettet er vedtatt, dvs. pliktig oppstilling jf. økonomiforskriftens § 5-4, 1. og 2. ledd samt § 5-5, 1. og 2. ledd.

Det vises for øvrig til årsavslutningsbrev av 10.05.2023.

Avslutning av investeringsregnskapet

Det følger av forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. § 4-1 at investeringsregnskapet skal avsluttes iht. budsjett før en gjør eventuelle disponeringer. Videre skal disse disponeringene vises i pliktig oppstilling etter § 5-9.

Vi mener at det er anledning til å benytte mer av lån enn gjennomført. Regnskapsført bruk av lån er kr 29 904 000, mens budsjettet er på kr 32 923 000. Dette har resultert i et udekket beløp på kr 839 000. Vår vurdering er at investeringsregnskapet har frie inntekter til å finansiere investeringer i aksjer og andeler i selskaper, uten bruk av lån.

Ved bruk av lån inntil behov, men under budsjettrammen, ville investeringsregnskapet bli avsluttet med et resultat på kr 0.

Ovenstående medfører også at oppstillingen etter § 5-9 ikke er korrekt. I tillegg mangler oppstillingen videre utlån og bundet fond.

Aktivering og salg av anleggsmidler

Det ble solgt et kjøretøy i 2023 som ikke var ferdig nedskrevet. Vi har fått bekreftet at verdien ikke er redusert i anleggsregisteret. Vi anbefaler oppfølging i 2024.

Prosjekt Digitalisering eiendomsarkiv er ikke aktivert. Dette følges opp i 2024.

Avsluttende kommentar

Utkast til årsavslutningsbrev er oversendt ledelsen sammen med fullstendighetserklæringen den 14.04.2024. Vi fikk tilbakemelding på e-post samme dag og gjorde noen mindre justeringer av årsavslutningsbrevet.

Når det gjelder forhold rapportert i vår interimstrevisjon viser vi til vår revisjonsrapport interim av 18.12.2023.

Etter endt revisjon av årsregnskapet for 2023 vurderer vi at Stor-Elvdal kommune med unntak av forholdene som fremgår av interimrapport og årsavslutningsbrev, i det alt vesentlige har etablert rutiner som sikrer god intern kontroll, og at internkontrollen fungerer tilfredsstillende på de fleste områder.

Samlet sett har vår revisjon ikke avdekket vesentlige forhold som får konsekvenser for vår revisjonsberetning.

Vi har gjennom året ved forespørsel, ytt bistand og veiledning til kommunen.

Vi benytter anledningen til å takke for et godt samarbeid.

Løten, 15. april 2024

Tommy Pettersen
oppdragsansvarlig regnskapsrevisor/
statsautorisert revisor

Razita Sjahgiriye
regnskapsrevisor

Kopi:
Kontrollutvalget
Økonomisjef

Arkivsak-dok. 21/00062-3
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Stor-Elvdal kontrollutvalget 2023 - 2027

Møtedato
14.05.2024

SAK SE-31/24 RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERINGER (ROV) FOR PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON/EIERSKAPSKONTROLL 2025-2028 ENDELIGE VURDERINGER

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar saken til orientering og følger opp videre diskusjoner i neste kontrollutvalgsmøte.

Vedlegg:
Ettersendes

Saksframstilling:

Vedlegg:
Ingen.

Saksframstilling:

Kommuneloven § 23-3 sier følgende:

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet og virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon.

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen

Revisjon Øst IKS skal etter avtale med kontrollutvalget høsten 2023, gjennomføre en risiko- og vesentlighetsvurdering i alle 5 kommunene i regionen. Vurderingen skal danne grunnlag for plan for forvaltningsrevisjon, som angir hvilke forvaltningsrevisjonsprosjekter som bør gjennomføres i perioden 2025-2028 både i kommunen og i kommunens selskaper.

For å få gjennomført forvaltningsrevisjon der behovet er størst og vi har den største nytten, er det viktig at den vurderingen greier å avdekke hvor skoen trykker mest.

Etter kommuneloven § 23-4 skal det også gjøres en tilsvarende vurdering i forhold til plan for eierskapskontroll.

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Jo Erik Skjeggestad deltok via Teams i forrige møte, der kontrollutvalget diskuterte hvilke temaer de mente burde være med i en risiko- og vesentlighetsvurdering i planleggingen av en ny Plan for forvaltningsrevisjon.

I dette møtet fortsetter diskusjonen. Revisjon Øst har gjort noen vurderinger som de vil legge frem for utvalget. Dette dokumentet blir ettersendt medlemmene senere denne uken.

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Magnus Michaelsen møter til saken.

Arkivsak-dok. 24/00005-1
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Stor-Elvdal kontrollutvalget 2023 - 2027

Møtedato
14.05.2024

SAK SE-32/24 TJENESTETILBUDET TIL FUNKSJONSHEMMEDE - STOR-ELVDAL KOMMUNE

Forslag til vedtak/innstilling:

1. Kontrollutvalget tar forvaltningsrevisjonsrapport «Tjenestetilbudet til funksjonshemmede» til orientering.
2. Saken oversendes kommunestyret med følgende forslag til vedtak:
 - a. Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapport «Tjenestetilbudet til funksjonshemmede» til orientering.
 - b. Kommunestyret ber kommunedirektøren følge opp rapportens anbefalinger.
3. Kontrollutvalget innhenter tilbakemelding fra kommunedirektøren om hvordan anbefalingene er fulgt opp innen 1.4.25.

Vedlegg:

Forvaltningsrevisjonsrapport «Tjenestetilbudet til funksjonshemmede»

Saksframstilling:

I henhold til kommuneloven § 23-2, punkt c, skal kontrollutvalget påse at det blir gjennomført forvaltningsrevisjon i kommunen. Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak (§ 23-3, første ledd).

Kontrollutvalget i Stor-Elvdal kommune behandlet den 6. februar 2023 en prosjektplan om tjenestetilbudet til funksjonshemmede jf., sak 9/23, hvor det ble fattet følgende vedtak:

1. Kontrollutvalget tar vedlagte prosjektplan «Tjenestetilbudet til funksjonshemmede» til orientering, og bestiller på bakgrunn av denne gjennomføring av en forvaltningsrevisjon innenfor en ramme på 275 timer.
2. Prosjektet ferdigstilles våren 2024.

Denne rapporten er resultatet av denne forvaltningsrevisjonen.

Formålet med forvaltningsrevisjonen var å undersøke i hvilken grad kommunen sikrer et forsvarlig tjenestetilbud til funksjonshemmede og pårørende.

Forvaltningsrevisjonsprosjektet har hatt følgende problemstilling:

I hvilken grad sikrer kommunen et forsvarlig tjenestetilbud til funksjonshemmede og pårørende?

På bakgrunn av den gjennomførte undersøkelsen er revisors anbefalinger at kommunedirektøren bør:

- slutføre arbeidet med å utarbeide skriftlige rutiner for oppnevning og opplæring av koordinatore og barnekoordinatorer
- sikre at alle ansatte er kjent med at behovet for IP og koordinator skal meldes
- vurdere tiltak for å øke tilgjengeligheten for rullestolbrukere på kommunens boligmarked
- evaluere BPA-ordningen, spesielt med tanke på å løse utfordringer innen rekruttering
- sikre at det fattes skriftlige vedtak om helse- og velferdstjenester innen rimelig tid, i tråd med forvaltningslovens bestemmelser
- tilrettelegge for at ansatte kan delta i opplæringsvirksomhet

Revisjon Øst IKS har levert en rapport som svarer på formål og problemstillinger.

Revisor vil være til stede i kontrollutvalgets møte for å presentere rapporten.

Revisjon Øst IKS

FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT

Tjenestetilbudet til funksjonshemmede

STOR-ELVDAL KOMMUNE 2024

Postboks 84, 2341 Løten
Telefon: 62 43 58 00
<https://www.revisjon-ost.no>
E-post: post@rev-ost.no
Org. nr.: 974 644 576 MVA

Forord – om rapporten

Denne rapporten er bygget opp med et kort sammendrag som går gjennom hovedfunnene og konklusjonen i forvaltningsrevisjonsprosjektet i første kapittel.

Vi har valgt å benytte en «trafikklysmode» for å illustrere hva vi mener er i henhold til krav på området, det som er godkjent med merknad, og det som ikke er i henhold til krav på området. Hver vurdering blir merket med henholdsvis grønt, gul/oransje og rødt.

Rapporten er utarbeidet med et digitalt tilsnitt og innehar lenker til ulike seksjoner av rapporten. Dette skal gjøre det enklere for leseren å navigere i rapportens inn-

hold. Det er også lenket til de kilder som er digitalt tilgjengelige, for en mer interaktiv opplevelse av rapporten.

Rapporten er bygget opp etter NKRFs krav til sluttrapport i Standard for forvaltningsrevisjon (RSK 001). Dette innebærer minstekravene til

- informasjon om bestillingen (kap. 2),
- problemstillingene (kap. 6-9),
- metoder for revisjonen (kap. 3),
- revisjonskriterier (vedlegg A),
- presentasjon av data (kap. 6),
- vurderinger (kap. 6),
- konklusjon (kap. 7),
- anbefalinger (kap. 8),
- referanser (kap. 10) og
- kommunedirektørens uttalelse (kap. 9).

I tråd med RSK 001, ønsker vi å fremheve at vi vektlegger at forvaltningsrevisjoner skal «bidra til et godt beslutningsgrunnlag for de folkevalgte styring og kontroll, og å bidra til læring».

Vi vil takke kontrollutvalget for oppgaven, og administrasjonen for tilrettelegging for en best mulig og effektiv gjennomføring av forvaltningsrevisjonsprosjektet.

Vi håper at leseren finner nytte i rapporten og vil benytte denne videre i forbindelse med en trygg og god forvaltning av tjenesteområdet.

Kongsvinger, den 6. mai 2024

Kristin Fragell Lillevold

Kristin Fragell Lillevold
Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Caroline Værlien

Caroline Værlien
Utøvende forvaltningsrevisor

Innholdsfortegnelse

1	Bakgrunn for prosjektet	6
2	Formål og problemstilling.....	6
3	Metode for revisjonen.....	6
3.1	Dokumentstudier	6
3.2	Mappegjennomgang	7
3.3	Intervjuer	7
4	Organisering og avgrensninger.....	8
5	Begrepsavklaringer	10
6	Problemstillingen.....	11
6.1	Rapportens struktur	11
6.2	Revisjonskriterier for problemstillingen.....	11
6.3	Tverrfaglig samarbeid.....	13
6.4	Revisors vurdering – Tverrfaglig samarbeid	18
6.5	Brukermedvirkning	20
6.6	Revisors vurdering – Brukermedvirkning	22
6.7	Tildeling av tjenester	24
6.8	Revisors vurdering – Tildeling av tjenester	31
6.9	Kompetanse i tjenestene.....	33
6.10	Revisors vurdering – Kompetanse i tjenestene.....	36
6.11	Bestemmelser ved bruk av tvang og makt	38
6.12	Revisors vurdering – Bestemmelser ved bruk av tvangsvedtak.....	39
7	Konklusjon	40
8	Anbefalinger	41
9	Kommunedirektørens uttalelse.....	42
10	Referanser	44
	Vedlegg A: Revisjonskriterier	47
	Vedlegg B: Flytskjema.....	62
	Vedlegg C: «Velkommen til Benveien»	63
	Vedlegg D Opplæringsskjema Benveien.....	71
	Vedlegg E <i>Handlingsplan for helse og mestring i Stor-Elvdal kommune, 2024</i>	75

Forsidebilde: Frank Trønnes

Sammendrag

Dette forvaltningsrevisjonsprosjektet har hatt til formål å undersøke i hvilken grad kommunen sikrer et forsvarlig tjenestetilbud til funksjonshemmede og pårørende. Dette er undersøkt gjennom følgende problemstilling:

I hvilken grad sikrer kommunen et forsvarlig tjenestetilbud til funksjonshemmede og pårørende?

Det er gjennomført intervjuer i perioden november 2023 til januar 2024. Det er også gjennomført dokumentstudier, samt mappegjennomgang av enkeltvedtak.

Vi har i alt vurdert kommunens rutiner og praksis opp imot 14 revisjonskriterier. Flere av kriteriene har omhandlet kommunens rutiner og systemer for koordinering av tjenester, brukermedvirkning, tildeling av tjenester, kompetanse i tjenestene og bruk av tvang og makt.

Tverrfaglig samarbeid

Undersøkelsen viser at kommunen har tilrettelagt for tverrfaglig samarbeid mellom tjenester for personer med nedsatt funksjonsevne. Koordinerende enhet, tiltaksteam og teamordningen i Benveien er sentrale tiltak. Disse ordningene bidrar til at ulike tjenesteyter samarbeider ved planlegging og organisering av habiliterings/rehabiliteringstjenestene.

Videre viser undersøkelsen at tildelerenheten har det overordnede ansvaret for individuell plan, og for oppnevning, opplæring og veiledning av koordinator. I undersøkelsen kom det frem at kommunen arbeider med skriftliggjøring av rutiner for dette arbeidet, og at ansvaret for ordningen med barnekoordinator er tillagt kommunens helsesykepleier. Kommunen er i en prosess med å gjennomføre opplæring i alle enheter rundt bruken av individuell plan og koordinator. Revisjonen vurderer det som uheldig at opplæringen på undersøkelsestidspunktet hadde stoppet opp, da det kommer frem at flere ansatte opplever koordinatorrollen som krevende og fremmed.

Brukermedvirkning

Undersøkelsen viser at kommunen ivaretar brukermedvirkning på ulike måter og at dette er formulert i flere rutinebeskrivelser. Brukermedvirkning sikres blant annet gjennom kartleggingsbesøk, samarbeidsmøter og evaluering av tjenester. Beboerne i Benveien får medvirke blant annet i forbindelse med utarbeidelse av ukeplaner, og ved valg av koordinator. Kommunen er videre i en prosess med å gjennomføre brukerundersøkelse blant brukere innenfor enheten Tjenester for funksjonshemmede (TFF).

Tildeling av tjenester

Undersøkelsen viser at kommunen tildeler støttekontakt, tilrettelagte boliger og pårørendestøtte i henhold til forvaltningslovens bestemmelser om enkeltvedtak. Videre har undersøkelsen vist at kommunen har begrenset med boliger tilrettelagt for personer som er avhengig av rullestol, og at dette begrenser muligheten disse menneskene har til å velge bosted i kommunen.

Undersøkelsen viser videre at kommunen ved enkelte tilfeller ikke har fått gjennomført BPA-ordningen etter hensikten, grunnet rekrutteringsproblemer. Dette vurderer vi som uheldig, da ordningen skal bidra til selvstendigjøring av brukerne.

I tidsperioden for undersøkelsen medførte ressursmangel i Tildelerenheten at tjenester ble gitt før det ble fattet skriftlige vedtak, noe vi mener blant annet kan svekke klageretten etter forvaltningslovens bestemmelser om enkeltvedtak.

Kompetanse i tjenestene

I undersøkelsesperioden var kommunen i ferd med å gjennomføre kompetansekartlegging av tjenestene. Kommunen kunne vise til systemer for opplæring og etterutdanning for de ansatte, blant annet at ansatte kunne ta kurs gjennom læringsplattformen GLUP. Samtidig viste undersøkelsen noen begrensninger når det kommer til ansattes muligheter for opplæring. Blant annet kom det frem at ansatte i Benveien ønsker flere kurs og mer tid til å gjennomføre opplæring i arbeidstiden.

Rutiner ved bruk av tvangsvedtak

Undersøkelsen viser at kommunen tilrettelegger for at tvangsvedtak fattes etter gjeldende regler, og at kommunen har en tydelig ansvarfordeling for utforming og oppfølging av tvangsvedtak etter kapittel 9 i helse- og omsorgstjenesteloven. Videre gjøres gjeldende tvangsvedtak kjent for ansatte gjennom opplæring og avdelingsmøter.

Konklusjon

Vi konkluderer med at kommunen i all hovedsak har et forsvarlig tjenestetilbud til mennesker med funksjonsnedsettelse innenfor TFF, samtidig som undersøkelsen viser forbedringsområder knyttet til koordinerende enhet, individuell plan og koordinator, tildeling av tjenester og kompetanse i tjenestene.

Samlet er våre anbefalinger at kommunedirektøren bør:

- slutføre arbeidet med å utarbeide skriftlige rutiner for oppnevning og opplæring av koordinatorene og barnekoordinatorer
- sikre at alle ansatte er kjent med at behovet for IP og koordinator skal meldes.
- vurdere tiltak for å øke tilgjengeligheten for rullestolbrukere på kommunens boligmarked
- evaluere BPA-ordningen, spesielt med tanke på å løse utfordringer innen rekruttering.
- sikre at det fattes skriftlige vedtak om helse- og velferdstjenester innen rimelig tid, i tråd med forvaltningslovens bestemmelser
- tilrettelegge for at ansatte kan delta i opplæringsvirksomhet.

1 Bakgrunn for prosjektet

I henhold til kommuneloven § 23-2, punkt c, skal kontrollutvalget påse at det blir gjennomført forvaltningsrevisjon i kommunen. Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak (§ 23-3, første ledd).

Kontrollutvalget i Stor-Elvdal kommune behandlet den 6. februar 2023 en prosjektplan om tjenestetilbudet til funksjonshemmede jf., sak 9/23, hvor det ble fattet følgende vedtak:

1. Kontrollutvalget tar vedlagte prosjektplan «Tjenestetilbudet til funksjonshemmede» til orientering, og bestiller på bakgrunn av denne gjennomføring av en forvaltningsrevisjon innenfor en ramme på 275 timer.
2. Prosjektet ferdigstilles våren 2024.

Denne rapporten er resultatet av denne forvaltningsrevisjonen.

2 Formål og problemstilling

Formålet med forvaltningsrevisjonen vil være å undersøke i hvilken grad kommunen sikrer et forsvarlig tjenestetilbud til funksjonshemmede og pårørende.

Forvaltningsrevisjonsprosjektet har hatt følgende problemstilling:

I hvilken grad sikrer kommunen et forsvarlig tjenestetilbud til funksjonshemmede og pårørende?

3 Metode for revisjonen

Forvaltningsrevisjonsprosjektet er gjennomført i henhold til NKRF sin Standard for Forvaltningsrevisjon, RSK001. Det følger av standarden at problemstillingene i prosjektet er bestemmende for valg av metode ved innsamling av data.

I henhold til standarden skal revisor innhente data i tilstrekkelig omfang til å kunne besvare prosjektets problemstillinger og å gjøre velbegrunnede vurderinger. Vi har derfor etterstrebet å benytte oss av metodetriangulering for å styrke rapportens reliabilitet og validitet, dette vil si å innhente data om samme forhold gjennom flere ulike metoder. Vi har brukt dokumentstudier, mappegjennomgang og intervjuer som kildemateriale. Vi omtaler den enkelte metode nærmere i de påfølgende underkapitlene. Datainnsamlingen ble gjennomført i perioden oktober 2023 til februar 2024.

3.1 Dokumentstudier

Dokumentstudier er en av forvaltningsrevisjonens fremste metoder for datainnsamling. Det er foretatt én dokumentbestilling i prosjektet, i tillegg til at kommunen er gitt anledning til å oversende dokumentasjon underveis. Sentrale dokumenter i undersøkelsen har blant annet vært *Retningslinjer for koordinerende enhet*, fra 5. april 2022, *Tjenestebeskrivelser og tildelingskriterier i pleie- og omsorg for Stor-Elvdal kommune*, fra 8. desember 2021 og informasjonsskrivet *Velkommen til Benveien*.

Dokumentene som er gjennomgått og brukt blir referert til løpende i rapporten i de delene av prosjektet hvor dokumentgjennomgang har vært nødvendig og hensiktsmessig for å besvare prosjektets problemstillinger.

3.2 Mappegjennomgang

Mappegjennomgangen ble utført i kommunen, og bestod av gjennomgang av vedtak og avslag på tjenester, samt tiltaksplaner og tvangsvedtak. Revisjonen gjennomgikk alle vedtakene på de ulike tjenestetilbudene som forelå i tidsperioden 1. september 2022 til 1. september 2023. Det ble også gjennomgått tvangsvedtak etter kapittel 9 i helse- og omsorgstjenesteloven fra perioden mars 2023 til mai 2023.¹

Tjenestetilbudet til funksjonshemmede i Stor-Elvdal inkluderer få brukere, og det foreligger dermed et begrenset antall eksempler på brukermapper og den etterspurte dokumentasjonen. Et lavt antall brukermapper øker også behovet for anonymisering. Videre kan generaliserbarheten utgjøre en utfordring ved mappegjennomgang. I denne undersøkelsen anser vi det som en styrke at alle vedtak i perioden ble gjennomgått.

3.3 Intervjuer

Det ble innledningsvis gjennomført et oppstartmøte (13.9.2023) der følgende deltakere var til stede:

- Enhetsleder for Enhet tiltak for funksjonshemmede
- Konstituert sektorleder for helse og velferd

Formålet med møtet var å informere kommuneadministrasjonen om forvaltningsrevisjonen, samt gi mulighet for spørsmål og innspill til undersøkelsen tema og innretning.

Det er videre, i perioden november 2023 til januar 2024, gjennomført intervjuer med ledelse og nøkkelpersoner i ulike enheter som er sentrale for brukergruppen. Til intervjuene er det utarbeidet temalister som er sendt de ulike personene før intervjuet. Intervjuene ble gjennomført som delvis strukturerte intervjuer. Det vil si at det ble utarbeidet en intervjuguide med forhåndsdefinerte spørsmål, men det ble også stilt spørsmål basert på informasjonen som kom frem i intervjuene. Etter våre vurderinger passet delvis strukturert intervjuform godt for denne undersøkelsen, ettersom vi da har mulighet til å stille oppfølgingsspørsmål underveis. Det er totalt blitt gjennomført syv intervjuer i prosjektet.

Følgende personer ble intervjuet:

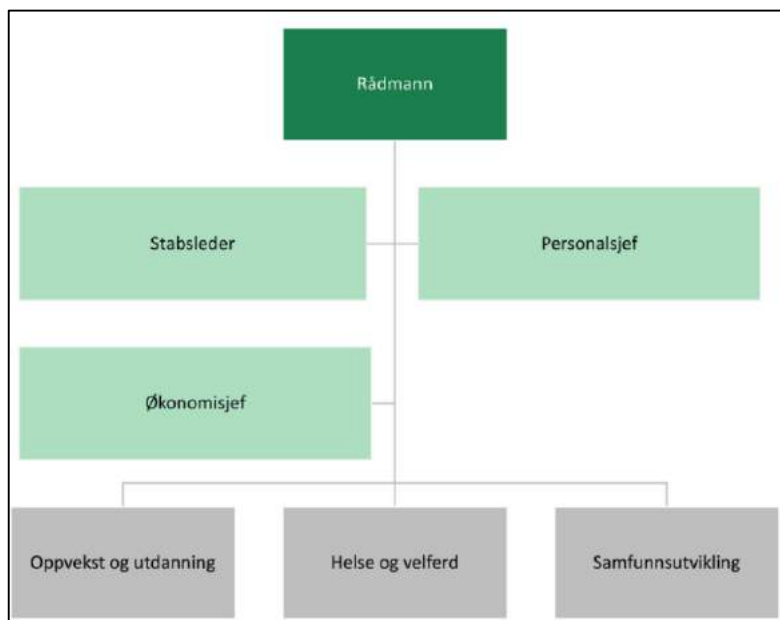
- Konstituert sektorleder helse og velferd
- Enhetsleder tiltak for funksjonshemmede
- Saksbehandler i Tildelerenheten
- Ansatte i Benveien bofellesskap
- Pårørende

Alle intervjureferater har blitt gjennomgått og verifisert av den aktuelle informanten.

¹ Kapittel 9 i helse- og omsorgstjenesteloven omhandler rettsikkerhet ved bruk av tvang og makt overfor enkelte personer med psykisk utviklingshemming.

4 Organisering og avgrensninger

Stor-Elvdal kommune har en to-nivå organisering, med tre ulike sektorer organisert under kommunedirektøren. De tre sektorene er Oppvekst og utdanning, Helse og velferd og Samfunnsutvikling, vist i figuren nedenfor.

Figur 1 Organisasjonskart Stor-Elvdal kommune, sist oppdatert 2021.

Hver av sektorene ledes av en sektorleder. I undersøkelsesperioden fungerte konstituert sektorleder helse og velferd. I perioden for undersøkelsen var helsetjenestene i Stor-Elvdal kommune organisert under sektor helse og velferd, som nå er omorganisert til sektor Helse og mestring (se figur neste side).

Sektor helse og velferd består av fellestjenester, samt seks underliggende enheter, som vist i figur 2. *Fellestjenester* inkluderer Tildelerenheten og kommunens koordinerende enhet for rehabilitering og habilitering.

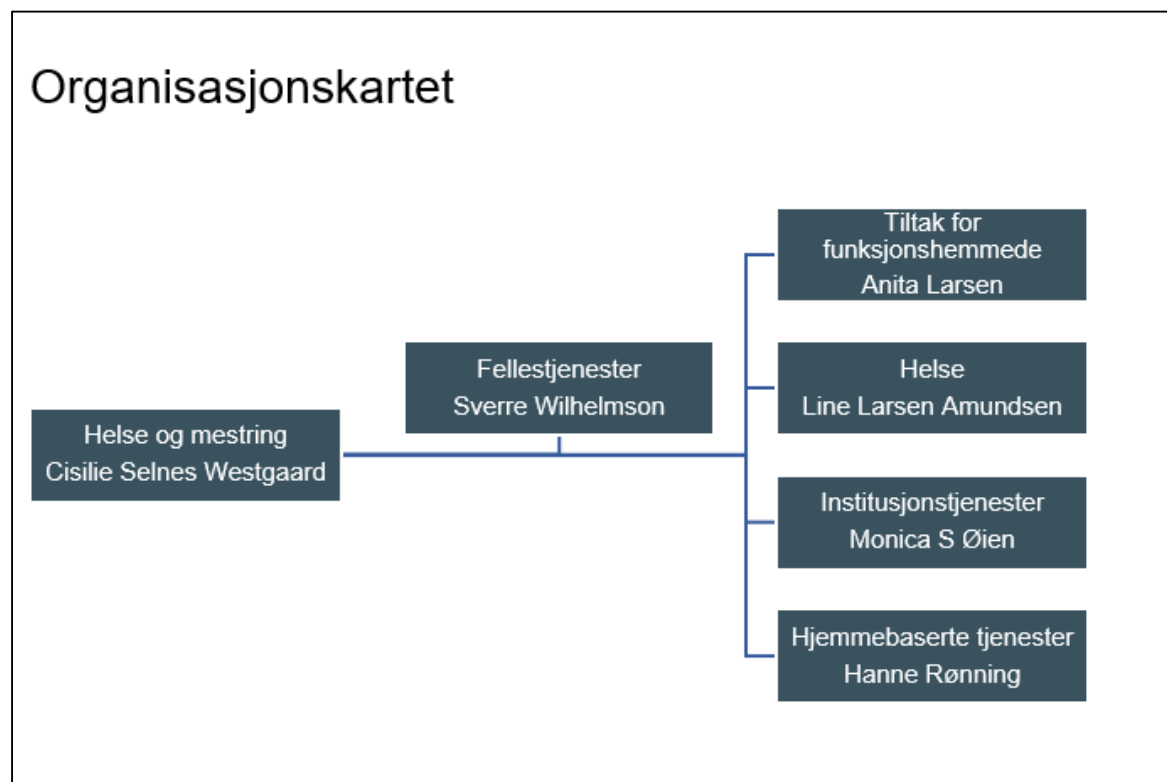
Figur 2 Organisasjonskart sektor helse og velferd Stor-Elvdal kommune, sist oppdatert 2021

Sentralt i dette prosjektet er enheten Tiltak for funksjonshemmede (TFF) i sektor Helse og velferd (vist i figuren). TFF inkluderer tjenestene støttekontakt, brukerstyrt personlig assistanse (BPA), bofellesskapet Benveien, avlastningshjem/besøkshjem og omsorgsstønad. På tidspunktet for revisjonen var brukerne som fikk tjenester fra TFF mellom 20 og 60 år, og flertallet hadde fått oppfølging og tjenester fra kommunen i flere år.

I prosjektet har vi hatt fokus på helse- og omsorgstjenestene som tildeles mennesker med nedsatt funksjonsevne, med hovedfokus på tjenestene nevnt ovenfor. Prosjektet omfatter ikke tjenester underlagt andre enheter enn TFF, koordinerende enhet og Tildelerenheten. Prosjektet er også begrenset til brukere med varig nedsatt psykisk eller fysisk funksjonsevne, og derfor er ikke funksjonsnedsettelse på grunn av for eksempel alderdom sentralt i prosjektet.

Stor-Elvdal kommune har som nevnt i løpet av prosjektperioden omorganisert sektor helse og velferd, og endret navn til *Sektor for helse og mestring*. Organisasjonskartet er endret og NAV Velferd er ikke lenger underlagt sektoren.

I rapporten henvises det til konstituert sektorleder helse og velferd, da det var vedkommende som fungerte i sentrale deler av prosjektperioden.

Figur 3 Organisasjonskart Helse og mestring, sist oppdatert 2024

5 Begrepsavklaringer

Begrepslisten inneholder korte forklaringer på begreper som er sentrale i rapporten. Sentrale kilder for utledning av definisjoner er blant annet *Konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne*, WHO's internasjonale klassifikasjon av diagnoser (ICD-10), Helsedirektoratets veileder *Rehabilitering, habilitering, individuell plan og koordinator*, samt kunnskapsbanken til Nasjonalt kompetansemiljø om utviklingshemming (NAKU).

Begrep	Forklaring
TFF	Tiltak for funksjonshemmede
Funksjonshemming	Når omgivelsenes utforming eller krav til funksjon ikke samsvarer med individets forutsetninger.
Mennesker med nedsatt funksjonsevne	Mennesker med nedsatt funksjonsevne er blant annet mennesker med langvarig fysisk, mental, intellektuell eller sensorisk funksjonsnedsettelse som i møte med ulike barrierer kan hindre dem i å delta fullt ut og på en effektiv måte i samfunnet, på lik linje med andre.
Psykisk utviklingshemming (PU)	Tilstand av forsinket eller mangelfull utvikling av evner og funksjonsnivå som spesielt er kjennetegnet ved hemning av ferdigheter som manifesterer seg i utviklingsperioden, ferdigheter som bidrar til det generelle intelligensnivået, for eksempel kognitive, språklige, motoriske og sosiale. Utviklingshemming kan forekomme med eller uten andre psykiske og somatiske lidelser.
Habilitering og rehabilitering	Målrettede samarbeidsprosesser på ulike arenaer mellom bruker, pårørende og tjenesteytere. Rettet mot brukere som har eller står i fare for å få begrensninger i sin fysiske, psykiske, kognitive eller sosiale funksjonsevne. Formålet er at bruker skal oppnå best mulig funksjons- og mestringsevne, selvstendighet og deltakelse i utdanning og arbeidsliv, sosialt og i samfunnet.
Koordinator/ barnekoordinator	Koordinator har ansvaret for å organisere, samkjøre og planlegge det tverrfaglige arbeidet rundt en bruker, samt utvikle individuell plan.
Individuell plan (IP)	En plan som beskriver hvordan de ulike tjenestene skal samarbeide for å sikre en helhetlig oppfølging. Planen kan inneholde tjenester fra ulike tjenesteytere.
Brukerstyrt personlig assistanse (BPA)	En form for praktisk bistand hvor mennesker med nedsatt funksjonsevne får hjelp til å administrere sin egen hverdag. Ordningen innebærer at brukeren selv bestemmer hvem som skal være assistent, hva assistenten skal bidra med og til hvilke tider de ønsker hjelp.
Bruker	Betegnelsen bruker viser til personer med nedsatt funksjonsevne som mottar tjenester av kommunen.
Beboer	Betegnelsen beboer viser til personer som bor i Benveien Bofellesskap. Betegnelsen brukes for å tydeliggjøre at disse er tilknyttet tjenestetilbudet i bofellesskapet.

6 Problemstillingen

I hvilken grad sikrer kommunen et forsvarlig tjenestetilbud til funksjonshemmede og pårørende?

6.1 Rapportens struktur

Dette forvaltningsrevisjonsprosjektet har kun én problemstilling med fjorten kriterier til vurdering. Tabellen nedenfor sorterer kriteriene inn i følgende temaoverskrifter: Tverrfaglig samarbeid, brukermidvirkning, tildeling av tjenester, kompetanse i tjenestene og bestemmelser ved bruk av tvang og makt. Temaene benyttes som overskrifter i kapittelet og belyser hver for seg ulike sider ved tjenestetilbudet til funksjonshemmede. Under den enkelte temaoverskrift følger vurderingene i forhold til revisjonskriteriene. Leseren kan gå fra det enkelte datakapittel til tilhørende vurdering, for å få oversikt over hva som er vurdert og hvorfor.

6.2 Revisjonskriterier for problemstillingen

Tabellen under er en oversikt over de kriterier vi har benyttet for å besvare problemstillingen og våre vurderinger av disse i form av fargekoder. Kriteriene er gjengitt i kortform. For en full utledning av revisjonskriteriene, se [vedlegg A](#). Tabellen er interaktiv, og leseren kan gå rett til den enkelte vurdering ved å trykke på det enkelte kriteriet. Vurderingene er knyttet til de data som er samlet inn og som blir gjengitt i kapitlene nedenfor. Vi gjør derfor leseren oppmerksom på at vurderingene må sees opp imot de innhentede data i prosjektet.

Enkelte av undersøkelsens 15 revisjonskriterier er på bakgrunn av oppståtte hensyn justert og/eller slått sammen til 14. Dette skyldes blant annet at kriteriene i praksis har vist seg å være sammenfallende og dermed hensiktsmessig å behandle under ett. Dette gjelder det som opprinnelig var punkt c i revisjonskriterium 2 (jf. vedlegg A), som nå er lagt inn i revisjonskriterium 1. I tillegg er revisjonskriteriene 12 og 14 (jf. vedlegg A) nå formulert som kriterium 13.

Tverrfaglig samarbeid

	Kriterium 1	Kommunen plikter å tilrettelegge for tverrfaglig samarbeid for personer med nedsatt funksjonsevne som har behov for langvarig og koordinerte tjenester, herunder bidra til at tjenesteyterne samarbeider ved planlegging og organisering av habiliterings-/rehabiliteringstjenestene
	Kriterium 2	Kommunen skal ha en koordinerende enhet for habiliterings- og rehabiliteringsvirksomhet, herunder: - overordnet ansvar for arbeidet med individuell plan, - overordnet ansvar for oppnevning, opplæring og veiledning av koordinator og barnekoordinator
	Kriterium 3	Kommunen skal tilby individuell plan og koordinator/barnekoordinator til personer med nedsatt funksjonsevne som har behov for langvarige og koordinerte tjenester.
	Kriterium 4	Kommunen skal ha et system hvor personell kan melde inn brukere/pasienters re/habiliteringsbehov, herunder behov for individuell plan og koordinator/barnekoordinator.

Brukermedvirkning

	Kriterium 5	Kommunen skal ha et system for å ivareta brukermedvirkning, samt innhente brukererfaringer fra personer med nedsatt funksjonsevne og deres pårørende, for eksempel gjennomføre brukerundersøkelser.

Tildeling av tjenester

	Kriterium 6	Kommunen skal ha et tilbud om personlig assistanse og BPA.
	Kriterium 7	Kommunen skal ha tilbud om støttekontakt til mennesker med nedsatt funksjonsevne.
	Kriterium 8	Kommunen skal ha tilbud om boliger særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester.
	Kriterium 9	Kommunen skal ivareta at mennesker med nedsatt funksjonsevne kan medvirke ved valg av bosted.
	Kriterium 10	Kommunen tildeler helse- og omsorgstjenester etter forvaltningslovens bestemmelser om enkeltvedtak.
	Kriterium 11	Kommunen skal tilby personer med særlig tyngende omsorgsarbeid nødvendig pårørendestøtte etter helse- og omsorgstjenesteloven, i form av avlastning, omsorgsstønning og opplæring/veiledning.

Kompetanse i tjenestene

	Kriterium 12	Kommunen skal sikre tilstrekkelig med kompetanse i tjenestene ved å kartlegge kompetansebehovet i tjenestene.
	Kriterium 13	Kommunen bør ha et system for å sikre at medarbeidere får tilstrekkelig opplæring og etterutdanning, herunder sikre at relevant regelverk, retningslinjer og veiledere er kjent for medarbeiderne og lett tilgjengelig.

Bestemmelser ved bruk av tvang og makt

	Kriterium 14	Kommunen plikter å tilrettelegge for at tvangsvedtak fattes etter gjeldende regler.

6.3 Tverrfaglig samarbeid

6.3.1 Koordinerende enhet

Koordinerende enhet ledes per i dag av Tildelerenheten i Stor-Elvdal kommune. Konstituert sektorleder helse og velferd viste i intervju til et politisk vedtak fra 2021/2022 hvor dette ble besluttet. Kommunen har oversendt følgende funksjonsbeskrivelser og rutiner som gjelder for kommunens koordinerende enhet:

- *Retningslinjer for koordinerende enhet*, fra 5. april 2022
- *Tjenestebeskrivelser og tildelingskriterier i pleie- og omsorg for Stor-Elvdal kommune*, fra 8. desember 2021 ²
- Informasjonsskrivet *Velkommen til Benveien*

Retningslinjer for koordinerende enhet tydeliggjør oppgaver og mandat for koordinerende enhet. Sentrale oppgaver er å ha oversikt over habiliterings-/rehabiliteringsvirksomheten i kommunen, ha kjennskap til tilbud som gis fra spesialisthelsetjenesten, samt ha overordnet oversikt og ansvar i forhold til individuelle planer og personlige koordinatorene. I mandatet heter det at:

Koordinerende enhet for habilitering og rehabilitering har en tverrfaglig innretning og har oppgaver både på systemnivå og individnivå. Den skal ivareta brukergrupper med et stort bistandsbehov fra mange tjenesteområder, både fysisk, psykisk og sosialt. [...] Enheten har myndighet til å plassere ansvar for videre avklaring av behov, og til å gi aktuelle tjenesteområder i oppdrag å utnevne personlige koordinatorene.

Koordinerende enhet er direkte underlagt sektorleder og rapporterer direkte til denne.

I dokumentet tydeliggjøres det, som nevnt innledningsvis, at Tildelerenheten skal lede koordinerende enhet. I dokumentet oppgis det at de faste medlemmene i koordinerende enhet er:

- Tildelerenheten
- Enhet for hjemmebaserte tjenester
- Enhet for rus- og psykisk helse
- Enhet NAV
- Enhet institusjonstjenesten
- Enhet tiltak for funksjonshemmede
- Andre fagpersoner trekkes inn ved behov

I intervju ønsket saksbehandler i Tildelerenheten å få frem at Tildelerenheten har en nøkkelrolle i kommunen, fordi alle tjenestene er avhengig at tildelingen fungerer. I tillegg har enheten ansvaret for å koordinere tjenestetilbudene og bidra til et godt tverrfaglig samarbeid innad i kommunen. Tildelerenheten har oversikt over ledige institusjonsplasser og har ansvaret for å videreformidle behov for plass i institusjon og samarbeide tverrfaglig for å sikre faglig forsvarlige tjenester. Tildelerenheten gir tilgang til pasientinformasjon til den aktuelle avdelingen som skal gi pasienten et tjenestetilbud, og er ansvarlige for kommunikasjon mellom sykehus og andre tjenester i kommunen.

Ifølge dokumentet *Retningslinjer for koordinerende enhet* skal koordinerende enhet ha samarbeidsmøter med tverrfaglig team for å spesielt sikre koordinerte tjenester til barn og unge. Videre skal koordinerende enhet ifølge retningslinjene ha møter ut fra pågangen av saker.

² Behandlet i SKO-utvalget 24.11.21 i sak 2021/21. Vedtatt i kommunestyret 08.12.21 i sak 74/2021

I intervju fortalte konstituert sektorleder helse og velferd at kommunen har organisert tverrfaglig team i det de kaller for *tiltaksteam*. Tiltaksteamet har tverrfaglige samarbeidsmøter, og konstituert sektorleder fortalte at tiltaksteamet er sentralt med hensyn til det interne samarbeidet i kommunen. I tiltaksteamet deltar de faste medlemmene i koordinerende enhet, foruten om NAV. Sektorleder viste til at formålet med tiltaksteamet er å sikre at man fatter vedtak på rett grunnlag og har en riktig forståelse av situasjonen for personer med sammensatte behov.

Saksbehandler i Tildelerenheten forklarte i intervju at Tildelerenheten i forkant, under og i etterkant av møtene i tiltaksteamet har ansvaret for å:

- forberede og innhenter relevant informasjon om pasientene som står på sakslisten
- forberede fremlegg
- skrive vedtak på tildeling som blir bestemt i møtene
- skrive referat i pasientjournalen

Møtet skal gjennomføres etter en mal.

Konstituert sektorleder helse og velferd viste i intervju til at ansvarlig enhetsleder for tjenesten har ansvaret med å journalføre saker i tilfeller hvor det diskuteres bestemte tjenestetilbud. Når det fattes vedtak om tjenester for brukere som allerede er i «systemet», er det ofte enheten selv som formidler svar på søknad til den enkelte bruker, i tillegg til at det sendes et vedtaksbrev fra Tildelerenheten.

Tiltaksteamet behandler ulike saker i møtene. Blant annet fortalte konstituert sektorleder i intervju at tiltaksteamet ser på såkalte endringsvedtak og melding om nye pasienter. Videre fortalte saksbehandler i Tildelerenheten at søknadene som behandles i tiltaksmøtene handler om behov for korttids- og langtidsopphold på sykehjemmet, støttekontakt, BPA-tjeneste, avlastning, behov for oppfølging av hukkommelsesteam, omsorgslønn og tildeling av omsorgsbolig. Søknadene drøftes i teamet, og de blir enige om hvilke tilbud som er aktuelle for den enkelte brukeren. I tillegg drøftes pasienter med sammensatte behov og utskrivningsklare pasienter. Videre blir tjenestene under Tiltak for funksjonshemmede løftet opp i møtene. Enhetsleder TFF forklarte at de i tiltaksteamet kan drøfte brukere hvor ansatte opplever at det er krevende utfordringer. Videre kan ansatte få faglig input på hvordan de kan løse konkrete situasjoner og hvordan de skal gå videre med oppfølging.

Saksbehandler i Tildelerenheten opplevde et godt opplegg rundt prosessen tilknyttet tildeling av tjenester, fordi de blant annet har et flytskjema som tydeliggjør ansvarsoppgavene i prosessen.³ Saksbehandler viste til at det er Tildelerenheten som i hovedsak gjennomfører kartleggingsbesøk hos brukerne. Ved akutte behov går imidlertid hjemmesykepleien inn, og gir deretter tilbakemelding til Tildelerenheten. Tildelerenheten kan da gjennomføre kartlegging i etterkant. Konstituert sektorleder viste til viktigheten av at ikke Tildelerenheten jobber med tildeling og kartlegging av tjenester alene. I tilfeller hvor det avdekkes at søknaden på tjenesten er mangelfull, vil tiltaksteamet bestille ny kartlegging før en påfølgende beslutning kan tas. Videre er det ifølge konstituert sektorleder viktig at tjenestene tildeles i tråd med tjenestebeskrivelsene, og at brukere og pårørende blir involvert.

Konstituert sektorleder opplevde at alle virksomhetene prioriterer å delta på møtene, som «kanskje er det viktigste møtet i hele kommunen» og «hvor det tas viktige beslutninger». I møtene skjer en faglig utvikling som er «kjempeviktig», gjennom økt forståelse for hverandres tjenester, uttrykte konstituert sektorleder i intervju. Enhetsleder TFF viste til at det er bra at de er flere som kan diskutere brukerne og tildeling av tjenester, og at de raskt kan sette i gang tilpasninger. Videre opplevdes det godt å ha en gruppe å kunne drøfte sammensatte problemer med, og at det er et godt samarbeid i tiltaksteamet.

³ [Vedlegg B](#)

Alle i tiltaksteamet har avsatt tid i kalenderen én dag i uken til samarbeidsmøter med pasient og pårørende, og tiden brukes oftest ved utskrivelse fra sykehjem og tilbakeføring til hjemmet. «På denne måten er alle ledige for samarbeidsmøter når det er behov for dette», ifølge saksbehandleren. På tiltaksmøtet blir det enighet om hvem som skal delta i samarbeidsmøtene med pasient og pårørende, og dette vurderes ut ifra behovet til pasienten. Det settes fortløpende opp samarbeidsmøter med pasient og pårørende hvor spesialisthelsetjenesten skal delta hvis det er behov for dette. Videre er det tilrettelagt for mulig samarbeidsmøter med fastlegekontoret hver uke.

6.3.2 Tverrfaglig samarbeid eksternt

Konstituert sektorleder viste i intervju til at kommunen har en avtale med Sannerud rundt «tvang og makt», samt en overordnet avtale med sykehuset Innlandet som er under revidering. Samarbeidet har omhandlet kapittel 9 om tvang og makt i helse- og omsorgstjenesteloven, samt kurs og opplæring i relevante problemstillinger. Enhetene i kommunen kan også ta kontakt med habiliteringstjenesten ved Sanderud hvis de har vanskelige caser, eller trenger råd eller veiledning, ifølge enhetsleder TFF.

I tillegg har kommunen etablert et samarbeid med Sunnaas sykehus.

I intervju forklarte konstituert sektorleder at de ikke har egen kommunepsykolog, og derfor må samarbeide med en annen kommune for å få etablert et tilbud om dette. I intervjuet ble det videre vist til at helsesykepleier deltar i et nettverkssamarbeid med andre kommuner.

Enhetsleder TFF nevnte at Tildelerenheten er sårbar med få ansatte, for eksempel ved fravær, og at det i slike situasjoner kunne vært behov for samarbeid med og bistand fra andre kommuner rundt behandling av vedtak. Enhetslederen viste også til at kommunen skulle hatt bedre samarbeid med kommuner når det gjelder kompetanse om brukere med spesielle psykiske utviklingshemninger, for eksempel Downs syndrom, gjennom deling av informasjon og erfaringer på tvers av personalgruppene i ulike kommuner. Enhetslederen viste til at de også samarbeider med Cerebral Parese-foreningen (CP-foreningen), som blant annet holder kurs for de ansatte.

6.3.3 Individuell plan og koordinator

Dokumentet *Tjenestebeskrivelser og tildelingskriterier i pleie- og omsorg for Stor-Elvdal kommune* viser til at individuell plan og koordinator er hjemlet i, [helse- og omsorgstjenesteloven kapittel 7](#) og [forskrift om habilitering og rehabilitering, individuell plan og koordinator § 6](#).

Videre beskriver dokumentet individuell plan som:

et samarbeidsverktøy som skal gi tjenestemottakere større trygghet og forutsigbarhet, avklare ansvarsforhold og sikre samordning slik at tjenestene de mottar fremstår som helhetlig, koordinert og individuelt tilpasset.

Dokumentet beskriver videre at Tildelerenheten har ansvar for kartlegging/utredning, saksbehandling og å utarbeide saksfremlegg til koordinerende enhet i forhold til individuell plan. Videre opplyses det at om tjenestemottaker oppfyller kravene for å få utarbeidet en individuell plan (IP) blir det samtidig oppnevnt en koordinator. Koordinator skal samarbeide med tjenestemottaker og sikre at det er god fremdrift i planprosessen.

Saksbehandler i Tildelerenheten informerte i intervju om det skal søkes til Tildelerenheten ved ønske om IP. Ved søknad om koordinator får Tildelerenheten informasjon om behov for koordinator via de

ulike enhetene eller ved at brukere søker selv. Det skal ikke fattes enkeltvedtak ved tildeling av individuell plan.⁴ Ved tildeling vil tjenestemottaker få et brev om at IP og koordinator er innvilget. Ved avslag på søknaden vil tjenestemottaker få et enkeltvedtak som begrunner avslaget.⁵

Søknadene om IP og koordinator blir behandlet i tiltaksmøtet. Møtedeltakerne blir enige om hvilken enhet det er mest hensiktsmessig å gi ansvaret for utforming av IP og for koordinatoransvaret. Det blir deretter ulike enheters ansvar å lage og følge opp den individuelle planen. I enheten som får hovedansvaret for koordinator må den aktuelle enhetslederen bestemme hvem av de ansatte som får koordinatorrollen. Saksbehandler i Tildelerenheten opplevde at denne ordningen har fungert bra, samtidig som det har vært en utfordring at koordinatorrollen har vært fremmed for mange ansatte.

Kommunen har oversendt ett eksempel på individuell plan. Dette dokumentet består av totalt fire ulike dokumenter: selve planen, skjema for personopplysninger og sentrale personer, kartleggingsskjema, samt samtykkeskjema.

Selve planen inneholder følgende informasjon:

- Hvem planen gjelder for
- Fødselsdato
- Planperiode
- Dato for evaluering av plan
- Brukerens hovedmål og delmål
- Beskrivelse av tiltak basert på brukerens mål
- Hvem som er ansvarlig for de ulike tiltakene
- Når de ulike tiltakene og delmålene skal evalueres
- Oversikt over planens underdokumenter, hvem som har kopi av planen og tjenesteoversikt

I planen revisjonen har fått tilsendt mangler signatur fra bruker og koordinator på planen, samt at kartleggingsskjemaet mangler kartlegging på tre punkter. Samtykkeskjemaet er ikke utfylt og signert. I intervju med enhetsleder TFF fikk vi forklart at manglene i planen skyldtes at denne ikke var ferdig utformet.

Enhetslederen forklarte videre at to brukere innenfor tilbudet til TFF har en IP, og at én var inne i en prosess med å få IP. Beboere i Benveien som ikke har IP følges opp via ukeplaner som alle beboerne har. Enhetsleder TFF viser til at det nå er åpnet for at brukere skal slippe å søke om IP og at Tildelerenheten bare skal varsles om at IP er opprettet. Enhetsleder viste til at brukere med mer enn én tjeneste skal ha IP, hvis bruker eller verge samtykker til dette. Enhetslederen viste videre til at det er brukeren selv som bestemmer koordinator for den individuelle planen ut ifra de tjenestene vedkommende mottar, forutsatt at bruker er samtykkekompetent. For én av de tre individuelle planene enhetslederen viste til, er koordinator fra en tjenesteenhet utenfor TFF, mens for de to andre er det en av de ansatte fra teamet i Benveien som er koordinator.

Konstituert sektorleder helse og velferd viste i intervju til at kommunen er i ferd med å innføre Visma Flyt Samspill digital IP, og at kommunen har en kompetanseplan knyttet til dette. Målet er at alle ansatte skal være kjent med verktøyet. Det er også et mål at enhetene skal ha egne kompetansehevingssplaner knyttet til opplæring og bruk av IP-verktøyet. Enhetsleder TFF viste til at fordeler med digital IP,

⁴ jfr. sosial- og helsedirektoratet i tolkningsbrev datert 13.12.06.

⁵ *Tjenestebeskrivelser og tildelingskriterier i pleie- og omsorg for Stor-Elvdal kommune*

er muligheten for å sende ut varsler, samt muligheten til innsyn, det vil si å kunne se hvem som har lest de individuelle planene.

Angående bruk av IP, opplevde saksbehandler i Tildelerenheten at de er inne i en god prosess. Det gjennomføres opplæring for superbrukere i hver enhet, men opplæringen er ikke ferdig i alle enheter. Saksbehandleren viste til at de per januar 2024 ikke hadde noen ressurs å sette inn i denne prosessen. Enhetsleder TFF viste videre til at hun opplever at kommunen nå har et godt system for IP, men at det foreløpig er få ansatte innenfor hennes tjenester som har fått opplæring i det digitale systemet. En av de ansatte i Benveien opplevde at det var et godt samarbeid i kommunen rundt arbeidet med IP, men at de kanskje hadde litt liten erfaring og opplæring i forhold til bruk av IP i Benveien. Gjennom intervju med ansatte i Benveien var én av tre ansatte kjent med plikten ansatte har for å melde brukere og pasienters behov for individuell plan og koordinator.

Kommunen jobber med kompetanseheving og økt forståelse for koordinatorrollen, ifølge konstituert sektorleder helse og velferd. Konstituert sektorleder påpekte at mange ansatte i praksis har roller som koordinatore, men at de selv ikke vil definere seg som koordinator. Kommunen er også i en prosess med å lage skriftlige rutiner for oppnevning og opplæring av koordinator. Videre viste konstituert sektorleder i intervju til at i «kompetansepakken» de utarbeider er tanken at ansvaret for kompetanse rundt individuell plan og koordinator skal ligge i alle avdelingene, og at det opprettes superbrukere. Saksbehandler i Tildelerenheten forklarte i intervju at superbrukerne i hver enhet skal lære opp egne ansatte i enheten i koordinatorrollen. I dette ligger det at ansatte skal ha en nøkkelrolle og være de som ser behovet, slik at man raskt får satt i gang med koordinering der det er et behov.

Vi har gjennom dokumentbestillingen fått informasjon om at kommunens rutiner for barnekoordinator og opplæring av koordinator er under utarbeidelse. Basert på informasjon gitt i oppstartsmøte med kommunen, har helsesykepleier i kommunen hatt ansvaret for koordinering av tjenester til barn. Videre er ledende helsesykepleier involvert i koordinerende enhet når det barn som er målgruppen. Enhetsleder TFF viste i intervju til at NAV har jobbet med barneperspektivet og samhandling, og hatt fokus på *Samarbeid om tjenester til barn, unge og deres familie*, og at dette er et viktig og prioritert satsningsområde for kommunen i 2024.

Pårørende informerte i intervju om en opplevelse av liten automatikk i igangsettelse av ansvarsgruppemøter og arbeid med IP. Pårørende hadde selv etterspurt ansvarsgruppemøter og IP. Ansvarsgruppemøter var satt i gang. Pårørende viste til at det hadde tatt lang tid før arbeidet med IP ble igangsatt.

6.3.4 Team rundt brukerne i Benveien

I kommunens informasjonsskriv «Velkommen til Benveien» blir retningslinjene for primærkontaktene/teamene skissert. Her blir det forklart at teamene i samarbeid og under veiledning av enhetsleder har i oppgave å sørge for tilrettelegging for beboernes opplæring, utvikling og levevilkår i boligen. Informasjonsskrivet beskriver teamenes oppgaver, blant annet å sørge for at dags- og ukeplan planlegges og evalueres sammen med brukeren, og at teamet skal være et kontaktledd til pårørende/foresatte.

Ordningen med team ble innført for ca. fire år siden, ifølge enhetsleder TFF. Alle teamene består i hovedsak av én primærkontakt og i tillegg to andre ansatte. De ansatte i teamet omtales som koordinatore, ifølge enhetsleder TFF. Samtidig finnes det noen beboere i Benveien som bare har én primærkontakt som følger opp, og noen som har én primærkontakt og én koordinator i sitt team. To av de ansatte viste til at ikke alle beboerne har behov for tre ansatte i sitt team, og at det kan fungere bra med bare én eller to. Ifølge konstituert sektorleder hadde de tidligere en primærkontakt-ordning i Benveien med én ansatt per beboer. Denne ordningen gikk de bort fra, fordi de opplevde reaksjoner hos beboerne ved fravær eller hvis ansatte sluttet.

I intervju med enhetsleder TFF og de ansatte i Benveien fikk vi informasjon om teamenes oppgaver. Enhetslederen viste til at informasjon om teamets oppgaver ligger i opplæringspermene til hver beboer. En av de ansatte sa at de ikke har fått noen spesiell opplæring med tanke på teamets oppgaver, men opplevde likevel at de ansatte har en felles enighet om hva som er oppgavene. Den ansatte oppfattet imidlertid at det burde foreligge mer detaljerte planer for teamets oppgaver.

Både enhetslederen og ansatte fortalte at teamsammensetningen drøftes på personalmøtene. Ved endringer i teamsammensetningen skal de ansatte være med å bestemme, og i forkant får beboerne komme med innspill. Enhetslederen viste til at ved endringer i teamene blir noen av de «gamle» værende for å skape kontinuitet. Videre er sykepleiere og vernepleier fordelt på team etter hvor det er nødvendig med deres kompetanse. En av de ansatte nevnte at det bør være alle typer kompetanse innen hvert team, men at dette er vanskelig å få til på grunn et begrenset antall ansatte med relevant kompetanse.

En av de ansatte viste til at det er viktig å møte brukerens ønsker, og at ansatte bør kjenne beboerne godt. Dette anså vedkommende som utfordrende, da noen ansatte sjelden arbeider på dagtid og ikke opparbeider en relasjon til beboerne.

En av de ansatte viste til at Benveien er en liten arbeidsplass og at alle ansatte kjenner godt til beboerne, og dette gjør det lett å snakke med andre ansatte ved behov. Samtidig ble det vist til at ulik arbeidstid innad i teamet medførte at møter legges utenfor enkelte ansattes arbeidstid eller på fridager. En av de ansatte opplevde at dette har bidratt til at teamarbeidet kan «skli litt ut», siden de ikke har en fastlagt plan for når samarbeidet skal foregå og på grunn av lite avsatt tid i arbeidshverdagen.

Pårørende opplevde at teamene med tre ansatte på hver bruker i Benveien fungerte bra.

6.4 Revisors vurdering – Tverrfaglig samarbeid

6.4.1 Vurdering av revisjonskriterium 1 – Tverrfaglig samarbeid

Undersøkelsen viser at kommunen har tilrettelagt for tverrfaglig samarbeid innenfor sektor for helse og velferd gjennom koordinerende enhet og tiltaksteam. I tiltaksteamene samarbeider de ulike enhetene innenfor helse og velferd om planlegging og organisering av habiliterings- og rehabiliteringstjenestene. Videre har kommunen rutiner for ansvarsfordeling og møtevirksomhet, og det gjennomføres rutinemessige møter med bruker og pårørende hvor ansvarlige fra ulike enheter deltar.

Vi mener at revisjonskriterium er etterlevd.

 Kommunen plikter å tilrettelegge for tverrfaglig samarbeid for personer med nedsatt funksjonsevne som har behov for langvarig og koordinerte tjenester, herunder bidra til at tjenesteyterne samarbeider ved planlegging og organisering av habiliterings-/rehabiliteringstjenestene.

6.4.2 Vurdering av revisjonskriterium 2 – Koordinerende enhet

Undersøkelsen viser at kommunen har en koordinerende enhet for habiliterings- og rehabiliteringsvirksomhet som ledes av Tildelerenheten. Tildelerenheten har hovedansvaret for å sikre tildeling av IP og koordinator. Videre har kommunen et system for ansvarsfordeling med hensyn til utarbeidelse av IP og tildeling av koordinatorrollen, samt opplæring av superbrukere i digital IP i aktuelle enheter.

Kommunen er i en prosess med å utarbeide rutiner for koordinator og barnekoordinator

Vi mener at revisjonskriterium 2 er etterlevd.

- Kommunen skal ha en koordinerende enhet for habiliterings- og rehabiliteringsvirksomhet, herunder:
- overordnet ansvar for arbeidet med individuell plan,
 - overordnet ansvar for oppnevning, opplæring og veiledning av koordinator og barnekoordinator

6.4.3 Vurdering av revisjonskriterium 3 – Individuell plan og koordinator

Undersøkelsen viser at kommunen er i ferd med å innføre Visma samspill digital IP og at kommunen har en kompetanseplan for opplæringen. Videre er kommunen i en prosess med å øke kompetansen i alle enheter rundt bruk av IP og koordinator. Undersøkelsen viser imidlertid at opplæringen på undersøkelsestidspunktet ikke var ferdig gjennomført grunnet ressursmangel. Da det også kommer frem at flere ansatte opplever koordinatorrollen som krevende og/eller fremmed, vurderer vi det som uheldig at opplæringsprosessen ikke er videre gjennomført.

I Benveien tildeles beboerne primærkontakt gjennom teamordningen på inntil tre ansatte. Beboerne i Benveien hadde én eller flere ansatte i sitt team som også fungerer som koordinatore. Selv om dette ikke er en koordinator som er tildelt etter søknad til Tildelerenheten, vurderer vi at kommunen gjennom ordningen med primærkontakter i tilstrekkelig grad dekker behovet for koordinering til personer med nedsatt funksjonsevne til beboere i Benveien. Vi vil likevel påpeke viktigheten av å skriftliggjøre eventuelle forskjeller mellom koordinatorrollen jf. 7-2 i helse- og omsorgstjenesteloven og primærkontakt/koordinatorfunksjoner i tjenesten.

På bakgrunn av tilgjengelig dokumentasjon viser undersøkelsen at to av brukere innenfor TFF har fått IP, samt at en tredje IP var under utvikling. I undersøkelsen fremgår det at brukerne under TFF i hovedsak bare mottar én tjeneste og at dette er en av årsakene til at ikke flere brukere har fått IP tidligere.

Vi mener at revisjonskriterium 3 er delvis etterlevd.

- Kommunen skal tilby individuell plan og koordinator/barnekoordinator til personer med nedsatt funksjonsevne som har behov for langvarige og koordinerte tjenester.

6.4.4 Vurdering av revisjonskriterium 4 – System for å melde behov

I undersøkelsen kom det frem at de ulike enhetene kan opprette IP for sine brukere, og at Tildelerenheten skal få informasjon om at denne opprettes. Videre har kommunen et tiltaksteam som drøfter brukernes behov for tjenester og koordinering. Dette mener vi er bra.

Samtidig viser undersøkelsen at enkelte ansatte ikke var kjent med ansattes plikt til å melde inn brukere/pasienters re/habiliteringsbehov, herunder behov for individuell plan og koordinator/barnekoordinator. Videre ble det vist til liten opplæring og erfaring med bruk av IP i Benveien og liten automatikk i igangsettelsen av arbeidet med IP innenfor enheten. Selv om datamaterialet i undersøkelsen er begrenset, vil vi her påpeke at retten til individuell plan ble innført allerede i 2001, og mener ansatte i kommunen i større grad burde være kjent med at det skal meldes ifra ved behov for IP og/eller koordinator.

Vi mener at revisjonskriterium 4 er delvis etterlevd.

- Kommunen skal ha et system hvor personell kan melde inn brukere/pasienters re/habiliteringsbehov, herunder behov for individuell plan og koordinator/barnekoordinator.

6.5 Brukermedvirkning

Kommunen informerte i dokumentbestillingen om at det ikke er gjennomført noen spesifikke brukerundersøkelser innen TFF de siste tre årene. Enhetsleder TFF viste til at brukerundersøkelsen er «på trappene», og at de er i en prosess rundt dette. Kommunen har en avtale med *Bedrekommune*⁶ når det gjelder brukerundersøkelser. På grunn av nedetid i januar, har de satt av tid i februar 2024 med superbrukere for å komme i gang med verktøyet.⁷ I verktøyet ligger det ulike undersøkelser, og ledergruppen skal bestemme hvilke undersøkelser som skal gjennomføres og i hvilket tidsrom. Enhetsleder viste til at rapporten etter undersøkelsen skal foreligge før sommeren 2024.

Gjennom dokumentbestillingen opplyste kommunen om at de ser behovet for å utarbeide rutiner for brukermedvirkning og medvirkning fra pårørende. Brukermedvirkning omtales på ulike måter i flere av dokumentene vi har blitt oversendt, og tabellen under gir noen eksempler:

Dokument	Beskrivelse av brukermedvirkning
Retningslinjer for koordinerende enhet	Koordinerende enhet skal etablere formelle møteplasser for brukermedvirkning og samarbeide med brukerorganisasjoner
Velkommen til Benveien: Generelle rutiner	Rutiner for ukeplan: Ukeplan er en plan vi skriver sammen med deg. I den skriver vi inn alt du har av planer for en uke av gangen. Når du ønsker å handle, ha hjemmedag, om du ønsker å ha tilsyn av nattevakt om natta, om du vil at vi skal vekke deg om morgenen, hvilke dager du skal på jobb osv. Rutiner for beboermøter: Leder i Benveien innkaller til regelmessige møter for dere som bor her. Det blir informert om ting som skjer fremover og dere som bor her kan ta opp ting dere har på hjertet. Rutiner for verge: [...] Vergemål er frivillig, og du bestemmer selv om du vil ha verge eller ikke. Et vergemål skal tilpasses behovene du har, og det skal ikke være mer omfattende enn behovet tilsier. [...] Verge skal forholde seg til dine ønsker.
Velkommen til Benveien: Retningslinjer for primærkontaktene/teamene	Teamene skal utforme og evaluere kortsiktige og langsiktige mål sammen med beboeren og eventuelt dens nærpersioner, eks. IP. Teamet skal arbeide for at det opprettes/oppretholdes ulike tilbud for beboeren, slik som fysioterapi, støttekontakt o.a. Ha ansvaret for at søknader angående slike tilbud blir skrevet, og at tidsfrister overholdes. Opprette og holde kontakt, og samarbeide med disse. Teamene skal være beboerens kontaktledd til pårørende/foresatte og arbeide aktivt for å utvikle dette forholdet positivt

Saksbehandler i Tildelerenheten viste til at brukermedvirkning sikres gjennom kartleggingsbesøk. Ved kartleggingsbesøk har bruker som søker en tjeneste mulighet til å medvirke til utforming av tjenestetilbudet. Det gjennomføres også evaluering av tjenesten sammen med de som yter og mottar tjenesten. Evalueringen gjennomføres én gang hver 6. måned, og det vurderes om tjenesten dekker behovet

⁶ Bedrekommune er et digitalt verktøy hvor kommuner kan anvende standardiserte spørreundersøkelser, eller egne undersøkelser, til å kartlegge ulike tjenesteområder i kommunen. Verktøyet kan brukes til måling av tjenestekvalitet, bruker- og medarbeidertilfredshet.

⁷ Nedetiden skyldtes ressursmangel.

for brukeren og om tjenesten bidrar til at bruker/pasient blir bedre. I etterkant av evalueringen skrives det endringsmelding, hvor det enten oppgis at tjenesten fortsetter som før, eller at tjenesten endres. Det gjennomføres også samarbeidsmøter som beskrevet i kapittel [6.3.1](#) hvor brukere kan utøve medbestemmelse.

Saksbehandler i Tildelerenheten forklarte at de i tillegg til møter i tiltaksteamet har samtaler med bruker og pårørende for å belyse situasjonen fra deres ståsted. Videre har Tildelerenheten ofte samarbeidsmøter med verge og pårørende, «siden disse har hvert sitt mandat og begge er nødvendige for å få til et helhetlig tjenestetilbud», ifølge saksbehandler i Tildelerenheten. I tilfeller hvor bruker selv kan uttrykke ønsker, deltar også bruker i møtene

Saksbehandler i Tildelerenheten viste videre til at pårørende er med i prosessen når det skal besluttes hvilke tjenester som skal gis. Verge involveres når pasienter med omfattende hjelpebehov er tildelt verge, og dette gjelder både om bruker er samtykkekompetente eller ikke. Saksbehandler viste til godt samarbeid med vergene de har i kommunen, og at verger innkalles i alle samarbeidsmøtene. Saksbehandler så det som problematisk at det ikke er automatikk i at Tildelerenheten får vite når brukere av helse- og omsorgstjenesten får tildelt verge og at dette kunne påvirke mulighet for samarbeid. Samtidig så saksbehandler det som positivt at enkelte verger har flere brukere, siden dette gjør det enklere å samarbeide.

Noen brukere er ikke i stand til å ta egne avgjørelser og samarbeid med pårørende er viktig i disse tilfellene, påpekte konstituert sektorleder. Konstituert sektorleder påpekte at de ansatte kan bli flinkere til å snakke med den enkelte bruker og at dette er noe ledelsen har reflektert rundt sammen med de ansatte.

Konstituert sektorleder helse og velferd viste til at det er få brukerråd og «møteplasser» for brukere/pårørende i målgruppen, noe de derimot har mer av innen psykisk helse og rus. Det nevnes videre at kommunen har pårørendeskoler for personer med demens, aktivitetshus for frivillige, møteplassen for psykisk helse og rådet for likestilling av funksjonshemmede.

Råd for likestilling av funksjonshemmede i Stor-Elvdal består av fem faste medlemmer, hvorav tre av medlemmene er brukerrepresentanter og to er representanter fra politiske partier. I tillegg består rådet av fem varamedlemmer. Enhetsleder TFF er sekretær for rådet. Det har blitt fremmet ønske innad i kommunen om å slå sammen råd for likestilling av funksjonshemmede og elderrådet, på grunn av praktiske årsaker og rekrutteringsproblematikk. Det ble vedtatt å opprettholde ordningen med to separate råd i kommunestyremøtet 14. februar 2024.b

Ifølge møteinnkalling til møtet 27.02.2024 i Råd for likestilling av funksjonshemmede er rådets mandat å gi råd og uttalelser i saker som er spesielt viktig for funksjonshemmede (se figur under).

Rådets mandat:

Rådet skal gi råd og uttalelser i saker som er spesielt viktige for funksjonshemmede. Det kan nevnes universell utforming av lokalsamfunnet, arbeid mot diskriminering på grunn av funksjonshemming og tjenester for funksjonshemmede.

Rådet skal konsentrere seg om større og overgripende saker. Eksempler på dette er økonomiplan og årsbudsjett etter kommunelovens kap.8, planarbeid etter plan og bygningsloven eller andre overordnede planer som vedrører funksjonshemmede. Emnevalg for rådet kan være, plan og bygningssektoren, samferdsel, barnehage, skole, kultur, idrett, friluftsliv, helse og pleie og omsorgstjenester.

Rådet kan ta opp saker på eget initiativ.

Rådet skal ikke behandle saker som gjelder enkeltpersoner og ikke inneha forvaltningsoppgaver.

Konstituert sektorleder var ikke kjent med om kommunen samarbeider med andre aktuelle brukerorganisasjoner.

Pårørende var ikke kjent med arenaer hvor pårørende og brukere kan komme med innspill til kommunen.

6.5.1 Brukermedvirkning i Benveien

I Benveien utøves brukermedvirkning ifølge enhetsleder TFF og de ansatte på ulike måter. De har blant annet beboermøter hvor det settes opp lister med ønsker ut fra det beboerne foreslår, og beboere kan deretter melde seg på foreslåtte aktiviteter. Beboerne betaler kjøringen til aktivitetene selv.⁸

Videre sikres ifølge enhetsleder TFF og de ansatte brukermedvirkning for beboerne blant annet gjennom:

- Bruk av gavemiddelfond
- Utforming av ukeplaner
- Tilrettelegging av aktiviteter
- Tilrettelegging av arbeid

De ansatte uttrykte at de opplever at beboerne i Benveien har stor brukermedvirkning og at de blir lyttet til i hverdagen. Målet er at beboerne skal ha et normalt liv og at det tilrettelegges for dette innenfor de rammene virksomheten har. Det blir tatt kontakt med verge hvis det er spørsmål om økonomi, og det er enten beboer selv eller ansatte som tar kontakt med verge.

I informasjonsskrivet *Velkommen til Benveien* presiseres det under Retningslinjer for primærkontaktene/teamene at koordinatorene skal være beboerens kontaktledd til pårørende/foresatte.

I Benveien har de gjennomført tiltak for å forsøke å skape mer aktivitet blant beboerne. Enhetsleder TFF viste til at de fått midler fra Statsforvalter som ble brukt på en felles tur til Tangen dyrepark, med påfølgende middag for beboere og personalet.

Kommunens begrensede tilgang på aktiviteter ble av konstituert sektorleder helse og velferd trukket frem som en utfordring. På grunn av dette må de reise til andre kommuner, og dette reduserer mulighetene beboerne har til å få velge aktiviteter. I tillegg kan økonomi legge begrensninger på aktiviteter som kan gjennomføres.

En annen utfordring de ansatte trakk frem i utøvelse av brukermedvirkning, er at beboere ikke alltid kan få oppfølging av ansatte når beboeren selv ønsker dette. Et eksempel som ble nevnt var beboere som ikke fikk hjelp med dagligdagse gjøremål på tidspunktene beboer selv ønsket, på grunn av at ansatte måtte prioritere andre oppgaver.

Pårørende ga i intervju uttrykk for at beboer i all hovedsak får dekket ulike behov på en god måte, at beboer trives i Benveien og at de ansatte gjør en god jobb vis a vis beboeren. Videre uttrykte pårørende at det er fremmet ønske om flere aktivitetsmuligheter for beboeren. På dette området var opplevelsen at det går sakte fra kommunens side, og at det var lite kontinuitet i aktivitetene som ble testet ut. Pårørende viste til en fremgang rundt dette de siste månedene. Pårørende viste til en stort sett god dialog med de ansatte i tjenestene, men at pårørendes tilbakemeldinger på tjenestetilbudet ikke alltid førte til endringer.

6.6 Revisors vurdering – Brukermedvirkning

Undersøkelsen viser at kommunen ivaretar brukermedvirkning på ulike måter, og at brukermedvirkning er formulert i flere rutinebeskrivelser Gjennom intervjuer har det videre kommet frem at bruker- og pårørendemedvirkning blir ivaretatt gjennom kartleggingsbesøk, samarbeidsmøter og evaluering

⁸ [Vedlegg C](#)

av tjenester, i tillegg til at beboerne i Benveien får medvirke gjennom utforming av ukeplaner, gjennomføring av aktiviteter og beboermøter.

Dokumentgjennomgangen viser at kommunen ikke har gjennomført brukerundersøkelser for denne målgruppen de siste tre årene, men at det foregår en prosess rundt dette og at rapport fra brukerundersøkelsen skal foreligge innen sommeren 2024.

Forutsatt at kommunen gjennomfører brukerundersøkelse som planlagt i 2024, mener vi at revisjonskriterium 5 er etterlevd i det alt vesentligste.

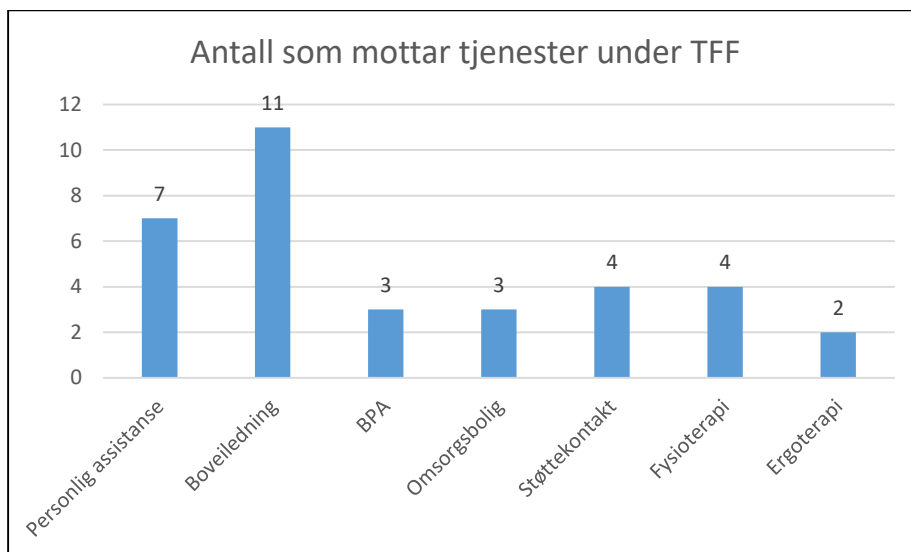

Kommunen skal ha et system for å ivareta brukermedvirkning, samt innhente brukererfaringer fra personer med nedsatt funksjonsevne og deres pårørende, for eksempel gjennomføre brukerundersøkelser.

6.7 Tildeling av tjenester

6.7.1 Tildeling av tjenester, Tildelerenheten og tildelingskriterier

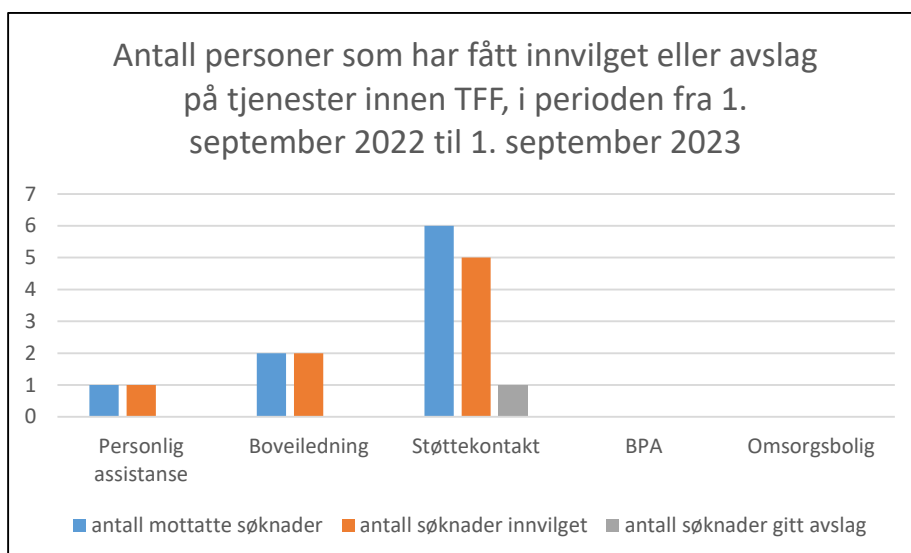
Kommunen har oversendt oversikt over antall brukere innenfor de ulike tjenestene under TFF.

Figur 4 Kilde: Stor-Elvdal kommune, 2023

Som diagrammet over viser er det per 1. september 2023 flest brukere som får tjenesten boveiledning av kommunen. Deretter er personlig assistanse, støttekontakt og fysioterapi de vanligste tilbudene. Det er tre brukere som bor i omsorgsbolig, tre brukere som har vedtak på BPA og to som får ergoterapi.

Kommunen har også oversendt oversikt over antall personer med nedsatt funksjonsevne som har fått innvilget eller avslag på tjenester innen TFF, i perioden fra 1. september 2022 til 1. september 2023.

Figur 5 Kilde: Stor-Elvdal kommune, 2023

Diagrammet viser at kommunen har mottatt søknader på tjenester om personlig assistanse, boveiledning og støttekontakt. Det er gitt ett avslag på støttekontakt i denne perioden, og fem søknader på tjenesten er innvilget. Alle tre som har søkt om personlig assistanse og boveiledning har blitt tildelt tjenesten de har søkt om. Gjennom intervju med enhetsleder TFF ble det forklart at én av brukerne

ikke lenger hadde vedtak på støttekontakt. De ulike tjenestetilbudene blir nærmere beskrevet i kapittel [6.7.2](#), [6.7.3](#), [6.7.4](#) og [6.7.5](#).

Tjenestetilbudet til funksjonshemmede beskrives i *Tjenestebeskrivelser og tildelingskriterier i pleie- og omsorg for Stor-Elvdal kommune*. Dokumentet er tilgjengelig på kommunens nettside for Tildelerenheten. Dokumentet brukes til å vurdere om brukere og pårørende har krav på bestemte tjenester fra kommunen. Søknadsskjema for pleie- og omsorgstjenester ligger tilgjengelig på Stor-Elvdal sin nettside for Tildelerenheten. I søknadsskjemaet oppgis det at skjemaet skal sendes til Tildelerenheten.

Kommunen er i ferd med å revidere tildelingskriteriene og tjenestebeskrivelsene for helse- og omsorgstjenestene i kommunen, ifølge konstituert sektorleder helse og velferd. Disse revideres og vedtas politisk hvert andre år, og dette gjøres for å sikre at tildelingen skjer på rett måte. Revideringen legges til valgår, slik at nyvalgte kommunestyre skal ha kjennskap til kommunens dokumenter. I denne revideringen viste konstituert sektorleder til at det ikke vil bli store endringer, men det vil bli noen endringer rundt beskrivelsene rundt koordinerende enhet og rus/psykisk helse.

Alle ansatte er invitert til å komme med innspill når tildelingskriteriene skal revideres, ifølge saksbehandler i Tildelerenheten. En av saksbehandlerne i Tildelerenheten er involvert i dette arbeidet. Videre fortalte saksbehandleren at endringene de har vurdert så langt er bruk av private aktører knyttet til praktisk bistand, for eksempel til å måke snø. Kommunen har færre ressurser innenfor helsetjenestene, blant annet på grunn av rekrutteringsproblemer, og de må derfor gjøre en vurdering på hvilke av tjenestene som kan tillegges andre aktører, ifølge saksbehandleren.

Konstituert sektorleder viste i intervju til at revideringsarbeidet har stoppet litt opp på grunn av ressursmangel, og at nye kriterier vil bli revidert i starten av 2024.

Saksbehandler i Tildelerenheten opplevde ikke store utfordringer med forsvarligheten i tjenestetilbudet, men viste til at det er visse utfordringer knyttet til kommunens evne til å gi tilbud til alle brukergrupper, men at dette handler om enkeltsaker.⁹

6.7.2 Tildeling av personlig assistanse

I *Tjenestebeskrivelser og tildelingskriterier i pleie- og omsorg for Stor-Elvdal kommune* opplyses det om at personlig assistanse er hjemlet i [helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 nr. 6 bokstav b](#). Videre beskrives det at kommunens målsetning for praktisk bistand og opplæring er:

[...] at kommunen skal gi praktisk hjelp i hjemmet til de som ikke kan dra omsorg for seg selv, eller som er helt avhengig av praktisk eller personlig hjelp og støtte til å greie dagliglivets gjøremål. Det er et mål for omsorgstjenesten at den skal sette innbyggerne i stand til å bo i eget hjem så lenge som mulig.

Mappegjennomgang av vedtak på boveiledning/botrening¹⁰ viste følgende:

- Vedtakene er utformet etter standardiserte maler som beskriver følgende punkter:
 - Hvorfor søkeren oppfyller/ikke oppfyller vilkårene
 - Hva kommunen har lagt til grunn for utmålingen

⁹ Saksbehandler viste til at det kan være utfordrende for små kommuner å gi et faglig forsvarlig tjenestetilbud til pasienter med store og sammensatte behov, eksempelvis ved psykiske lidelser, og i slike tilfeller må kommunen kjøpe tjenester av andre kommuner. Saksbehandler nevnte at denne typen brukere er ressurs- og kompetansekrevende for små kommuner.

¹⁰ En del av tilbudet under personlig assistanse

- Hvorfor kommunen vurderer at tjenestene kan dekke det aktuelle behovet på en for-svarlig måte
- Redegjørelse for gjeldende regler som er anvendt
- Beskrivelse av faktiske forhold
- Saklige og relevante hovedhensyn som har vært avgjørende i skjønnsutøvelsen
- Opplysninger om egenbetaling, klage og innsyn
- Andre opplysninger

Vedtaket revisjonen har gjennomgått dekker punktene ovenfor og språket i vedtaket henviser til brukeren, gjennom formuleringer som «du er».

6.7.3 Tildeling av BPA

I *Tjenestebeskrivelser og tildelingskriterier i pleie- og omsorg for Stor-Elvdal kommune* vises det til at kommunens tjenestetilbud om brukerstyrt personlig assistanse er hjemlet i [helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 nr. 6 bokstav b](#) og § 3-6, samt [pasient- og brukerrettighetsloven § 2-1 bokstav d](#).

Mappegjennomgang av vedtak på BPA viste følgende: ¹¹

- Vedtakene er utformet etter standardiserte maler som inneholder følgende overskrifter:
 - Underretning om enkeltvedtak tildeling av praktisk bistand i form av brukerstyrt personlig assistanse
 - Tildelingens størrelse
 - Tildelingens startdato
 - Målsetning med brukerstyrt personlig assistanse
 - Begrunnelse for vedtaket
 - Faktum som vedtaket bygger på
 - Vilkåret for brukerstyrt personlig assistent
 - Retten tilkommer
 - Søkers begrunnelse for søknad om BPA
 - Vedtaket baserer seg på en skjønnsvurdering, hvorav følgende er vektlagt.
 - Egenbetaling/egenandel
 - Innsynsrett
 - Klageadgang
 - Pasient- og brukerombudet

Vedtaket som revisjonen har gjennomgått inneholder alle punktene ovenfor. I alle vedtakene omtales bruker i tredjeperson. Det ene vedtaket var påklaget på grunn av at bruker ikke hadde mottatt tjenester i henhold til vedtaket.

Enhetsleder TFF og saksbehandler i Tildelerenheten viste i intervju til at kommunen har brukere med en fungerende BPA-ordning, samtidig som de viste til at det er utfordringer ved BPA-ordningen i kommunen. Utfordringene handler for det første om at det er få søkere på stillingene. I tillegg viste enhetslederen til problemer med å beholde ansatte i stillingene, og at det derfor «blir en del gjennomtrekk». For å kunne være BPA kreves det ingen relevant utdanning, men stillingene er ofte små og dermed lite attraktive. I tillegg viste enhetslederen til at en jobb som BPA er psykososialt krevende, siden man

¹¹ Pr 16.01.2024 var det tre brukere med vedtak på BPA Stor-Elvdal kommune.

tilbringer mye tid sammen med én bruker. Saksbehandleren viste til at det er blitt vanskeligere å rekruttere BPA de siste par årene, og at det ved utlysning av BPA-stillinger det siste året ikke hadde vært noen søkere. Stillingsutlysningene annonseres på kommunens hjemmeside.

En annen utfordring med BPA-ordningen som enhetsleder TFF viste til er brukernes krav til egenskaper hos en BPA. Enhetsleder viste til tilfeller hvor de etter hennes oppfatning har hatt aktuelle søkere, men at bruker har takket nei. Enhetsleder viste også til at ordningen innebærer at bruker er arbeidsleder og at dette ikke alltid fungerer i henhold til vedtak som er gitt.

Mangel på søkere på stillinger som BPA har medført enkelttilfeller hvor kommunen ikke klarer å iverksette vedtakene, og hvor det som en erstatning blir satt inn andre kommunale tjenester som:

- Hjemmehjelp
- Støttekontakt
- Hjemmesykepleie
- Avlastning i institusjon
- Ansatte i Benveien har utført oppgavene en BPA normalt utfører

Enhetsleder TFF viste til at en utfordring med å anvende ansatte fra Benveien er at man blir avhengig av vikartjenester ved sykefravær, og at dette kan medføre at brukeren må forholde seg til mange ulike mennesker. Enhetsleder viste til at dette ikke alltid er en ønsket situasjon for brukeren.

Enhetsleder TFF hadde forsøkt å løse utfordringene tilknyttet BPA-ordningen ved å ta kontakt med en privat tjenesteleverandør innen BPA.¹² En utfordring med å benytte en privat tjenesteleverandør er at disse ofte ønsker fulltidsstillinger for sine ansatte, og behovet i Stor-Elvdal utgjør ikke en fulltidsstilling. Det ble videre vist til at det også er vanskelig å dele en stilling på flere brukere, fordi brukerne har så ulike behov og ulike ønsker til den som skal utføre disse oppgavene. Enhetsleder TFF tok selvkritikk på at de har vært for dårlige på å evaluere BPA-tjenesten

6.7.4 Tildeling av støttekontakt.

Kommunens tjenestetilbud om støttekontakt er ifølge *Tjenestebeskrivelser og tildelingskriterier i pleie- og omsorg for Stor-Elvdal kommune* hjemlet i [helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 nr. 6 bokstav b](#). Formålet med støttekontakt er:

[...] å bidra til at de som ikke selv klarer å få en aktiv, sosial og meningsfylt fritid kan få assistanse til dette. Støttekontakt kan gis individuelt, i gruppe eller i samarbeid med frivillige lag og foreninger.

Mappegjennomgang av vedtak på Støttekontakt viste følgende:¹³

- Vedtakene er utformet etter standardiserte maler som inneholder følgende overskrifter:
 - Underretning om enkeltvedtak – tildeling av støttekontakt
 - Tildeles støttekontakt med inntil ... timer per uke
 - Målsetting med støttekontakttjenesten
 - Begrunnelse for vedtaket
 - Faktum som vedtaket bygger på
 - Vedtaket bygger på skjønnsmessig vurdering, hvor følgende er vektlagt
 - Egenbetaling/ egenandel
 - Innsynsrett

¹² Ecura BPA er en tjeneste som formidler BPA-tjenester til kommuner, blant annet Elverum kommune.

¹³ Det ble gjennomgått 6 vedtak og ett avslag.

- Klageadgang
- Pasient og brukerombud

Vedtakene som revisjonen har gjennomgått inneholder alle punktene ovenfor. I ett av vedtakene mangler begrunnelse for utmålingen. I de ulike vedtakene veksles det mellom å henvise til «du» og brukerens navn. Det var variasjon i hvordan vedtakene var utformet, blant annet i skriftstørrelse, type og redegjøring rundt lovverk.

Saksbehandler i Tildelerenheten viste til at kommunen enklere klarer å rekruttere støttekontakter enn BPA. Saksbehandleren mente årsaken til dette er at enhetsleder for TFF har gjort en god jobb i å opplyse lokalbefolkningen om behovet for støttekontakt, samt hvilke oppgaver som ligger til støttekontakttjenesten. Ved tildeling av støttekontakt prøver de å finne noen som passer sammen i alder og interesser, og at det må være en viss kjemi. Saksbehandler viste til at de som er tildelt støttekontakt stort sett er godt fornøyd med ordningen.

Enhetsleder TFF viser til at de har god dekningsgrad på støttekontakter i kommunen og at det er blitt gjort en god jobb rundt rekruttering av støttekontakter. Enhetslederen opplevde at de fleste som ønsker støttekontakt, får søknaden innvilget. Enhetslederen viste til at støttekontakter har få timer per bruker, og at dette gjør oppgavene overkommelig for veldig mange.

6.7.5 Botilbud, herunder Benveien bofellesskap

Kommunens tjenestetilbud om omsorgsbolig beskrives i *Tjenestebeskrivelser og tildelingskriterier i pleie- og omsorg for Stor-Elvdal kommune* som:

[...] et tilbud til personer som på grunn av alder, helse, funksjonshemming, mv. har et omfattende behov for en tilrettelagt bolig med hjemmebaserte helse- og omsorgstjenester i, eller i nær tilknytning til boligen, og som er avhengig av praktisk eller personlig hjelp for å greie dagliglivets gjøremål. Boligene kan være frittstående eller inneha fellesskapsløsninger, og kan ha tilknyttet bemanning hele eller deler av døgnet. Omsorgsboliger kan tilbys personer som ikke selv eller ved hjelp av annen offentlig boligbistand greier å skaffe seg egnet bolig.

I dokumentet «Velkommen til Benveien» beskrives tilbudet i bofellesskapet til mennesker med nedsatt funksjonsevne. I dokumentet får beboerne og pårørende informasjon om:

- tjenestetilbudet i Benveien
- retningslinjer for primærkontaktene/teamene
- samtykkeerklæring
- eksempler på ukeplaner
- oversikt over husregler og bestemmelser i Benveien
- rutiner som følges
- hvilke ordninger beboerne har krav på, samt ulike typer veiledning og hjelp som beboerne kan få.

Botilbudet i kommunen til mennesker med nedsatt funksjonsevne består av bofellesskapet Benveien, hvor det er mest tilrettelagt til mennesker med store behov, ifølge konstituert sektorleder helse og velferd. Benveien er et bofellesskap med sju leiligheter inne i selve bygget og med fem leiligheter som disponeres i nær tilknytning til bygget. For brukere som er mer selvstendige og som ønsker mer frihet/boveiledning har kommunen leiligheter som ligger utenfor Benveien. Kommunen forsøker også å tilrettelegge for at flest mulig kan få bo hjemme hvis de ønsker, og at kommunen forsøker å tilrettelegge boligene på ulike måter. Konstituert sektorleder forklarte at det for noen kan fungere bra med BPA, og at dette gir mulighet for å bo lenger i eget hjem.

Saksbehandler i Tildelerenheten fortalte i intervju at de per januar 2024 ikke har venteliste på bolig.

Saksbehandler i Tildelerenheten viste til at rullestolbrukere har færre valg enn andre når de søker om bolig gjennom kommunen. Enhetsleder TFF viste til at de har noen boliger som er tilrettelagt ved at alt er på én flate, men disse krever mer tilrettelegging for å bli rullestolvennlige. Saksbehandleren viste videre til at disse brukerne alternativt må kjøpe egen bolig og få boligen tilpasset gjennom andre støtteordninger. På grunn av dette sa saksbehandleren at ikke alle brukere har en mulighet til å velge hvor de skal bo.

Inntrykket til saksbehandler i Tildelerenheten er at brukerne er fornøyde med tjenestetilbudet og boligtilbudet i kommunen. En vanlig årsak til at brukere med nedsatt funksjonsevne ønsker å flytte fra Stor-Elvdal er ifølge henne at de ønsker flere aktivitetstilbud og større nettverk. Saksbehandleren kjente til tilfeller hvor brukere ønsker å flytte til en annen kommune på grunn av denne årsaken. Saksbehandleren viste til at de fleste kommuner har egne forskrifter for tildeling av kommunale boliger, der man må være bosatt i kommunen i to år før man blir vurdert for tildeling av omsorgsbolig eller tilrettelagt bolig. Saksbehandler viste til at dette kan skape utfordringer for brukere i Stor-Elvdal som ønsker å flytte til andre kommuner, siden de ikke har innfrir kravet om botid. I disse tilfellene må brukeren først søke andre tjenestetilbud i kommunen de ønsker å flytte til, for deretter å vente to år til de innfrir retten til å søke bolig.

Saksbehandler i Tildelerenheten viste til at kommunen også har tilbud om hverdagsrehabilitering, som skal bidra til at brukerne skal klare å bo så lenge som mulig i boligen sin.¹⁴

6.7.6 Saksbehandling

Saksbehandler i Tildelerenheten viste til at de bruker veiledere fra helsedirektoratet i utformingen av vedtakene. For å sikre at brukerne og pårørende skal forstå ordlyden, prøver de å ikke bruke så mye fremmedord, gjennom å utforme tydelige vedtak. Oppsettet i vedtakene tar utgangspunkt i Helsedirektoratets veiledere, og vedtakene følger bestemmelsene i forvaltningsloven.

Videre informerte saksbehandler om at Tildelerenheten pleier å holde seg innenfor forvaltningslovens bestemmelser når det kommer til saksbehandlingstid, men at det noen ganger kan ta litt lenger tid. I disse tilfellene sendes det et foreløpig svar til søkeren med beskjed om hvor lang tid det vil ta. I normale perioder har de klart å fordele tjenestene raskt. Saksbehandleren opplevde stor forståelse hos brukerne når de sender ut varsel om forlenget saksbehandlingstid.

Saksbehandler i Tildelerenheten viste i intervju i januar 2024 til at ressursmangel i tjenesten har medført lengre saksbehandlingstid og at det kan bryte med bestemmelsene i forvaltningsloven. Brudd på forvaltningsloven i dette tilfellet innebar at det ikke fattes vedtak innen tidsfristen, men at tjenestene tildeles og brukere gis et behandlingstilbud selv om vedtak ikke foreligger. Brukerne får tjenestene og det gjøres en vurdering, men selve vedtaket kommer i etterkant. På grunn av dette skapes det mye etterarbeid, og per januar 2024 lå det dermed flere vedtak på vent. Saksbehandleren viste til at når man er få ansatte «må man prioritere det som er viktigst». Saksbehandler uttrykte at det å sette inn vikar er vanskelig, fordi behandling av søknader krever god kjennskap til komplisert lovverk.

¹⁴ Tilbudet består i at ergoterapeut og fysioterapeut er på hjemmebesøk og kartlegger hva som er viktig for pasienten å klare å gjøre. De lager deretter treningsopplegg over fire uker. Hjemmesykepleien er en del av dette opplegget, og utviklingen til bruker vurderes etter fire uker. I disse tilfellene ser man på hva brukeren tidligere var i stand til å gjøre og hva de ikke lenger er i stand til å gjøre.

Pårørende uttrykte at det var god mottakelse fra kommunen ved søknad om tjenester, og at pårørende og bruker fikk ulike tjenestetilbud. Pårørende opplevde seg godt ivaretatt av kommunen i søknadsprosessen og i ettertid. Pårørende opplevde at kommunen gjorde det de skulle og som var mulig i situasjonen. Pårørende viste videre til at det var god informasjon om tjenestetilbudene Stor-Elvdal kunne tilby både pårørende og bruker. På spørsmål om vedtakenes utforming og tilpasning til brukergruppen, sa pårørende at dette var bra, og at de har forstått vedtakene. Pårørende opplevde at bruker får tjenester i henhold til vedtakene.

6.7.7 Pårørende

Ifølge informasjon fra kommunen har de avlastningstilbud for pårørende både i institusjonsavdelingen Moratunet sykehjem og Granheim alderspensjonat. Begge disse har heldøgns bemanning. Kommunen har også avlastning i hjemmet der hjemmetjenestene er inne ved behov. Det kan også gis avlastning i form av praktisk bistand, som for eksempel klesvask.

Antall pårørende til mennesker med nedsatt funksjonsevne som har søkt om pårørendestøtte jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 3-6 i perioden 1. september 2022 til 1. september 2023, utgjør én person i kommunen. Denne personen fikk innvilget avlastningstiltaket.

Mappegjennomgang av vedtak på avlastningstiltak viste følgende:

- Vedtak er utformet etter standardiserte maler som inneholder følgende:
 - Hvorfor vedkommende oppfyller/ikke oppfyller vilkårene
 - Hva kommunen har lagt til grunn for utmålingen
 - Hvorfor kommunen vurderer at tjenestene kan dekke det aktuelle behovet på en for-svarlig måte
 - Redegjørelse for gjeldende regler som er anvendt
 - Beskrivelse av faktiske forhold
 - Saklige og relevante hovedhensyn som har vært avgjørende i skjønnsutøvelsen
 - Opplysninger om egenbetaling, klage og innsyn
 - Andre opplysninger

Enhetsleder TFF opplyste at pårørendestøtte ofte er lite aktuelt for pårørende til denne brukergruppen, siden alle beboerne i Benveien er over 20 år og ikke lenger er under daglig omsorg av pårørende. Pårørende mottar et informasjonsskriv når deres bruker flytter inn i Benveien, men utover dette gis det ingen spesiell opplæring til pårørende når brukeren flytter inn i Benveien. Saksbehandler i Tildelerenheten viste til at pårørende blir informert om at kommunen tilbyr pårørendestøtte og muligheten de har for å søke på tjenester.

Saksbehandler i Tildelerenheten viste i intervju til at tjenestetilbudet som brukes mest ovenfor pårørende i kommunen er avlastning på Moratunet sykehjem eller ved Granheim alderspensjonat. Valg av avlastningsplass avhenger av pasientens funksjonsnivå. Noen pårørende ønsker rullerende avlastning.¹⁵ Andre sender søknader om avlastning en enkelt gang– for eksempel ved ferie – og dette sa saksbehandler at kommunen som regel klarer å innvilge. Dagsenter for personer med demens er også ifølge saksbehandleren et avlastningstiltak, og gis som et gruppetilbud. Et alternativt tilbud til avlastning for pårørende er støttekontakt til brukeren. I tillegg gis det omsorgslønn for de med tyngende omsorgsoppgaver.

¹⁵ Rullerende avlastning betyr at avlastningen gis i bestemte perioder, for eksempel at bruker/pasient har avlastning i institusjon noen dager hver måned.

Saksbehandler fortalte at de fleste avlastningssøknader innvilges, men det kan variere hvordan avlastningen gis. I beslutningen om avlastningstiltak deltar pårørende i vurderingen. Saksbehandler viste til at kommunen bare har fått én klagesak på søknad om avlastning, og at kommunen i dette tilfellet fikk medhold av Statsforvalteren.

6.8 Revisors vurdering – Tildeling av tjenester

6.8.1 Vurdering av revisjonskriterium 6 – Personlig assistanse og BPA

Undersøkelsen viser at kommunen vedtar og tildeler BPA i henhold til lovverket, men at brukere ikke alltid har fått et tilbud i henhold til vedtaket, grunnet manglende rekruttering innen BPA. Dette har medført at kommune har tildelt andre tjenester for å avbøte mangelen på ansatte som gjør det mulig å iverksette BPA-ordningen. Vi har forståelse for at kommunen har begrensede påvirkningsmuligheter med hensyn til rekrutteringsproblematikken. Samtidig vurderer vi det som uheldig at vedtak om BPA ikke blir iverksatt, siden tjenesten skal bidra til selvstendiggjøring av brukere.

Vi mener at revisjonskriterium 6 bare delvis er etterlevd.

 Kommunen skal ha et tilbud om personlig assistanse og BPA.

6.8.2 Vurdering av revisjonskriterium 7 - Støttekontakt

Basert på tilgjengelig data i undersøkelsen, vurderer vi at kommunen har et tilfredsstillende tilbud om støttekontakter til mennesker med nedsatt funksjonsevne.

Vi mener at revisjonskriterium 7 er etterlevd.

 Kommunen skal ha tilbud om støttekontakt til mennesker med nedsatt funksjonsevne.

6.8.3 Vurdering av revisjonskriterium 8 – Tilrettelagte boliger

I vår undersøkelse fremkommer det at kommunen har boliger særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester til mennesker med nedsatt funksjonsevne i Benveien bofellesskap.

Vi mener at revisjonskriterium 8 er etterlevd.

 Kommunen skal ha tilbud om boliger særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester.

6.8.4 Vurdering av revisjonskriterium 9 – Valg av bosted

Undersøkelsen viser at kommunen har flere boalternativer til mennesker med nedsatt funksjonsevne, at det er tilgjengelige boliger i kommunen og at beboerne i Benveien har valgmuligheter når det kommer til å bo inne i eller utenfor bofellesskapet. Samtidig viser undersøkelsen at brukere med behov for tilpasning til rullestol har færre valgmuligheter når det kommer til å velge boalternativ i kommunen.

Vi mener at revisjonskriterium 9 i det alt vesentlige er etterlevd.

 Kommunen skal ivareta at mennesker med nedsatt funksjonsevne kan medvirke ved valg av bosted.

6.8.5 Vurdering av revisjonskriterium 10 - Enkeltvedtak

Basert på mappegjennomgang av enkeltvedtak, vurderer vi at kommunen tildeler helse- og omsorgstjenester innenfor tilbudet til TFF etter forvaltningslovens bestemmelser om enkeltvedtak. Samtidig er

det variasjoner i vedtakenes utforming og innhold, og variasjoner om vedtaket henvender seg til bruker eller pårørende. I ett tilfelle har ikke bruker fått et tilbud som er i tråd med vedtaket.

Gjennom intervjuer med saksbehandler i Tildelerenheten og enhetsleder i TFF har det kommet frem at Tildelerenheten har hatt perioder hvor skriftlig vedtak er fattet i etterkant av tildeling av tjenester. Ifølge *Veileder for saksbehandling av tjenester etter helse- og omsorgstjenesteloven* kan helse- og omsorgstjenester av og til tildeles uten en grundig utredning og uten at det fattes et vedtak, hvis hjelpebehovet må dekkes umiddelbart. Vår vurdering er at ressursmangel i Tildelerenheten er årsaken til at tjenestene i undersøkelsesperioden tildeles før det blir fattes skriftlige vedtak, noe vi mener er uheldig når ressursmangelen varer over tid. Vi har ikke blitt gjort kjent med innholdet i de muntlige vedtakene som har blitt gitt, men viser til at et vedtak skal inneholde informasjon om klagerett, opplysninger om partenes innsyn i sakens dokumenter og en begrunnelse.¹⁶

Vi mener at revisjonskriterium 10 bare delvis er etterlevd.

 Kommunen tildeler helse- og omsorgstjenester etter forvaltningslovens bestemmelser om enkeltvedtak

6.8.6 Vurdering av revisjonskriterium 11 - Pårørendestøtte

Vår undersøkelse viser at kommunen har tilbud om pårørendestøtte til personer med særlig tyngende omsorgsarbeid. Det er få pårørende tilknyttet tilbudet til TFF som mottar pårørendestøtte, men kommunen kan vise til at de har rutiner for å informere om tilbudene som finnes.

Vi mener at revisjonskriterium 11 er etterlevd.

 Kommunen skal tilby personer med særlig tyngende omsorgsarbeid nødvendig pårørendestøtte etter helse- og omsorgstjenesteloven, i form av avlastning, omsorgsstønad og opplæring/veiledning.

¹⁶ Jf. Forvaltningsloven §§ 24-25 og 27.

6.9 Kompetanse i tjenestene

6.9.1 Kompetansekartlegging

Konstituert sektorleder helse og velferd fortalte i intervju at kommunen er i gang med å få på plass gjennomføring av kompetansekartlegging og tiltaksplan. Konstituert sektorleder påpekte at det begynner å bli kritisk med å rekruttere nok ansatte i tjenestene. Kommunen strever spesielt med å få på plass nok kompetanse i helgene og i ferier. Det er spesielt innenfor sykepleie og helsefag det har blitt vanskeligere å rekruttere. Kommunen har en handlingsplan for hvordan de skal jobbe med å sikre nok kompetanse og er i ferd med å sette inn tiltak. Handlingsplanen skal revurderes i januar basert på kommunens budsjett. I dette arbeidet bidrar verneombud og tillitsvalgte.

Kommunen har oversendt dokumentet *Plan og strategi for strukturert og systematisk arbeid med internkontroll og handlingsplan* for sektor helse og mestring. Dokumentet viser til at sektoren hvert år skal

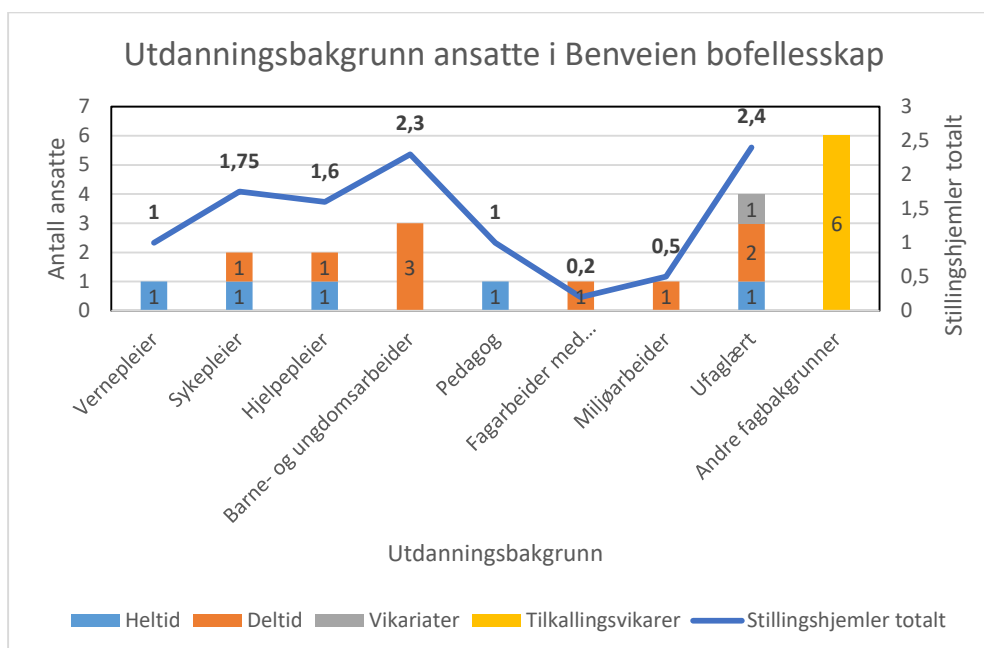
[...] gjennomgå handlingsplan basert på tidligere handlingsplaner, de overordnede ROS-analysene som gjennomføres årlig og egenkontrollrutinene for sektoren helse og mestring i Stor-Elvdal kommune. Dette skal ses i sammenheng med de overordnede føringene som presenteres gjennom året.

Kommunen har oversendt *Handlingsplan for helse og mestring i Stor-Elvdal kommune*, som tydeliggjør grunnlaget for arbeidet i 2024. Handlingsplanen viser til utfordringer og tiltak tilknyttet kompetanse, rekruttering og turnover blant personell innenfor sektoren, i tillegg til utfordringer knyttet til ledelse og drift. Utfordringer som trekkes frem tilknyttet kompetanse og rekruttering av personell er å sikre rett kompetanse på rett sted til rett tid og rekrutteringsutfordringer innenfor enkelte faggrupper. Noen av tiltakene i planen er kompetanseplan og kompetanseutvikling hos ansatte gjennom fagdager og internundervisning. I tillegg vises det til tiltak som ROS-analyse og lokal/intern kompetanseheving.

Handlingsplanen tydeliggjør videre hvilke tiltak som er aktuelle opp mot hver utfordring, hvem som er ansvarlige for tiltakene og tidsfrist for tiltakene.

6.9.2 Kompetanse i Benveien

Kommunen har oversendt en oversikt over kompetansebakgrunnen til de ansatte i Benveien bofelleskap pr 11.10.2023. Vi har utformet et stolpediagram basert på informasjonen oversendt fra kommunen. Stolpediagrammet nedenfor viser antall ansatte fordelt etter stillingstittel. I tillegg illustrerer grafen stillingshjemmel totalt per stillingstittel.

Figur 6 Kilde: Stor- Elvdal kommune, 2023

Enhetsleder TFF viste til at det er sårbart å bare ha én vernepleier, siden denne ikke har så mange å samarbeide med. Samtidig viste enhetsleder til at kompetansefordelingen blant ansatte er innenfor kravene som stilles til tjenestene. Kommunen har utlyst stillinger i januar 2024 hvor det blant annet søkes etter vernepleier. Utlysningen er knyttet til økt behov for ansatte i Benveien på grunn av endringer i beboergruppen. En av de ansatte viste til at det er få med formell kompetanse i Benveien på fagområdet mennesker med nedsatt funksjonsevne og at dette også gjelder ansatte i ledelsen.

Ansatte viste til at de med mest fagkompetanse ofte arbeider langvakter og natt. Dette kunne medføre at det i perioder var få med formell kompetanse på jobb på dagtid. Enhetsleder forklarte at de innførte en tredelt turnus for å sikre mindre belastning på nattevaktene, bedre psykososialt arbeidsmiljø siden flere ansatte fikk variasjon i arbeidstiden og bedre relasjon mellom beboere og ansatte.¹⁷ I etterkant så enhetslederen noen svakheter ved turnusordning, blant annet at noen av de med mest fagkompetanse har flest nattevakter og dermed begrenses tilgangen til fagkompetanse på dagtid. Samtidig viste enhetslederen til at dette åpner for at fagpersonene som har hovedansvar for papirarbeidet kan få unna mer papirarbeid i forbindelse med nattevaktene.

Ansatte dokumenter arbeidet som er gjort etter hver vakt i systemet Visma Flyt Profil.¹⁸ Alt som gjøres av oppgaver ovenfor beboer skal dokumenteres i systemet, i tillegg skal ansatte dokumentere ulike situasjoner som oppstår i løpet av vekten. Enhetsleder TFF viste til at flere ansatte sliter med å bruke IPLOS¹⁹ og PLO -meldinger²⁰ inne i Visma flyt Profil. Dette var derfor tema på personalmøte i februar 2024.

¹⁷ I denne turnusordningen må de ansatte, som ønsker denne turnusen, ha 8 nattevakter på en 12-ukers turnus. I tillegg har de innført langvakter på 12 timer. Langvakten ble innført for å unngå mye overtid og at beboerne kunne få reise på flere aktiviteter innenfor ansattes arbeidstid.

¹⁸ Visma Flyt Profil er et digitalt system helse- og omsorgstjenestene for dokumentering av opplysninger om pasienter/brukere.

¹⁹ IPLOS står for individbasert pleie- og omsorgsstatistikk, og er et offentlig register som inneholder informasjon om alle som har søkt om eller mottatt kommunale helse- og omsorgstjenester.

²⁰ PLO-meldinger står for pleie- og omsorgsmeldinger, og er digitale meldinger mellom sykehus og kommunehelsetjenesten.

En av de ansatte viste til at vedkommende savnet mer opplæring og kompetanse rundt rutiner knyttet til bruk av planer og maler for dokumentasjon, og mer forståelse for betydningen av å dokumentere arbeidet blant ansatte. Den ansatte opplevde å bli brukt som en ressurs vis a vis ledelsen når det kommer til fagkompetanse.

I intervjuene viste ansatte til at de hadde etterspurt mer faglig kompetanse og mer målrettet miljøarbeid. To av de ansatte viste til hvor viktig målrettet miljøarbeid er i tjenestene til brukergruppen, og hvor viktig det var at alle ansatte hadde kompetanse i dette arbeidet. De ansatte trakk videre frem at brukergruppen har ulike og sammensatte utfordringer og at det er viktig at de ansatte forstår hvordan man skal jobbe for å fremme best mulig utvikling hos beboerne.

En av de ansatte opplevde at ansatte med ulike fagbakgrunner har ulik oppfatning av hva som er viktig i møte med beboerne. Dette mente den ansatte medførte ulik tjenesteutøvelse vis a vis beboerne.

Pårørende fortalte i intervju at ansatte i Benveien møter beboerne på en veldig god måte, og at det fort tas tak i utfordringer i enheten. Pårørende viste til at beboer trives i Benveien, at ulike behov blir dekket på en god måte, at de ansatte gjør en god jobb og at det er den beste plassen for beboeren å være.

6.9.3 Opplæring og etterutdanning av ansatte i Benveien bofellesskap

Kommunen opplyser skriftlig at kommunens kompetanseplan/opplæringsplan for TFF er noe kommunen skal arbeide med videre.

Opplæring i Benveien		
Navn: _____		
Personal som godkjenner opplæring: _____ dato: _____		
Beboere		
	Oppgaver	sign. for gjennomgått
Presentere alle beboere	- Navn - Alder - Aktiviteter: jobb, trening - Interesser - Særtrekk hos den enkelte beboer - Les sammenfatning i perm/ inne i profil	
Økonomi	- Hvor finner man lommebøker, for de som får bistand med oppbevaring. - Oppbevaring av kvitteringer: NB! Navn på beboer, signatur og dato, skrives på kvitteringer og betalte regninger - Rådgivning v/investeringer - Oppbevaring av Id-brikker - Kontakt med verge ved store innkjøp og turer	
Verge	- Hvilken rolle har vergen hos de forskjellige.	
Familie	- Sentrale familie relasjoner hos den enkelte beboer	

Figur 7 Eksempel fra opplæringsrutiner i Benveien

Når det gjelder nyansatte, viste konstituert sektorleder til at opplæring ofte ivaretas av en ansatt i tjenesten. Systemet man følger er at man haker av på en sjekklister for hva personen får opplæring i. Slike sjekklister skal finnes i alle avdelinger og enheter, og kommunen har en egen sjekklister for ansatte i Benveien bofellesskap datert 11. november 2023 (se figur 6 og vedlegg D).

En utfordring som trekkes frem med denne opplæringsordningen er at det er vanskelig å kvalitetssikre at nyansatte får tilstrekkelig og god nok

opplæring. Ansatte viste til at noen tar hovedansvaret for å gjennomgå det viktigste

med nyansatte, men at alle ansatte i tjenesten har ansvar for å følge opp opplæringen av nyansatte. Dette kunne medføre at den opplæringen ansatte gir, varierer.

Enhetsleder TFF viste til at det på medarbeidersamtaler etterspørres hva ansatte ønsker av kurs, opplæring og skoling, og at de har tilbud til sine ansatte om ulike kurs de kan melde seg på. Enhetslederen viste til at ansatte oppfordres til å etterspørre muligheten for å ta kurs. Enhetslederen viste også til at det har vært snakket om opplæring i tegnspråk, men dette er ikke planlagt ennå.

Konstituert sektorleder opplyste at det også gjennomføres sporadiske kurs og kompetanseheving for ansatte, og at kursing ofte er relevant med hensyn til ulike situasjoner ansatte står oppe i. Samtidig ble det nevnt at kommunen innhenter kompetanse internt eller eksternt når man ser at det er et behov. De ansatte bekrefter at de får opplæring i bruk av tvang og makt av habiliteringstjenesten som holder kurs med personalet og eventuelt foreldre/verge to til tre ganger i året. Ansatte viste videre til at de også har bygget opp kompetanse om tvang og makt gjennom erfaringer i arbeidshverdagen. Enhetsleder TFF fortalte at mye informasjon om dette temaet blir tatt opp på de månedlige personalmøtene. Samarbeid og kurs med eksterne samarbeidspartnere er også omtalt i [6.3.2](#).

De ansatte bruker læringsplattformen GLUP til å tilegne seg kunnskap og sette seg inn i gjeldende regelverk.²¹ Ifølge enhetsleder er dette en digital plattform hvor de ansatte kan ta kurs i arbeidstiden, og enheten har lister med obligatoriske kurs ansatte må gjennomføre. De ansatte er pålagt å ta kurs i medikamenthåndteringskurs hvert år. De ansatte uttrykte at GLUP var en bra og lærerik digital ressurs, og viste til at ansatte selv er ansvarlige for å holde seg oppdatert om kurstilbudene på plattformen. De ansatte opplevde at det er vanskelig å få tid til å gjennomføre kurs i arbeidshverdagen. En av de ansatte viste i intervju til å ha tatt kurs om bruk av tvang og makt på plattformen GLUP.

Ansatte har forespurt kurs i håndtering av vold og trusler. En av de ansatte viste til at det kunne være vanskelig å håndtere utagerende atferd, og har på grunn av dette ønsket mer opplæring. Den ansatte viste til at de har fått voldsalarm for å sikre seg mot utagerende beboere arbeidshverdagen. Enhetsleder viste til kurs i regi av habiliteringstjenesten som skulle avholdes i februar 2024, angående bruk av adferdsavtaler ved alvorlige trusler ovenfor personalet.²² Ansatte i Benveien har fått tilbud om å hospitere på sykehjemmet for å få mer kompetanse rundt krevende adferd hos brukere.

Enhetsleder viste til at det er tre ansatte som ønsker mer helserelatert utdanning, og at det i budsjettet er lettest å innvilge etterutdanning på grunn av støtteordningene som medfølger. En av de ansatte viste til å ha tatt etterutdanning på eget initiativ, men at arbeidsgiver ikke har tilrettelagt for at den ansatte kan fullføre fagbrevet. Den ansatte opplevde liten vilje til å tilrettelegge for dette på arbeidsplassen.

6.9.4 Opplæring av støttekontakt og BPA

TFF har også ansvaret for opplæring av ansatte som er støttekontakt og BPA. Opplæring av støttekontakt foregår ved at enhetslederen har møter med bruker og den som skal være støttekontakt. I dette møtet legges det føringer på hvordan støttekontakten skal brukes.

Når det kommer til BPA gis det ifølge enhetslederen en brosjyre til den som ansettes, i tillegg til at enhetsleder er med på ansettelse og intervju. I denne prosessen informeres BPA og bruker om hva som ligger i BPA sine oppgaver og hvilke forventninger som foreligger. Ved et tilfelle hadde BPA etterspurt kurs, men på dette tidspunktet fantes det ingen relevante kurs tilgjengelig.

6.10 Revisors vurdering – Kompetanse i tjenestene

6.10.1 Vurdering av revisjonskriterium 12 - Kompetansekartlegging

Undersøkelsen viser at kommunen er i ferd med å gjennomføre kompetansekartlegging, og at det er utarbeidet en handlingsplan for helse og mestring som blant annet har fokus på kompetanse. Videre viser undersøkelsen at kommunen har utfordringer med å sikre nok ansatte med tilstrekkelig kompetanse og at dette er et økende problem.

²¹ Læringsplattformen GLUP er en digital plattform utviklet av Visma.

²² Adferdsavtaler inneholder beskrivelser av hvilke handlinger en bruker må gjøre for å utløse ulike reaksjoner. Atferdsavtaler benyttes for å ansvarliggjøre brukeren.

Forutsatt at kompetansekartlegging gjennomføres, mener vi at revisjonskriterium 12 er etterlevd.

Kommunen skal sikre tilstrekkelig med kompetanse i tjenestene ved å kartlegge kompetansebehovet i tjenestene.

6.10.2 Vurdering av revisjonskriterium 13 – Opplæring og etterutdanning

Undersøkelsen viser at ansatte innenfor TFF får opplæring på ulike måter og at det finnes skriftlige rutiner på hvordan opplæringen skal foregå. Det vises til flere systemer, blant annet sjekklister for opplæring og sjekklister for digitale kurs. Samtidig kommer det fram at flere ansatte opplevde det som utfordrende å få gjennomført digitale kurs i arbeidshverdagen, blant annet på læringsplattformen GLUP, hvor det ligger kurs om gjeldende regelverk. Det kommer også frem at ansatte ønsker mer opplæring rundt målrettet miljøarbeid og håndtering av krevende og voldelige adferd.

Vi vurderer at kommunen i det vesentlige har systemer for opplæring og etterutdanning. Samtidig vurderer vi at det foreligger visse begrensninger og mangler i ansattes mulighet for opplæring.

Vi mener at revisjonskriterium 13 er delvis etterlevd.

Kommunen bør ha et system for å sikre at medarbeidere får tilstrekkelig opplæring og etterutdanning, herunder sikre at relevant regelverk, retningslinjer og veiledere er kjent for medarbeiderne og lett tilgjengelig.

6.11 Bestemmelser ved bruk av tvang og makt

Enhetsleder TFF har det overordnede ansvaret for å følge opp bruk av tvang og makt i henhold til kapittel 9 i helse- og omsorgstjenesteloven. I tillegg har én ansatt i Benveien et spesielt ansvar på området, og skal følge opp endringer i prosedyrer og planer, samt ha hovedansvaret for kontakt med spesialisthelsetjenesten og pårørende.

Mappegjennomgang av vedtak på tvang viste følgende: ²³

Vedtak er utformet etter standardiserte maler som inneholder følgende overskrifter:

- Personopplysninger
 - Hvem tiltaket gjelder for
 - Er tjenestemottakeren umyndig/umyndiggjort
 - Har tjenestemottakeren hjelpeverge?
 - Tjenestemottakerens pårørende
 - Hvilke medisinske diagnoser foreligger og hvordan er tjenestemottakerens helsetilstand.
 - Antall skadeavvergende tiltak i nødssituasjoner
- Opplysninger om tiltaket:
 - Når tiltaket ble overprøvd og godkjent første gang
 - Hvilken type tiltak det dreier seg om
- Opplysninger om tjenesteyterne
- Opplysninger om registrering og dokumenthåndtering
- Vedlegg samt bekreftelse på hvem vedtak sendes til

Vedtaket vi fikk forelagt inneholder punktene ovenfor, men det mangler signatur. Gjennom intervju fikk vi informasjon om at det originale tvangsvedtaket som foreligger er signert daværende leder. Varigheten av vedtakene blir vurdert årlig i samarbeid med habiliteringstjenesten og verge/pårørende. Vedtaket er ikke påklaget av verge, pårørende eller bruker. Vedtaket er utformet i samarbeid med verge og pårørende.

I utforming av vedtakene brukes Helsedirektoratets veileder *Rettsikkerhet ved bruk av tvang og makt ovenfor enkelte personer med psykisk utviklingshemming* fra 2015. Den ansatte savnet mer oppdaterte veiledere. Den ansatte viste til at andre ansatte er med å kontrollere vedtakets innhold. I arbeid med tvangsvedtakene gjennomføres samarbeidsmøter og ansvarsgruppemøter med habiliteringstjenesten, hvor også pårørende og verge deltar.

Den ansatte viste til at kommunikasjon med brukere angående tvangsvedtak avhenger av deres funksjonsnivå. I tilfeller hvor bruker har lavt funksjonsnivå går kommunikasjon mest via verge. I disse tilfellene er det pårørende, verge og habiliteringstjenesten som er med å godkjenne utformingen av vedtak. Vedtakene registreres digitalt i postjournal. Deretter skrives det ut, signeres og sendes til bruker, pårørende og verge.

De ansatte kan finne informasjon om tvangsvedtak i Visma flyt Profil og i beboernes individuelle permer. Tvangsvedtaket gjennomgås også på personalmøter ved spørsmål eller endringer. Ansatte viser

²³ I perioden 1. februar 2023 til 1. mai 2023 ble det fornyet ett vedtak av tvang og makt for en person med nedsatt funksjonsevne.

til at det er lite forandringer rundt vedtakene som foreligger, og de ansatte er godt kjent med vedtakene. Det ble vist til at ansatte skal dokumentere hva som gjøres i henhold til vedtaket, og i noen tilfeller må ansatte påminnes om å registrere dette.

6.12 Revisors vurdering – Bestemmelser ved bruk av tvangsvedtak

6.12.1 Vurdering av revisjonskriterium 14 - Tvangsvedtak

Basert på data tilgjengelig i undersøkelsen, viser dette etter vår vurdering at TFF har tilfredsstillende systemer for utforming og gjennomføring av tvangsvedtak. Det er tydelig ansvarsfordeling i arbeidet og brukerperspektivet sikres gjennom samarbeid med verge og pårørende. Kommunen har få brukere med tvangsvedtak, og de ansatte er informert om praksis som gjelder i disse tilfellene.

Vi mener at revisjonskriterium 14 er etterlevd.

Kommunen plikter å tilrettelegge for at tvangsvedtak fattes etter gjeldende regler.

7 Konklusjon

I denne forvaltningsrevisjonen har vi undersøkt i hvilken grad Stor-Elvdal kommune sikrer et forsvarlig tjenestetilbud til funksjonshemmede og pårørende.

Med hensyn til å sikre forsvarlige tjenester, har vi lagt til grunn at kommunen tilrettelegger for et helhetlig og koordinert helse- og omsorgstjenestetilbud gjennom tverrfaglig samarbeid, bruk av individuelle planer og koordinator. Videre har vi lagt til grunn at kommunen ivaretar bruker- og pårørende medvirkning, at kommunen tildeler tjenester og fattet vedtak etter gjeldende regler, samt at kommunen kartlegger kompetansebehovet i tjenesten.

Vår konklusjon er at kommunen på flere områder sikrer et forsvarlig tjenestetilbud til funksjonshemmede og pårørende. Dette gjelder for eksempel tverrfaglig samarbeid i sektor helse og velferd, gjennomføring av brukermedvirkning, tildeling av tjenester som støttekontakt, tilrettelagte boliger og pårørendestøtte, og rutiner ved anvendelse av tvang i henhold til kapittel 9 i helse- og omsorgstjenesteloven. I tillegg kan kommunen vise til at det gjennomføres kompetansekartlegging av tjenestene.

På andre områder er vår konklusjon at kommunen har et forbedringspotensial når det gjelder å sikre et forsvarlig tjenestetilbud til funksjonshemmede og pårørende. Dette gjelder spesielt bruk og utforming av individuell plan, skriftliggjøring av rutiner knyttet til koordinator og barnekoordinator, og rekruttering av BPA. Undersøkelsen viser også et forbedringspotensial innenfor opplæring, samt innenfor tilgjengelighet på boligmarkedet for rullestolbrukere.

Vi konkluderer med at kommunen i all hovedsak har et forsvarlig tjenestetilbud til mennesker med funksjonsnedsettelser innenfor TFF, med de forbedringsområdene som er nevnt over.

8 Anbefalinger

På bakgrunn av den gjennomførte undersøkelsen er våre anbefalinger at kommunedirektøren bør:

- slutføre arbeidet med å utarbeide skriftlige rutiner for oppnevning og opplæring av koordinatore og barnekoordinatorer
- sikre at alle ansatte er kjent med at behovet for IP og koordinator skal meldes.
- vurdere tiltak for å øke tilgjengeligheten for rullestolbrukere på kommunens boligmarked
- evaluere BPA-ordningen, spesielt med tanke på å løse utfordringer innen rekruttering.
- sikre at det fattes skriftlige vedtak om helse- og velferdstjenester innen rimelig tid, i tråd med forvaltningslovens bestemmelser.
- tilrettelegge for at ansatte kan delta i opplæringsvirksomhet.

9 Kommunedirektørens uttalelse

Høringsuttalelse ble fredag 3. mai 2024 oversendt per epost av prosjektets kontaktperson:

Hei.

Viser til oversendt utkast til revisjonsrapport.

Vi har ingen bemerkninger til selve rapporten og sender kommunedirektørens uttalelse som avtalt.

Med vennlig hilsen

**Stor-Elvdal
kommune**

Anita Larsen
Enhetsleder, tiltak for funksjonshemmede

907 03 182
624 64 600
anita.larsen@stor-elvdal.kommune.no

Sektor Helse og Mestring

Storgata 107, 2480 Koppang
Postboks 85, 2481 Koppang

Det gjøres oppmerksom på at e-post kan bli journalført som offentlig post.

Kommunedirektøren registrerer at i all hovedsak peker rapporten på at tjenestene som ytes innenfor aktuelt område er innenfor gjeldende lowverk. Det er tilfredsstillende at ingen områder defineres som røde i trafikklysmodellen. Områder som i rapporten omtales som "delvis etterlevd" kommenteres punktvis:

- Kriterium 3: individuell plan og koordinator / barnekoordinator.

Alle brukere som kvalifiserer til individuell plan er ivaretatt, og den siste ferdigstilles i løpet av mai inneværende år.

- Kriterium 4: System hvor personell kan melde inn brukere / pasienters habiliteringsbehov.

Meldinger om habiliteringsbehov mottas i tildelerenheten, som deretter utnevner aktuell koordinator. Ved behov har koordinerende enhet samarbeidsmøter med tverrfaglig team for å sikre koordinerte tjenester til barn og unge spesielt. Det arbeides med å utpeke hvem som skal ivareta rollen som barnekoordinator.

- Kriterium 6: Tilbud om personlig assistanse og BPA.

Kommunedirektøren vurderer at dette ivaretas løpende innenfor aktuelt lovverk og med de ressursene kommunen har til rådighet.

- Kriterium 9: Kommunen skal ivareta at mennesker med nedsatt funksjonsevne kan medvirke ved valg av bosted.

Rapporten beskriver at dette området i all hovedsak er ivaretatt.

- Kriterium 10: Kommunen tildeler helse- og omsorgstjenester etter forvaltningslovens bestemmelser om enkeltvedtak.

Kommunens vurdering har vært at i en periode med lav kapasitet i tildelerenheten har det blitt prioritert å sette i gang tiltak før vedtak har blitt fattet. Dette er for å unngå at bruker må vente uforholdsmessig lenge på tjenester. Et formelt vedtak er allikevel nødvendig for å ivareta brukers prosesskrav. Det er satt i gang tiltak for å øke saksbehandlingskapasitet.

- Kriterium 13: Kommunen bør ha et system for å sikre at medarbeidere får tilstrekkelig opplæring og etterutdanning.

Kommunedirektøren er kjent med at det gjennomføres kompetanseheving både i fellesskap og individuelt i aktuell tjeneste. Behovet for kompetanseheving i ulike sektorer og enheter drøftes i partssamarbeidet i forbindelse med utarbeidelse av kompetanseplan.

10 Referanser

Barnekonvensjonen. (1989). *Konvensjon om barnets rettigheter* (20-11-1989). Lovdata. https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-05-21-30/KAPITTEL_8#KAPITTEL_8

De forente nasjoner. (2006). Konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne. Barne- og familiedepartementet. https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/bld/sla/funk/konvensjon_web.pdf

Forskrift om habilitering, rehabilitering og koordinator. (2011). *Forskrift om habilitering, rehabilitering og koordinator*. (FOR-2011-12-16-1256). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2011-12-16-1256>

Forskrift om individuell plan ved ytelse av velferdstjenester (2022) *Forskrift om individuell plan ved ytelse av velferdstjenester*. (FOR-2022-06-22-1110). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2022-06-22-1110>.

Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten (2016) *Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten*. (FOR-2016-10-28-1250). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2016-10-28-1250>

Forvaltningsloven (1970) *Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker* (LOV-1967-02-10). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1967-02-10?q=forvaltningsloven>

Helsepersonelloven (2001) *Lov om helsepersonell m.v.* (LOV-1999-07-02-64). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-07-02-64>.

Helse- og omsorgstjenesteloven (2011) *Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m.* (LOV-2011-06-24-30). Lovdata. https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2011-06-24-30/KAPITTEL_9#%C2%A79-8

Helsedirektoratet (2015a). Opplæringshåndbok brukerstyrt personlig assistanse BPA [nettdokument]. Oslo: Helsedirektoratet (sist faglig oppdatert 06. mai 2015, lest 20. september 2023). Tilgjengelig fra <https://www.helsedirektoratet.no/brosjyrer/opplaeringshandbok-brukerstyrt-personlig-assistanse-bpa>

Helsedirektoratet (2015b). Veileder om rehabilitering, habilitering, individuell plan og koordinator [nettdokument]. Oslo: Helsedirektoratet (sist faglig oppdatert 02. desember 2020, lest 20. september 2023). Tilgjengelig fra <https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/rehabilitering-habilitering-individuell-plan-og-koordinator>

Helsedirektoratet (2016). Veileder for saksbehandling – Tjenester etter helse- og omsorgstjenesteloven §§ 3-2 første ledd nr. 6, -3-6 og 3-8. [nettdokument]. Oslo: Helsedirektoratet (sist faglig oppdatert juli 2017, lest 20. september 2023). Tilgjengelig fra: <https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/saksbehandling-av-tjenester-etter-helse-og-omsorgstjenesteloven>

Helsedirektoratet (2017a). Veileder om oppfølging av personer med store og sammensatte behov [nettdokument]. Oslo: Helsedirektoratet (sist faglig oppdatert 11. februar 2019, lest 20. september 2023). Tilgjengelig fra <https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/oppfolging-av-personer-med-store-og-sammensatte-behov>

Helsedirektoratet (2017b). Veileder om pårørende i helse- og omsorgstjenesten [nettdokument]. Oslo: Helsedirektoratet (sist faglig oppdatert 28. januar 2019, lest 20. september 2023). Tilgjengelig fra <https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/paorendeveileder>.

Helsedirektoratet (2021). Gode helse- og omsorgstjenester til personer med utviklingshemming [nettdokument]. Oslo: Helsedirektoratet (sist faglig oppdatert 17. oktober 2022, lest 20. september 2023). Tilgjengelig fra <https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/gode-helse-og-omsorgstjenester-til-personer-med-utviklingshemming>

Helsedirektoratet (2022). Veileder om samarbeid om tjenester til barn, unge og deres familier [nettdokument]. Oslo: Helsedirektoratet (sist faglig oppdatert 23. august 2023, lest 20. september 2023). Tilgjengelig fra <https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/samarbeid-om-tjenester-til-barn-unge-og-deres-familier>

Helsedirektoratet (2023, 30. januar) Hjelpetilbud til kommunene: Støttekontakt. <https://www.helsenorge.no/hjelpetilbud-i-kommunene/stottekontakt/>

Helse- og omsorgsdepartementet (2005) Brukerstyrt personlig assistanse – utvidelse av målgruppen. (nr. 1-15/2005) [Rundskriv]. Regjeringen. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/l-152005/id445639/>

Helse- og omsorgsdepartementet (2015) Rettighetsfesting av brukerstyrt personlig assistanse (nr. 1-9/2015) [Rundskriv]. Regjeringen. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/rundskriv-i-92015-rettighetsfesting-av-brukerstyrt-personlig-assistanse/id2468398/>

Kvalitetsforskrift for pleie- og omsorgstjenestene. (2003) *Forskrift om kvalitet i pleie og omsorgstjenestene for tjenesteyting etter lov av 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene og etter lov av 13. desember 1991 nr. 81 om sosiale tjenester m.v.* (FOR-2003-06-27-792). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2003-06-27-792>

Likestillings- og diskrimineringsloven (2017) *Lov om likestilling og forbud mot diskriminering* (LOV-2017-06-16-15). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2017-06-16-51>

Nasjonalt kompetansemiljø om utviklingshemming (NAKU) (2023) *"Diagnose: Psykisk utviklingshemming - ICD-10"* [nettdokument]. Trondheim: NAKU (sist faglig oppdatert 17. mars 2023, lest 30. august 2023). Tilgjengelig fra <https://naku.no/kunnskapsbanken/diagnose-psykisk-utviklingshemming-icd-10>

NOU 2005:8 (2005) *Likeverd og tilgjengelighet. Rettslig vern mot diskriminering på grunnlag av nedsett funksjonsevne. Bedret tilgjengelighet for alle.* Justis – og politidepartementet.

NOU 2023:13 (2023) *På høy tid — Realisering av funksjonshindredes rettigheter.* Kultur- og likestillingsdepartementet.

Pasient- og brukerrettighetsloven (2001) *Lov om pasient- og brukerrettigheter* (LOV-1999-07-02-63). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-07-02-63>

Prop. 49L (2016-2017) *Endringer i helse- og omsorgstjenesteloven m.m. (styrket pårørendestøtte).* Helse- og omsorgsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-49-l-20162017/id2526898/>

Prop. 100L (2020-2021) Endringer i velferdstjenestelovgivningen (samarbeid, samordning og barnekoordinator). Kunnskapsdepartementet. [https://www.regjeringen.no/content-assets/0fac12fc78f54ef3b81261efc8843fea/no/pdfs/prp202020210100000dddpdfs.pdf](https://www.regjeringen.no/contentassets/0fac12fc78f54ef3b81261efc8843fea/no/pdfs/prp202020210100000dddpdfs.pdf)

Spesialisthelsetjenesteloven (2001) *Lov om spesialisthelsetjenesten m.m.* (LOV-1999-07-02-61). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-07-02-61>.

Verdighetsgarantiforskriften. (2010) *Forskrift om en verdig eldreomsorg (verdighetsgarantien)* (FOR-2010-11-12-1426). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2010-11-12-1426>

Verdens helseorganisasjon. (2019). *Den internasjonale statistiske klassifikasjonen av sykdommer og beslektede helseproblemer* (10. utg.). Direktoratet for e-helse. <https://ehelse.no/kodeverk/kodeverket-icd-10-og-icd-11>

Annen data

Referat fra intervjuer

Vedtak på boveiledning

Vedtak på BPA

Vedtak og avslag på støttekontakt

Vedtak på avlastningstiltak for pårørende

Dokumentasjon fra Stor-Elvdal kommune

Stor- Elvdal kommune 2023, organisasjonskart

Svar på dokumentbestilling og skriftlige spørsmål, e-post per 19.10.2023

Retningslinjer for koordinerende enhet i Stor-Elvdal kommune, 5. april 2022

Tjenestebeskrivelser og tildelingskriterier i pleie- og omsorg for Stor- Elvdal kommune, vedtatt i kommunestyret 08.12.21 i sak 74/2021

Informasjonsskrivet Velkommen til Benveien

Eksempel på individuell plan

PowerPoint-presentasjon fra kurs i CP og senskader

Svar på oppfølgingsspørsmål, e-post per 27.02.2024

Handlingsplan for helse og mestring i Stor-Elvdal kommune, utarbeidet i 2023

Plan og strategi for strukturert og systematisk arbeid med internkontroll og handlingsplan for helse og mestring i Stor-Elvdal kommune

Opplæringsskjema for Benveien, 16.11.2023

Vedlegg A: Revisjonskriterier

Om utledningen av revisjonskriterier

Revisjon Øst IKS forholder seg til Norges kommunerevisorforbunds standard for forvaltningsrevisjon, kalt RSK 001, som førende for kvalitetssikringen i gjennomføringen av forvaltningsrevisjonsprosjekter. Av denne standarden fremgår det at det skal utarbeides revisjonskriterier for problemstillingene som skal vurderes i et forvaltningsrevisjonsprosjekt. Revisjonskriterier er krav og forventninger som den eller de kontrollerte enhetene skal revideres/vurderes i forhold til. Revisjonskriteriene må være relevante, konkrete og i samsvar med kravene og føringene som gjelder for den eller de enhetene som skal revideres.

I dette dokumentet presenterer vi våre kriterier for forvaltningsrevisjonen «Tjenestetilbudet til funksjonshemmede i Stor-Elvdal kommune». Dokumentet vil legges ved i prosjektets sluttrapport. For å sikre en god forankring av prosjektets vurderinger, blir revisjonskriteriene som hovedregel sendt til kommunedirektøren, som øverste ansvarlige leder for kommunens administrasjon. Kommunedirektøren kan delegere gjennomgangen av kriteriene til andre i kommuneadministrasjonen, som for eksempel til den eller de enheter som skal kontrolleres.

Når vi oversender revisjonskriteriene ber vi om en tilbakemelding på om kommunedirektøren/ revidert(e) enhet(er) opplever kriteriene som relevante for hvilke krav som kan stilles overfor tjenesteområdet.

For kriteriene i dette dokumentet har vi tatt utgangspunkt i relevant lovverk med forskrifter, nasjonale føringer og veiledere. Oversikt over kildene finnes i slutten av dokumentet. Av hensyn til revisjonens omfang vil det være aktuelt å avgrense hva vi undersøker. Vi tar derfor forbehold om at vi ikke nødvendigvis vil foreta vurderinger av samtlige av de fremsatte revisjonskriteriene, samt at det kan skje justeringer underveis i prosjektet.

Bakgrunn for bestillingen

I henhold til kommuneloven § 23-2, punkt c, skal kontrollutvalget påse at det blir gjennomført forvaltningsrevisjon i kommunen. Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak (§ 23-3, første ledd).

Kontrollutvalget i Stor-Elvdal kommune behandlet den 6. februar 2023 en prosjektplan om tjenestetilbudet til funksjonshemmede jf., sak 9/23, hvor det ble fattet følgende vedtak:

3. Kontrollutvalget tar vedlagte prosjektplan «Tjenestetilbudet til funksjonshemmede» til orientering, og bestiller på bakgrunn av denne gjennomføring av en forvaltningsrevisjon innenfor en ramme på 275 timer.
4. Prosjektet ferdigstilles våren 2024.

Prosjektet inneholder én problemstilling som lyder:

I hvilken grad sikrer kommunen et forsvarlig tjenestetilbud til funksjonshemmede og pårørende?

Formålet med forvaltningsrevisjonen vil være å undersøke i hvilken grad kommunen sikrer et forsvarlig tjenestetilbud til funksjonshemmede og pårørende.

Utleddning av revisjonskriterier

I hvilken grad sikrer kommunen et forsvarlig tjenestetilbud til funksjonshemmede?

Definisjon av begrepene funksjonshemmede og funksjonsnedsettelse

Lovverk, veiledere og andre sentrale kilder definerer begrepet *funksjonshemmede*. I større grad enn tidligere legges det i dag vekt på at funksjonshemming skyldes manglende tilrettelegging og utforming i omgivelsene sett i relasjon til individets forutsetninger. Funksjonshemming oppfattes derfor både som situasjonsavhengig og relasjonelt, fordi hemmingen oppstår i samspill med omgivelsene. En definisjon blir dermed at "... *funksjonshemming oppstår når det foreligger et gap mellom individets forutsetninger og omgivelsenes utforming eller krav til funksjon*".²⁴

Ifølge NOU 2023:13²⁵ har mennesker med funksjonshemming tradisjonelt blitt delt inn i undergruppene:

- Personer med synshemminger
- Personer med bevegelseshemming
- Personer med hørselshemming
- Personer med utviklingshemming
- Personer med psykososiale funksjonsnedsettelser.

Diagnosen psykisk utviklingshemming hører innunder undergruppen utviklingshemming. Diagnosen defineres slik i det medisinske kodeverket ICD-10:

Tilstand av forsinket eller mangelfull utvikling av evner og funksjonsnivå som spesielt er kjennetegnet ved hemning av ferdigheter som manifesterer seg i utviklingsperioden, ferdigheter som bidrar til det generelle intelligensnivået, for eksempel kognitive, språklige, motoriske og sosiale. Utviklingshemming kan forekomme med eller uten andre psykiske og somatiske lidelser.

Ifølge Nasjonalt kompetansemiljø om utviklingshemming (NAKU) settes diagnosen når tilstanden har oppstått før personen er fylt 18 år, men i tilfeller hvor tilstrekkelige helseopplysninger foreligger kan diagnosen også settes senere. Psykisk utviklingshemming kan deles inn i lett, moderat, alvorlig og dyp, og kategoriseringen knyttes til hvor store utfordringene er. Ulike tester er med på å definere graden av den psykiske utviklingshemmingen, og IQ-tester brukes for å vise personens mentale alder (kognitiv modenhet for alderen). I følge NAKU må IQ være på 70 eller mindre for å få diagnosen. Diagnosen innebærer nedsatte kognitive ferdigheter, samt ulik grad av utfordringer når det gjelder motorikk, språk, sosial kompetanse og evne til å klare dagligdagse gjøremål. Psykisk utviklingshemming forstås både som individuelle egenskaper og som konsekvens av omgivelsenes utforming. Siden konsekvensene av psykisk utviklingshemming påvirkes av tilgjengelighet, utforming og tilpasning i miljøet, vil behovet for tjenestetilbud fra kommunen variere fra individ til individ.²⁶

Begrepene funksjonshemmede og mennesker med nedsatt funksjonsevne brukes ofte om hverandre. Ifølge artikkel 1 i *FNs konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne* defineres begrepet slik:

Mennesker med nedsatt funksjonsevne er blant annet mennesker med langvarig fysisk, mental, intellektuell eller sensorisk funksjonsnedsettelse som i møte med ulike

²⁴ NOU 2005:8 (2005) *Likeverd og tilgjengelighet. Rettslig vern mot diskriminering på grunnlag av nedsatt funksjonsevne. Bedret tilgjengelighet for alle.*

²⁵ NOU 2023:13 (2023) *På høy tid — Realisering av funksjonshindredes rettigheter.*

²⁶ NAKU (2023) "Diagnose: Psykisk utviklingshemming - ICD-10"

barrierer kan hindre dem i å delta fullt ut og på en effektiv måte i samfunnet, på lik linje med andre.

Nedsatt funksjonsevne kan være medfødt eller oppstå i ulike faser av livet, og vil innebære et behov for tjenester i hele eller deler av livsløpet.

I tillegg til funksjonshemming og nedsatt funksjonsevne er også begrepet *funksjonshindret* introdusert i en ny nasjonal utredning. I NOU 2023:13, blir begrepet fremmet som mer inkluderende og mindre stigmatiserende begrep enn de tidligere nevnte begrepene. Siden det foreløpig ikke foreligger konsensus i fagmiljøene rundt begrepet funksjonshindret velger revisjonen å ikke benytte dette i undersøkelsen. Revisjonen vil i undersøkelsen benytte begrepene funksjonshemmede og personer med funksjonsnedsettelse/nedsatt funksjonsevne om hverandre.

Forsvarlighet

I følge helse- og omsorgstjenesteloven § 3-1 andre ledd omfatter kommunens ansvar alle pasient- og brukergrupper, herunder personer med somatisk eller psykisk sykdom, skade eller lidelse, rusmiddelproblem, sosiale problemer eller nedsatt funksjonsevne. For å oppfylle ansvaret etter § 3-1 skal kommunen ifølge § 3-2 nr. 4-6 blant annet tilby utredning, diagnostisering og behandling, sosial, psykososial og medisinsk habilitering og rehabilitering, samt personlig assistanse, herunder praktisk bistand og opplæring og støttekontakt, og plass i institusjon. Sentralt for alle tjenestene er at de skal være forsvarlige.

Helse- og omsorgstjenesteloven § 4-1 gir følgende bestemmelser om forsvarlighet:

Helse- og omsorgstjenester som tilbys eller ytes etter loven her skal være forsvarlige. Kommunen skal tilrettelegge tjenestene slik at:

- a. den enkelte pasient eller bruker gis et helhetlig og koordinert helse- og omsorgstjenestetilbud,*
- b. den enkelte pasient eller bruker gis et verdig tjenestetilbud,*
- c. helse- og omsorgstjenesten og personell som utfører tjenestene blir i stand til å overholde sine lovpålagte plikter og*
- d. tilstrekkelig fagkompetanse sikres i tjenestene.*

Revisjonen legger i undersøkelsen til grunn at kommunen legger til rette for et tjenestetilbud i lys av helse- og omsorgstjenestelovens bestemmelser om forsvarlighet.

I helsepersonelloven kapittel 2 § 4 første og andre ledd heter det om forsvarlighet at:

Helsepersonell skal utføre sitt arbeid i samsvar med de krav til faglig forsvarlighet og omsorgsfull hjelp som kan forventes ut fra helsepersonellens kvalifikasjoner, arbeidets karakter og situasjonen for øvrig.

Helsepersonell skal innrette seg etter sine faglige kvalifikasjoner, og skal innhente bistand eller henvise pasienter videre der dette er nødvendig og mulig. Dersom pasientens behov tilsier det, skal yrkesutøvelsen skje ved samarbeid og samhandling med annet kvalifisert personell. Helsepersonell har plikt til å delta i arbeid med individuell plan når en pasient eller bruker har rett til slik plan etter pasient- og brukerrettighetsloven § 2-5.

Revisjonen legger i undersøkelsen til grunn at helsepersonell har fått tilstrekkelig opplæring, samt at kommunen gjennom rutiner og prosedyrer har tydeliggjort de ansattes ansvars- og myndighetsområder.

I det følgende utdyper vi ulike forventninger til kommunens tjenestetilbud under de ulike punktene om forsvarlighet i helse- og omsorgstjenesteloven nevnt over.

Et helhetlig og koordinert helse- og omsorgstjenestetilbud

Kommune plikter ifølge helse- og omsorgstjenesteloven § 3-4 å sikre samarbeid og samordning av tjenestene:

De kommunale helse- og omsorgstjenestene skal samarbeide med andre tjenesteytere dersom samarbeid er nødvendig for å gi pasienten eller brukeren et helhetlig og samordnet tjenestetilbud.

Kommunen skal samordne tjenestetilbudet etter første ledd. Ved behov skal kommunen bestemme hvilken kommunal tjenesteyter som skal ivareta samordningen. Dersom det er oppnevnt barnekoordinator etter § 7-2 a, skal barnekoordinatoren sørge for samordning av tjenestetilbudet.

De kommunale helse- og omsorgstjenestene skal, i tillegg til å følge opp enkelte pasienter eller brukere, samarbeide med andre tjenesteytere slik at de kommunale helse- og omsorgstjenestene og andre tjenesteytere kan ivareta sine oppgaver etter lov og forskrift.

Med tjenesteytere menes kommunale, fylkeskommunale og statlige tjenesteytere, private tjenesteytere som yter tjenester på vegne av slike tjenesteytere, barnehager som får tilskudd etter barnehageloven § 19 og skoler som får statstilskudd etter privatskolelova § 6-1.

Ifølge Prop. 100 L (2020-2021) *Endringer i velferdstjenestelovgivningen (samarbeid, samordning og barnekoordinator)* ²⁷ må samarbeidsplikten sees i sammenheng med forsvarlighetskravet etter loven § 4-1 første ledd bokstav a som gir kommunen plikt til å tilrettelegge sine tjenester slik at den enkelte pasient eller bruker gis et helhetlig og koordinert tjenestetilbud. Ifølge Helsedirektoratets veileder om *Samarbeid om tjenester til barn, unge og deres familier* har kommunen ansvaret for at de kommunale tjenestene samarbeider. Ifølge veilederen er det kommunedirektøren, som øverste administrative leder, som avgjør hvordan de ulike kommunale velferdstjenestene skal oppfylle plikten i praksis, på bakgrunn av den myndigheten kommunestyret har gitt. Ifølge veilederen er formålet med samarbeidsplikten på systemnivå å legge til rette for samarbeidet på individnivå. Samarbeidet på systemnivå skal bidra til forebygging ved at brukerne får hjelp til rett tid.

Revisjonen legger til grunn at kommunen tilrettelegger for tverrfaglig samarbeid for personer med nedsatt funksjonsevne som har behov for langvarig og koordinerte tjenester.

Habilitering og rehabilitering

I følge § 5 i *forskrift om habilitering, rehabilitering og koordinator* skal alle tjenester som inngår i kommunens helse- og omsorgstilbud integreres i et samlet tverrfaglig rehabiliterings- og habiliteringstilbud. § 3 i forskriften definerer habilitering/rehabilitering på følgende måte:

Habilitering og rehabilitering skal ta utgangspunkt i den enkelte pasients og brukers livssituasjon og mål.

Habilitering og rehabilitering er målrettede samarbeidsprosesser på ulike arenaer mellom pasient, bruker, pårørende og tjenesteytere. Prosessene kjennetegnes ved koordinerte, sammenhengende og kunnskapsbaserte tiltak.

²⁷ Prop. 100L (2020-2021) *Endringer i velferdstjenestelovgivningen (samarbeid, samordning og barnekoordinator)*. Kunnskapsdepartementet.

Formålet er at den enkelte pasient og bruker, som har eller står i fare for å få begrensninger i sin fysiske, psykiske, kognitive eller sosiale funksjonsevne, skal gis mulighet til å oppnå best mulig funksjons- og mestringsevne, selvstendighet og deltaelse i utdanning og arbeidsliv, sosialt og i samfunnet.

Videre heter det i *forskriftens* § 5 andre ledd at kommunen skal sikre at alle som oppholder seg i kommunen skal tilbys nødvendig utredning og oppfølging ved behov for sosial, psykososial eller medisinsk habilitering eller rehabilitering. Kommunen skal ifølge § 9 også sørge for formidling av nødvendige hjelpemidler og for å tilrettelegge miljøet rundt den enkelte pasient og bruker.

Habilitering kan både gis til de som er født med nedsatt funksjonsevne, og til de som ble skadet eller syk som barn. *Rehabilitering* innebærer en opptrening av kropp og hjerne etter sykdom eller skader som oppstår senere i livet. Rehabilitering blir ofte gitt i et kortere tidsperspektiv enn habilitering, men mange har behov for langvarig oppfølging etter rehabiliteringen tar slutt.²⁸

Koordinerende enhet

I følge helse- og omsorgstjenesteloven § 7-3 skal kommunen:

[...] ha en koordinerende enhet for habiliterings- og rehabiliteringsvirksomhet. Denne enheten skal ha overordnet ansvar for arbeidet med individuell plan, og for oppnevning, opplæring og veiledning av koordinator og barnekoordinator etter §§ 7-1, 7-2 og 7-2 a.

Ifølge Helsedirektoratets *Veileder om rehabilitering, habilitering, individuell plan og koordinator* er formålet med koordinerende enhet at den skal sikre et helhetlig tilbud til pasienter/brukere som har ulike behov for habilitering og rehabilitering. *Koordinerte tjenester* betyr at behovet gjelder to eller flere helse- og omsorgstjenester.

Revisjonen legger til grunn at kommunen skal ha en koordinerende enhet for habiliterings- og rehabiliteringsvirksomhet, herunder det overordnede ansvar for arbeidet med individuell plan, overordnet ansvar for oppnevning, opplæring og veiledning av koordinator og barnekoordinator og bidra til at tjenesteyterne samarbeider ved planlegging og organisering av habiliterings-/rehabiliteringstjenestene.

Individuell plan

I følge § 7-1 i helse og omsorgstjenesteloven skal kommunen:

[...] utarbeide en individuell plan for pasienter og brukere med behov for langvarige og koordinerte tjenester etter loven her. Kommunen skal samarbeide med andre tjenesteytere om planen for å bidra til et helhetlig tilbud for den enkelte.

Dersom en pasient eller bruker har behov for tilbud både etter loven her og spesialisthelse-tjenesteloven eller psykisk helsevernloven, skal kommunen sørge for at det blir utarbeidet en individuell plan, og at planarbeidet koordineres.

Ifølge *forskrift om individuell plan ved ytelse av velferdstjenester* § 8 andre ledd skal kommunens koordinerende enhet for habilitering og rehabilitering varsles snart som mulig når et helseforetak eller en institusjon ser at det er behov for en individuell plan som omfatter flere av kommunens tjenester. Helseforetaket eller institusjonen skal i slike tilfeller medvirke i kommunenes arbeid med individuell plan.

²⁸ Helsedirektoratet (2015b). *Veileder om rehabilitering, habilitering, individuell plan og koordinator*

Personell i alle deler av tjenestene skal informere om individuell plan og koordinator og bidra til at pasienter og brukere får oppfylt sine rettigheter. Dette følger av bestemmelser om informasjonsplikten i helse- og omsorgstjenesteloven § 4-2 a. Videre har helsepersonell både i kommunen og spesialisthelsetjenesten plikt til å melde om behov, samt til å delta i arbeidet med individuell plan, jfr. helsepersonelloven § 4, andre ledd og § 38 a. Meldingene skal sendes til koordinerende enheten eller dit kommunen selv bestemmer ifølge § 7 i *forskrift om habilitering, rehabilitering og koordinator*.

Koordinator og barnekoordinator

Kommunen skal tilby koordinator til pasienter og brukere med behov for langvarige og koordinerte tjenester etter helse- og omsorgsloven § 7-2:

For pasienter og brukere med behov for langvarige og koordinerte tjenester etter loven her, skal kommunen tilby koordinator. Koordinatoren skal sørge for nødvendig oppfølging av den enkelte pasient eller bruker, samt sikre samordning av tjenestetilbudet og fremdrift i arbeidet med individuell plan.

I *forskrift om habilitering, rehabilitering og koordinator* § 16 første ledd heter det at koordinator skal tilbys uavhengig av om pasienten eller brukeren ønsker individuell plan eller ikke. I paragrafens andre ledd heter det at koordinatoren skal sørge for nødvendig oppfølging av den enkelte pasient eller bruker. Koordinator skal også sikre samordning av tjenestetilbudet og fremdrift i arbeidet med individuell plan. Ifølge Helsedirektoratets *Veileder om oppfølging av personer med store og sammensatte behov* er koordinator «pasient og brukers, og eventuelt pårørendes, nærmeste samarbeidspartner i å sikre kontinuitet og samhandling, og må følge med på at teamet arbeider koordinert og i samsvar med pasient og brukers mål».²⁹

Eksempler på sentrale oppgaver for koordinator ifølge Helsedirektoratets *Veileder om rehabilitering, habilitering, individuell plan og koordinator* er blant annet å sikre informert samtykke fra pasient og bruker til oppstart av plan- og arbeidsprosess og informasjonsutveksling. Koordinator skal også legge til rette for at pasient, bruker og eventuelt pårørende deltar i arbeidet, være teamleder, samt å sikre helhetlig oppfølging med utgangspunkt i pasient og brukers mål, ressurser og behov. I tillegg skal koordinator initiere, innkalle og eventuelt lede møter knyttet til individuell plan og koordinering, og følge opp og evaluere arbeidsprosessen.

I situasjoner hvor en familie har eller venter barn med nedsatt funksjonsevne, og dette utløser behov for langvarige og sammensatte eller koordinerte tjenester, skal kommunen ifølge helse- og omsorgstjenesteloven § 7-2 a oppnevne en barnekoordinator dersom dette er ønsket av foreldre eller verge. Barnekoordinator skal sørge for at familien sikres et koordinert tjenestetilbud. Kommunens plikt til å oppnevne barnekoordinator gjelder frem til barnet fyller 18 år ifølge § 7-2 a. Barnekoordinatoren skal også ha oversikt over og bidra aktivt til å ivareta kommunens ansvar for nødvendig oppfølging og tilrettelegging for familien og barnet i form av tilbud om eller ytelse av helse – og omsorgstjenester og andre velferdstjenester. Det er også barnekoordinatorens ansvar å sikre at familien og barnet får nødvendig informasjon og helhetlig veiledning om helse- og omsorgstjenestetilbudet, i tillegg til andre velferdstjenester og pasient- og brukerorganisasjoner.

Revisjonen legger til grunn at kommunen skal tilby individuell plan og koordinator/barnekoordinator til personer med nedsatt funksjonsevne som har behov for langvarige og koordinerte tjenester. Videre legger revisjonen til grunn at kommunen skal ha et system hvor personell kan melde inn brukere/pasienters re/habiliteringsbehov, herunder behov for individuell plan og koordinator/barnekoordinator.

²⁹ Helsedirektoratet (2017a). *Veileder om oppfølging av personer med store og sammensatte behov*

Brukermedvirkning

Sentralt i arbeidet med å sikre et helhetlig og koordinert helse- og omsorgstjenestetilbud er gode systemer for brukermedvirkning. I følge § 3-1 i pasient- og brukerrettighetsloven har pasient/bruker rett til å medvirke ved gjennomføring av helse- og omsorgstjenester. Det skal legges stor vekt på hva pasienten eller brukeren mener ved utforming av tjenestetilbud etter helse- og omsorgstjenesteloven §§ 3-2 første ledd nr. 6, 3-6 og 3-8. Denne retten innebærer blant annet at pasient/bruker skal kunne medvirke i valg av tilgjengelige og forsvarlige tjenesteformer og undersøkelses- og behandlingsmetoder. Ifølge forvaltningsloven § 11 må det gis nok informasjon slik at bruker/pasienter vet hva de samtykker til, som innebærer innsikt i sin helsetilstand og innholdet i helsehjelpen i henhold til pasient- og brukerrettighetsloven § 3-2 første ledd. I tillegg må pasient/bruker få tilstrekkelig innsikt i tjenestetilbudet for å kunne ivareta sine rettigheter, jf. pasient- og brukerrettighetsloven § 3-2 åttende ledd.

I tilfeller hvor pasient ikke har samtykkekompetanse, jf. § 4-3 i pasient- og brukerrettighetsloven, har pasientens nærmeste pårørende rett til å medvirke sammen med pasienten. Barn har også krav på å få informasjon og høres i avgjørelser som angår dem, og i vurdering av barns innspill på behandling og tjenester skal barnets alder og modenhet tas med i vurderingen. Dette stiller krav til at man tilpasser medvirkning og informasjon til pasient/brukers evner. Personen må også samtykke til hva som kan deles av informasjon mellom de ulike personene i koordinerings- teamet.

Ifølge Helsedirektoratets *Veileder om pårørende i helse- og omsorgstjenesten* skal nærmeste pårørende gis anledning til å medvirke i den grad pasient/bruker ønsker dette, når pasient/bruker med behov for langvarige og koordinerte helse- og omsorgstjenester har rett til å utarbeidet individuell plan. Nærmeste pårørende har rett på informasjon om individuell plan og skal inviteres inn til å delta i utarbeidelsen og/eller gjennomføringen av individuell plan, etter samtykke fra pasient/bruker. Videre beskriver helse- og omsorgstjenesteloven § 3-10 at kommunen skal sørge for å etablere systemer for innhenting av pasienters og brukeres erfaringer og synspunkter.

Revisjonen legger til grunn at kommunen skal ha et system for å ivareta brukermedvirkning, samt innhente brukererfaringer fra personer med nedsatt funksjonsevne og deres pårørende, for eksempel gjennomføre brukerundersøkelser.

Revisjonskriterter: Den enkelte bruker gis et helhetlig og koordinert helse- og omsorgstjenestetilbud
1. Kommunen plikter å tilrettelegge for tverrfaglig samarbeid for personer med nedsatt funksjonsevne som har behov for langvarig og koordinerte tjenester. 2. Kommunen skal ha en koordinerende enhet for habiliterings- og rehabiliteringsvirksomhet, herunder: a) overordnet ansvar for arbeidet med individuell plan, b) overordnet ansvar for oppnevning, opplæring og veiledning av koordinator og barnekoordinator c) bidra til at tjenesteyterne samarbeider ved planlegging og organisering av habiliterings-/rehabiliteringstjenestene. 3. Kommunen skal tilby individuell plan og koordinator/barnekoordinator til personer med nedsatt funksjonsevne som har behov for langvarige og koordinerte tjenester. 4. Kommunen skal ha et system hvor personell kan melde inn brukere/pasienters re/habiliteringsbehov, herunder behov for individuell plan og koordinator/barnekoordinator. 5. Kommunen skal ha et system for å ivareta brukermedvirkning, samt innhente brukererfaringer fra personer med nedsatt funksjonsevne og deres pårørende, for eksempel gjennomføre brukerundersøkelser.

Et verdig tjenestetilbud

For å sikre forsvarlighet, beskriver loven som nevnt i kapittel 3.2 at det skal gis et verdig tjenestetilbud. I det følgende redegjøres det først for verdighetsbegrepet slik dette er beskrevet i sentrale føringer. Videre omtales sentrale tjenestetilbud som skal bidra til å sikre tjenestemottakere i målgruppen et verdig tjenestetilbud.

Ifølge Verdighetsforskriften³⁰ innebærer et verdig tjenestetilbud:

Tjenestetilbudet skal innrettes i respekt for den enkeltes selvbestemmelsesrett, egenverd og livsførsel og sikre at medisinske behov blir ivaretatt. For å oppnå disse målsettingene skal tjenestetilbudet legge til rette for at følgende hensyn ivaretas:

- a. En riktig og forsvarlig boform ut fra den enkeltes behov og tilstand.
- b. Et variert og tilstrekkelig kosthold og tilpasset hjelp ved måltider.
- c. Et mest mulig normalt liv, med normal døgnrytme og adgang til å komme ut, samt nødvendig hjelp til personlig hygiene.
- d. Tilby samtaler om eksistensielle spørsmål.
- e. Lindrende behandling og en verdig død.
- f. Å bevare eller øke sin mulighet til å fungere i hverdagen. Omsorgen skal bidra til habilitering og rehabilitering.
- g. Faglig forsvarlig oppfølging av lege og annet relevant personell, som sikrer kontinuitet i behandlingen. [...]

Ifølge artikkel 3 a i FN-konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne³¹ er grunnlaget for konvensjonen en «respekt for menneskers iboende verdighet, individuelle selvstendighet med rett til å treffe egne valg, og uavhengighet». Verdighet nevnes også i *Barnekonvensjonen*³², som sier at barn med funksjonsnedsettelse bør ha et fullverdige og anstendig liv under forhold som sikrer verdighet, fremmer selvstendighet og bidrar til barnets aktive deltakelse i samfunnet.

Ifølge *kvalitetsforskrift for pleie- og omsorgstjenestene* § 3 skal kommunen utarbeide skriftlige nedfelte prosedyrer som skal bidra til å sikre at brukere av pleie- og omsorgstjenester får tilfredsstillende grunnleggende behov og med dette får verdige tjenester. Blant annet skal pasient/bruker oppleve respekt, forutsigbarhet og trygghet i forhold til tjenestetilbudet. I tillegg skal det sikres selvstendighet og styring av eget liv. Tjenestetilbudet skal også dekke personens fysiske, psykiske, sosiale og medisinske behov, som blant annet inkluderer:

- mulighet for samvær, sosial kontakt, fellesskap og aktivitet
- få ivaretatt personlig hygiene og naturlige funksjoner (toalett)
- mulighet til selv å ivareta egenomsorg
- nødvendig medisinsk undersøkelse og behandling, rehabilitering, pleie og omsorg tilpasset den enkeltes tilstand
- tilpasset hjelp ved måltider og nok tid og ro til å spise
- tilbud om varierte og tilpassede aktiviteter.

Ifølge likestillings- og diskrimineringsloven § 20 skal kommunen sikre at personer med funksjonsnedsettelse får varige kommunale tjenestetilbud individuelt tilrettelagt. Retten til tilrettelegging skal

³⁰ Verdighetsgarantiforskriften. (2010) Forskrift om en verdig eldreomsorg (verdighetsgarantien)

³¹ De forente nasjoner. (2006). Konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne.

³² Barnekonvensjonen. (1989). Konvensjon om barnets rettigheter

styrke retten til et individuelt tjenestetilbud ut fra et diskrimineringsperspektiv, slik at personer med funksjonsnedsettelse får et likeverdig tilbud med andre.

I artikkel 23 i *Barnekonvensjonen* tydeliggjøres bestemmelser knyttet til barn og unge som har psykisk eller fysisk utviklingshemming. Konvensjonen presiserer at barn i denne gruppen og deres omsorgspersoner bør få den hjelpen de har søkt om og som er rimelig i forhold til barnets tilstand og foreldrenes eller andre omsorgspersoners situasjon. Hjelpen som gis skal innrettes slik at funksjonshemmede barn har effektiv adgang til og mottar undervisning, opplæring, helsetjenester, rehabiliteringstjenester, forberedelser til arbeidslivet og rekreasjonsmuligheter. Dette skal gis på en måte som best mulig sikrer barnet sosial integrering og personlig utvikling, herunder dets kulturelle og åndelige utvikling, jf. artikkel 23.

Revisjonen legger til grunn at verdighet innebærer et tjenestetilbud hvor personen får dekt sine grunnleggende behov, individuell tilrettelegging, brukermedvirkning, samt at personen kan leve så normalt som mulig og delta i samfunnet på lik linje med andre.

Personlig assistanse og brukerstyrt personlig assistanse (BPA)

Som nevnt i kapittel 3.2 skal kommunen etter helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 tilby personlig assistanse, herunder praktisk bistand og opplæring og støttekontakt. Ifølge Helsedirektoratets *Veileder for saksbehandling* innebærer personlig assistanse hjelp og opplæring i alle dagliglivets gjøremål i og utenfor hjemmet, herunder hjelp til en meningsfull fritid og samvær med andre. Personlig assistanse kan jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 3-8 organiseres som hjemmehjelpstjenester, støttekontakt, boveiledning, dagaktivitetstilbud eller brukerstyrt personlig assistanse (BPA). Ofte blir personlig assistanse en del av et større rehabiliteringsopplegg sammen med andre kommunale helse- og omsorgstjenester. Ifølge veilederen kan personlig assistanse også inkludere hjelp med å handle mat, rengjøring av bolig og klær, eller andre dagligdagse gjøremål. Noen kan også få hjelp med påkledning, å stå opp, betale regninger, gå på butikken eller møte til avtaler. Tiltaket kan også handle om å sikre at brukeren får en meningsfull hverdag gjennom ulike individuelle- eller gruppeaktiviteter. Opplæring kan innebære at brukeren lærer hvordan dagligdagse handlinger og aktiviteter skal utføres, eller lærer å bruke nye hjelpemidler i hverdagen. Formålet med opplæring er å sikre at brukeren skal bli mest mulig selvstendig³³.

Som nevnt skal kommunen ha tilbud om personlig assistanse som organiseres som personlig brukerstyrt assistanse. Kriteriene for BPA er et langvarig og stort behov for personlig assistanse. Videre, ifølge pasient- og brukerrettighetsloven § 2-1 a andre ledd er en forutsetning for retten til BPA at brukeren har behov for nødvendige helse- og omsorgstjenester fra kommunen. «Nødvendige helse- og omsorgstjenester» er å forstå som nødvendig hjelp med en forsvarlig standard, basert på en individuell helse- og sosialfaglig vurdering av behov.³⁴ BPA kan ifølge pasient- og brukerrettighetsloven § 2-1 d gis til personer under 67 år, og kan også fungere som et avlastningstiltak for mennesker med foreldreansvar for hjemmeboende barn med nedsatt funksjonsevne som et avlastningstiltak.³⁵ Ved tildeling av BPA har brukeren eller pårørende rollen som arbeidsleder og styrer hvilke oppgaver assistenten skal utføre og når oppgavene skal utføres. Små barn og mennesker med omfattende kognitive funksjonsnedsettelse kan representeres fullt av en verge som fungerer som arbeidsleder.

³³ Helsedirektoratet (2016) *Veileder for saksbehandling – Tjenester etter helse- og omsorgstjenesteloven §§ 3-2 første ledd nr. 6, -3-6 og 3-8*.

³⁴ Helse- og omsorgsdepartementet (2005) *Brukerstyrt personlig assistanse – utvidelse av målgruppen*. (nr. 1-15/2005)

³⁵ Ibid.

For at brukeren skal omfattes kravet må det langvarige behovet være ut over 2 år og tjenestebehovet må være på minst 32 timer hver uke ifølge pasient- og brukerrettighetsloven § 2-1 d. Så lenge det ikke medfører vesentlige økte kostnader for kommunen, kan også personer med et tjenestebehov på minimum 25 timer per uke ha rett på tjenester utført som brukerstyrt personlig assistanse. BPA tildeles uavhengig av brukerens boform, og formålet med ordningen er å gi brukeren mulighet til å være i arbeid, studere og leve et aktivt liv.³⁶

Revisjonen legger til grunn at kommunen skal ha et tilbud om personlig assistanse og BPA.

Støttekontakt

Som nevnt i kapittel 3.2 skal kommunen tilby støttekontakt. En støttekontakt skal hjelpe en annen person til å ha en aktiv og meningsfylt fritid. Dette er i tråd med § 1-1 i helse- og omsorgstjenesteloven som innebærer å «sikre at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig og til å ha en aktiv og meningsfylt tilværelse i fellesskap med andre». Støttekontakt er en tjeneste som skal tilbys i alle kommuner. Tjenesten er for barn, ungdom, voksne og eldre som trenger støtte og hjelp til å delta i kultur- og fritidsaktiviteter. Kommunen skal i samråd med bruker avklare om personen har behov for støttekontakt. Støttekontakt kan gis til enkeltindivider, grupper eller i samarbeid med frivillige organisasjoner.

Revisjonen legger til grunn at kommunen skal ha tilbud om støttekontakt til mennesker med nedsatt funksjonsevne.

Omsorgsbolig og avlastningsbolig/avlastningshjem

I følge helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 a skal kommunen tilby opphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester dersom dette etter en helse- og omsorgsfaglig vurdering er det eneste tilbudet som kan sikre pasienten eller brukeren nødvendig og forsvarlig helse- og omsorgstjenester. En omsorgsbolig faller inn under denne lovgivningen, og innebærer boliger som er tilrettelagte for personer med omfattende pleie- og omsorgsbehov. Tilretteleggingen kan innebære at boligen er tilknyttet et fellesareal eller har heldøgns helse- og omsorgstjenester. Omsorgsboliger kan være eid av kommunen, organisert som borettslag, organisert som sameie med beboerne selv som eiere eller på andre måter. Beboere i slike boliger betaler husleie, og har krav på å få dekket sine hjelpebehov ved individuelle vedtak om helsetjenester i hjemmet, personlig assistanse mv. på linje med andre hjemmeboende.³⁷

Ifølge artikkel 19 del a i FNs konvensjon om mennesker med nedsatt funksjonsevne skal mennesker med nedsatt funksjonsevne «[...] få anledning til å velge bosted, og hvor og med hvem de skal bo, på lik linje med andre, og ikke må bo i en bestemt boform». I tillegg skal det ifølge artikkel 19 del b sikres at:

[...] mennesker med nedsatt funksjonsevne har tilgang til ulike støttetjenester i eget hjem og i særskilte boformer, samt annen samfunnsservice, herunder den personlige bistand som er nødvendig for å kunne bo og være inkludert i samfunnet og for å hindre isolasjon eller segregering.

³⁶Helse- og omsorgsdepartementet (2015) Rettighetsfesting av brukerstyrt personlig assistanse (nr. 1-9/2015) [Rundskriv].

³⁷ Helsedirektoratet (2016) Veileder for saksbehandling – Tjenester etter helse- og omsorgstjenesteloven §§ 3-2 første ledd nr. 6, -3-6 og 3-8.

I følge helse- og omsorgstjenesteloven § 3-6 første ledd nr. 2 skal kommunen tilby avlastningstiltak. Ifølge Helsedirektoratets *Veileder om pårørende i helse- og omsorgstjenestene*³⁸ kan familier med hjemmeboende barn kan få tilbud om avlastningsbolig. Ifølge veilederen vil avlastningsbolig si at foreldrenes daglige omsorgsoppgaver i kortere eller lengre perioder blir overtatt av andre. Formålet med avlastningsbolig er at foreldrene skal kunne ivareta seg selv og sine behov, samt eventuelle andre søsken. Avlastning kan også gis hjemme hvor avlaster kommer hjem til familien. Avlaster kan også gjennomføre avlastning i sitt private hjem.

Revisjonen legger til grunn at kommunen skal ha tilbud om boliger særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester, og at kommunen skal ivareta at mennesker med nedsatt funksjonsevne kan medvirke ved valg av bosted.

Kriterier for tildeling av helse- og omsorgstjenester.

Tildeling av tjenester blir vurdert som enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2 første ledd b. Enkeltvedtaket skal være skriftlig og må ifølge loven inneholde:

1. Informasjon om klagegang, klagefrist, klageinstans og fremgangsmåten ved klage, jf. forvaltningsloven § 27 tredje ledd første punktum.
2. Opplysninger om partens innsynsrett i sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 27 tredje ledd.
3. Begrunnelse jf. § 24, som skal inneholde reglene som vedtaket bygger på, de faktiske forholdene vedtaket bygger på og hovedhensynene som har vært avgjørende ved utøving av forvaltningsmessig skjønn, jf. § 25.

Ifølge *Veileder for saksbehandling av tjenester etter helse- og velferdstjenesteloven* skal enkle saker avgjøres raskt, mens kompliserte saker kan begrunne lenger saksbehandlingstid. Saker som krever rask avklaring må gå foran saker som kan vente, samtidig må forsvarlighetskravet³⁹ ivaretas i både saksbehandling og prioriteringer av alle typer saker. I forvaltningsloven § 11 a presiseres det at forvaltningsorganet skal forberede og avgjøre saken uten ugrunnet opphold. Hvis det tar uforholdsmessig lang tid før henvendelsen kan besvares, skal det gis et foreløpig svar. Årsak til lang saksbehandlingstid skal oppgis og, hvis mulig, skal svartid angis. I saker som gjelder enkeltvedtak skal det gis foreløpig svar hvis det tar mer enn en måned å besvare henvendelsen.

Ifølge forvaltningsloven § 23 skal et enkeltvedtak være skriftlig «med mindre dette av praktiske grunner vil være særlig byrdefullt for forvaltningsorganet». Ifølge *Veileder for saksbehandling av tjenester etter helse- og omsorgstjenesteloven* er unntaket fra skriftlighet lite aktuelt for kommunale helse- og omsorgstjenester. Dette begrunnes med at «personer som får vedtak om helse- og omsorgstjenester, enten det er avslag eller innvilgelser, har et særlig behov for å få konkretisert hva avgjørelsen går ut på og hvilke vurderinger som er gjort».⁴⁰

Videre skal helse- og omsorgstjenesten gjøre en utredning og vurdering av hvor raskt pasienten/brukeren har behov for hjelp. Samtidig viser veilederen til at «[a]v og til må et hjelpebehov dekkes umiddelbart, uten at det er tid til å gjøre en grundig utredning og fatte et vedtak om tildeling av tjenester». I disse tilfellene kan kommunen igangsette utredning og utforming av vedtak i etterkant av tildeling av tjenester.

³⁸ Helsedirektoratet (2017b). *Veileder om pårørende i helse- og omsorgstjenesten*

³⁹ jf. pasient- og brukerrettighetsloven § 2-1 a og helse- og omsorgstjenesteloven § 4-1

⁴⁰ Helsedirektoratet (2017c). *Veileder for saksbehandling av tjenester etter helse- og omsorgstjenesteloven*.

Revisjonen legger til grunn at kommunen tildeler helse- og omsorgstjenester i tråd med forvaltningslovens bestemmelser om enkeltvedtak.

Tjenestetilbud til pårørende

I følge § 3-6 i helse- og omsorgstjenesteloven skal kommunen tilby personer med særlig tyngende omsorgsarbeid nødvendig pårørendestøtte. Denne støtten kan ta form som opplæring og veiledning, avlastningstiltak og omsorgsstønad. I følge pasient- og brukerrettighetsloven § 2-7 kommer forvaltningslovens bestemmelser her til anvendelse, dvs. at kommunen skal fatte vedtak om slike tjenester, også for opplæring/veiledning, når det er et nødvendig behov for veiledning og opplæring utover 14 dager.

I følge Prop. 49L (2016-2017) *Endringer i helse- og omsorgstjenesteloven m.m.* er formålet med opplæring og veiledning å sette pårørende i stand til å håndtere sin rolle som omsorgsyter. Flere aktører har ansvar for veiledning overfor foreldrene på ulike områder. Helse- og omsorgstjenesten i kommunen skal tilby tilpasset opplæring og veiledning til foreldre og andre pårørende med særlig tyngende omsorgsarbeid.

Avlastningstiltak skal baseres på individenes behov og kan organiseres ulikt innad i en kommune.⁴¹ Kommunen kan tilpasse og organisere tiltakene så lenge de ivaretar pårørendes behov for avlastning. Formålet med avlastning å gi pårørende mulighet for fritid, ferie, yrkesaktivitet, familieliv og deltakelse i samfunnsaktiviteter⁴². Eksempler på avlastningstjenester kan være praktisk bistand, avlastningsbolig eller dagsenter. Alle avlastningstiltak skal være gratis, og kommunen kan ikke kreve egenbetaling for avlastning. Dette gjelder tjenester som det ellers kreves egenandel for når disse gis som avlastningstiltak.

I følge Helse- og omsorgstjenesteloven §3-6 nr.3 er omsorgsstønad lønn til personer eller andre frivillige som har et særlig tydende omsorgsarbeid for personer som har et stort omsorgsbehov på grunn av blant annet funksjonshemming. Og videre innebærer ordningen at kommunen engasjerer/ansetter pårørende/nærstående som oppdragstakere/arbeidstakere, og gir personen penger for å utføre omsorgsarbeid. Kommunen plikter å ha ordningen, men ingen har rettslig krav på ordningen, jf. § 3-6.

Revisjonen legger til grunn at kommunen skal tilby personer med særlig tyngende omsorgsarbeid nødvendig pårørendestøtte etter helse- og omsorgstjenesteloven, i form av avlastning, omsorgsstønad og opplæring/veiledning.

Revisjonskriterier: Et verdig tjenestetilbud
6. Kommunen skal ha et tilbud om personlig assistanse og BPA 7. Kommunen skal ha tilbud om støttekontakt til mennesker med nedsatt funksjonsevne. 8. Kommunen skal ha tilbud om boliger særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester. 9. Kommunen skal ivareta at mennesker med nedsatt funksjonsevne kan medvirke ved valg av bosted. 10. Kommunen tildeler helse- og omsorgstjenester etter forvaltningslovens bestemmelser om enkeltvedtak. 11. Kommunen skal tilby personer med særlig tyngende omsorgsarbeid nødvendig pårørendestøtte etter helse- og omsorgstjenesteloven, i form av avlastning, omsorgsstønad og opplæring/veiledning.

⁴¹ Prop. 49L (2016-2017) *Endringer i helse- og omsorgstjenesteloven m.m.* (styrket pårørendestøtte).

⁴² Helsedirektoratet (2017b). *Veileder om pårørende i helse- og omsorgstjenesten*

Krav til fagkompetanse i tjenestene

I henhold til helsepersonelloven § 4 innebærer forsvarlighetskravet en plikt om å opptre i samsvar med de til enhver tid gjeldende faglige normer og lovbestemte krav til yrkesutøvelsen. I dette ligger blant annet forventning om at nasjonale veiledere og retningslinjer følges. Dette kan sikres gjennom internkontroll i kommunen og systematisk jobbing med kvalitetsforbedring og bruker- og pasientsikkerhet, jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 3-1 tredje ledd og § 4-2.

Ifølge *forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenestene* § 6 punkt c innebærer plikten til å planlegge tjenestene å ha oversikt over relevant regelverk, retningslinjer og veiledere, og planlegge hvordan dette skal gjøres kjent i virksomheten. Videre må øverste leder sørge for at relevant regelverk, retningslinjer og veiledere ligger til grunn for virksomhetens planarbeid, at det er kjent for medarbeiderne og at det er lett tilgjengelig. Plikten til å planlegge omfatter også at ledelsen skal ha oversikt over medarbeideres kompetanse og behov for opplæring. Videre heter det i forskriften § 7 at plikten til å gjennomføre blant annet innebærer at medarbeidere i virksomheten har nødvendig kunnskap om og kompetanse i det aktuelle fagfeltet, relevant regelverk, retningslinjer, veiledere og styringssystemet.

I den nasjonale veilederen fra Helsedirektoratet kalt *Gode helse og omsorgstjenester til personer med utviklingshemming* utdypes det at kravet innebærer at kompetansebehovet kartlegges, at det rekrutteres personell med nødvendig kompetanse og at alle medarbeidere får tilstrekkelig opplæring og etterutdanning.

Sentrale kompetanseområder for de som arbeider med mennesker med psykisk utviklingshemming er ifølge veilederen:

- kravene i lovverket, etikk og menneskerettighetene
- nasjonale og lokale retningslinjer
- kunnskap om å leve med utviklingshemming
- selvbestemmelse, beslutningsstøtte og brukermedvirkning hos personer med utviklingshemming
- kommunikasjon, herunder alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK)
- habilitering og målrettet miljøarbeid, inkludert metoder for motivasjon, læring og endring
- oppfølging av fysisk, psykisk og seksuell helse hos personer med utviklingshemming
- psykiske lidelser i kombinasjon med utviklingshemming
- utfordrende atferd hos personer med utviklingshemming
- helse- og omsorgstjenestelovens kap. 9 om tvang og makt

Revisjonen legger til grunn at kommunen skal sikre at relevant regelverk, retningslinjer og veiledere er kjent for medarbeiderne og lett tilgjengelig. I tillegg skal kommune sikre tilstrekkelig med kompetanse i tjenestene ved å kartlegge kompetansebehovet i tjenestene, samt at kommunen bør ha et system for å sikre at medarbeidere får tilstrekkelig opplæring og etterutdanning.

Revisjonskriterier: Krav til fagkompetanse i tjenestene

12. Kommunen skal sikre at relevant regelverk, retningslinjer og veiledere er kjent for medarbeiderne og lett tilgjengelig.
13. Kommunen skal sikre tilstrekkelig med kompetanse i tjenestene ved å kartlegge kompetansebehovet i tjenestene.
14. Kommunen bør ha et system for å sikre at medarbeidere får tilstrekkelig opplæring og etterutdanning.

Bestemmelser ved bruk av tvang og makt

Kapittel 9 i helse- og omsorgstjenesteloven beskriver rettssikkerhet ved bruk av tvang og makt overfor enkelte personer med psykisk utviklingshemning. I følge helse- og omsorgstjenesteloven § 9-5 kan tvang eller makt bare brukes når andre løsninger enn bruk av tvang eller makt har blitt prøvd først, i særlige og begrunnede tilfeller kan dette fravikes, og det ansees som faglig og etisk forsvarlig. Det må vektlegges hvor inngripende tiltakene er for den enkelte. Bruk av tvang eller makt kan ifølge kapittel 9 ikke gå lenger enn nødvendig og må stå i forhold til formålet som skal ivaretas. Det kan bare brukes for å hindre eller begrense vesentlig skade. Altså kan tvang eller makt brukes som skadeavvergende tiltak i nødssituasjoner, som planlagte skadeavvergende tiltak i gjentatte nødssituasjoner eller tiltak for å dekke brukerens eller pasientens grunnleggende behov.

Når kommunen utformer tjenestetilbudet til en person med nedsatt funksjonsevne er det viktig at man tar hensyn til brukerens fysiske og psykiske integritet. I situasjoner hvor det er nødvendig å bruke tvang og makt skal bruker, pasient, pårørende og verge bli hørt før det treffes vedtak, jf. § 9-3 annet ledd i helse- og omsorgstjenesteloven. Videre i § 9-3 annet ledd står det at det skal «gis informasjon om adgangen til å uttale seg i saker som skal overprøves, klageadgang og adgangen til å bringe vedtaket inn for tilsynsmyndighet og tingretten». Kommunen plikter også å tilrettelegge for at ingen behandles på en nedverdiggende eller krenkende måte.

I følge helse- og omsorgstjenesteloven § 9-7 skal alle beslutninger om bruk av makt eller tvang nedtegnes straks etter tiltaket er gjennomført. Vedtaket skal sendes statsforvalteren til overprøving etter § 9-8. Vedtaket skal samtidig sendes spesialisthelsetjenesten, verge og pårørende som kan avgi uttalelse til statsforvalteren. Frist for å avgi slik uttalelse er en uke fra vedtaket er mottatt. Vedtaket kan ikke iverksettes før det er godkjent av statsforvalteren. Dersom vedtaket er påklaget etter § 9-11 andre ledd, kan vedtaket ikke iverksettes før barneverns- og helsenemnda har godkjent vedtaket. Det skal også sendes melding om beslutningen til den faglige ansvarlige for tjenestene, statsforvalteren, verge og pårørende, eller på den måten statsforvalteren beslutter. Det skal opplyses for mulighet til å klage på vedtaket. Vedtak kan treffes for inntil tolv måneder om gangen.

Revisjonen ligger til grunn at kommunen plikter å tilrettelegge for at tvangsvedtak fattes etter gjeldende regler.

Revisjonskriterier: Bestemmelser ved bruk av tvang og makt

15. Kommunen plikter å tilrettelegge for at tvangsvedtak fattes etter gjeldende regler.

Oppsummering av revisjonskriterier

1. Kommunen plikter å tilrettelegge for tverrfaglig samarbeid for personer med nedsatt funksjonsevne som har behov for langvarige og koordinerte tjenester.
2. Kommunen skal ha en koordinerende enhet for habiliterings- og rehabiliteringsvirksomhet, herunder:
 - a. overordnet ansvar for arbeidet med individuell plan,
 - b. overordnet ansvar for oppnevning, opplæring og veiledning av koordinator og barnekoordinator
 - c. bidra til at tjenesteyterne samarbeider ved planlegging og organisering av habiliterings-/rehabiliteringstjenestene
3. Kommunen skal tilby individuell plan og koordinator/barnekoordinator til personer med nedsatt funksjonsevne som har behov for langvarige og koordinerte tjenester.
4. Kommunen skal ha et system hvor personell kan melde inn brukere/pasienters re/habiliteringsbehov, herunder behov for individuell plan og koordinator/barnekoordinator.
5. Kommunen skal ha et system for å ivareta brukermedvirkning, samt innhente brukererfaringer fra personer med nedsatt funksjonsevne og deres pårørende, for eksempel gjennomføre brukerundersøkelser.
6. Kommunen skal ha et tilbud om personlig assistanse og BPA.
7. Kommunen skal ha tilbud om støttekontakt til mennesker med nedsatt funksjonsevne.
8. Kommunen skal ha tilbud om boliger særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester.
9. Kommunen skal ivareta at mennesker med nedsatt funksjonsevne kan medvirke ved valg av bosted.
10. Kommunen tildeler helse- og omsorgstjenester etter forvaltningslovens bestemmelser om enkeltvedtak.
11. Kommunen skal tilby personer med særlig tyngende omsorgsarbeid nødvendig pårørende-støtte etter helse- og omsorgstjenesteloven, i form av avlastning, omsorgsstønning og opplæring/veiledning.
12. Kommunen skal sikre at relevant regelverk, retningslinjer og veiledere er kjent for medarbeiderne og lett tilgjengelig.
13. Kommunen skal sikre tilstrekkelig med kompetanse i tjenestene ved å kartlegge kompetansebehovet i tjenestene.
14. Kommunen bør ha et system for å sikre at medarbeidere får tilstrekkelig opplæring og etterutdanning.
15. Kommunen plikter å tilrettelegge for at tvangsvedtak fattes etter gjeldende regler.

Vedlegg B: Flytskjema

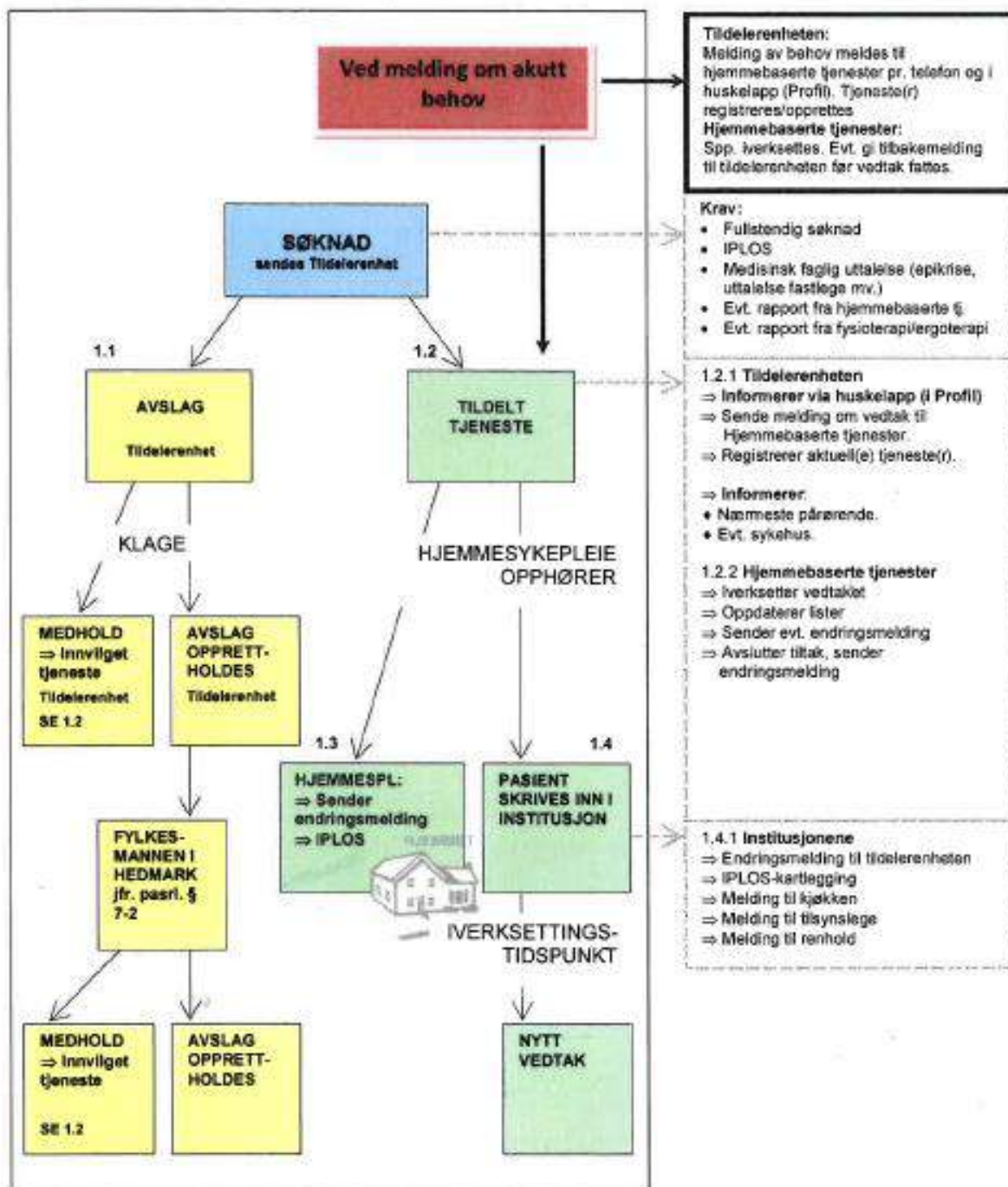
Stor-Elvdal kommune
Tildelerenheten

Tjenester
Saksbehandling
Flytskjema – Søknad om hjemmesykepleie

Saksbehandler:
Godkjent av:
Godkjent dato:
Side 1 av 1

Flytskjema:**Søknad om hjemmesykepleie**

– Hol. §§ 3-1 og 3-2 nr. 6 bokstav a

Vedlegg C: «Velkommen til Benveien»

Velkommen til Benveien 😊

Her er en mappe som du kan lese litt i. Her står det litt om husregler og ellers litt om alt vi gjør og hvordan det er å bo her i Benveien. Når du flytter inn så vil en av oss ansatte ta en samtale med deg eller vergen din (hvis du har) for å informere deg om ting og bli bedre kjent med deg. Ønsker du å ha med deg noen andre så si ifra. Du kan stille spørsmål og fortelle litt om deg selv.

Alle som bor her i Benveien har sin egen bolig som de leier av kommunen, og har derfor ansvar for at leiligheten holdes i orden. Dukker det opp noe som trenger å repareres eller ordnes på annen måte, så har du ansvar for å si ifra om dette – gjerne til en ansatt som bringer det videre.

Du har også ansvar for at det ikke blir gjort noe hærverk i leiligheten. Uhell kan skje, men gi da beskjed så får vi fikset det 😊

Lenger ut i mappen ligger det en del informasjonsskriv.

Igjen, velkommen til Benveien og vi gleder oss til å bli bedre kjent med deg 😊 😊

Hjemmedag :

En dag i uka har vi såkalt «hjemmedag». Da får du veiledning og hjelp ved behov, til å vaske i leiligheten, skyss på butikken for å handle, følge på kafè hvis du ønsker, eller finne på noe annet du har lyst til å gjøre etter at vask og handling er unnagjort.

Hvis du skal til lege, tannlege eller lignende som er planlagt, så er det best om du får denne timen på hjemmedagen din. Akutte timer må du selvfølgelig få utenom.

Vi vil sammen med deg finne ut hva du klarer å gjøre selv og hva du trenger bistand/hjelp til.

Vi veileder med; gulvvask, støvtørring, vaske wc, håndvask, dusjkabinett, vaske kjøkkenbenk, komfyr, kjøleskap (ved behov), microbølgeovn, sengeskiift, oppvask og klesvask.

Storhandling :

På hjemmedagen kan du få skyss på butikken for å handle. Noen velger å storhandle denne dagen, og tar seg en tur utenom selv for å handle litt småtteri.

Du må betale for bilskyss tur/retur butikken; kr. 60,-

For lengere turer; statens satser for kjøregodtgjørelse som pr.d.d er 4,10 kr./pr.km.

Hvis du må til tannlege eller lege utenfor kommunen, så fakturerer kommunen deg for kjøring, og så hjelper vi deg med å fylle ut skjema til *Pasientreiser* så du får tilbake penger fra de.

Ukeplan :

Ukeplan er en plan vi skriver sammen med deg. I den skriver vi inn alt du har av planer for en uke av gangen. Når du ønsker å handle, ha hjemmedag, om du ønsker å ha tilsyn av nattevakt om natta, om du vil at vi skal vekke deg om morgenen, hvilke dager du skal på jobb osv. Se eget skjema.

Husregler :

For at alle som bor og jobber her i Benveien skal ha det trygt og godt, så har vi noen regler som alle må forholde seg til. Se eget skriv.

Samtykkeskjema :

Dette er et skjema som du kan skrive under hvis du samtykker til at vi som jobber her i Benveien kan gi og innhente opplysninger om deg. Se eget skjema.

Beboermøter :

Leder i Benveien innkaller til regelmessige møter for dere som bor her. Der blir det informert om ting som skjer fremover og dere som bor her kan ta opp ting dere har på hjerte.

Primærkontakt og team :

Alle faste ansatte her i Benveien er med i et såkalt team. Vi er tre personer i dette teamet, og en er primærkontakt. Primærkontakten er den personen du kan ta kontakt med hvis det er noe du lurer på eller vil snakke om og ikke vil gjøre det til noen andre. Se eget skriv.

Verge :

Det å få oppnevnt en verge innebærer at du får hjelp til å gjøre større beslutninger og at du har noen som kan ivareta interessene dine, slik at du kan fungere på lik linje med andre personer i samfunnet. Vergemål er frivillig, og du bestemmer selv om du vil ha verge eller ikke.

Et vergemål skal tilpasses behovene du har, og det skal ikke være mer omfattende enn behovet tilsier. Du kan få oppnevnt en verge med et begrenset ansvar for å hjelpe deg. For eksempel kan vergens hjelp være avgrenset til forhold som gjelder økonomi, eller til andre personlige ting du kan trenge hjelp til, for eksempel i forbindelse med hjemmesykepleie, sykehjems plass. Vergen skal forholde seg til dine ønsker.

Dette er noe vi snakker med om – om du trenger verge eller ikke.

Økonomi :

Når det gjelder økonomi så tilpasses dette for hver enkelt og vi snakker med deg, evt. pårørende og verge om dette for å finne best mulig løsning.

RETNINGSLINJER FOR PRIMÆRKONTAKTENE/ TEAMENE

Teamene har i oppgave -i samarbeid, og under veiledning av enhetsleder å sørge for tilrettelegging for beboerens opplæring, utvikling og levevilkår i boligen. Teamene skal ut i fra dette:

- 1) utforme og evaluere kortsiktige og langsiktige mål sammen med beboeren og eventuelt dens nærpersoner, eks. IP
- 2) påse at dags- og ukeplan planlegges og evalueres sammen med alle ansatte i Benveien, og at de er i samsvar med prioriterte målsettinger.
- 3) arbeide aktivt for at målsettingene realiseres.
- 4) holde de andre ansatte i boligen informerte om nye tiltak i forhold til beboeren. Sørge for at tiltakene blir igangsatt, samt etterse at de følges opp.
- 5) arbeide for at det opprettes/oppretholdes ulike tilbud for beboeren, slik som fysioterapi, støttekontakt o.a. Ha ansvar for at søknader angående slike tilbud blir skrevet, og at tidsfrister overholdes. Opprette og holde kontakt, og samarbeide med disse.
- 6) Evaluere planer, IPLOS skjema og sende inn endringsmeldinger
- 7) være beboerens kontaktledd til pårørende/foresatte og arbeide aktivt for å utvikle dette forholdet positivt.
- 8) ha ansvaret for praktiske gjøremål som gjelder beboeren:
 - timebestillinger hos frisør, tannlege, fotpleier m.m.
 - rutinemessige kontroller hos lege
 - innkjøp av klær, reparasjoner etc.
 - innkjøp av møbler og andre personlige eiendeler, toalettartikler, bursdags- og julegaver m.m.
- 9) ved arrangementer hvor det skal lages i stand til større selskaper eks. bursdager, er teamet medvirkende til forberedelser og gjennomføring.

Stor-Elvdal kommune

Samtykkeerklæring

Jeg samtykker/samtykker ikke (stryk det som ikke passer)i at det kan gis/innhentes informasjon om min somatiske og psykiske helse og andre personlige forhold som er relevant for min situasjon, til de instanser eller personer jeg her gir tillatelse til:

Navn på instans/person _____

Sett kryss	Jeg tillater at følgende informasjon kan gis
	Alt som tjenesten anser som nødvendig for å kunne gi god behandling
	Begrenset informasjon. Bruk gjerne baksiden for å angi hva det kan informeres om.

	Sett kryss ved de personer/instanser samtykke gjelder	Samtykke gjelder hele behandlingsperioden	Samtykke er tidsbegrenset fra dato til dato
	Pårørende		
	Fastlege		
	NAV		
	Sykehuset Innlandet HF;		
	Andre sykehus		
	Helsestasjonen		
	Fysioterapeut		
	Ergoterapeut		
	Psykisk helsetjeneste		
	Tannhelsetjenesten		
	Barnevernet		
	Sykehjem		
	Hjemmebaserte tjenester		
	Skole		
	Barnehage		
	PPT		
	Politi		
	SR Produkter		
	STYRK		
	Bolig for mennesker med nedsatt funksjonsevne		
	Annet		

Dato _____

Navn (bruk blokkbokstaver)	Signatur	Personnummer
----------------------------	----------	--------------

Her har jeg laget et forslag på hvordan en ukeplan kan se ut
Navn:

Mandag 1.9	Tirsdag 2.9	Onsdag 3.9	Torsdag 4.9	Fredag 5.9	Lørdag 6.9	Søndag 7.9
Ønsker å bli vekket 08.00		Ønsker å bli vekket		Ønsker å bli vekket		
Jobb kl. 09.00	Hjemmedag: Hjelp til vask av leilighet og sengeskift. Vasker badet selv. Skrive handleliste og ukeplan Handling	jobb kl 09.00	Legetime kl.10.00. Ønsker følge	Jobb kl.09.00	Skal i bursdag kl 16.00	Fri
Kl.16.00 Ønsker hjelp til middag: Lasagne, salat og hvitløksbagett	Kl.16.00 Middag: Pannekaker	Kl.16.00 Ønsker hjelp til middag: Grøt	Kl.16.00 Middag: Grønnsakssuppe	Kl.18.00 Fellesmiddag	Kl.16.00 Middag: Taco	Kl.16.00 Middag: Poteter og koteletter
Gå tur		Gå tur		Gå tur		
Ønsker tilsyn av nattevakt kl 02.00	Ønsker tilsyn av nattevakt kl 02.00	Ønsker tilsyn av nattevakt kl 02.00	Ønsker tilsyn av nattevakt kl 02.00	Ønsker tilsyn av nattevakt kl 02.00		

VELKOMMEN TIL BENVEIEN 13!**HER ER NOEN HUSREGLER OG ELLERS ANDRE TING SOM FOREGÅR HOS OSS 😊**

- Det er alltid bemannet her. Vi kan treffes på fellesstua, kontoret, eller ringes på 47 48 47 21 eller 91 75 03 41, døgnet rundt.
- Fellesstua vår er for alle, der møtes vi for å snakke, spille, se på film og lignende. Denne kan lånes til bursdagsfeiringer og andre ting, ta kontakt med oss for dette. Stua stenger klokken 23 og åpner igjen på klokken 07, men nattevakt er tilgjengelig her om det er noe spesielt i løpet av natten. På stua hjelper vi til med å rydde opp, og rusmidler og alkohol er ikke tillatt her.
- Dørene ut fra bygget låses på natten, så ingen uvedkommende kommer seg inn.
- Kontoret er for ansatte, og er låst når vi ikke oppholder oss der. Bank gjerne på om det er noe hvis vi sitter der inne.
- Om du ønsker samtaler med oss alene kan kontoret benyttes, eller egen leilighet.
- Hver fredag er det fredagskos på fellesstua for beboerne, så lenge det ikke kommer i konflikt med andre planlagte turer eller utflukter. Når vi har fredagskos, så lager vi felles middag, denne er gratis for alle beboere og ansatte, og valgfri å delta på. For å melde deg på dette skriver du navnet ditt på lista som henger på oppslagstavlen utenfor kontoret. Hvis du har forslag til mat så kom gjerne med dette, og hjelp gjerne til med å lage i stand.
- Hver lørdag er vi på Påtår'n, vi går herifra klokken 11.00 og du har selv ansvar for å være klar da om du skal være med. Oppmøte på fellesstua.
- Ellers i året har vi andre aktiviteter og turer, påmeldingsliste på dette henger da på oppslagstavlen. Ønsker og forslag tas gledelig imot.
- Vi disponerer to kommunale biler her på huset. Hvis du trenger kjøring til butikk, tannlege, legetimer og lignende avtaler, så må du betale en liten sum for dette:
Tur-retur butikken koster kr 60,- ellers gjelder kommunens satser.
- Christina disponerer egen bil og denne brukes også på turer, her gjelder egne satser og vi deler summen på antall passasjerer, dette betales direkte til Christina. For eksempel hver tirsdag er vi på Bingo på Atna, denne turen koster kr 62,- tur-retur om det er to passasjerer i tillegg til Christina selv og sjåfør.

Hvis det er noe du lurar på, så ta kontakt! 😊

Vedlegg D Opplæringsskjema Benveien

Opplæring i Benveien

Navn: _____

Personal som godkjenner opplæring: _____ dato: _____

Beboere

	Oppgaver	sign. for gjennomgått
Presentere alle beboere	- Navn - Alder - Aktiviteter: jobb, trening - Interesser - Særtrekk hos den enkelte beboer - Les sammenfatning i perm/ inne i profil	
Økonomi	- Hvor finner man lommebøker, for de som får bistand med oppbevaring. - Oppbevaring av Kvitteringer: NB! Navn på beboer, signatur og dato, skrives på kvitteringer og betalte regninger - Rådgivning v/investeringer - Oppbevaring av Id-brikker - Kontakt med verge ved store innkjøp og turer	
Verge	- Hvilken rolle har vergen hos de forskjellige.	
Familie	- Sentrale familie relasjoner hos den enkelte beboer	
<u>Kap 9</u> vedtak	- Les om tvangsvedtak som er under kap. 9 - Gjennomgå de vedtakene vi har - Gjennomgå rutiner ved bruk av tvang - Hvordan registrere bruk av tvang på skjema	
Trusler og vold	- Gjennomgå prosedyre for hvordan vi forholder oss, rømningsveier og når man trekker seg ut - Dokumentasjon av avvik i profil og <u>netpower</u>	

Arbeidsoppgaver

Ved vakt start	- Lese rapport i Profil - Se dags og ukeplan - Se i «svart boka» etter beskjeder og avtaler	
Stell	- Bistand ved dusj og morgenstell	

Medikamenthåndtering	- Styrer selv - Gir fra dosett/multidose	
ADL	- Handling, husarbeid, sosialtrening ol.	
Tilby aktiviteter	- «Det er lov til å finne på aktiviteter, å sette hverdagsrutinene til side» - Skal man på tur, avtal med kollegaene - Hold aktiviteten innen vaktens lengde	
	- Div registreringer	
	- Skrive inn avtaler i «svart boka»	
Ved vakt slutt	- Skrive rapport i Profil	

Fellesstua

Innkjøp	- Rutiner ved handling med Kredittkort på Coop, kort og kvitteringer. - Handling ved fellesmiddager - Forbruksvarer som kaffe, te, sukker, frukt ol. handles inn ved behov fra kjøkken MT, egen handlebok - Drivstoffkort med YX kort, kode	
Låsing	- Stua låses når ingen ansatte er <u>tilstede</u> på huset - Ved handling på dagtid - På natt	
Rydding	- Se til at det er ryddig og rent etter bruk	

Kontoret

Låsing og oppbevaring	- Nøkkel til medisinskap - 1'er nøkkel - Nøkkelboks (3136) - Kontordør låses når ingen ansatte er <u>tilstede</u> - Låsing av ytterdør senest kl. 22.00 - Bruk av 1'er nøkkel	
Telefon/ lpad	- Settes på lading på natt og ved behov - Pin-kode på oppslagstavla	
Rydding	- Se til at det er ryddig ved endt vakt	

	- Om vaktrommet skal benyttes av beboere eller utenforstående, fjern navn, lister ol.	
Vaktmester	- Vaktmester Preben Negaard og Per Arne Myrbakken - Varsling: telefon og mail - Skriv opp beskjed til vaktmestere i egen bok eller ta direkte kontakt. - Fordeling av vaktmester oppgaver	
Vask	- Vask av fellesareal gjøres av ansatte - Signer på utført lister	

Kontorrekvisita og annet

Kontorrekvisita	- Finnes i skuffer og skap - Ansvarlig for bestilling av kontorrekvisita: Anita Larsen	
Vaskeartikler	- Vaskemidler, toalettpapir, tørkepapir ol. i bøttekottet - Ansvarlig for bestilling av vaskeartikler: Anita Larsen	
Alle	- Gi skriftlig beskjed om mangler	

Branninstrukser

Brannalarmsentralen	- Hvordan lese brannalarmsentralen	
Brannslukking	- Hvor finner man forskjellig brannslukningsutstyr: Slang, brannslukningsapparater, brannteppe	
Parkering av biler	- Ikke parker biler i carport nærmest inngang, dette er en nødutgang	
Alarm ved strømbrytning	- Hvordan avstille alarmboksen i gangen ved strømbrytning. «Avstill summer»	

Alarm, Mobilt vaktrom

Bruk av alarm	- Ved utløst alarm: trykk «er på vei» og «Avstill» for å nullstille. - Alarmen utløses på begge telefonene. Avstilles på en - Mobilene må stå i 4G modus	
---------------	--	--

Generelle regler

Sosiale medier	- Ikke omgang med beboere på sosiale medier	
Røyking for ansatte	- Gjøres på yttersiden av carport	

Oppdatert 16.11.2023

Vedlegg E Handlingsplan for helse og mestring i Stor-Elvdal kommune, 2024

Kategori - område	Beskrivelse	Tiltak	Ansvarlig	Tidsfrist
Personell – Kompetanse	Rett kompetanse på rett sted til rett tid er utfordringen.	• Kompetanseplan • Mobilisering av kompetanse, flåte, generelt samarbeid og bygging av kultur på tvers av avdelinger og tjenester. • Kompetanseutvikling hos ansatte/ fagdager/internundervisning • Finansiering	- o Tjenestene med ledere på alle nivåer - o Kommuneoverlege - o Personalsjef	Januar årlig Kontinuerlig
Personell – Rekruttering	Vi rekrutterer godt innen enkelte faggrupper, men har utfordringer innen andre.	• Jobbe med hvordan man kan lykkes med å rekruttere og beholde personell med aktuell fagkompetanse. • Egen ROS-analyse • Forsvarlig oppgaveoverføring • Lokal/intern kompetanseheving	- o Tjenestemrådeledere - o Alle ansatte - o Tillitsvalgte - o Vernetjenesten - o Personalsjef - o Kommunens politiske styringsorganer	Kontinuerlig Januar årlig Juni årlig
Personell – Ledelse	Rekruttere og utvikle gode ledere er avgjørende for en helse- og omsorgssektor som skal levere kvalitativt gode tjenester innenfor gitte rammer og samtidig sikre et godt arbeidsmiljø.	• Rekruttering • Ledelses utvikling • Søkelys på lederskap som eget fag • Lederverktøy og rådgivning • Realistiske økonomiske rammer	- o Tjenestene med ledere på alle nivåer - o Administrativ ledelse i kommunen - o Kommunens politiske styringsorganer	Kontinuerlig
Personell – Turnover	Blir turnover for stor mister vi viktig kompetanse og vi må bruke store ressurser på rekruttering og opplæring.	• Være en god arbeidsgiver • Utviklingsmuligheter • Omdømme og holdnings-bygging • Kommunikasjon	- o Tjenestene med ledere på alle nivåer - o Kommunens politiske styringsorganer - o Hele kommunen (ansatte og ledere) - o Den ansatte sammen med nærmeste leder	Kontinuerlig
Drift – Rasjonell og bærekraftig drift	Sektoren har tradisjonelt forbrukt mer enn budsjettet. Økonomisk styring og kontroll er avgjørende for å skape det spillerommet vi trenger for å utvikle tjenestene våre videre. Høyt fravær påvirker driftsresultat.	• God ledelse og styring • Gode lederverktøy • Gjennomføring av planer og tiltak i tråd med virksomhetsplaner • Iverksette tiltak ved negative avvik økonomisk/driftsmessig. • Jevnlig oppfølging i lederlinja og skape forståelse hos ansatte • Oppgaveglidning	- o Politisk nivå - o Ledere på alle nivåer sammen med ansatte og tillitsvalgte	Kontinuerlig

Arkivsak-dok. 21/00052-39
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Stor-Elvdal kontrollutvalget 2023 - 2027

Møtedato
14.05.2024

SAK SE-33/24 EVENTUELT

Forslag til vedtak/innstilling:

Saken legges fram uten forslag til vedtak

Vedlegg:

Ingen

Saksframstilling:

Arkivsak-dok. 21/00060-61
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Stor-Elvdal kontrollutvalget 2023 - 2027

Møtedato
14.05.2024

SAK SE-34/24 REFERATER OG ORIENTERINGER

Forslag til vedtak/innstilling:

- Kontrollutvalget tar referatene og informasjonen til orientering
- Kontrollutvalget tar vedlagte tiltaksplan til orientering

Vedlegg:

Tiltaksplan med oppfølgingsliste

Saksframstilling:

Det er bestemt at kontrollutvalgsmedlemmene skal ha en gjensidig orientering fra de hovedutvalg de skal ha oppmerksomheten mot.

Orienteringer/diskusjoner

- Gjensidig orientering fra kontrollutvalgsmedlemmene (**hvert enkelt medlem forbereder en orientering til de øvrige**)

Saker fra formannskapet og planutvalget: Kjell Øverby og Olav Follstad

Saker fra SKO: Wenche Lind og Kimberly S. Hoskins

Kontrollutvalgets medlem i kommunestyre, eventuelt kontrollutvalgets leder, oppfordres til å orientere om sakene i møtet, spesielt kontrollutvalgets saker.

- Eventuelt mediesaker
- Innspill fra kontrollutvalgsmedlemmene, tiltaksplanen og temaer

KONTROLLUTVALGET I STOR-ELVDAL KOMMUNE

Tiltaksplan og oppfølging av saker Stor-Elvdal kommune

Utgangspunktet for oppgaver knyttet til:

- regnskapsrevisjon er bl.a. relatert til § 3 i forskrift om kontrollutvalget og revisjon og koml. § 24-9.
- forvaltningsrevisjon er bl.a. relatert til koml. § 23-3, samt plan for forvaltningsrevisjon.
- eierskapskontroll er bl.a. relatert til koml. § 23-4, samt plan for eierskapskontroll.
- kontrollutvalgets påseansvar er bl.a. relatert til koml. § 23-2.
- budsjettbehandlingen er bl.a. relatert til forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 2. (Kontrollutvalget følger opp at kontrollutvalgets forslag følger med til kommunestyrets behandling av budsjettet (jf. reglement for kontrollutvalget § 4).)
- kontrollutvalgets rapportering er bl.a. relatert til koml. § 23-5.

Møte	Kontrollutvalgets saker 2024
Fortløpende rapportering	• Samme økonomiske rapportering som formannskapet får. • Kontrollutvalgsmedlemmene skal ha tilgang til dokumenter fra alle politiske utvalg. • Kontrollutvalget har valgt å fordele følgende utvalg mellom seg (oppfølging): ○ Saker fra formannskapet/planutvalg – Kjell Øverby og Olav Follstad ○ Saker fra SKO utvalget – Wenche Lind og Kimberly Hoskins • Magnar Hesjadalen og Kjell Øverby er kommunestyrets representanter i kontrollutvalget.
I hvert møte eller når kontrollutvalget bestemmer det	• Samtale med ordfører og kommunedirektør. • Orienteringer fra kommunedirektør: ○ Økonomisk situasjon – inkludert byggeprosjekter. ○ Anmeldelser og varsling (rutiner for varsling). ○ Oppfølging av kommunestyrevedtak (hvert halvår) ○ Sykefravær. ○ Tilsynssaker. • Informasjon fra enhetene/virksomhetene/tjenestene (<i>spesifisert under hvert enkelt møte</i>). • Sekretariatsleders oversikt over kontrollutvalgets saker med vedtak og oppfølgingen av disse. • Rapporter fra andre tilsynsorganer og kommunens svar/oppfølging
Mandag 5.2.24	• Godkjenning innkalling/sakliste • Godkjenning protokoll 27.11.23 • Orientering – økonomi, sykefravær, planlagte og gjennomførte statlige tilsyn – status av saken utvalget fikk orientering om 27.11. • Interimrapport 2023 • Orientering om revisjonsstrategien for revisjonsåret 2023 • ROV (risiko- og vesentlighetsvurdering) for forenklet etterlevelsesk kontroll (FELK) • Statusrapport revisjon for 2023, 2. halvår (31.12.23) • Benchmarking, informasjon fra Revisjon Øst IKS • Vurdering av oppdragsansvarlig RR (regnskapsrevisors) uavhengighet • Vurdering av oppdragsansvarlig FR (forvaltningsrevisors) uavhengighet • Vurdering av kontrollutvalgets påseansvar for regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon for 2022, jf. NKRFs veiledere • Eventuelt • Referater og orienteringer • Referatsaker
Mandag 18.3.24	

Konsek Øst IKS

Kontrollutvalgssekretariat for kommunene Eidskog, Grue, Kongsvinger, Nord-Odal, Sør-Odal, Våler, Åsnes, Åmot, Engerdal, Trysil, Stor-Elvdal og Elverum

Kontrollutvalget i Stor-Elvdal kommune

Møte	Kontrollutvalgets saker 2024
	• Godkjenning innkalling/sakliste • Godkjenning protokoll 5.2.24 • Orientering - om kommunens beredskapsplan, status og bruk, sykefravær og økonomi, Status på saken som kontrollutvalget har fått en redegjørelse om i sine to siste møter, der kommunen har ansvar for å yte helsetjenester, Orientering om kommunens rutiner for håndtering av varsler etter arbeidsmiljøloven § 2A, Rutiner og systemer rundt beboerregnskap med og uten revisjonsplikt på Moratunet, Saksbehandling av konsesjonssaker, • Kontrollutvalgets årsrapport for 2023 behandles og oversendes deretter kommunestyret for orientering • ISQM 1 – intern kvalitetssikring Revisjon Øst IKS • Engasjementsbrev Revisjon Øst IKS – Stor-Elvdal kommune og kommuneskogen • ROV (risiko og vesentlighetsvurdering) for FR/EK (forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll) • Engasjementsbrev Revisjon Øst IKS – Stor-Elvdal kommune og kommuneskogen • Eventuelt • Referater og orienteringer • Referatsaker
Mandag 14.5.24	• Godkjenning innkalling/sakliste • Godkjenning protokoll 18.3.24 • Orientering – • Kontrollutvalgets uttalelse til KF Stor-Elvdal kommuneskoger sitt regnskap 2023 • Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet for 2023 (+revisjonsberetning) • Årsavslutningsbrev for revisjonsåret 2023 • Kontrollutvalgets endelige vurderinger ROV for FR/EK • Forvaltningsrevisjon – tjenestilbudet til funksjonshemmede • Eventuelt • Referater og orienteringer • Referatsaker
Mandag 16.9.24	• Godkjenning innkalling/sakliste • Godkjenning protokoll 14.5.24 • Orientering - • Rapportering til kontrollutvalget om "Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen" (FELK) • Statusrapport oppdragsavtale 1. halvår 2024 (30.6.24) • Oppdragsavtale 2025 med Revisjon Øst IKS • Forslag til budsjett for kontroll- og revisjonsarbeidet for 2025 • Eventuelt • Referater og orienteringer • Referatsaker
Mandag 25.11.24	• Godkjenning innkalling/sakliste • Godkjenning protokoll 16.9.24 • Orientering - • Orientering om revisjonsstrategien for revisjonsåret 2023 • Plan for forenklet etterlevelseskontroll (FELK) • Kontrollutvalgets årsplan for 2025 vedtas og oversendes deretter til kommunestyret til orientering • Kontrollutvalgets møtekalender 2025 • Eventuelt • Referater og orienteringer • Referatsaker

Kontrollutvalget i Stor-Elvdal kommune

KONTROLLUTVALGET I STOR-ELVDAL KOMMUNE
Oppfølgingsliste

Møte	Saknr.	Sak	Vedtak	Sendes/ behandles	Behandlet	Oppfølging	Ferdig
5.2.	1/24	Godkjenning av innkalling/saksliste	Innkalling/saksliste godkjennes		KU		X
	2/24	Godkjenning av protokoll fra 27.11.23	Protokoll fra 27.11.23 godkjennes		KU		X
	3/24	Orientering	Kontrollutvalget har i sitt møte 5.2.24 har fått en grundig orientering fra kommunedirektøren om omsorgssaken. Kontrollutvalget er tilfreds med orienteringen som er gitt, men følger saken videre opp.		KU	Følges opp 18.3.	
	4/24	Orientering om revisjonsstrategien 2023	Møtet ble lukket under den del av saken som gjaldt presentasjon av vesentlighet, identifiserte risikofaktorer jf. offentlighetsloven § 24 og kommuneloven § 11-5 3. ledd. Kontrollutvalget tar orienteringen om revisjonsstrategien for revisjonsåret 2023 til orientering.		KU		X
	5/24	Interimrapport regnskapsrevisjon regnskapsåret 2023	Kontrollutvalget tar revisjonens rapportering til orientering		KU		X
	6/24	Presentasjon av ROV (risiko- og vesentlighetsvurdering) knyttet til FELK (forenklet etterlevelseskontroll)	Kontrollutvalget tar revisjonens redegjørelse til orientering		KU		x
	7/24	Statusrapport revisjon2. halvår 2023	Kontrollutvalget tar statusrapport pr 2. halvår 2023 til orientering		KU		X
	8/24	Benchmarking – Revisjon Øst IKS	Kontrollutvalget tar revisjonens presentasjon til orientering		KU		X
	9/24	Vurdering av oppdragsansvarlig regnskapsrevisors uavhengighet	Kontrollutvalget tar oppdragsansvarlig revisor egenvurdering av uavhengighet i revisjonsoppdraget for revisjonsåret 2024 til orientering.		KU		X
	10/24	Vurdering av oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors uavhengighet	Kontrollutvalget tar oppdragsansvarlig revisor egenvurdering av uavhengighet i revisjonsoppdraget for revisjonsåret 2024 til orientering.		KU		X
	11/24	Kontrollutvalgets påseansvar ved regnskaps- og forvaltningsrevisjon	Kontrollutvalget slutter seg til vurderingene som går fram av vedlegg «Kontrollutvalgets påseansvar for regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon pr. 31.12.2023»		KU		X
	12/24	Eventuelt	Det ble ikke lagt fram noen sak under Eventuelt		KU		X
	13/24	Referater og orienteringer	Kontrollutvalget tar referatene og informasjonen til orientering Kontrollutvalget tar vedlagte tiltaksplan til orientering		KU		X

Konsek Øst IKS

Kontrollutvalgssekretariat for kommunene Eidskog, Grue, Kongsvinger, Nord-Odal, Sør-Odal, Våler, Åsnes, Åmot, Engerdal, Trysil, Stor-Elvdal og Elverum

[illegible]

5

[illegible]

Forvaltningsrevisjoner/eierskapskontroller	Frist	Notater
--	-------	---------

Tiltaksplan 2024

Kontrollutvalget i Stor-Elvdal kommune

Prosjektplan «Tjenestetilbudet til funksjonshemmede»		Behandlet i møte 6.2.23. Prosjekt ferdig våren 2024

- Kontrollutvalget ytrer ønske om å komme på «organisasjonskartet» under kommunestyret i neste års Årsberetning.

Arkivsak-dok. 21/00060-62
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Stor-Elvdal kontrollutvalget 2023 - 2027

Møtedato
14.05.2024

SAK SE-35/24 REFERATSAKER

Forslag til vedtak/innstilling:

Referatsaker tas til orientering

Vedlegg:

Ingen, de sendes i egen e-post

Saksframstilling:

1. FIAS AS – innkalling til representantskapsmøte 3.5.24
2. FIAS AS – dagsorden 3.5.24
3. MHBR IKS – innkalling representantskapsmøte 22.4.24
4. MHBR IKS – styreprotokoll 11.3.24
5. Revisjon Øst IKS – innkalling representantskapsmøte 23.4.24